The Air Force and the UFO — Pages from Blue Book

J. ALLEN HYNEK

DEPARTMENT OF THE AIR FORCE
HEADQUARTERS FOREIGN TECHNOLOGY DIVISION (AFSC)
WRIGHT-PATTERSON AIR FORCE BASE, OHIO 45433

OFFICE OF THE COMMANDER

4 SEP 1968

Dr J Allen Hynek
Dearborn Observatory
Northwestern University
Evanston, Illinois 60201

1. During the past few years you have [illegible] criticized Project Blue Book for their lack of scientific [illegible] of some unidentified flying object reports.

2. I would like for you to [illegible] your efforts, during the next thirty days, towards [illegible] areas of scientific weakness which presently [illegible] Project Blue Book office. Please confine your paper to scientific methodology which should be used and do not comment on [illegible] Air Force policy or history.

Your recommendations should be precise, detailed, and practical. A reply should reach my office no later than October 1, 1968.

RAYMOND S. SLEEPER, Colonel, USAF
Commander

EXPERIENȚA OZN

EDITURA DACIA

The UFO Experience
A Scientific Inquiry

J. Allen Hynek, şeful catedrei de astronomie şi directorul Centrului de cercetări astronomice Lindheimer de la Northwestern University, demonstrează că un număr de rapoarte OZN, crescut substanţial de-a lungul anilor, prezintă interes pentru cercetătorul serios, în ciuda concluziilor contrare exprimate de Raportul Condon. Profesorul Hynek consideră că „o carte bună despre OZN-uri trebuie să fie sinceră, fără prejudecăţi, să se bazeze pe fapte şi să fie cât mai bine documentată". Experienţa OZN este o asemenea carte, căutând dincolo de „hohotul de râs al ştiinţei", în fenomene încă neexplicate, „o imagine captivantă a viitorului şi un indiciu revelator al acestuia".

J. Allen Hynek
Experienţa OZN
O cercetare ştiinţifică

Cuvânt înainte

Împrejurări subiectiv-obiective (sau invers) au făcut ca această carte să vadă lumina tiparului abia acum, cu toate că autorul mi-a trimis-o curând, după apariţia versiunii originale. Din fericire pentru cititorul care nu se numără

printre cei nerăbdători să afle întregul adevăr despre obiectele zburătoare neidentificate, timpul scurs nu a făcut să se demonetizeze conţinutul Experienţei OZN. *Cazurile relatate au rămas la fel de enigmatice, comentariile nu şi-au pierdut prospeţimea şi acuitatea, concluziile îşi păstrează deplina valabilitate. Pentru că, în pofida acumulării de noi date şi ipoteze, a utilizării unor tehnici de vârf, a relativei creşteri a interesului oamenilor de ştiinţă, ceea ce ştim astăzi nu diferă prea mult de ceea ce ştiam în urmă cu şase ani. Motivele sunt şi ele aceleaşi, invocate în textul de faţă. Nu le voi enumera aici, nevrând să vă răpesc plăcerea de a urmări demonstraţia riguroasă (dar nu lipsită de mlădiere şi savoare) a autorului. E destul să spun că împărtăşesc multe dintre punctele lui de vedere, pe care le-am exprimat încă înainte de 1972, întemeindu-mă pe studiul materialului faptic şi al literaturii de specialitate. Dar aceste rânduri de început urmăresc să prezinte nu o carte care trăieşte prin ea însăşi, ci o pasionantă experienţă umană.*

În vara anului 1968, câteva sute de astronomi luau parte la o recepţie dată în cinstea lor în oraşul Victoria (Columbia Britanică). Deodată, a început să circule zvonul că lumini stranii descriu un balet inexplicabil chiar deasupra clădirii în care se desfăşura recepţia. Niciunul dintre astronomi n-a socotit că e cazul să iasă

pentru o clipă, ca să vadă cu ochii lui despre ce e vorba...

Relatând această întâmplare, dr. J. Allen Hynek citează cuvintele lui Erwin Schrodinger, pionier al mecanicii cuantice: „Primul lucru care se cere unui om de ştiinţă este să fie curios”. Această curiozitate benefică îl determinase pe Hynek să accepte, în 1948, oferta de a deveni consultantul ştiinţific al Proiectului Sign (primul nume al Comisiei OZN a Forţelor Aeriene ale Statelor Unite), cu toate îndemnurile potrivnice ale colegilor săi de la Universitatea din Ohio, unde îndeplinea funcţia de director al Observatorului McMillin. Cu onestitate, el recunoaşte că hotărârea lui s-a datorat şi dorinţei de a demonstra că „farfuriile zburătoare” sunt un produs al imaginaţiei – prejudecată larg răspândită în sânul comunităţii ştiinţifice, atunci şi nu numai atunci. Contactul strâns şi îndelungat cu rapoartele şi raportorii fenomenului i-a spulberat această prejudecată.

Cititorilor articolului Utilitatea studiului ştiinţific asupra OZN-urilor, *publicat de cunoscuta revistă „Science” la 21 octombrie 1966, nu le-a venit să creadă că autorul este acela pe care presa îl botezase „marioneta Forţelor Aeriene”. Fără să se refere explicit la Proiectul Blue Book sau la alte servicii ale Forţelor Aeriene, Hynek combătea şapte „erori de interpretare” caracteristice comunicatelor*

periodice ale acestor organisme, încheind astfel: „... eu nu pot să mă lepăd de OZN pur şi simplu ridicând din umeri. Cazurile «încăpăţânate» conţin frecvente referiri la caracteristici cinematice, geometrice şi luminoase care se repetă. Am început să-mi dau seama că în ştiinţa secolului al 20-lea există o tendinţă de a uita că va exista o ştiinţă a secolului al 21-lea şi chiar o ştiinţă a secolului al 30-lea, de la al căror nivel cunoştinţele noastre despre univers vor apărea, probabil, cu totul altfel decât cum apar în ochii noştri. Suferim, poate, de un provincialism temporal, o formă de aroganţă care a iritat totdeauna posteritatea!" De fapt, această atitudine constituia o surpriză doar pentru marele public. În luna aprilie a aceluiaşi an, consultantul ştiinţific al Proiectului Blue Book (ultimul nume al comisiei OZN), convocat de Comisia pentru forţele armate a Congresului împreună cu şeful Proiectului, maiorul Hector Quintanilla jr. şi cu secretarul de stat al Forţelor Aeriene, Harold Brown, exprimase serioase rezerve în legătură cu capacitatea numitului proiect de a efectua un studiu corespunzător al fenomenului OZN, cerând ca această sarcină să fie încredinţată unui grup de oameni de ştiinţă. Cum să ne explicăm schimbarea la faţă a celui care, timp de optsprezece ani, investise cu autoritatea sa ştiinţifică activitatea Proiectului Blue Book, cu toate că – aşa cum subliniază în

Experienţa OZN – *„problema lipsei unei investigaţii judicioase a fost prezentă de la început”*?

Hynek răspunde cu sinceritate acestei întrebări fireşti.

Menţionând climatul nefavorabil instaurat încă din prima perioadă a existenţei comisiei OZN, când atât Pentagonul, cât şi comunitatea ştiinţifică socoteau că problema nu merită atenţie, el mărturiseşte că, nevrând să-şi primejduiască vocaţia şi cariera pe baza unor date incomplete, a hotărât să rămână neutru şi să lase fenomenul să-şi dovedească sau nu realitatea. Mai târziu, când dovada a fost făcută, a încercat, fără succes, să determine o cotitură în activitatea Proiectului Blue Book. În această situaţie, aşa cum arată el însuşi, ar fi putut să ceară cu insistenţă intervenţia Pentagonului, sau să se resemneze. Dar insistenţa, în condiţiile date, ar fi însemnat discreditarea consultantului ştiinţific şi mai ales, pierderea accesului la dosarele cu observaţii OZN. Hynek a ales deci resemnarea, o resemnare aparentă, la adăpostul căreia pregătea o amplă ofensivă împotriva incompetenţei şi a rutinei. Recomandările sale, declaraţia făcută în faţa Comisiei pentru forţele armate a Congresului au contribuit substanţial la hotărârea Forţelor Aeriene de a încheia un contract de cercetare a OZN-urilor cu Universitatea din Colorado. Opinia

lui Hynek despre modul în care a fost îndeplinit acest contract poate fi intuită din titlul capitolului consacrat activităţii Proiectului Colorado şi Raportului Condon: Ceea ce fac oamenii de ştiinţă nu este întotdeauna ştiinţă.

După cum se ştie, concluziile Raportului Condon au fost categoric negative, determinând (sau oferind pretextul pentru) desfiinţarea Proiectului Blue Book. O victorie a „lipsei de curiozitate", dar o victorie a la Pirus. Pentru că, scrie Hynek; „Mai mulţi oameni de ştiinţă mi-au spus că studierea Raportului Condon a fost aceea care i-a făcut să-şi dea seama că problema OZN merită să fie cercetată".

„Mai mulţi oameni de ştiinţă"... La trei decenii după înfiinţarea primului organism oficial pentru studierea OZN-urilor, o bună parte a opiniei publice mai crede că, în acest domeniu, are loc un duel între ştiinţă şi fantezie, între comunitatea ştiinţifică, în întregul ei, şi un grup de ziarişti şi literaţi care speculează problema în scopuri mai mult sau mai puţin avuabile. Am încercat şi cu alte prilejuri să demonstrez lipsa de temei a acestei credinţe. De astă dată, mă voi mulţumi să vă înfăţişez „scrisorile de nobleţe" ale autorului Experienţei OZN. *Doctor în astronomie, J. Allen Hynek este directorul Centrului de cercetări astronomice Lindheimer şi şeful catedrei de astronomie de la Northwestern University. Ca director-asociat al*

Observatorului de astrofizică Smithsonian din Cambridge, Massachussetts, el a condus programul de urmărire a sateliţilor finanţat de NASA. Înalta sa pregătire ştiinţifică transpare, de altfel, din fiecare pagină a acestei cărţi de un real interes nu numai pentru o mai exactă circumscriere a problemei, ci şi pentru o viitoare istorie a aventurii cunoaşterii.

Enigma obiectelor zburătoare neidentificate continuă să rămână întreagă şi după apariţia Experienţei OZN. *Autorul precizează, de altfel, că: „Problema nu constă, cel puţin deocamdată, în a explica sau rezolva fenomenul OZN. Acesta este, desigur, scopul ultim, dar există indicii puternice că în prezent nu dispunem de cunoştinţele necesare pentru a ajunge la soluţia finală”. După cum veţi vedea, Hynek propune un ansamblu de măsuri şi o metodologie menite să apropie clipa revelaţiei atât de aşteptate. Împreună cu un grup încă restrâns de oameni de ştiinţă din Statele Unite şi din alte ţări, el continuă astfel o splendidă experienţă umană răspunzând sfidării pe care ne-o lansează Necunoscutul.*

Ion Hobana

Prefaţă

Timp de mulţi ani, cât am fost consultant

ştiinţific al Forţelor Aeriene ale Statelor Unite, în problema Obiectelor Zburătoare Neidentificate, mi s-a cerut adesea (şi asta mi se întâmplă frecvent şi acum) să recomand „o carte bună despre OZN-uri”. Foarte des, rugămintea era însoţită de astfel de observaţii: „E ceva adevărat în toată povestea asta?”; „La urma urmei, despre ce-i vorba – cunoaşteţi vreo dovadă serioasă despre existenţa OZN-urilor?”; sau „Unde pot citi ceva despre acest subiect care să nu fi fost scris de un aiurit?”

Cu puţine excepţii, îmi era foarte greu să răspund unor astfel de întrebări. Există, desigur, multe cărţi pe această temă. Ele încântă cititorul înşirând poveşti despre OZN, una mai spectaculoasă decât alta, dar rezervă puţin spaţiu documentaţiei şi comentariilor. În ce împrejurări a avut loc evenimentul raportat? Cât de serioşi şi de consecvenţi erau martorii (mult prea des este vorba de un singur raportor)? Şi cum au fost selectate relatările OZN? De cele mai multe ori ele sunt haotice, incoerente şi se caracterizează printr-un stil gazetăresc.

Sper ca această carte să răspundă la întrebările celor care vor să cunoască fenomenul OZN ca un tot, care ar dori să li se prezinte o părere despre acest fenomen şi să-şi formeze o părere ei înşişi.

Adesea m-am întrebat cum ar trebui să fie „o carte buna despre OZN-uri”. Cine ar fi calificat

s-o scrie, ce ar trebui să conţină, şi la ce întrebări ar trebui să încerce să răspundă? M-am hotărât să încerc să scriu o astfel de carte, bazându-mă pe cei 20 de ani de contact permanent cu subiectul, perioadă în care am chestionat multe sute de persoane şi am investigat aproape tot atât de multe cazuri. M-am hotărât să consemnez – în primul rând, pentru cei sincer intrigaţi de problema OZN – ce rapoarte OZN provin probabil direct de la sursă, ce fel de oameni sunt autorii lor, ce anume au rapoartele în comun, cum a fost prezentat şi tratat subiectul în trecut (nu pot să afirm, în mod cinstit, că ar fi fost „studiat”).

Nu pot să-mi îngădui, totuşi, să spun şi *ce sunt* OZN-urile, deoarece nu ştiu; dar pot să demonstrez, mai presus de orice îndoială, că ele nu sunt *toate* percepţii false, sau farse. Într-adevăr, este evident că rapoartele determinate de fenomene *identificabile* nu pot să definească un Obiect Zburător *Neidentificat.* Interpretările false ale unor avioane, baloane de mare înălţime, meteori şi stele variabile constituie sursa multor rapoarte iniţiale, dar ele nu pot fi numite rapoarte OZN şi trebuie să ocupe un spaţiu redus într-o carte despre OZN-uri. După părerea mea, „o carte bună despre OZN-uri” trebuie să fie sinceră, fără prejudecăţi, să se bazeze pe fapte şi să fie cât mai bine documentată. Ea nu trebuie să fie totuşi o carte

care înşiră sau repetă relatări despre OZN-uri numai de dragul valorii lor narative; ea ar trebui, mai degrabă, să înfăţişeze acele lucruri pe care oamenii – oameni obişnuiţi, cu slujbe şi familii – spun că le-au văzut cu adevărat. Ei nu sunt doar nişte nume înscrise într-o carte de telefon, ci oameni în carne şi oase, care au trăit întâmplări tot atât de adevărate, pentru ei, cum este pentru alţii faptul că văd un automobil mergând pe stradă.

Sper că această carte vă va fi recomandată ca „o carte bună despre OZN-uri”.

J. Allen Hynek

Northwestern University
Evanston Illinois
1 ianuarie, 1972

Rânduri de mulţumire

Sunt îndatorat multor persoane pentru ajutorul dat în elaborarea acestei cărţi. În mod deosebit, ţin să mulţumesc profesorului Thomas Goudge, de la catedra de filosofie a Universităţii din Toronto, pentru numeroasele discuţii purtate cu el asupra subiectului în stadiul incipient al lucrării, şi Dr. Paul Davies, de la Institutul de Astronomie Teoretică al Universităţii din Cambridge, Anglia, pentru discuţiile fructuoase purtate în stadiile

ulterioare. Dr. Harry Wood de la Universitatea din Arizona, Jennie Zeidman şi Necia Apfel au citit în mod critic manuscrisul, iar la valoroasele lor sugestii s-au adăugat acelea ale Dr. Jacques Vallee, de la Universitatea Stanford şi ale lui Fred Beckman, de la Universitatea din Chicago.

Sunt îndatorat lui William Weitzel, Josephine Clark, Ted Philips, Warren Smith, Raymond Fowler, Bud Ledwith şi Isabel Davis pentru materialul referitor la cazurile OZN din Statele Unite, iar lui W.K. Allan şi lui Brian Cannon, cercetători OZN din Canada, pentru cazurile OZN din Canada pe care mi le-au pus la îndemână.

Sunt îndeosebi recunoscător doamnei Mary Lou Armstrong pentru îngăduinţa de a publica scrisoarea de demisie din funcţia ei de asistentă administrativă, adresată Dr. Condon şi lui William Powers, pentru îngăduinţa de a folosi fragmente din analiza sa critică a Raportului Condon, analiză a cărei publicare a fost refuzată de revista „Science”.

Mulţumiri pline de recunoştinţă tuturor celor de mai sus şi, desigur, secretarei mele, Ann Larson, pentru competenta şi repetata dactilografiere a manuscrisului.

Prolog

Fiecare epoca este pregătită într-o anumită

măsură pentru salturi, pentru schimbări care, imaginate într-o epocă anterioară, ar fi fost nu numai imposibile, ci de-a dreptul înfricoşătoare. Totuşi, în ciuda capacităţii omului de a efectua descoperiri, în fiecare epocă există o anumită automulţumire de care cei mai mulţi dintre contemporani nici nu-şi dau bine seama. Ei se complac în ignorarea lucrurilor necunoscute încă, şi epocile următoare privesc înapoi spre această ignoranţă cu un zâmbet înţelegător, condescendent, dacă nu chiar cu un râs politicos.

În acelaşi fel, marile descoperiri şi concepţiile despre lume ale *viitorului* ar fi probabil de neînchipuit şi cu siguranţă uimitoare pentru mulţi dintre noi, dacă am putea să le întrezărim. Totuşi, schimbările au loc la timpul lor şi, de aceea, e de datoria noastră să studiem cu seriozitate şi să nu dispreţuim, ridiculizându-le, fenomenele stranii de astăzi, sperând că vom ajunge la explicaţii satisfăcătoare mai târziu. În felul acesta, putem spune că ne aventurăm în viitor.

Fenomenul OZN poate fi un astfel de domeniu de interes incitant, deşi pare că nu îşi are locul în cadrul lumii noastre – la fel de neverosimil pentru noi, cum ar fi fost televiziunea pentru Platon. Studiul acestui fenomen frecvent semnalat ne poate oferi o imagine captivantă a viitorului şi poate constitui un indiciu revelator

al acestuia.

Uneori, oamenii de ştiinţă simt prezenţa intangibilului domeniu al necunoscutului. Sir Isaac Newton, unul dintre cei mai mari savanţi care au trăit vreodată, scria:

„Nu ştiu ce părere are lumea despre mine, dar mie mi se pare ca am fost asemenea unui copil care se joacă pe plajă şi se amuză găsind din când în când o pietricică mai netedă, sau o scoică mai frumoasă, în timp ce marele ocean al adevărului se afla impenetrabil în faţa mea.”

Adesea filosofii înţeleg limitele prezentului mai curând decât oamenii de ştiinţă absorbiţi de problemele lor imediate. Filosoful William James a remarcat cu incisivitate vederile înguste ale societăţii din zilele sale (1895), mai ales ale colegilor săi de la Harvard:

„Este proprie naturii umane o concepţie naturalistă şi materialistă care nu admite decât fapte cu adevărat tangibile. Entitatea numită «Ştiinţă» este idolul acestei concepţii. Pasiunea pentru termenul «ştiinţific» este unul dintre semnele distinctive ale adoratorilor ei şi metoda lor rapidă de-a nimici orice opinie contrară este de a o declara «neştiinţifică». Trebuie să recunoaştem că nu există nici cea mai mică scuză pentru această atitudine. Ştiinţa a făcut salturi atât de uriaşe în ultimii 300 de ani... încât nu-i de mirare că

adoratorii Ştiinţei îşi pierd capul. Astfel, chiar în această universitate, am auzit nu doar un singur profesor spunând că toate concepţiile fundamentale ale adevărului au fost de pe acum descoperite de Ştiinţă şi că viitorul va trebui doar să completeze detaliile tabloului. Dar cea mai fugară reflecţie asupra condiţiilor reale e de ajuns ca să ne arate cât de primitive sunt aceste opinii. Astfel de oameni dovedesc atâta lipsă de imaginaţie ştiinţifică, încât e greu de înţeles cum poate cineva, care contribuie în mod activ la progresul vreunui domeniu ştiinţific, să facă o afirmaţie atât de naivă. Gândiţi-vă cât de multe concepţii ştiinţifice cu totul noi au apărut de-a lungul vieţii noastre, cât de multe probleme noi au fost formulate, probleme pe care înainte nimeni nu şi le imaginase măcar, şi apoi gândiţi-vă cât de efemeră este cariera Ştiinţei. E oare de crezut că astfel de noi concepţii ştiinţifice, apărute peste noapte ca nişte ciuperci, reprezintă mai mult decât o privire fugară asupra a ceea ce se va dovedi a fi universul când va fi înţeles aşa cum se cuvine? Nu! Ştiinţa noastră este doar o picătură, ignoranţa noastră – un ocean. Dacă există un lucru sigur, atunci este acesta: că lumea cunoştinţelor noastre actuale este inclusă într-un fel de lume mai vastă, despre ale cărei proprietăţi nu putem avea o idee clară.”

Au trecut trei sferturi de veac de când William James şi-a dojenit atât de aspru colegii de la Harvard; timpul i-a dat întru totul dreptate. Deşi

el n-ar fi putut bănui acest lucru, anul 1895 avea să fie primul din „cei 30 de ani care au zdruncinat ştiinţele fizice”; care au văzut cum teoria relativităţii, mecanica cuantică şi multe alte concepţii noi asociate lor au abolit principiile fizicii clasice, considerate de toţi fizicienii drept însăşi piatra unghiulară a universului fizic. Dezvoltarea cunoştinţelor şi a tehnologiei noastre a fost exponenţială, şi totuşi trebuie să spunem, dacă nu suntem mărginiţi şi teribil de îngâmfaţi, că ignoranţa noastră mai este încă un ocean.

Partea I
Fenomenul OZN

Introducere:
Un inocent în Ţara OZN

După 22 de ani de „tatonare” a problemei OZN, Forţele Aeriene au pus capăt activităţii „Proiectului Blue Book”[1], nume sub care s-a desfăşurat cea mai mare parte a programului de investigare OZN. Iniţial numit „Proiectul Sign”[2] şi început în septembrie 1947, el a devenit „Proiectul Grudge”[3] la 11 februarie 1949; apoi, din vara anului 1951 până la

1 Cartea albastră (în engleză; n. trad.)
2 Semn (în engleză; n. trad.)
3 Ciudă, răzbunare, ranchiună (în engleză; n. trad.)

sfârşitul lui 1969 a fost numit „Proiectul Blue Book”. Denumirilor codificate ale acestor proiecte nu li se atribuie vreo semnificaţie deosebită, dar cititorul poate să vadă în ele orice doreşte.

De-a lungul acestei perioade, proiectul a fost găzduit la Baza Forţelor Aeriene Wright-Patterson din Dayton, Ohio, la început ca o parte din Air Technical Intelligence Center (ATIC)[4] şi mai târziu sub protecţia lui Foreign Technology Division (FTD).[5] Preocuparea formală a Forţelor Aeriene faţă de problema OZN a încetat în decembrie 1969, când secretarul Forţelor Aeriene, Robert C. Seamans, a pus capăt, oficial, Proiectului Blue Book, întemeindu-se în mare măsură pe recomandările făcute de Raportul Condon, opera unui grup de oameni de ştiinţă de la Universitatea din Colorado, condus de Dr. E. U. Condon şi patronat de Forţele Aeriene.

Asociindu-mă la studiului fenomenului OZN, am jucat oarecum rolul proverbialului „martor inocent împuşcat din greşeală”. Proiectul Sign avea nevoie de un astronom pentru a elimina cazurile evidente de fenomene astronomice – meteori, planete, stele variabile şi alte corpuri naturalei care ar fi putut să genereze rapoartele OZN – şi eu am fost ales în chip firesc. Eram

4 Centrul de informaţii tehnice al Forţelor Aeriene (n. trad.)
5 Sectorul de tehnologie străină (n. trad.)

atunci directorul Observatorului McMillin de la Universitatea Statului Ohio şi, ca atare, astronomul profesionist cel mai la îndemână.

Înainte de a-mi începe colaborarea cu Forţele Aeriene, mă asociam deseori hohotului de râs al colegilor mei, oameni de ştiinţă, de câte ori era vorba despre „psihoza postbelică” a farfuriilor zburătoare, care părea să străbată ţara, şi despre naivitatea şi credulitatea făpturilor umane contemporane cu noi care se lăsau amăgite de o „absurditate” atât de evidentă. Am acceptat deci invitaţia de a arunca o privire asupra rapoartelor despre farfuriile zburătoare – atunci aşa erau numite, „farfurii zburătoare” – ca un fel de sport. În acelaşi timp, aveam şi sentimentul că aş putea face un serviciu ajutând la clarificarea a ceea ce era „nonştiinţă”. În definitiv, nu era acesta un prilej preţios de a demonstra publicului cum operează metoda ştiinţifică, cum ar putea fi folosită aplicarea logicii reci şi lipsite de prejudecăţi a acestei metode (uitam în mod oportun de propria mea prejudecată) ca să arate că farfuriile zburătoare erau doar un produs al imaginaţiei? Deşi mulţi dintre colegii mei de la universitate nu vedeau cu ochii buni participarea mea la o activitate atât de „neştiinţifică”, eram liniştit. Aveam o acoperire solidă; ca astronom, fusesem *invitat* să studiez subiectul.

Aceasta era starea mea de spirit de atunci. Totuşi, prilejul de a demonstra publicului cum operează metoda ştiinţifică, folosind drept mijloc pentru aceasta analiza rapoartelor despre farfuriile zburătoare, nu s-a materializat niciodată. În timp ce lucram încă la raportul meu pentru Proiectul Sign, acesta s-a transformat în Proiectul Grudge şi Pentagonul a început să trateze problema ridiculizând-o în mod subtil. Ba mai mult, deşi numeroase rapoarte OZN nu erau socotite secrete militare, publicul nu avea acces la ele în niciun chip. Astfel de piedici nu îngăduiau în mod efectiv publicului să ia cunoştinţă de concluziile cercetărilor privind farfuriile zburătoare şi izolau procesul de investigare. Publicul primea numai rezultatele finale – în comunicate obscure, care, în general, nu dădeau un răspuns întrebărilor lui şi făceau să se răspândească o părere tot mai proastă despre capacitatea ştiinţifică a Forţelor Aeriene.

Eu n-am participat la activitatea Proiectului Grudge, şi abia după organizarea proiectului Blue Book, sub conducerea căpitanului Ruppelt, în 1952, am devenit iarăşi consultant ştiinţific în problemele OZN. Deşi principala mea responsabilitate era aceea de astronom consultant, am cercetat toate rapoartele care soseau, analizând în fiecare lună rapoartele curente. Astfel am ajuns să iau cunoştinţă de

câteva cazuri foarte interesante, dintre care multe erau scufundate într-o adevărată mlaştină de informaţii absurde.

Încetarea activităţii Proiectului Blue Book mi-a sporit convingerea că am obligaţia de a-mi face cunoscută experienţa proprie, în mare parte surprinzătoare, legată de problema OZN şi de colaborarea cu Forţele Aeriene vreme de mai bine de 20 de ani. Acum mă simt asemeni unui călător înapoiat dintr-o lungă călătorie prin ţări neexplorate, stranii şi exotice, care găseşte că e de datoria lui să aştearnă pe hârtie relatarea călătoriilor sale, a ciudatelor obiceiuri şi datini ale „indigenilor" din acea ţară stranie, în folosul celor care au rămas acasă.

Ultimii 20 de ani au cunoscut o inflaţie de cărţi şi articole despre OZN-uri şi despre farfuriile zburătoare, eu însă n-am contribuit la această avalanşă de literatură decât prin câteva articole. Nu doresc, desigur, să adaug „încă" o carte la această grămadă. Sper, mai degrabă, că prezenta lucrare va constitui o contribuţie pozitivă la studiul serios al acestui subiect. În orice caz, este o vedere din interior, pentru că „s-a întâmplat să fiu în preajmă" când Forţele Aeriene au avut nevoie de un astronom pentru a cerceta teancul de rapoarte OZN care creştea cu repeziciune. Am avut prilejul să citesc şi să studiez *toate* rapoartele OZN din arhiva Blue Book, să iau interviuri multor sute de martori –

raportori ai unor observaţii OZN – şi chiar să apar de mai multe ori în faţa unor grupuri ale Congresului care arătau un interes deosebit pentru ciudăţeniile indigenilor din ţara OZN.

Am fost adesea întrebat dacă eu însumi am trăit vreodată o „experienţă OZN”. Răspunsul este nu, dacă ţin seama de testele pe care le socotesc necesare şi despre care voi vorbi în capitolele următoare. În două împrejurări separate din ultimii 20 de ani, am văzut şi eu un obiect şi o lumină pe care nu le-am putut explica, dar deoarece există explicaţii naturale posibile, deşi nu foarte probabile, aceste două experienţe nu intră în definiţia OZN folosită în această caret. N-am avut niciodată o „întâlnire apropiată” (cap. 4) şi probabil că n-aş fi relatat-o, chiar dacă aş fi avut-o, fără existenţa mai multor martori serioşi – ceea ce nu mă miră. Statisticile arată că astfel de observaţii sunt într-adevăr rare, oarecum asemenea observării unor specii de păsări extrem de rare sau fără nume (şi cum ar putea dovedi cineva că în timpul unei plimbări prin munţi şi păduri a văzut un condor din California?) şi nu atât de rare ca descoperirea unui coelacanth[6] în adâncurile oceanului. Experienţa mea cu privire la OZN-uri este indirectă, efectuându-se în întregime prin

6 *Latimeria chalumnae,* un peşte considerat dispărut din perioada Cretacicului, descoperit în 1938 lângă coasta sudică a Africii. (n. trad.).

ochii altora. Locuitorii ţării OZN sunt rapoartele şi oamenii care au făcut aceste rapoarte. Ambele categorii merită să fie discutate.

Pentru claritate, adaug o listă de termeni îndeobşte folosiţi în descrierea OZN-urilor şi în această carte:

RAPORT OZN – o declaraţie făcută de una sau mai multe persoane, considerate responsabile şi normale din punct de vedere psihologic, potrivit criteriilor acceptate în mod obişnuit, declaraţie care descrie o observaţie proprie, efectuată cu ochiul liber sau cu ajutorul unui instrument, asupra unui obiect sau unei lumini văzute în văzduh sau pe sol şi sau presupuselor lor efecte fizice, toate acestea neavând nicio legătură cu vreun fenomen, obiect sau proces fizic sau psihologic cunoscut.

EXPERIENŢA OZN – conţinutul unui raport OZN. *FENOMENUL OZN* – întreaga sferă a rapoartelor OZN şi a experienţelor OZN.

OZN-uri – corelativi existenţiali ipotetici ai fenomenului OZN; cu alte cuvinte ceea ce, *dacă* există, există prin sine însuşi, cu totul independent de fenomenul OZN.

Problema existenţei nu se poate reduce la o afirmaţie a priori, ci trebuie lămurită prin investigaţie.

Dacă investigaţiile confirmă existenţa, această categorie poate cuprinde:

a) Entităţi spaţio-temporale nedescoperite

până acum, care se supun legilor fizicii, dar necesită o explicaţie extraordinară.

b) Entităţi spaţio-temporale nedescoperite până acum, care se supun unor legi ale fizicii încă neformulate.

c) Entităţi nedescoperite până acum, neavând un caracter spaţial şi necesitând explicaţii de alt tip decât cele pe care le oferă fizica. Dacă aşa stau lucrurile, atunci aceste entităţi pot fi ori produsele unui proces mental de grup sau individual conform unor legi psihologice cunoscute sau necunoscute, ori ceva cu totul diferit de tot ce s-a spus mai sus.

OBSERVAŢII EMPIRICE (NOI) – orice experienţă efectuată nemijlocit sau cu ajutorul unuia sau mai multor receptori senzoriali umani, care poate fi descrisă într-un raport ce ne informează despre ceea ce există în sine, cu totul separat de persoana care efectuează experienţa.

O observaţie empirică nouă este o astfel de experienţă care, confruntată cu un corp existent de informaţii (de exemplu, una sau mai multe teorii ştiinţifice), nu poate fi încorporată de acesta *fără a fi supus unor revizuiri sau modificări fundamentale.*

FARFURII ZBURĂTOARE – termen folosit iniţial de gazetari în loc de OZN-uri. În lunga lui istorie, totuşi, termenul a fost utilizat într-un sens foarte general şi confuz. Pentru unii, el înseamnă un vehicul material capabil să

efectueze o călătorie interstelară şi să transporte pe Pământ fiinţe extraterestre inteligente. Pentru alţii, el înseamnă *orice* raport asupra unui fenomen aparent extraordinar, observat în văzduh sau pe sol, chiar şi atunci când observaţia se datorează aproape sigur unei percepţii greşite a unui obiect sau eveniment obişnuit.

Iar pentru alţii (de obicei membri ai „cultului farfuriilor zburătoare”, sau ai grupurilor de „adevăraţi credincioşi”) termenul înseamnă vizitarea Pământului de către fiinţe în general paşnice, al căror scop aparent este de a comunica (în mod obişnuit unui număr relativ mic de persoane selecţionate şi favorizate – aproape întotdeauna fără martori) mesaje de o „importanţă cosmică”. Aceşti „aleşi” au de obicei contacte repetate de acest fel, în cursul cărora primesc mesaje suplimentare. Transmiterea unor astfel de mesaje către adevăraţii credincioşi, lipsiţi de simţ critic şi gata să accepte orice, duce, în mod frecvent, la întemeierea unui cult al farfuriilor zburătoare, al cărui conducător este evident cel care „comunică” sau „contactatul”. Deşi relativ puţini la număr, aceşti avocaţi ai farfuriilor zburătoare au influenţat puternic opinia publică prin actele lor iraţionale – câteodată şi opiniile unor savanţi ca doctorul Condon şi unii dintre asociaţii săi.

În mod clar, farfuriile zburătoare, fie că sunt interpretate drept vehicule extraterestre, percepţii greşite, sau purtătoare ale înaltei misiuni de a transmite „contactaţilor” cunoaşterea cosmică, nu corespund definiţiei date OZN-urilor, pentru că toate aceste interpretări presupun, a priori, originea şi natura farfuriilor zburătoare.

Hohotul de râs al ştiinţei

„Cunosc luna şi stelele, cunosc şi stelele căzătoare. Nu mai sunt tânăr. M-am născut cu mulţi ani în urmă. Am privit cerul toată viaţa mea. Dar niciodată până acum n-am văzut aşa ceva. Tu eşti un om alb. Poţi să-mi spui ce-i asta?”

Sfătuitorul unui sat papuaş

Într-o seară, în timpul unei recepţii la care participau sute de astronomi, ţinută în oraşul Victoria, din Columbia Britanică, în vara anului 1968, s-a răspândit zvonul că afară au fost semnalate lumini, OZN-uri care manevrau în chip ciudat. Ştirea a fost întâmpinată cu ironiile şi chicotelile care însoţesc deseori o situaţie ce te pune în încurcătură. Niciun astronom nu s-a aventurat să iasă în noaptea de vară, ca să vadă el însuşi despre ce era vorba.

Erwin Schrödinger, pionier al mecanici:

cuantice şi filosof al ştiinţei, scria: „Primul lucru care se cere unui om de ştiinţă este să fie curios. El trebuie să fie capabil să se mire şi dornic să afle”.[7]

Fără îndoială, lumea ştiinţei n-a fost „dornică să afle” explicaţia fenomenului OZN şi nu a manifestat nicio înclinaţie spre mirare. Atitudinea aproape universală a oamenilor de ştiinţă a fost violent negativă. Se pare, de altfel, că reacţia a fost cu totul disproporţionată faţă de stimul. Reacţia emoţională mult exagerată, manifestată în general de oamenii de ştiinţă la orice menţionare a OZN-urilor, ar putea prezenta un considerabil interes pentru psihologi.

Astfel de reacţii merită să fie observate. Am participat la multe întruniri oficiale şi particulare ale oamenilor de ştiinţă, unde problema OZN-urilor ajungea să fie discutată fie întâmplător, fie datorită sugestiei mele „inocente”. Era la fel de amuzant ca atunci când pui o pisică printre porumbei, pentru că reacţia n-avea nimic de-a face cu tradiţionala atitudine „cântăreşte şi judecă” a omului de ştiinţă consacrat. Reacţia era de obicei asemănătoare cu aceea a unui grup de băieţandri urmărind pe ecran o scenă de o gingăşie sau un patos deosebit, care depăşeşte cu mult posibilităţile de înţelegere

---

7 Schrödinger, Erwin, *Nature and the Greeks (Natura şi Grecii)* p. 55 (n. a.).

ale vârstei lor: agitaţia şi comentariile ironice sugerează atitudinea defensivă a oamenilor de ştiinţă faţă de un lucru pe care nu-l pot încă înţelege. Mi s-a părut că o astfel de atitudine la oamenii de ştiinţă formaţi înseamnă ceva mai mult decât o manifestare a compătimirii faţă de neştiutori. Ea este poate expresia unei nesiguranţe adânc înrădăcinată, sau a fricii.

Este necesar de altfel să deosebim două categorii diferite printre oamenii de ştiinţă confruntaţi cu problema OZN-urilor: 1) cei care tratează fenomenul OZN cu ironie şi dispreţ, refuzând chiar să-l examineze şi denunţând subiectul ca nefiind demn de preocuparea lor şi 2) cei care susţin – sau ar putea ajunge să creadă asta după investigare – că există o mare probabilitate ca OZN-urile să fie fenomene de natură pur psihologică, adică generate integral de activitatea mentală a unui individ sau a unui grup. (Niciun om de ştiinţă care cercetează în mod obiectiv problema nu poate susţine mult timp că OZN-urile sunt doar rezultate ale interpretării greşite a unor obiecte şi întâmplări obişnuite.)

Opiniile celui de-ai doilea grup merită o discuţie şi o dezbatere ştiinţifică serioasă, pentru că oamenii de ştiinţă şi-au dat osteneala de a cerceta problema şi, în consecinţă, trebuie ascultaţi. Opiniile primului grup nu îndeplinesc condiţiile unei dezbateri ştiinţifice, pentru că n-a

existat o examinare a datelor. Oameni de ştiinţă de prestigiu au colindat ţara atacând vehement fenomenul OZN, refuzând să răspundă întrebărilor din sală, în timp ce atrăgeau cu îngâmfare atenţia că n-au timp să cerceteze „toate prostiile”. Această modernă vânătoare de vrăjitoare, antiteză a tot ceea ce constituie atitudinea ştiinţifică, constituie ea însăşi un fenomen demn de studiat. Dacă „toată această problemă OZN este o absurditate”, cum se explică reacţia disproporţionată a unor oameni de ştiinţă consacraţi şi foarte respectabili? Este cumva o reacţie subconştientă la o provocare pe care ei nu sunt pregătiţi s-o primească?

Thomas Goudge, un cunoscut profesor canadian preocupat de filosofia ştiinţei, scria:

„Una dintre cele mai interesante faţete ale chestiunii OZN este, în ceea ce mă priveşte, legătura ei cu problemele privind felul în care evoluează ştiinţa. În mare, aş spune ca o condiţie necesară progresului ştiinţific este să se ţină seama de 1) observaţiile empirice într-adevăr noi şi de 2) noi scheme explicative implicând noi concepţii fundamentale şi legi noi.”[8]

Goudge arată că de-a lungul istoriei orice schemă explicativă verificată, inclusiv fizica secolului XX, acţionează întrucâtva asemenea unui sistem stabil şi tinde să respingă

8 O comunicare personală a lui Thomas Goudge către autor. (n. a.).

observaţiile empirice noi (dacă n-au fost generate în cadrul acestei scheme). Astfel, de exemplu, foarte mulţi fizicieni au ezitat la început să accepte introducerea, în câmpul respectabilei ştiinţe, a teoriilor admise azi asupra meteoriţilor, fosilelor, circulaţiei sângelui, bacteriilor şi, în timpul nostru, a fulgerului globular.

„Fiindcă – urmează Goudge – dacă ştiinţa încorporează noile observaţii în actuala schemă explicativă, asta înseamnă că observaţiile empirice nu sunt într-adevăr noi...” De pildă, oamenii de ştiinţă erau cândva înclinaţi să admită că meteoriţii sunt nu pietre căzute din cer, ci pietre lovite de trăsnet. Această teorie îngăduia includerea unui fenomen nou în schema explicativă a lumii fizice acceptată pe atunci. Ei nu puteau să admită că meteoriţii veneau din spaţiu. „De unde actualul punct de vedere al ştiinţei – conchide Goudge – că fenomenul OZN ori nu conţine date cu adevărat ştiinţifice (sau cel puţin date care să intereseze fizica), ori nu reprezintă altceva decât percepţii false ale unor obiecte sau întâmplări obişnuite etc. A adopta o astfel de atitudine înseamnă, evident, a respinge o condiţie necesară a progresului ştiinţific”.

Expresia „observaţii empirice într-adevăr noi” este fundamentală pentru întreaga problemă OZN. Observaţiile OZN sau reprezintă observaţii

empirice într-adevăr noi – în sensul că nu-şi află locul în actualul cadru ştiinţific – sau sunt pur şi simplu percepţii sau interpretări greşite. În ceea ce priveşte OZN-urile, lucrurile sunt limpezi doar pentru acei oameni de ştiinţă care refuză cu fermitate să respingă problema înainte de a o cerceta.

Probabil că mulţi oameni de ştiinţă ar fi făcut eforturi şi ar fi cercetat cu seriozitate problema OZN, dacă ar fi fost informaţi cum se cuvine despre conţinutul ei. Din păcate, acei oameni de ştiinţă – puţini la număr – care doreau să se informeze în legătură cu acest subiect erau obligaţi să obţină informaţii din presă, din articolele gazetelor de scandal şi din magazinele care furnizează material pentru amatorii de aventură, mister, sex şi aspecte senzaţionale ale ocultismului. Cu toate că până foarte curând nicio revistă ştiinţifică n-a publicat informaţii OZN, o recentă bibliografie a „literaturii OZN" însumează circa 400 de pagini. S-ar părea că OZN-urile au devenit o problemă mai curând pentru bibliotecari decât pentru oamenii de ştiinţă.

Savanţii nu constituie, de altfel, singura categorie greşit informată despre dilema OZN. Datorită „presei de senzaţie", publicul în general a acceptat anumite concepţii false despre OZN-uri şi consideră că:

Numai „fanaticii" OZN raportează observaţii

OZN. E destul de ciudat, dar adevărul este aproape întotdeauna exact pe dos. Cele mai multe rapoarte OZN coerente şi clare vin din partea unor persoane care nu s-au prea interesat de acest subiect şi care au fost în general surprinse şi şocate de experienţa trăită. Pe de altă parte, fanaticii OZN şi „credincioşii" vreunuia dintre cultele amintite trimit rareori rapoarte şi, când o fac, ele sunt uşor de reperat datorită incoerenţei lor.

Această concepţie greşită l-a determinat, desigur, pe un eminent om de ştiinţă şi vechi coleg al meu, Dr. Fred Whipple, directorul Observatorului Astrofizic Smithsonian, căruia i-am fost mai mulţi ani director adjunct, să declare: „Voi încheia cu comentariul meu standard pentru reporterii care mă întreabă despre OZN-uri. Răspunsul meu este: Nu fac afirmaţii publice despre credinţele religioase".[9] (În faţa unei astfel de atitudini, am ripostat firesc: „Nici eu!")

Rapoartele OZN nu provin niciodată de la oameni cu pregătire ştiinţifică. Dimpotrivă, unele dintre cele mai bune rapoarte provin tocmai de la oameni cu pregătire ştiinţifică. Din nefericire, asemenea rapoarte sunt rareori publicate în literatura de popularizare deoarece aceste persoane doresc de obicei să evite publicitatea şi aproape întotdeauna cer să li se

9 O comunicare personală a dr. Fred Whipple către autor. (n. a.).

respecte anonimatul.

Rapoartele OZN provin de la persoane nedemne de încredere, dezechilibrate şi neinstruite. Unele rapoarte provin într-adevăr de la persoane nedemne de încredere, care în viaţa de toate zilele exagerează şi în alte privinţe fără legătură cu OZN-urile. Dar aceste persoane sunt cele mai apte sa relateze percepţii false ale unor obiecte obişnuite drept OZN-uri. Aceşti informatori sunt totuşi uşor de identificat ca atare şi rapoartele lor nu sunt luate în seamă pentru o analiză serioasă. Numai informaţiile care *rămân* enigmatice pentru persoanele capabile, prin pregătirea lor, să identifice stimulii unui raport (meteori, păsări, baloane etc.) sunt considerate în această carte drept rapoarte *bona fide*[10].

Rapoartele provin uneori de la persoane neinstruite, dar „neinstruit” nu înseamnă neapărat „lipsit de inteligenţă”. Anchetatorii catastrofelor aeriene au constatat de pildă că cei mai buni martori sunt adolescenţii neinstruiţi, dar în acelaşi timp lipsiţi de prejudecăţi.[11] Dimpotrivă, nerozii îşi învinge rareori inerţia care-i împiedică să scrie rapoarte şi sunt de obicei incapabili să întocmească un raport coerent.

---

10 De bună-credinţă (în lat. - n. trad.).

11 Barlay, Stephen, *The Search for Air Safety (Cercetare asupra securităţii zborului),* Wm. Morrow Co., Inc., New York, 1970, p. 145. (n. a.).

Foarte puţine rapoarte provin de la indivizi dezechilibraţi. Psihiatrul Berthold Schwarz a examinat 3400 de bolnavi mintali fără să găsească vreunul care să afirme că ar fi văzut vreun OZN.[12] Concluzia lui a fost întărită de mulţi colegi ai săi care au constatat absenţa aproape totală a relatărilor OZN la pacienţii lor suferind de boli mintale (aceştia se interesează puţin, sau chiar deloc, de problema OZN).

OZN-urile sunt sinonime cu „omuleţii verzi" şi vizitatorii spaţiali. Nu se ştie ce sunt OZN-urile. A respinge fenomenele pornind de la supoziţia că OZN-urile trebuie neapărat puse în legătură cu „vizitatorii spaţiali" înseamnă a respinge fenomenul pentru că este respinsă, din motive personale, o teorie asupra originii lui.

Obiectivul principal al acestei cărţi este de a contribui la eliminarea concepţiilor greşite, prezentând mai degrabă *date,* decât dând *ex cathedra* o explicaţie infailibilă asupra naturii OZN-urilor. Înainte de a continua să examinăm experienţa OZN, va fi necesar, chiar esenţial, să definim, cât de riguros posibil, în ce sens va fi folosit termenul OZN în cu prinsul cărţii. Nu e nevoie ca aceasta să fie o definiţie complexă.

Putem defini OZN-ul, pur fi simplu, ca percepţia raportată a unui obiect, sau a unei

---

12 „Journal of the Medical Society of New Jersey" („Jurnalul Societăţii medicale din New Jersey"), vol. 66, august 1969, pp. 460-464 (n. a.).

lumini văzute în văzduh sau pe sol, a cărei înfăţişare, traiectorie, dinamică generală şi luminozitate nu sugerează o explicaţie logică, obişnuită, şi care îi pune în încurcătură nu numai pe cei care le-au perceput, dar rămâne neidentificată chiar după o cercetare minuţioasă a tuturor dovezilor existente, efectuată de persoane capabile, din punct de vedere ştiinţific, să procedeze la o identificare raţională, dacă vreuna este posibilă.

(De exemplu, sunt multe mii de oameni care nu ştiu unde se află planeta Venus, dar rapoartele OZN generate de acest obiect strălucitor, seara sau în zori, nu vor induce în eroare un astronom.)

Folosind această definiţie, pot să afirm categoric că studiul pe care l-am întreprins în toţi aceşti ani m-a convins în privinţa următoarelor puncte:

1) Lăsând la o parte declaraţiile „excentricilor", fanaticilor religioşi, cultiştilor şi fanaticilor OZN, există rapoarte despre observaţii OZN demne de a fi studiate.

2) Un mare număr de rapoarte iniţiale OZN sunt uşor identificabile de către persoane competente ca fiind percepţii şi interpretări greşite ale unor obiecte şi fenomene cunoscute. Deci ele trebuie să fie eliminate înainte de a se întreprinde vreun studiu având ca scop să

stabilească dacă există observaţii empirice cu adevărat noi.

3) Un rest de rapoarte OZN nu sunt atât de uşor de identificat. Ele pot face parte dintr-una sau mai multe din următoarele categorii:

a) cele care cunosc o răspândire globală, provenind din regiuni atât de îndepărtate una de alta cum sunt Canada de Nord, Australia, America de Sud, Europa şi Statele Unite;

b) cele făcute de persoane competente, demne de încredere, normale din punct de vedere psihologic – adică observatori credibili potrivit tuturor criteriilor acceptate în mod obişnuit;

c) cele care conţin elemente descriptive care, considerate împreună, nu definesc niciun fenomen, obiect sau proces cunoscut şi niciun fenomen sau proces psihologic cunoscut;

d) cele care nu pot fi tălmăcite în termeni ce se aplică unor fenomene, obiecte, procese fizice şi psihologice cunoscute etc.

În capitolele următoare, sunt prezentate date care susţin aceste afirmaţii.

OZN-urile ca experienţă umană

„Nu voi uita niciodată experienţa pe care am trăit-o în acea dimineaţă de 8 iunie 1966. De atunci, nimic nu m-a putut convinge că am crezut doar că văd ceea ce am văzut. Am fost

tulburat săptămâni întregi după acea experienţă care m-a înfricoşat grozav. M-am numărat printre membrii echipajelor care au observat primele avioane germane de lupte cu reacţie, în al doilea război mondial. Forţele Aeriene au încercat să ne convingă şi atunci că avem năluciri."

Dintr-o scrisoare particulară adresată autorului

Experienţa mea îndelungată în domeniul interogării martorilor OZN a făcut să iasă în evidenţă un fapt: Întotdeauna am avut sentimentul că vorbesc cu cineva care descrie o *întâmplare absolut reală.* Pentru el, sau ei, această întâmplare constituise o experienţă deosebită, intensă şi deloc asemănătoare unui vis, o întâmplare pentru care observatorul era de obicei total nepregătit – ceva repede recunoscut ca fiind mai presus de înţelegerea lui. Pentru martor şi însoţitorii care-i împărtăşeau experienţa, întâmplarea rămânea neexplicată şi fenomenul neidentificat chiar şi după ce ei făcuseră încercări serioase de a găsi o explicaţie logică. Experienţa avea „realitatea" unui eveniment concret, ca de exemplu perceperea unui accident de automobil, sau a unui elefant într-un număr de circ, *cu excepţia unui singur lucru:* În timp ce martorii au un vocabular adecvat pentru a descrie automobile

şi elefanţi, ei se află aproape întotdeauna în încurcătură când încearcă să găsească cuvintele pentru a descrie experienţa OZN.

În timp ce interogam martorii, o expresie revenea mereu: „În viaţa mea n-am mai văzut aşa ceva”. Mi-am dat seama, de asemeni, că raportorii OZN fac mari eforturi pentru a descrie şi explica experienţa lor în termeni obişnuiţi. Ei încearcă aproape întotdeauna să găsească o explicaţie firească, chiar forţând lucrurile, dacă este necesar. Cu totul împotriva opiniei curente, care susţine că oamenii „văd ceea ce doresc să vadă”, contactul meu cu raportorii OZN de cea mai bună calitate arată că ei doresc să vadă sau să explice observaţiile lor în termeni care le sunt familiari. O expresie tipică este: „La început am crezut că ar putea fi vorba de un accident în faţă, pe drum – luminile semănau cu farurile rotitoare ale maşinilor de poliţie. Apoi mi-am dat seama că luminile se aflau prea sus şi atunci am crezut că poate fi un avion care se pregătea să aterizeze forţat, cu motorul stins, deoarece nu auzeam niciun sunet. Apoi mi-am dat seama că nu era un avion.”

Am asistat prea des la acest proces de trecere treptată de la descrierea şi explicarea simplă şi rapidă a unui fapt la constatarea că nicio descriere convenţională nu va fi satisfăcătoare, ca să mai pot subscrie la ideea că un raportor OZN – datorită propriilor sale motivaţii psihice,

imagini şi dorinţi subconştiente – a folosit un stimul simplu şi obişnuit, ca de pildă un vehicul, pentru exprimarea unor obsesii profund înrădăcinate. Experienţa este pentru raportor ceva unic şi extrem de tulburător; între ea şi posibilitatea de a o descrie şi explica raţional apare o prăpastie de netrecut.

E într-adevăr greu să respingi fenomene care fac ca o persoană de o seriozitate neîndoielnică să declare, cu toată sinceritatea:

„Ştiu doar că niciodată n-am văzut pe cer un obiect cu o astfel de formă şi că niciodată n-am văzut un avion care să se deplaseze cu o viteză atât de mare”.[13]

„Era ca şi cum aş fi privit un avion aflat drept deasupra mea. Complet nemişcat şi fără niciun zgomot. L-am privit cam vreo cinci minute, apoi obiectul a pornit brusc cu o viteză uluitoare şi s-a îndepărtat. Mereu fără niciun sunet.”[14]

„R.C.M.P. (Royal Canadian Mounted Police)[15] m-a întrebat atunci dacă nu credeam că a fost un helicopter deasupra norilor, purtând acest obiect atârnat de o frânghie. Este cea mai absurdă explicaţie pe care am auzit-o vreodată”.[16]

---

13 Vezi anexa 1, LN-13 (n. a.).
14 Vezi anexa 1, IA I-2 (n. a.).
15 Poliţia călare canadiană (n. trad.).
16 Dintr-un interviu cu o femeie din Kenora, Canada, despre observaţia ei din 30 mai 1969. Acest caz nu e trecut în Anexa 1, pentru că a avut un singur martor. (n. a.).

Aceste citate nu sunt deloc excepţionale. Nenumărate altele, din fişierul meu personal ca şi din cel al Proiectului Blue Book, ar putea umple acest capitol şi chiar mai mult. O mare parte dintre ele relatează întâmplări la care au participat mai multe persoane. Cu toate acestea, cuvintele singure nu pot reda experienţa umană descrisă de observator. De multe ori, m-am întrebat: Cum e posibil ca acest individ aparent echilibrat, serios, demn de încredere, să-mi spună această poveste cu un aer atât de sincer? E posibil să joace teatru? Ar putea fi un actor atât de bun? Şi dacă e aşa, cu ce scop? El trebuie să ştie, desigur, că acest basm incredibil ar putea să-l transforme într-o ţintă a unor ironii necruţătoare. Iată alte două reacţii la astfel de experienţe:

„Am auzit câinele lătrând afară. Nu era un lătrat obişnuit, aşa că în cele din urmă m-am cam enervat şi am ieşit. Am observat că şi caii erau agitaţi şi alergau pe păşune. Am privit în sus, ca să văd de ce erau neliniştiţi. Am văzut obiectul acela stând în aer, cam la 400–500 de picioare*** deasupra solului. L-am strigat pe prietenul meu, ca să mă conving dacă vede şi el ce-am văzut eu, sau mi-am pierdut minţile. El a ieşit, a aruncat o privire, a ţipat şi a fugit înapoi în casă.” [Vezi Anexa 1, IA II-23]

„Am presupus, cum era firesc, că era o invenţie cu totul nouă şi speram din tot sufletul că

inventatorii sunt americani, pentru că asta s-a întâmplat chiar înainte de ziua victoriei împotriva Japoniei.[17] M-am hotărât să nu spun nimănui nimic despre ceea ce văzusem, înainte ca ştirea să devină publică”.

Uneori rapoartele sau interviurile conţin observaţii sincere şi naive, care dovedesc totuşi cât de „real” este fenomenul pentru martori. Acest comentariu asupra unei observaţii din 15 februarie 1967 provine de la patru băieţi de la Woodbury Forest School: „Acesta este adevărul şi nu e vorba de nicio farsă, fiindcă ar fi o ofensă serioasă adusă şcolii noastre”.

De la trei cercetaşi din Richardson, Texas: „Mike, Craig şi cu mine suntem cercetaşi ai unităţii 73... şi vă dăm cuvântul nostru de cercetaşi că nu este o farsă sau o iluzie optică”.

Ar fi greu de întrecut în candoare această remarcă: „Ceea ce vreau să spun este că n-am folosit niciun trucaj fotografic, pentru că încă nu ştiu cum se procedează...” Afirmaţie aflată într-un raport asupra unei observaţii făcute la New Jersey, la 26 decembrie 1967.

În sfârşit, iată un apel disperat (dintr-o scrisoare către Blue Book, descriind apariţia unui obiect în formă de ţigară, la 19 ianuarie 1967): „Deşi nu sunt decât un copil, vă rog să mă credeţi”.

---

17 15 august 1945 (n. trad.).

Adesea, observaţiile periferice ale unui om matur şi serios reliefează autenticitatea experienţei martorului. Comentariul de mai jos a fost făcut de un pilot al Companiei Trans-Australia Airlines cu 11.500 ore de zbor la activ: „Întotdeauna am râs de aceste rapoarte, dar l-am văzut. L-am văzut cu toţii. Se afla sub control raţional şi în mod cert nu era un aparat de zbor cunoscut”.[18]

Următoarea declaraţie aparţine unui om care a efectuat 50 de misiuni de luptă în al doilea război mondial. I s-au decernat 5 medalii pentru bravură şi 12 citaţii pentru participarea la bătălii aeriene de primă importanţă şi e de presupus că nu se sperie uşor: „Nu se auzea niciun sunet şi era lung ca un avion comercial, dar nu avea semne distinctive... Corpul meu a reacţionat ca şi cum aş fi trecut pe lângă o mare primejdie. Tot restul zilei am fost profund tulburat”.[19]

Obiectele sau apariţiile descrise sunt discutate mai târziu, în amănunt. Acum doresc numai să-l conving pe cititor că experienţa OZN este pentru raportor o întâmplare extrem de reală.

Adesea mă întrebam, în timp ce ascultam o relatare expresivă a unei experienţe OZN: „Dar de ce îmi spun ei asta?” Şi mi-am dat seama până la urmă că raportorii voiau ca eu să le

18 Observaţie din 24 mai 1965. Raportul nu este inclus în Anexa 1, pentru că autorul nu a avut o legătură directă cu raportul sau cu investigatorul. (n. a.).

19 Observaţia a avut loc la 8 iunie 1966, în Kansas, Ohio. (n. a.).

explic experienţa pe care o trăiseră. Ei fuseseră şocaţi şi aveau nevoie de o *explicaţie* care să poată fi încorporată imaginii lor despre lume, ca să se elibereze de povara necunoscutului înfricoşător. Dezamăgirea lor era sinceră când eram obligat să le spun că ştiu doar cu ceva mai mult decât ei. Ştiam numai că experienţa lor nu era unică şi că fusese relatată în multe părţi ale lumii.

Deşi nu poate fi încă explicată, experienţa OZN (aşa cum este definit OZN-ul în această carte) are toate aparenţele unui eveniment cu totul real pentru martorul OZN şi însoţitorii săi. Acesta este punctul nostru de plecare.

OZN-urile ca rapoarte de observaţii

„Seriozitatea incontestabilă a observatorului, precum şi buna vizibilitate din momentul efectuării observaţiei indica faptul că obiectele au fost văzute cu adevărat. Cauza probabilă a unor astfel de observaţii rămâne ipotetică, faptele cunoscute neîngăduind formularea unei explicaţii logice

Dintr-un raport oficial de anchetă făcut de un căpitan al Forţelor Aeriene

Ce fel de oameni sunt cei care trăiesc o experienţă OZN? Constituie ei un eşantion reprezentativ al populaţiei, sau reprezintă ceva

„special”? Când încercăm să răspundem la astfel de întrebări, trebuie să ţinem seama de două condiţii. Mai întâi, îi putem studia numai pe cei care *raportează* că au observat. Este evident că relativ puţini dintre cei care au trăit o experienţă OZN o şi raportează. În al doilea rând, nu putem deci să ne întrebăm *ce fel* de oameni trăiesc o experienţă OZN, ci numai cel fel de oameni *raportează* că au văzut un OZN.[20]

Ce fel de om este cel care completează un lung chestionar asupra unei astfel de observaţii, sau scrie o relatare clară despre ea, ştiind că va deveni, aproape sigur, ridicol în ochii celor din jur? Un şarlatan, un răuvoitor, un psihopat, sau un cetăţean demn de încredere care consideră că este de datoria lui să facă un raport? Singurul tip de raportor cu care merită să-ţi baţi capul – şi trebuie s-o faci – sunt persoanele de felul autorului acestei scrisori:

„Sunt diriginte de poştă în... şi am ezitat înainte de a raporta inspectorului poştal întâmplarea. Dar, după ce m-am gândit bine, mi-am dat seama că nu aş fi un bun cetăţean american dacă nu aş pune aceste întrebări. Ce-a fost obiectul luminos şi de unde venea?”[21]

---

20 Pentru acest motiv, este mai bine să vorbim de *raportorul* OZN decât de *observatorul* OZN, pentru că, dacă s-ar dovedi că OZN-urile nu sunt *reale,* n-ar putea exista *observatori* OZN, dar ar putea exista şi într-adevăr există *raportori* OZN. (n. a.).

21 Dintr-o scrisoare adresată comandantului bazei aeriene Wright-Patterson. (n. a.).

Raportorul OZN demn de încredere este de obicei considerat în anturajul său ca o persoană serioasă, echilibrată, responsabilă – un familist, având o slujbă bună şi purtându-se cum se cuvine în relaţiile cu cei din jur.

Experienţa mi-a arătat că raportorii OZN nu au aproape nimic comun între ei, în privinţa mediului din care provin. Ei aparţin tuturor păturilor sociale. Am remarcat totuşi că, pe lângă reputaţia de onestitate de care se bucură, ei manifestă adesea o reţinere când trebuie să vorbească despre experienţa lor, cel puţin până când sunt siguri de seriozitatea şi sinceritatea anchetatorului.

„Ceea ce am scris... este pentru dv. Şi cercetările pe care le faceţi... N-am relatat niciodată ceva despre această întâmplare. Dar cred că dv. Trebuie să aveţi informaţii amănunţite. Nu însă pentru ziare sau reporteri... Ezit încă, dar simt că sunteţi persoana potrivită”.[22]

„Am discutat aceasta problemă numai cu doi oameni: un director care se bucură de prestigiu în sectorul nostru şi pastorul meu”.[23]

„Pot să vă spun un singur lucru – dacă mai văd vreodată un altul, nu suflu nicio vorbă. Am telefonat la poliţia locală în primul rând ca să întreb

22 Dintr-o scrisoare către autor, raportând o observaţie OZN. (n. a.).
23 Vezi Anexa 1, IA I-3. (n. a.).

dacă raportase cineva un OZN şi omul de la telefon a râs atât de mult şi de tare, încât cred că a căzut de pe scaun... (ziarul) a însăilat o poveste trăsnită, care a făcut ca toţi să părem nebuni”.[24]

Astfel de ezitări şi stânjeneli se întâlnesc adesea şi însuşi faptul că martorii, în ciuda unei zeflemisiri aproape sigure, au perseverat în a face un raport dovedeşte convingerea lor sinceră că informaţia este importantă şi trebuie transmisă cuiva. Comportarea raportorilor indică şi o curiozitate obsedantă cu privire la experienţele trăite de ei, un simţământ adesea atât de puternic încât el singur e de ajuns să-i facă pe raportori să înfrunte ridicolul aproape sigur.

De ce insist atât asupra *caracterului* raportorului? Pentru că în aproape toate celelalte domenii ale ştiinţei instrumentele optice şi electronice ne furnizează date pentru analiză, pe când în acest domeniu de cercetare martorul OZN este *singurul* instrument.

Cercetarea ştiinţifică nu poate fi concepută fără etalonarea instrumentelor. Niciun astronom, de pildă, n-ar accepta măsurători ale vitezei galaxiilor îndepărtate obţinute cu ajutorul unui spectrograf neetalonat. Totuşi, dacă un astfel de instrument a furnizat în mod

24 Extras dintr-o scrisoare către autor, raportând o observaţie OZN. (n. a.).

constant rezultate bune în trecut, dacă a fost verificat deseori şi nu a suferit în ultima vreme şocuri supărătoare, astronomul va accepta rezultatele lui fără să-l mai controleze.

Paralela este clară pentru noi: dacă raportorul OZN a demonstrat prin acţiunile sale trecute un înalt grad de seriozitate şi responsabilitate şi este cunoscut ca un om echilibrat şi „neinfluenţabil”, atunci nu avem motive să suspectăm aprioric raportul său coerent, mai ales când acesta e făcut împreună cu alte „instrumente umane” la fel de demne de încredere.

Deşi astăzi există o mulţime de teste menite să determine sinceritatea şi echilibrul unei persoane, datorită refuzului lumii ştiinţifice de a trata problema cu seriozitate, astfel de teste nu stau de obicei la îndemâna cercetătorului OZN, chiar dacă raportorul OZN acceptă să se supună acestor teste (un lucru semnificativ prin el însuşi). Noi trebuie, prin urmare, să ne mulţumim adesea să apreciem „indicele de credibilitate” al unei persoane potrivit ocupaţiei sale, vieţii de familie, felului în care se comportă, se achită de responsabilităţile sale. Trebuie să hotăram dacă indicele comun de credibilitate al unui raport alcătuit de mai multe persoane face ca materialul să fie demn de luat în consideraţie.

În esenţă, întrebarea crucială este: *s-a*

întâmplat cu adevărat ceea ce spun raportorii că s-a întâmplat? La fel de bine putem să întrebăm: atunci când un vitezometru indică o viteză de 80 de mile pe oră, automobilul merge într-adevăr cu 80 de mile pe oră? Poţi avea încredere în vitezo-metru? Sau, poţi avea încredere în raportori? Evident, mintea omenească nu poate fi comparată cu un vitezometru. Sunt prea multe întâmplări cu oameni care au dus o viaţă exemplară şi, deodată, i-a apucat nebunia, au comis o crimă, o tâlhărie sau vreo altă faptă atroce şi antisocială. Totuşi, este foarte puţin probabil ca *mai multe* persoane să-şi fi pierdut minţile *simultan* şi să fi comis un astfel de act total incompatibil cu caracterul lor – sau să fi comis împreună „crima" de a redacta un raport OZN. Şi dacă nu dăm prea multă greutate unor rapoarte alcătuite de o singură persoană, nu avem niciun motiv, cel puţin la început, să le suspectăm de înşelătorie.

„De ce *nu trebuie* să credem ceea ce spun mai mulţi raportori OZN cu o bună reputaţie?" este o întrebare la fel de justificată ca şi „De ce trebuie să-i credem?" Criteriile pentru încredere şi neîncredere sunt aceleaşi. De exemplu, ce motiv aprioric avem ca să nu credem în următoarele relatări directe ale unor persoane onorabile, potrivit tuturor dovezilor:

„Am călătorit timp de peste 20 de ani, zi şi noapte, pe autostrada 285, prin trecătoarea Kenosha. Aceasta a fost prima mea observaţie OZN”.[25]

„Avem un magazin în oraşul nostru natal şi suntem bine cunoscuţi, aşa că nu sunt omul care să facă o farsă. Nu ştiu ce-a fost ceea ce am văzut, dar am văzut ceva şi era cât se poate de real”.[26]

„Înainte de a arunca această scrisoare, socotind-o o aiureală ca atâtea altele, gândiţi-vă că sunt un profesor de matematici în vârstă de 51 de ani, care nu a suferit niciodată de vreo boală mintală şi n-a săvârşit niciun delict. N-am avut niciodată halucinaţii, pe câte ştiu, şi nici n-am fost considerat un nevrotic... nici nu sunt dornic de publicitate. Aş spune că mai curând dimpotrivă, ştiind că oricine pretinde că a văzut un OZN este considerat nebun. Totuşi, eu am văzut în mod indiscutabil şi clar un obiect zburător necunoscut încă”.[27]

(Acestea sunt doar mici mostre din tipurile de relatări pe care le-am ascultat, le-am citit în scrisori particulare, sau le-am găsit în rapoartele oficiale OZN).

Este interesant de menţionat, în sprijinul teoriei credibilităţii martorilor serioşi, că ori de câte ori au apărut false OZN-uri, ca de pildă

---

25 Vezi Anexa 1, DD-13. (n. a.).

26 Dintr-o scrisoare adresată autorului, raportând o observaţie OZN (n. a.).

27 Dintr-o scrisoare adresată autorului, raportând o observaţie OZN. (n. a.).

baloane cu aer cald şi rachete luminoase lansate din avioane pentru a testa reacţia publică, rapoartele OZN obţinute au fost nu numai mult mai puţine decât se aştepta experimentatorul, dar şi prezentau interes mai mult prin ceea ce *nu* relatau decât prin ce relatau. Din când în când, un raport fantezist OZN este rezultatul unui astfel de test. Dar el nu reuşeşte să fie acceptat, deoarece nu concordă cu ceea ce au raportat alţii despre acelaşi eveniment, şi adesea din cauza inconsecvenţei şi incoerenţei sale interne.

Faptul că în aproape toate aceste rapoarte nu se pomeneşte nimic despre ocupanţi, despre întreruperea sistemelor de aprindere ale automobilelor, despre urme de aterizare şi alte efecte fizice pe sol, precum şi de multe alte lucruri caracteristice rapoartelor asupra „întâlnirilor apropiate”, este cu totul semnificativ. Compararea relatărilor diferiţilor raportori contribuie la formarea unei imagini absolut clare a evenimentului real – un balon cu aer cald, o rachetă, sau un experiment ştiinţific. Durata evenimentului, direcţia în care se mişcă balonul sau racheta şi chiar culorile sunt descrise în mod rezonabil.

Există exagerări, desigur, şi o mare varietate în descrieri (nu mai mare decât se strecoară în relatările despre incendii, accidente de automobil etc.) dar aproape întotdeauna poţi

stabili cam ce s-a întâmplat în realitate. Descrierile incendiilor sau ale prăbuşirilor de avioane, făcute de martori aparent onorabili, pot să se deosebească mult în amănunt, dar nu există niciodată vreo îndoială că e relatat un incendiu sau un accident de avion şi nu jefuirea unei bănci. *Nu* se obţin declaraţii colective, de la mai mulţi observatori ai unui „balon cu aer cald”, cum că au văzut un OZN cu hublouri, antene, „navigatori”, zburând împotriva vântului, schimbându-şi brusc direcţia şi în cele din urmă efectuând un viraj de 45° în mare viteză. Studiind un astfel de raport, îţi dai repede seama de adevăratul eveniment care l-a provocat.

E adevărat că, din când în când, un martor izolat, de o credibilitate redusă, va face un raport cu totul fantezist, generat de un eveniment obişnuit. Dar astfel de rapoarte ne avertizează că trebuie să evităm martorii solitari; niciodată nu suntem destul de prudenţi, chiar dacă martorul este cunoscut ca fiind demn de încredere.

Pentru toate aceste considerente, nu există deci motive apriorice spre a respinge fără a le cerceta astfel de relatări. Dificultatea esenţială în problema martorului OZN constă pur şi simplu în faptul că relatări ale unor evenimente cu totul de necrezut sunt făcute de persoane aparent demne de încredere – adesea de mai

multe persoane de acest fel. Desigur, ceea ce spune martorul OZN că s-a întâmplat în mod *real* este atât de greu de acceptat, o pilulă atât de greu de înghiţit, încât orice om de ştiinţă care nu a studiat temeinic problema OZN va fi înclinat aproape irezistibil, prin însăşi natura pregătirii şi temperamentului său, să respingă categoric depoziţia martorului. Dacă nu ar proceda astfel, ar însemna că renunţă la universul său raţional. Şi totuşi, dacă face acest lucru, el respinge un material care nu va „dispare", chiar dacă este ignorat. Persoane demne de încredere *an raportat* fenomene care nu au o explicaţie ştiinţifică şi, până când vor exista înregistrări radar şi dovezi fotografice *incontestabile,* raportorul OZN – singurul element pe care ne bazăm – trebuie ascultat până la capăt, cu bunăvoinţă. Sunt prea mulţi raportori, din toate părţile lumii, ca să nu ţinem seama de cuvântul lor. Altfel am da dovadă de fanatism ştiinţific şi noi nu trebuie să ajungem în situaţia de a fi acuzaţi de o astfel de culpă.

Despre stranietatea rapoartelor OZN

„Trebuie să adaug că n-am crezut până acum în OZN-uri, dar ceea ce am văzut era atât de inexplicabil prin prisma cunoştinţelor noastre actuale, încât m-a uluit."

Dintr-o scrisoare către dr. Condon, semnalând

Pentru cei mai mulţi dintre noi, OZN-urile există în chip de rapoarte şi cei mai mulţi dintre noi consideră aceste rapoarte drept povestiri senzaţionale destinate revistelor de scandal şi articolelor răspândite prin diverse ziare: „Poliţia pe urmele obiectelor misterioase”, sau „Zborul unui avion perturbat de un OZN strălucitor”. Astfel de relatări gazetăreşti deveniseră într-o vreme atât de banale, încât editorii au încetat să le mai socotească drept noutăţi. Pentru cel care a văzut un OZN, dimpotrivă, el există ca o intensă experienţă personală. Pe unii îi separă de ceilalţi ceva asemănător unei prăpăstii.

Problema devine şi mai complicată dacă ţinem seama că cele mai multe rapoarte OZN ne înşală în cel mai înalt grad aşteptările. Ele conţin atât de puţine fapte! Această lipsă a fost de ajuns pentru a-i împiedica pe mulţi oameni de ştiinţă să-şi consacre timpul problemei OZN, fiindcă ei se aşteptau să găsească datele pe care doresc să le studieze, în forma în care sunt obişnuiţi: indicaţiile instrumentelor, fotografii, diagrame, grafice, tabele, toate aceste date fiind prezentate, pe cât posibil, într-o formă cantitativă numerică.

Totuşi, sărăcia datelor se datorează mai curând cercetătorului, decât martorului ocular. Acesta din urmă vine în contact cu fenomenul

pe neaşteptate, cu totul nepregătit. În general, el este atât de şocat şi de surprins, încât o observaţie şi o raportare atentă şi coerentă sunt imposibile. Anchetatorul iscusit poate, desigur, să smulgă de la martori amănunte pe care aceştia le-au înregistrat doar incomplet sau au crezut că n-au nicio importanţă. Foarte mulţi oameni puşi pe neaşteptate în situaţia de a fi martori la un groaznic accident de automobil nu se ocupă metodic de măsurători, de notarea orei, a lungimii urmelor de derapaj, a condiţiilor de timp şi a altor împrejurări legate de accident. Cu toate acestea, când martorul relatează din nou incidentul unui anchetator competent, acesta din urmă poate să deducă şi să obţină de la el, printr-o chestionare calmă şi pricepută, o cantitate surprinzătoare de informaţii.

Dimpotrivă, foarte frecvent anchetatorii Forţelor Aeriene, îmbibaţi cu filosofia oficială conform căreia OZN-urile sunt nişte scorneli, efectuează doar o interogare superficială (de ce să-şi piardă timpul cu ceva despre care se ştie că e lipsit de sens?)

Există totuşi rapoarte OZN care oferă relatări coerente şi consecvente ale acestor stranii experienţe umane. Aceste rapoarte par mult prea stranii ca să fie crezute, în mare măsură pentru că nu a existat un procedeu prin care să fie supuse atenţiei generale. Ele nu corespund *cadrului conceptual* al fizicii moderne. Este

aproape tot atât de greu să te situezi într-un cadru al încrederii şi să accepţi că o mulţime de rapoarte OZN descriu evenimente reale, pe cât de greu i-ar fi fost, de pildă, lui Newton să accepte concepţiile de bază ale mecanicii cuantice.

Totuşi, stranietatea rapoartelor OZN corespunde unor tipare bine definite. „Sfera stranietăţii” în rapoartele OZN este foarte limitată. Nu primim, de pilda, rapoarte despre dinozauri zburând cu capul în jos, despre Obiecte Plutitoare Neidentificate, sau despre obiecte ciudate care sapă în pământ.

Un critic al fenomenului OZN remarca odată că „observaţiile neexplicate nu constituie o dovadă a existenţei farfuriilor zburătoare, după cum nu constituie o dovadă a existenţei elefanţilor roz zburători”. El nu şi-a dat seama că sfera straniului din rapoartele OZN este atât de limitată, încât nu numai că n-au fost observaţi *niciodată* elefanţi roz zburători, dar mai şi există un *anume tip* de straniu al „navelor” observate. Dacă OZN-urile sunt cu adevărat plăsmuiri ale imaginaţiei, este ciudat că imaginaţia observatorilor din lumea întreagă care raportează despre ele este atât de limitată.

Tocmai pentru că spectrul rapoartelor despre observaţii stranii este limitat, aceste observaţii pot fi studiate. Dacă fiecare raport straniu ar fi deosebit de celelalte şi totalitatea lor ar

cuprinde gama tuturor relatărilor stranii imaginabile, cercetarea ştiinţifică a unei astfel de panoplii haotice ar fi imposibilă. Studiul ştiinţific presupune existenţa unor tipare informaţionale şi un anumit grad de frecvenţă. Or, în general, rapoartele OZN, prin natura lor, pot fi clasificate în anumite domenii de straniu pe care vom încerca să le determinăm.

Revenind la *conţinutul* rapoartelor OZN, să presupunem că am eliminat toate acele rapoarte care nu se potrivesc cu definiţia OZN aşa cum a fost folosită mai înainte, adică să eliminăm zgura din masa iniţială a rapoartelor „brute" – toate rapoartele care *pot* fi explicate în mod îndreptăţit ca baloane, nave aeriene, meteori etc. (Astfel de rapoarte constituie veritabile „deşeuri" în problemă. Dacă le încorporăm studiilor noastre, adagiul erei computerelor: „Dacă intră gunoi, iese gunoi", se va verifica încă o dată. Aceasta a fost cursa pe care investigaţiile OZN din trecut nu au fost capabile să o evite.)[28]

---

28 Mulţi critici susţin că toate rapoartele OZN sunt „deşeuri". Deoarece o mare parte din rapoartele iniţiale, neprelucrate, constituie evident rezultatul unor percepţii greşite, criticii spun că o cercetare aprofundată ar dovedi că întregul corp al fenomenelor OZN poate fi caracterizat la fel. Astfel de argumente pretind că toate rapoartele OZN aparţin în mod statistic aceleiaşi categorii de populaţie şi că acelea care nu se încadrează aici, rapoartele OZN cu adevărat interesante, sunt numai reprezentări extreme ale acelei populaţii. Cineva ar putea spune, cu egală îndreptăţire, reflectând asupra variaţiei în mărimea portocalelor, că pepenii verzi reprezintă „capătul curbei de distribuţie" a mărimii portocalelor. (n. a.).

Pentru un studiu ştiinţific, singurele rapoarte OZN semnificative sunt, după cum am văzut, rapoartele OZN care rămân enigmatice *după* efectuarea unei anchete competente. Numai acestea pot fi denumite rapoarte despre OZN-uri. Stimulul acestor rapoarte este cu adevărat necunoscut – adică raportorii au trecut examenul de credibilitate şi stimulii posibili cunoscuţi au trecut examenul explicaţiei fizice. Există mii de astfel de rapoarte; sunt aproape 700 de cazuri cunoscute numai în arhiva Blue Book şi multe altele se găsesc în dosarele organizaţiilor OZN şi ale investigatorilor particulari.

Fiecare raport astfel examinat cere un răspuns la două întrebări distincte: Ce *spune* că s-a întâmplat? Care este *probabilitatea* ca acest lucru să se fi întâmplat? Noi putem face din aceste două întrebări baza unui foarte util tabel bidimensional al rapoartelor OZN. Fiecărui raport care a satisfăcut definiţia OZN utilizată în această carte, îi pot fi atribuite două numere: *gradul de stranietate* şi *gradul de probabilitate.*

Gradul de stranietate arată, în cuvinte mai simple, în ce măsură un raport „iese din comun” în cadrul propriei sale categorii. Mai precis, gradul de stranietate poate fi considerat ca o măsură a numărului de informaţii greu de explicat în termeni obişnuiţi, pe care le conţine raportul. O lumină văzută pe cer noaptea şi a

cărei traiectorie nu poate fi atribuită unui balon, avion etc. Ar avea totuşi un grad mic de stranietate, pentru că există un singur lucru straniu de explicat: mişcarea ei. Un raport despre o navă miraculoasă care a coborât cam la 100 de picioare distanţă de o maşină, pe un drum singuratic, provocând defectarea motorului, oprirea radioului şi stingerea farurilor, lăsând urme pe solul din apropiere şi părând că se află sub control raţional, primeşte un înalt grad de stranietate, întrucât conţine un număr de elemente distincte, foarte stranii, fiecare dintre ele sfidând bunul simţ.

După cum am văzut, în lipsa unor dovezi incontestabile de felul filmelor, fotografiilor conţinând prim-planuri detaliate şi altele, trebuie să ne bazăm în mare măsură pe credibilitatea raportorului principal şi a mărturiilor sale. Desigur, un raport făcut de mai multe persoane, fiecare având un echilibru mental neîndoielnic şi o bună reputaţie unanim recunoscută, merită mai multă atenţie ca relatare a unui eveniment probabil real, decât un raport făcut de o singură persoană cu o reputaţie îndoielnică în ceea ce priveşte sinceritatea faţă de semenii săi.

Chiar şi în primul caz se pune întrebarea dacă incidentul straniu a avut loc aşa cum a fost relatat. Intervin mai mulţi factori privind încrederea care poate fi acordată acestor

oameni, altfel onorabili, într-o împrejurare atât de neobişnuită, şi în ce măsură, şi cu ce probabilitate. Cât de mult ar putea „paria” cineva – chiar luând în consideraţie calificarea raportorilor – că ceea ce a fost raportat s-a întâmplat *realmente* aşa cum a fost raportat?[29]

Evaluarea gradului de probabilitate al unui raport devine o problemă cu totul subiectivă. Pornim de la credibilitatea stabilită a persoanelor implicate în raport şi apreciem în ce măsură au putut ele să se înşele date fiind împrejurările în care s-a efectuat observaţia. Factorii de care trebuie să se ţină seama sunt consecvenţa internă a raportului, consecvenţa între mai multe rapoarte asupra aceluiaşi incident, felul în care a fost făcut raportul, convingerea transmisă de raportor anchetatorului şi, în sfârşit, acea apreciere subtilă asupra „modului în care se leagă toate împreună”. În stabilirea gradului de probabilitate ar fi de mare folos utilizarea „detectorului de minciuni” şi a altor teste psihologice. De asemeni, ar fi folositoare declaraţia unui doctor asupra sănătăţii raportorului în momentul observaţiei, sau informaţiile privind existenţa vreunei serioase tulburări afective chiar înainte de evenimentul raportat. În mod ideal, pentru stabilirea gradului

29 Filozoful Hume a propus criteriul pariului ca un mijloc de a măsura puterea credinţei. Cu greu am putea găsi ceva mai bun. (n. a.).

de probabilitate e nevoie de mai multe persoane.

Atâta belşug de informaţii rareori ajungem să obţinem. Trebuie să te descurci cu materialul şi în condiţiile existente. În munca mea mi s-a părut relativ uşor să stabilesc gradul de stranietate (folosind cifrele de la 1 la 10), dar greu să stabilesc gradul de probabilitate. Certitudinea (P=10) nu este, practic, realizabilă. P=0 este iarăşi o imposibilitate, deoarece raportul iniţial nu ar fi fost luat în consideraţie. Numărul persoanelor implicate în raport – îndeosebi dacă fiecare dintre ele a făcut un raport individual – este foarte util. Eu nu acord un grad de probabilitate mai mare de 3 nici unui raport provenind de la un singur raportor, şi asta numai atunci când este stabilit că are o reputaţie foarte solidă. Nu pentru a denigra individul, ci doar pentru a mă feri de posibilitatea ca unicul raportor merituos să se fi înşelat în legătură cu obiectul observaţiei sale.

Când raportul este alcătuit din mărturii care se sprijină una pe alta şi nu am niciun motiv să mă îndoiesc de cuvântul raportorilor – dacă nu vreau, intenţionat şi fără motiv, să-i socotesc pe toţi mincinoşi – îi atribui o probabilitate de gradul 5, sau mai mare. Căsuţele din partea dreaptă, sus, a diagramei ce prezintă indicele de S-P pentru cazurile luate în considerare în această carte (simbolurile folosite pentru

clasificarea cazurilor sunt explicate mai jos) nu sunt prea pline din cauza severităţii criteriilor folosite. Am descoperit totuşi că un raport căruia i s-a acordat S=3 şi P=5 (sau un indice combinat SP=35) ar trebui oricum să fie luat în considerare şi să determine o cercetare ştiinţifică.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
9		N N N N D	N	D	I	I	R I	R R II		9
8	N N	N N N N D	N N N N N N D D	R I I I N N N D	R R R R I II D	R R I I D	I I I I I II	II II II II II III	III III	8
7	N N N	N N N N D D	R N N N N N N D D D D	N D D D D	R R R I I I I II N D D D	R I I D	I I I I II II II II II D	I I II II II II	III III	7
6	N N	N N N D	N D D D D D D D	D D	R I		I I II II II II	II II II II II	II III III	6
5	N N D	N N D D D D D D	I D D D D	R I I D D D	I I II II D D D	I I II	I I I I II II II	I II II II II II II II	II	5
4	N N	N N N N D D D D	D	D D	I		I	II II III	III	4
3	N	N D	I N N							3
2	D D	N								2
1										1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	

P = Probabilitatea evenimentului așa cum a fost descris (credibilitate ; respectabilitate)

* Sublinierile indică cazurile discutate în această carte

S = Indicele de stranietate (numărul detaliilor care se cer explicate)

DIAGRAMA S-P

Simbolurile folosite în diagrama S-P se referă la clasificarea conţinutului raportului însuşi, independent de raportor. Sistemul de clasificare în sine este empiric, bazat pe felul în care s-a raportat observaţia OZN. El nu presupune o teorie despre originea OZN-urilor, dar ajută la definirea celor mai frecvente tipuri existente în rapoartele OZN.

Clasificarea are două importante diviziuni: I) rapoartele în care OZN-ul este descris ca fiind observat de la oarecare distanţă; II) rapoartele care implică observaţii de aproape. Linia de demarcaţie nu este foarte precisă, dar cazurile de întâlniri de aproape sunt acelea în care obiectele au fost observate de la o distanţă destul de mică (în general, sub 500 de picioare) pentru a fi văzute ca nişte suprafeţe întinse mai degrabă decât ca nişte puncte şi astfel să poată fi observate numeroase detalii ale lor. Cazurile de întâlniri de aproape din categoria a II-a pot furniza, evident, mai multe informaţii stranii decât cazurile din categoria I-a, deoarece se poate presupune că martorii au avut posibilitatea să observe culorile, protuberanţele, sunetele, dimensiunile, amănuntele structurale, mişcarea lineară şi rotativă, „ocupanţii” şi deci interacţiunea OZN-ului cu mediul înconjurător. OZN-urile mai îndepărtate vor avea aproape întotdeauna un grad de S mai mic, pur şi simplu pentru că n-a existat posibilitatea de a observa

prea multe şi, deci, de a explica fenomenul observat.

Am împărţit în chip arbitrar OZN-urile mai îndepărtate în trei categorii: 1) Cele văzute noaptea, pe care le vom numi LUMINI NOCTURNE (notate cu N în diagramă); 2) Cele văzute în timpul zilei, pe care le vom numi DISCURI DIURNE (notate cu D în diagramă) pentru că forma raportată cel mai adesea este ovală, sau ca un disc; termenul se aplică, desigur, într-un mod mai general; şi 3) RADAR-VIZUALE, cele raportate prin intermediul radarului (notate cu R în diagramă). În lucrarea mea am preferat să las deoparte observaţiile OZN efectuate numai cu ajutorul radarului, din cauza lipsei unui „filtru” potrivit pentru a stabili în afara oricărei îndoieli că observaţia radar nu se datorează unei cauze naturale (funcţionare defectuoasă, propagare anormală, condiţii meteorologice extraordinare, stoluri de păsări „invizibile”, roiuri de insecte care zboară la înălţime şi aşa mai departe).

Cât timp experţii radar nu se înţeleg între ei asupra cauzei apariţiilor „diavolilor” şi „îngerilor”[30], cred că este mai înţelept să evităm folosirea unor astfel de dovezi. Când însă observaţiile vizuale însoţesc observaţia radar şi dacă se poate stabili că cele două tipuri de

30 Aşa sunt numite ecourile radar a căror origine nu poate fi determinată. (n. trad.).

observaţii se referă, foarte probabil, la acelaşi eveniment, observaţiile radar devin un puternic auxiliar al observaţiei vizuale. În această carte mă refer numai la astfel de cazuri radar-vizuale (R în diagramă înseamnă această categorie, în care intră câteva dintre cele mai bune rapoarte OZN).

Luminile nocturne şi discurile diurne pot să nu se excludă reciproc, dar noaptea sunt raportate aproape întotdeauna doar luminozitatea, culoarea şi mişcarea luminii. Rareori este observat şi obiectul căruia se presupune că îi aparţine lumina (aceasta este o simplă supoziţie; se poate ca OZN-ul să nu fie decât lumina). Luminile nocturne formează un grup considerabil de rapoarte OZN „veritabile”.[31]

A doua mare grupă de rapoarte OZN cuprinde cazurile de întâlniri de aproape. Şi aici par să fie trei categorii fireşti, pe care le putem numi, respectiv: Întâlniri de aproape de primul, al doilea şi al treilea tip (indicate în diagramă prin numerele I, II şi III).

Întâlniri de aproape de primul tip. În această categorie intră simple întâlniri de aproape, în care OZN-ul raportat este văzut din apropiere, dar nu există nicio interacţiune cu mediul (în afara de şocul emoţional suferit de observator).

---

31 Desigur, înainte de a se opera o selecţie, rapoartele asupra luminilor nocturne constituie marea majoritate a materialului primit. Predomină planetele luminoase, sateliţii, meteorii şi misiunile aeriene speciale. (n. a.).

Întâlniri de aproape de al doilea tip. Acestea sunt asemănătoare cu cele de primul tip, cu excepţia faptului că sunt menţionate efecte fizice asupra materiei vii şi moarte. Adesea se raportează că vegetaţia a fost presată, arsă sau veştejită, ramurile copacilor rupte; animalele înspăimântate, uneori într-atâta încât se rănesc singure în spaima lor; obiectele neanimate, cel mai des vehiculele, sunt scoase momentan din funcţiune, motoarele lor sunt oprite, radiourile întrerupte şi luminile farurilor diminuate sau stinse. În astfel de cazuri, vehiculele, după cum se raportează, revin la funcţionarea normală după ce OZN-ul a părăsit scena.

Întâlniri de aproape de al treilea tip. În aceste cazuri se raportează prezenţa „ozenauţilor” în sau lângă OZN. Aici trebuie făcută o distincţie precisă între cazurile care implică rapoarte asupra prezenţei unor presupuse fiinţe raţionale în „nava spaţială” şi aşa-numitele cazuri de contact.

În general, aceste din urmă rapoarte sunt „oprite la poartă” de procesul de selectare. Cititorul îşi va aminti că definiţia dată de noi OZN-urilor implică credibilitatea incontestabilă a rapoartelor (rapoarte neexplicate făcute de persoane indiscutabil inteligente, lucide şi cu o bună reputaţie). Cazurile de contact se caracterizează prin existenţa unui intermediar uman „favorizat”, un „om de legătură” aproape

întotdeauna solitar, înzestrat cumva cu însuşirea specială de a putea vedea OZN-urile şi de a comunica cu echipajul lor, aproape după voie (adesea prin telepatie). Astfel de oameni nu numai că se dovedesc frecvent a fi fanatici pseudoreligioşi, dar invariabil prezintă şi o credibilitate redusă, aducându-ne cu regularitate de la „fiinţele spaţiale" mesaje cu un conţinut extrem de sărac. Mesajele sunt adresate de obicei întregii omeniri, cerându-i „să fie bună, să pună capăt războaielor, să trăiască în iubire şi frăţie, să interzică bombele atomice, să nu mai polueze atmosfera" şi altele de acest fel. „Contactatul" se consideră adeseori însărcinat în chip mesianic să transmită mesajul cât mai multor oameni; aşa se explică apariţia, din când în când, a diverselor culte ale farfuriilor zburătoare. El se consideră categoric un „ales" şi nu ţine deloc seama (chiar dacă ar fi capabil să o sesizeze) de improbabilitatea statistică evidentă ca o persoană să poată avea întâmplător repetate experienţe OZN (uneori aproape săptămânal), în timp ce majoritatea oamenilor trăiesc o viaţă întreagă fără să fi avut măcar o singură experienţă OZN. „Repetiţia" constituie un motiv suficient, după părerea mea, pentru a exclude aceste rapoarte de la cercetări ulterioare, cel puţin în studiul de faţă.[32]

32 Desigur, posibilitatea existenţei unor persoane „alese" în mod

Trebuie să subliniez că rapoartele contactaţilor *nu* sunt clasate ca întâlniri de aproape de al treilea tip. Este regretabil, ca să nu zic mai mult, că astfel de rapoarte au atras asupra întregii probleme OZN oprobriul şi batjocura savanţilor şi a publicului, păstrând vie imaginea populară a „micilor oameni verzi” şi atmosfera de ficţiune care învăluie acest aspect al subiectului.

Întâlnirile de aproape de al treilea tip au drept martori *aceleaşi* categorii de oameni care efectuează şi celelalte tipuri de observaţii OZN, reprezentând acelaşi evantai social şi moral. Experienţa OZN survine tot atât de neaşteptat pentru ei şi îi surprinde tot atât de mult ca şi pe raportorii celorlalte tipuri de întâlniri de aproape. Aceşti raportori nu sunt deloc „deosebiţi”. Ei nu sunt fanatici religioşi; ei pot fi mai curând poliţişti, oameni de afaceri, învăţători şi alţi cetăţeni respectabili. Aproape invariabil, ei sunt implicaţi o singură dată într-o experienţă OZN (în vreme ce, după cum am văzut, cazurile de contactaţi implică experienţe repetate în mod excesiv) şi observarea ozenauţilor este pentru ei, în general, o chestiune periferică. În aceste cazuri, ozenauţii nu fac aproape niciodată vreo încercare de a

---

deliberat de către ozenauţi pentru o misiune specială nu trebuie cu totul neglijată. In cazul acesta trebuie să amintim totuşi butada unui englez: „Ce ghinion au vizitatorii ăştia spaţiali - de fiecare dată dau peste un... sărit!” (n. a.).

comunica; dimpotrivă, se raportează că ei se îndepărtează cu iuţeală, sau intră în nava lor şi dispar. Ei nu par să aibă vreun alt „mesaj” pentru omenire, decât: „Lăsaţi-ne în pace”.

Avem de discutat, deci, şase categorii de rapoarte OZN, trei în fiecare grupă mare. Clasificarea se întemeiază doar pe felul în care s-a raportat că au fost observate OZN-urile. Evident, categoriile nu se exclud reciproc; un disc diurn văzut de aproape va deveni o întâlnire de aproape; o lumină nocturnă văzută în timpul zilei ar putea foarte bine să fie un disc diurn şi aşa mai departe. Este convenabil să judecăm rapoartele OZN în cadrul acestor categorii, pur şi simplu pentru că datele menţionate depind în mare măsură de felul în care au fost percepute. Dacă toate rapoartele din fiecare categorie în parte sunt analizate împreună, tiparele proprii fiecăreia sunt conturate mai exact.

În sfârşit, ar trebui remarcat că, atunci când, în procesul iniţial de selectare, s-a stabilit că stimulul raportului OZN a fost într-adevăr un fenomen sau un obiect natural, raportul nu intră cu uşurinţă în niciuna din cele şase categorii descrise. Un raport OZN generat de un balon cu aer cald nu conţine trăsătura cea mai des menţionată a unei lumini nocturne tipice. Fuzelajul unui avion care sclipeşte în soare,

raportat de o persoană fără studii ca fiind un OZN, nu este raportat ca înaintând cu o viteză de necrezut. Despre rachetele lansate din avioane care au dat naştere adesea la rapoarte OZN nu se raportează că ar fi oprit maşinile, că au înspăimântat animalele, sau că ar fi zburat în văzduh; aceste rapoarte nu se referă la „ozenauţi” sau la vreo navă de formă ovală planând la şase picioare deasupra solului.

Acum, după ce am examinat pe scurt natura experienţei OZN şi persoanele care raportează astfel de experienţe, după ce am clasificat rapoartele OZN în şase categorii şi am stabilit un sistem pentru evaluarea rapoartelor OZN, să ne întoarcem la esenţa cărţii, la datele disponibile pentru studiu. Apoi, ţinând minte aceste lucruri, vom proceda la examinarea modului în care au fost utilizate aceste date în trecut, mai întâi de Forţele Aeriene şi, mai recent, de Comitetul Condon. În final, vom ajunge la sugestiile mele privind un program pozitiv de studiu al fenomenului OZN.

Partea a II-a
Datele şi problema

Introducere:
Prototipurile

Problema centrală a acestei lucrări este de a stabili dacă, în volumul considerabil de date despre OZN-uri, există „observaţii empirice cu adevărat noi”, cerând „noi scheme explicative”. Nu trebuie şi nu se poate să se spună ceva despre ce ar putea fi aceste noi scheme explicative, înainte de a se întreprinde o examinare minuţioasă a datelor; ar însemna să pui carul înaintea boilor. Într-o astfel de problemă controversată, care a declanşat atât de frecvent reacţii emoţionale puternice, prioritatea trebuie să revină examinării datelor; numai după aceea ne putem pronunţa asupra noilor observaţii empirice. A elabora scheme explicative înainte de a şti ce este de explicat înseamnă a ne pierde vremea.

Am putea fi tentaţi să fim mai puţin rigizi în această privinţă dacă datele cu caracter permanent şi esenţial ar fi de tipul acelora cu care fizicienii sunt obişnuiţi să lucreze în experienţele de laborator. Dar, din punctul de vedere al oamenilor de ştiinţă, datele problemei OZN sunt cu totul nesatisfăcătoare. Ele sunt mai curând anecdotice decât cantitative, seamănă mai mult cu poveştile spuse la gura sobei, decât cu citirea unor instrumente şi nu sunt verificabile prin repetarea experimentului.

Faptele nu sunt strict ştiinţifice. Totuşi, datele constituie un câmp de studiu aţâţător şi fascinant pentru cei care nu se simt scandalizaţi

de caracterul informaţiei. Şi trebuie să amintim că şi alte domenii de studiu abundă în date la fel de „nesatisfăcătoare”. Antropologii, psihologii şi chiar meteorologii lucrează zilnic cu date incidentale şi fluctuante care trebuie potrivite laolaltă ca într-un joc de cuburi. Avocaţii şi magistraţii trebuie să cântărească şi să aprecieze mărturii care se bat cap în cap. Agenţii serviciilor militare de informaţii încearcă uneori să alcătuiască un tablou întreg din elemente foarte disparate. De altfel, ceea ce constituie un ansamblu de date esenţiale pentru un domeniu de studiu poate să nu fie considerat astfel pentru un altul. Prin urmare, putem să examinăm datele OZN fără să ţinem seama dacă ele îndeplinesc sau nu condiţiile de bază ale unui anumit domeniu. Mai degrabă vom examina, cât se poate de obiectiv, o serie de date selectate în mod special, observaţii efectuate, în fiecare caz, de cel puţin două persoane în deplină posesiune a facultăţilor mentale şi a simţului responsabilităţii, observaţii care nu „oferă soluţii” în afara artificiului meschin (semn al eşecului) de a le respinge aprioric.

În acest scop, putem construi un model pentru fiecare dintre categoriile de observaţii schiţate în ultimul capitol, folosind pentru aceste prototipuri, în întregime sau parţial, cazurile pe care le-am studiat personal. Aceste arhetipuri

ne vor fi mai utile decât o trecere în revistă, în mod inevitabil succintă, a întregii serii de cazuri individuale.[33]

N-am avea prea mult de câştigat prezentând la întâmplare mărturii care se încadrează într-o categorie sau alta de rapoarte OZN. Cert este că există un material foarte bogat, chiar dacă greu accesibil. Deşi Forţele Aeriene au declarat că cele 12.000 de cazuri din arhiva Blue Book nu constituie secrete militare şi se află la dispoziţia publicului, totuşi ele sunt depozitate într-o bază aeriană şi oricine doreşte să le cerceteze are nevoie de o aprobare a serviciilor de securitate. Rapoarte OZN apar în multe ziare mici şi publicaţii locale de circulaţie limitată şi anchetatorul serios trebuie să aibă nu numai pregătire ştiinţifică, dar şi un temperament de colecţionar, culegând un raport sau două de ici şi colo, răsfoind paginile ziarelor, sau ale publicaţiilor unor organizaţii ca, de pildă, Comitetul naţional de investigaţie asupra fenomenelor aeriene (NICAP), Organizaţia de cercetare a fenomenelor aeriene (APRO) şi o mulţime de organizaţii mai mici de aici şi din alte ţări.

În activitatea mea legată de acest fenomen,

---

33 Mi s-a părut extrem de dificil să lucrez cu un catalog al cazurilor OZN, înşirate unul după altul, fiecare descris pe scurt, fără amănunte şi documentaţie. Raţiunea se îngrozeşte în faţa stranietăţii atât de frecvente şi găseşte greu de digerat şi de orânduit în vreun fel logic acest adevărat ospăţ al relatărilor stranii. (n. a.).

mi-am creat trei arhive distincte pentru materialul cules: una conţine cazuri riguros selectate, cu observatori demni de încredere; alta cazuri care ar fi meritat să facă parte din prima categorie, dar nu există suficiente informaţii despre observatori pentru a stabili credibilitatea lor; a treia, cuprinzând toate resturile, abundând în rapoarte a căror valoare nu este cu mult mai mare decât a unei scurte ştiri dintr-un ziar, cu date importante lipsă şi cu informaţii puţine sau inexistente despre martori. Chiar şi ultimele cazuri ar putea fi utilizate, probabil în studiile statistice, deşi sunt lipsite de valoare pentru studii amănunţite.

Toate cele trei arhive prezintă aproximativ o aceeaşi frecvenţă a observaţiilor potrivit datelor la care s-au petrecut întâmplările raportate; în general, când apar relatări numeroase în ziare, sunt şi rapoarte bine documentate, provenind de la observatori responsabili. Nu există nicio dovadă pentru a susţine afirmaţia că rapoartele bine documentate sunt rezultatul unui val de relatări superficiale apărute în presă. Mai degrabă s-ar putea argumenta că cele dintâi sunt pur şi simplu relativ puţinele exemple bine documentate pe care ne putem aştepta să le găsim într-o perioadă de intensă activitate OZN.

Deoarece obligaţia mea de-a lungul anilor, în calitate de consultant al Forţelor Aeriene, a fost de a încerca să separ „semnalul” de „zgomot”,

să parcurg şi să apreciez o masă de date vagi şi incomplete, putem profita de această experienţă pentru a ne scuti de multă osteneală, examinând doar ceea ce au în esenţă *comun* relatările din fiecare categorie. În acest scop, în capitolele următoare au fost alese o duzină de exemple din fiecare categorie. Calitatea raportorilor implicaţi în aceste cazuri a fost bine stabilită şi au fost subliniate trăsăturile esenţiale care caracterizează categoria respectivă. Referinţe cu privire la cazurile folosite aici sunt date în Anexa 1.

Ca un mijloc de apreciere a raportorilor, este bine să se ţină seama de reacţiile lor spontane în faţa „evenimentului”. Astfel de observaţii şi reacţii personale imediate şi naive ajută la caracterizarea raportorilor şi la lămurirea evenimentului extraordinar. În ultimă analiză, raportorii sau martorii trebuie să ocupe partea centrală a scenei noastre; ei sunt actorii noştri şi, dacă nu ştim tot ce se poate şti despre ei, am putea descoperi stingheriţi că e vorba de „o poveste spusă de un idiot... lipsită de orice sens”.

Cazurile din cele şase categorii pentru care căutăm prototipuri au fost trecute, desigur, prin filtrele amintite în capitolele 3 şi 4, şi pentru niciunul din cele peste 60 de rapoarte OZN folosite în capitolele următoare nu am reuşit sa găsesc o explicaţie logică, obişnuită – dacă nu

consider că toţi cei peste 250 de martori erau fără excepţie idioţi.

Luminile nocturne

„De culoare roşie strălucitoare, ele (*luminile*) *au apărut dedesubtul norilor. În timp ce se apropiau de vas, păreau să urce, ajungând deasupra norilor, păreau că se îndepărtează în linie dreaptă de Pământ. Cea mai mare avea o suprafaţă aparentă de aproape şase sori. Avea forma unui ou cu capătul mai mare în faţă. A doua era cam de două ori cât Soarele şi a treia era cam de mărimea Soarelui. Apropierea şi apoi îndepărtarea lor de suprafaţa solului s-a efectuat într-un mod foarte curios. Este de asemeni sigur că ele au coborât sub nori şi apoi s-au înălţat, în loc să-şi continue drumul către sud-est. Luminile au fost vizibile timp de peste două minute şi au fost atent observate de trei persoane ale căror relatări concordă în privinţa amănuntelor."*

Un raport al vasului „USS Supply", aflat pe mare, apărut în numărul din martie 1904 al lui „Weather Review".

Începem cu fenomenele cele mai frecvent raportate şi „cele mai puţin stranii", *luminile nocturne,* lumini pe cerul nopţii. Acestea reprezintă categoria cea mai bogată în

rapoartele pe care eu, ca astronom, am fost invitat, începând din 1948, să le explic, ori de câte ori era posibil, ca obiecte şi fenomene astronomice.

Trebuie să se înţeleagă clar că relatările *iniţiale* despre lumini pe cer în timpul nopţii au o foarte mică şansă de supravieţuire. Un investigator experimentat recunoaşte cu uşurinţă, în cele mai multe dintre ele, ceea ce sunt de fapt:

meteori strălucitori, luminile unor avioane care aterizează, baloane, planete, stele foarte sclipitoare, luminile unor reflectoare, luminile de semnalizare ale unor avioane, misiuni de reaprovizionare cu combustibili şi carburanţi etc. Când ne dăm seama cât de puţin familiarizat este publicul cu luminile nocturne de acest tip, este lesne de înţeles de ce se nasc atâtea rapoarte OZN. Desigur, astfel de cazuri banale nu se încadrează în definiţia OZN folosită în această carte. Chiar atunci când un OZN este definit, cum s-a procedat în Raportul Condon, ca „orice observaţie care este enigmatică pentru observator” şi nu aşa cum procedăm noi aici – un raport care *rămâne* inexplicabil pentru oamenii pregătiţi din punct de vedere tehnic, capabili să-l explice în termeni obişnuiţi – se poate recunoaşte temeiul naturii nesatisfăcătoare a investigaţiei respective.

În categoria luminilor nocturne, mai ales,

trebuie să luăm în consideraţie numai acele cazuri raportate de două sau mai multe persoane demne de încredere, în care comportarea luminii, aspectul şi traiectoria ei exclud explicarea lor drept o simplă percepţie greşită a unor obiecte naturale.

După o astfel de apreciere critică, a da la o parte cazurile riguros selectate, ca fiind lipsite de importanţă sau de semnificaţie potenţială pentru fizică sau pentru ştiinţa comportamentului, ar însemna să dovedeşti cel puţin uşurinţă şi iresponsabilitate.

Raportorii

Întrucât cel care raportează un fenomen OZN se află în centrul oricărui studiu asupra OZN-urilor, să vedem mai întâi cine sunt cei 41 de raportori implicaţi în cazurile pe care le-am ales pentru a ilustra caracteristicile esenţiale ale acestei categorii. Consider că ei pot şi trebuie să fie luaţi în serios de oamenii de ştiinţă, datorită evidenţei calificării profesionale care face din ei nişte raportori competenţi.

Numărul mediu de raportori în cazurile de lumini nocturne selectate a fost 3,5; numărul median 3. Ocupaţia şi competenţa tehnică a celor 37 de martori adulţi sunt foarte variate – e la un măcelar şi trei gospodine, până la un ofiţer de telecomunicaţii al Forţelor Aeriene Regale

Canadiene, un ofiţer de securitate al Forţelor Navale ale Statelor Unite şi un şef de laborator la M.I.T.[34] – dar cei mai mulţi deţineau, în timpul observaţiei, posturi de răspundere: piloţi (4), controlori ai traficului aerian (8), ofiţeri de poliţie şi securitate (5) etc. – posturi în care ne-ar fi neplăcut să ştim că se află oameni dezechilibraţi mental, lipsiţi de discernământ, sau înclinaţi spre farse. În toate cazurile, martorul a observat fenomenul împreună cu cel puţin încă un adult demn de încredere.[35]

Aşa cum am mai spus, deseori reacţiile imediate ale martorilor, relatate de ei înşişi, pot fi foarte edificatoare.

În prima categorie, luminile nocturne, putem începe cu reacţiile directorului asociat al Laboratorului M.I.T. (vezi Anexa 1, NL-1). Când fiul său de 11 ani a intrat în casă strigând: „Afară e o farfurie zburătoare!”, el şi restul familiei au ieşit în grabă s-o vadă. Tatăl ne-a declarat:

„Ieşind din casă, mi-am luat binoclul cel mic [4×30] pentru a observa obiectul. De fapt, nu credeam ca voi avea ceva de văzut. Între timp, celălalt fiu, în vârstă de 15 ani, s-a înapoiat în casă şi a luat binoclurile Bausch şi Lomb de 6×30. Am observat obiectul împreună.

---

34 Institutul de tehnologie din Massachusetts (n. trad.).

35 Observatorii cazurilor de lumini nocturne selectate (n. a.):

Primul meu gând... să fie oare o stea extrem de luminoasă? Dar impresia aceasta a dispărut aproape imediat. Al doilea gând – căutând o explicaţie logică – a fost că putea fi farul de aterizare al unui avion. [Această teorie a spulberat-o curând traiectoria ciudată a luminii, aşa cum a fost schiţată de observator pe trunchiul dezgolit al unui copac. Era în toiul iernii]... în dimineaţa următoare, i-am cerut fiului meu mai mare să-mi descrie observaţiile lui şi acestea au coincis întocmai cu ale mele.

Sincer vorbind, nu văd cum aş putea afirma că a fost un avion. De altfel, am putut să-l compar cu un avion şi cu un helicopter [care trecuseră pe acolo în timpul celor 20 de minute de observaţie]. Soţia mea spunea că poate a fost un satelit. I-am răspuns că un satelit n-ar fi putut face astfel de mişcări."

Opt operatori dintr-un turn de control aerian apar pe lista cazurilor de lumini nocturne consemnate în acest capitol. Un comentariu cum este cel care urmează, susţinut de alţi patru martori, merită atenţia:

„Lucrez în acest turn de 27 de ani şi n-am văzut niciodată până acum ceva asemănător... Manevra bruscă... şi cooperarea aparentă între cele două obiecte luminoase au făcut ca observaţia să fie demnă de interes" (vezi Anexa 1, LN-2).

Despre o altă observaţie OZN raportată de un

operator dintr-un turn de control aerian, martorul a spus: „Sunt controlor al traficului aerian de patru ani. Sunt familiarizat cu dârele de condensare şi cu trecerile sateliţilor. Am încercat să înţeleg şi să-mi explic ceea ce am văzut” (vezi Anexa 1, LN-3).

Dacă observatorul nu a putut să explice fenomenul, Forţele Aeriene nici atât. Un comunicat oficial comenta: „Având în vedere experienţa şi caracterul demn de încredere ai martorilor (controlori ai traficului aerian), se conchide că a fost observat un anumit fenomen, dar cauza lui logică nu poate fi determinată”.

Ca să mai schimbăm locul (şi ocupaţia) în materie de reacţii imediate în faţa unui OZN, iată declaraţia unei tinere, dar capabile proprietărese a unui magazin de antichităţi: „... mă întrebam mereu – ce poate fi asta? – şi el [soţul ei] repeta la rândul lui: – O, doamne!” (vezi Anexa 1, LN-4).

Într-o notă mai veselă, avem următorul raport:

„Într-o noapte, în 1961, mă aflam, după o nobilă tradiţie americană, cu o fată într-o maşină... Ceea ce mi-a atras atenţia (şi în acel moment era nevoie de ceva cu totul deosebit ca să mă distragă) a fost felul în care se mişca obiectul [o strălucitoare lumină nocturnă]... Obiectul nu făcea niciun zgomot, şi nu ca să spun ceva banal, stră lucea. Era mult mai strălucitor decât orice stea de pe

cer... Aşa că, în timp ce se deplasa încet către nord, mi-am închipuit că este un balon meteorologic, reflectând lumina soarelui. Totuşi baloanele nu stau nemişcate, nu-şi schimbă direcţia, nu fac marche-arriere, ca să spun aşa... În cele din urmă, i l-am arătat fetei, ca să mă asigur că nu era o iluzie. Ea l-a văzut foarte bine şi s-a speriat destul de tare. Am urmărit împreună mişcările dezordonate ale obiectului... După cinci minute de zbenguială, s-a hotărât să o şteargă. De unde se afla departe, spre sud, a luat-o spre nord şi a dispărut în circa cinci secunde. Am cronometrat şi ştiu că atât a durat. Nu mă aştept să mă credeţi, dar aşa a fost" (vezi Anexa 1, LN-5).

Am putea literalmente să umplem o carte cu astfel de reacţii spontane ale unor martori credibili, dar asta n-ar sluji altui scop decât celui al unei amplificări inutile. Aşa că vom mai urmări doar o singură reacţie în faţa unui OZN din această categorie:

„Permiteţi-mi mai întâi să vă dau câteva informaţii despre mine, ca să puteţi vedea că sunt un observator destul de calificat. Am 44 de ani şi sunt membru al Forţelor Aeriene Canadiene de peste 25 de ani, mai întâi ca membru al unui echipaj în timpul celui de-ai doilea război mondial. În ultimii 20 de ani, am lucrat în sectorul telecomunicaţiilor. Mi-am petrecut peste jumătate din acest timp la bazele de zbor şi am văzut cea

mai mare parte a tipurilor de avioane, atât militare cât şi civile... Aş adăuga că n-am crezut până acum în OZN-uri, dar acest caz este atât de inexplicabil pentru nivelul nostru actual de cunoştinţe, încât m-a uluit... şi niciunul dintre experţii aviaţiei de la bază nu a putut da vreo explicaţie satisfăcătoare" (vezi Anexa 1, LN-6).

Rapoartele

Revenind la ceea ce au raportat aceste persoane, să începem cu raportul ce mi-a fost transmis de Dr. David Layzer, de la Harvard College Observatory (care nu este autorul lui). În scrisoarea sa, Dr. Layzer declară: „Iată relatarea unor martori oculari demni de încredere [opt observatori] despre lumini mobile misterioase văzute... de un vecin de-ai meu [profesor la Harvard Medical School] şi mai mulţi membri ai familiei sale" (vezi Anexa 1, LN-7).

În scrisoarea sa, profesorul afirma:

„Obiectul mi-a atras atenţia pentru că... lumina nu părea să provină de la un avion. Noi vedem deseori, din casa noastră, avioane cu luminile de aterizare aprinse, apropiindu-se de aeroportul Logan; însă, de obicei, când văd luminile de aterizare, pot vedea şi luminile roşii şi verzi de pe aripi. De data aceasta, n-a fost posibil să văd vreo lumină. Nu s-a auzit niciun fel de sunet, chiar

atunci când obiectul părea că se apropie... Era o noapte excepţional de limpede, rece şi liniştită... Când obiectul părea să se afle în punctul cel mai apropiat, după o jumătate de minut sau un minut de la prima lui apariţie, s-a ivit o a doua lumină, având în general aceeaşi traiectorie ca prima, şi curiozitatea mea a crescut când a apărut şi o a treia lumină, cam la o jumătate de minut după a doua. Am intrat îndată în casă, vrând să-mi iau binoclul de câmp.

Când m-am înapoiat, toate cele trei lumini erau vizibile încă; primele două se opriseră cam la 15–25 de grade deasupra orizontului, apropiate una de alta şi nemişcate. A treia lumină continua să se deplaseze. Cu binoclul de câmp nu puteau fi văzute luminile roşii, verzi sau alte lumini de zbor obişnuite. În acest moment, s-au ivit alte lumini, o serie de şase sau şapte, la un interval de jumătate de minut una de alta. Nu sunt un observator antrenat şi nici nu mi-am propus de la început să observ cu atenţie ceea ce se întâmpla. Câteva dintre primele lumini au rămas cu totul nemişcate, în timp ce altele se deplasau deasupra orizontului; în cele din urmă, două sau trei dintre cele nemişcătoare au lăsat parcă, să cadă lumini mai mici, care scânteiau sau licăreau căzând vertical şi în acest timp luminile nemişcate păreau că se micşorează şi se stâng.”

Acest martor pretinde că nu este un observator antrenat. De-ar fi fiecare raport OZN atât de coerent şi de detaliat ca acesta, care

provine de la un observator „neantrenat”! El continuă:

„...unul dintre lucrurile cele mai izbitoare la aceste lumini era culoarea lor portocalie, cu totul deosebită de aceea care poate fi văzută la un avion. Nu un portocaliu intens sau strident, ci pur şi simplu prea portocaliu pentru a fi o lumină obişnuită de aterizare... În timp ce luminile erau vizibile, mai multe avioane au trecut destul de aproape ca să fie auzite, dar sunetul lor se pierdea şi luminile continuau să evolueze, fără să producă vreun zgomot perceptibil... Mi-ar fi desigur imposibil să apreciez viteza lor, după cum nu aş putea spune sau măcar presupune la ce distanţă se aflau. În ceea ce priveşte viteza unghiulară, ele se deplasau cu o iuţeală situată între aceea a sateliţilor şi aceea a. Unui avion cu reacţie cu luminile de aterizare aprinse, în timp ce se apropie de aeroport, cum vedem adeseori aici...

...luminile erau tot atât de strălucitoare ca Venus când se află la maximum de strălucire, adică foarte vii, dar nu luminau deloc solul. Discuţiile ulterioare cu prietenii mei păreau că se rezumă întotdeauna la două probleme... Mai întâi, luminile care se mişcau dinspre sud spre nord-est aveau o strălucire uniformă. Nu scânteiau, nu licăreau, erau la fel de constante ca lumina lui Venus, sau lumina unui avion care aterizează. N-am putut să văd vreo formă, vreun contur sau altceva care să poată fi asociat acestor lumini. Cele lăsate parcă să cadă sau să se desprindă scânteiau în timp ce cădeau.

...reascultându-mi relatarea, mi se pare că ordinea întâmplărilor nu este clar redată... Fusesem la un vecin, peste drum şi mă întorceam acasă, când am văzut prima lumină. Soţia mea se afla încă la vecini. Apăruseră trei sau patru lumini şi îmi luasem binoclul din casă, când sora mea, copiii ei şi părinţii mei s-au întors de la biserică. Deşi trei dintre obiecte se aflau pe cer, încă mă îndoiam că era ceva ieşit din comun, cu toate că eram foarte curios. Atrăgând atenţia noilor veniţi asupra luminilor, m-am simţit cam ridicol, şi toţi au luat-o ca pe o glumă [o reacţie obişnuită]. Binoclul a trecut din mână în mână şi toţi am fost de acord că nu vedeam nimic deosebit, cu sau fără binoclu... Am intrat în casă, vrând să telefonez domnului David Layzer, un vecin. Neprimind niciun răspuns, am ieşit din nou... [Ei] priveau încă luminile, care se înmulţiseră. Credem că se vedeau şase sau şapte... Totul a durat cam douăzeci de minute, înainte ca ultima lumină să fi dispărut. Luminile care lăsau să cadă lumini mai mici erau, aş putea spune, nemişcate. În mod cert, nu se mişcau perpendicular pe raza noastră vizuală. Era uşor să le urmărim cu binoclul sprijinit de un copac şi lumina lor era atât de puternică, încât sunt absolut sigur că nu se îndepărtau în lungul razei noastre vizuale."

Am corespondat cu observatorul, un an mai târziu. Ca răspuns la întrebările mele, mi-a scris:

„Aş spune că întâmplarea mi se pare şi acum la

fel de stranie ca atunci... Explicaţia mea (desigur, nesatisfăcătoare) a fost că luminile erau în legătură cu un tip nou de experienţă balistică, despre care publicul nu trebuia să fie informat. Mărturisesc că sunt receptiv, deşi foarte sceptic, în ceea ce priveşte obiectele şi vizitatorii extratereştri... Am pus în plic şi o copie dactilografiată a unei scrisori de la Donald Menzel [astronom la Harvard] căruia David [Layzer] i-a trimis o copie a raportului meu. Mărturisesc că nu i-am răspuns la scrisoare, pentru că, în afară de faptul că mi s-a părut că tratează problema în bătaie de joc, în mod evident nu citise raportul meu cu atenţie... Aş spune că explicaţia lui finală [stele strălucitoare în general, plus una sau două lumini ale unui avion care aterizează şi poate un satelit] este în afară de orice discuţie, apelând prea mult la imaginaţie când încearcă să găsească o punte de legătură între combinaţia de obiecte pe care le sugerează şi şase sau şapte obiecte a căror comportare era esenţialmente identică."

Reacţia Proiectului Blue Book a fost similară şi negativă. Când am propus să se cerceteze cu ajutorul serviciului militar de informaţii dacă în acea noapte rece de iarnă se desfăşurau într-adevăr unele exerciţii secrete, sugestia mea a fost primita cu o totală lipsă de entuziasm. Şi pentru că un consultant nu se bucură de autoritate, lucrurile au rămas în acest stadiu.

Observaţia la care m-am referit este, desigur, una dintre cele „mai puţin stranii" şi poate că

are o explicaţie „normală”. Am redat-o aici oarecum în amănunt, mai întâi pentru că ilustrează excelent atitudinea anumitor oameni de ştiinţă şi a lui Blue Book, şi, în al doilea rând, deoarece dezminte afirmaţia că numai oamenii dezechilibraţi raportează evenimente OZN.

Dacă n-ar exista observaţii care să implice o viteză mai mare, manevre mai complicate şi alte indicaţii referitoare la un mijloc necunoscut de propulsie, am putea foarte bine să considerăm că nu apare nicio problemă. Totuşi, sunt cazuri cu un grad mai mare de stranietate şi, deci, observaţia citată mai sus este reţinută ca un OZN, pentru că ea corespunde definiţiei OZN: luminile aeropurtate şi traiectoriile lor au rămas neidentificate de persoane considerate capabile să le identifice, dacă ele ar fi fost cu adevărat identificabile ca fenomene normale.

În cele aproximativ o duzină de cazuri discutate din prezenta categorie, avem următorul exemplu. Relatarea aparţine unuia dintre cei doi martori implicaţi, un licenţiat al M.I.T.:

„În momentul acela, Ursa Mare [Carul Mare] era aproape la zenit. Deodată, am observat că două dintre stele se mişcau... în cerc în jurul unui centru comun, menţinându-şi poziţiile la extremităţile diametrului, ca două mici pete de culoare aflate la capetele opuse ale unui disc de fonograf care se

învârteşte. Ele se roteau cu aproximativ 30 de turaţii pe minut în sensul opus direcţiei acelor unui ceasornic, cu o viteză absolut constantă... Distanţa dintre stelele rotitoare era aproximativ egală cu... un diametru şi jumătate al lunii. Strălucirea obiectelor era mai slabă decât aceea a lui Arcturus, puţin mai slabă decât aceea a lui alfa, beta, gama din Ursa Mare... şi-au oprit brusc rotaţia şi au rămas orientate aproximativ către nord-sud... Au stat absolut imobile, apoi au început să se îndepărteze una de alta, cea care se deplasa către sud oprindu-se dintr-o dată... «Steaua» care începuse să se deplaseze spre nord şi-a continuat drumul. În momentul acela, viteza ei era constantă şi mai mică decât a celor mai mulţi meteori, dar mai mare decât a unui avion obişnuit" (vezi Anexa 1, LN-8).

Cazul a fost raportat Centrului Naţional pentru Cercetări Atmosferice de la Universitatea din Colorado (nu Comitetului Condon) la îndemnul a doi profesori de la M.I.T. Dintre care unul era profesorul consultant al martorului. Raportul a fost de asemeni trimis la Harvard College Observatory. Niciunul din aceste foruri n-a dat curs sesizării.

Observaţia a avut loc în mai 1970, la destul timp după ce Comitetul Condon ajunsese la concluzia că nu merită să se continue studiul OZN-urilor. Se pot folosi la fel de bine următoarele fragmente repovestite dintr-o

discuţie înregistrată pe bandă cu doi poliţişti care au raportat un caz de lumină nocturnă, când Comitetul Condon tocmai îşi începea activitatea (vezi Anexa 1, LN-9). Cazul nu a fost studiat de Comitet.

Poliţiştii au observat un obiect mare, strălucitor, alb şi rotund, la 50 de grade deasupra orizontului şi situat, se pare, între două oraşe vecine (cum atestă rapoartele radio schimbate între aceste oraşe şi alte localităţi, ceea ce a făcut posibilă o triangulaţie aproximativă). Obiectul a rămas suspendat, imobil, aproape 15 minute, stingându-şi luminile când ofiţerii de poliţie îşi îndreptau proiectoarele către el. Ei au declarat că obiectul avea mărimea unui dolar de argint, ţinut la capătul braţului întins.[36]

Puţin timp după aceea, un obiect mai mic – o lumină – a venit rapid dinspre nord-vest, s-a apropiat de obiectul strălucitor şi s-a oprit. Apoi, altă lumină a venit rapid dinspre sud-est şi de asemeni s-a oprit lângă lumina cea mare. Aceasta a descris o traiectorie „pătrată”, trimiţând uneori săgeţi albastre de lumină către sol. După vreo 30 de minute de astfel de manevre, luminile mici au ţâşnit cu mare viteză

36 Aceasta este fără îndoială o exagerare - foarte obişnuită în rapoartele OZN. Oamenii nu-şi dau seama cât de mare este unghiul format de un dolar de argint pe cer, când e ţinut la capătul unui braţ întins. De fapt, nimeni nu-şi dă seama, de exemplu, că o tabletă de aspirină ţinută la capătul braţului întins ar acoperi Luna. (n. a.).

în direcţia din care veniseră, dispărând cam în 5 secunde. Nu s-a auzit niciun sunet.

Din nefericire, anchetatorul nu a obţinut o relatare atât de completă pe cât ar fi putut fi şi eu nu am discutat cu el, decât la multă vreme după întâmplare. Dar şi de data aceasta, ca şi în alte cazuri, am ajuns la întrebarea pe care trebuie să şi-o pună mereu orice investigator serios: ce anume dă naştere unui astfel de raport? Sau ofiţerii de poliţie şi-au pierdut minţile pentru mai bine de o oră şi au raportat pure născociri, iar radio operatorii poliţiei din oraşele învecinate au căzut pradă isteriei şi au fost incapabili să deosebească realitatea de închipuire, când au discutat cu colegii lor, sau aceşti ofiţeri de poliţie *au observat într-adevăr* ceva extraordinar.

Poliţiştii nu aveau coerenţa şi cunoştinţele profesorului de la Harvard Medical School care a raportat luminile stranii văzute în împrejurimile Bostonului, sau ale studentului de la M.I.T. Şi ale soţiei lui, care au raportat despre luminile rotitoare, luminoase ca nişte stele, dar discuţia înregistrată pe bandă arată că ei nu erau mai puţin descumpăniţi.

Dacă s-ar ajunge la concluzia că prima ipoteză este mai probabilă – adică martorii au fost temporar lipsiţi de judecată – atunci, având în vedere numeroasele rapoarte stranii ale ofiţerilor de poliţie din întreaga ţară (şi din alte

ţări), ar trebui poate să cerem o revizuire completă a metodelor de recrutare a personalului poliţienesc. Am fi într-adevăr într-o situaţie de plâns, dacă astfel de poliţişti lipsiţi de judecată şi de obiectivitate ar urma să depună mărturie împotriva cuiva în faţa unui tribunal. Ce încredere li s-ar putea acorda?

E posibil ca piloţii să-şi piardă şi ei judecata? în categoria luminilor nocturne, ca un exemplu reprezentativ pentru multele cazuri ce se află în arhiva Blue Book, intră şi următoarea afirmaţie dintr-un raport „neidentificat” (vezi Anexa 1, LN-10).

„O lumină alb-roşiatică, de dimensiuni apreciabile, cu contururi neclare, a apărut în faţa avionului şi la 500 de picioare dedesubtul lui, urmând o rută care putea duce la ciocnire. Ea şi-a menţinut altitudinea, dar a virat spre dreapta când comandantul avionului a manevrat ca s-o evite [raport semnat de un maior al Forţelor Aeriene, un locotenent şi doi membri ai echipajului]. Cercetările de până acum nu oferi nicio indicaţie asupra cauzelor posibile”.[37]

Într-un raport oficial al unui căpitan de la baza din Atlanta a Companiei Eastern Airlines, datat 28 februarie 1968 şi transmis de un director de zbor al companiei, găsim acest interesant pasaj:

37 Această declaraţie a fost făcută de un ofiţer de informaţii al Forţelor Aeriene, care a investigat cazul. (n. a.).

„Am luat microfonul şi am întrebat: – Ce-i acolo, la poziţia noastră de la 11 h 30[38]? Centrul a răspuns că avionul cu care era în legătură se afla la 15 mile[39]. Eu am spus: – Ei bine, tipul ăsta nu e la 15 mile.

Apoi m-am pregătit să manevrez ca să-l evit. Centrul m-a avertizat că ei încă nu detectaseră nicio ţintă[40] şi eu am spus: – Haida de! Zboară chiar lângă noi, la poziţia noastră de la ora 9.”

Ar trebui amintit că, deşi acestea sunt doar două exemple din mulţimea de rapoarte ale piloţilor, piloţii se feresc să facă astfel de rapoarte dacă nu primesc dispoziţii din partea autorităţilor militare.

Revenind la operatorii din turnul aeroportului – în al căror discernământ avem încredere de nenumărate ori pe zi datorită priceperii lor de a recunoaşte un avion care se pregăteşte să aterizeze şi de a face deosebirea între o lumină de aterizare, Venus, sau o „navă aeriană necunoscută” – trei dintre cei opt operatori incluşi pe lista raportorilor cazurilor selectate de lumini nocturne au confirmat declaraţia unuia din ei (erau toţi trei în turn în acel moment):

---

38 Metodă de a indica direcţia prin comparaţie cu indicaţiile unui ceas plasat astfel încât, pe cifra 12, orarul să fie îndreptat spre botul avionului; poziţia 11 h 30 corespunde, astfel, la 15° babord. (n. trad.).
39 O milă = 1609,3 m (n. trad.).
40 Obiect care reflectă semnalul electromagnetic emis de radar. (n. trad.).

„Cele două obiecte [pe un cer crepuscular de un albastru intens, pe care Luna răsărise, dar stelele nu se vedeau încă] erau doar două puncte strălucitoare de lumină albă şi ar fi putut fi luate drept sateliţi, dacă n-ar fi fost manevrele bruşte, schimbările de direcţii şi viteză cu care au dispărut... Unul se îndrepta către nord, la o înălţime de 45 grade deasupra orizontului, celălalt către sud, la aproximativ 30 de grade. Lumina care mergea spre sud a executat o întoarcere bruscă de 180 de grade, s-a înălţat, alăturându-se celuilalt obiect, a staţionat în ceea ce părea să fie o formaţie şi apoi a pornit către nord-est” (vezi Anexa 1, LN-2).

Autorul declaraţiei, un operator cu o experienţă de 27 de ani, a fost destul de impresionat ca să-mi telefoneze la mare distanţă pentru a-mi relata cele de mai sus. El avea patru martori, dintre care doi mi-au mărturisit într-o convorbire particulară, în timpul şederii mele în Dakota de Nord, unde avusese loc observaţia, că luaseră legătura cu radarul de la Great Falls şi că li se confirmase telefonic prezenţa unei ţinte ciudate. Această afirmaţie a fost dezminţită oficial a doua zi, sporind astfel mulţimea de dezminţiri ale Forţelor Aeriene şi ale Administraţiei Aviaţiei Federale, făcute la o zi sau două după confirmarea unei observaţii radar.

Un alt exemplu bun din categoria luminilor nocturne este „cazul M.I.T.” datorită competenţei neîndoielnice a observatorului principal, un om pe deplin familiarizat cu metodele ştiinţifice. Următorul extras din interviul pe care i l-am luat, înregistrat pe bandă, se referă mai degrabă la descrierea obiectului văzut, decât la reacţiile sale (vezi Anexa 1, LN-1):

„Era mult mai luminos decât Venus. Apărea ca o sursă de lumină de un alb intens – poate cu o tentă uşor gălbuie – probabil nu o sursă punctiformă.

L-aş descrie ca o sursă foarte mică într-un cuptor foarte fierbinte, ca o sursă centrală, un fel de flacără albă, intensă, cu acea culoare periferică dansând în jurul ei, roşu şi verde – roşul bătând în roz. Celălalt lucru l-am observat în timp ce priveam obiectul printre nişte pomişori [desfrunziţi]. Se vedea limpede cum se mişcă dezordonat în raport cu pomişorii...

Întrebare: Cât a durat această mişcare dezordonată?

Răspuns: Între cinci şi zece minute.

Întrebare: Când am discutat despre asta mai înainte, aţi spus că era ceva straniu, un lucru pe care nu l-aţi văzut niciodată. Mi se pare că aţi spus că era ceva «radioactiv». Puteţi dezvolta această idee?

Răspuns: Nu ştiu de ce am spus asta, poate pentru că sursa era extrem de intensă şi avea o

culoare pe care nu te-ai aştepta s-o vezi produsă de mijloace artificiale, ca de pildă o lampă – orice tip cunoscut de lampă.

Întrebare: Ar fi putut fi comparată cu un scurt-circuit al firelor electrice, în timpul unui viscol?

Răspuns: Ar fi o oarecare asemănare, cu excepţia fluctuaţiei culorilor. Lumina centrală era mult mai stabilă decât într-o astfel de situaţie.

Întrebare: Credeţi că ar fi putut fi o aeronavă experimentală care făcea experienţe stroboscopice? Semăna cu o lumină stroboscopică?

Răspuns: Nu, cred că nu.

Întrebare: Să ne întoarcem la observaţia dumneavoastră. Se auzea vreun zgomot identificabil?

Răspuns: Niciunul. Absolut niciunul.

Întrebare: Ce puteţi spune despre mişcarea lui ulterioară?

Răspuns: După ce am observat obiectul timp de cinci sau zece minute în poziţia lui de aparentă plutire şi de mişcare dezordonată, a început să se înalţe şi să se îndrepte spre est; aş aprecia că a urcat cam până la 30° şi că a atins un azimut de aproximativ 160° [sud-est] când s-a oprit şi a planat din nou. Această mişcare părea să coincidă cu trecerea unui avion de pasageri, deşi cred că acesta nu se afla în apropierea lui.

Întrebare: Cred că am trecut în revistă toate elementele discuţiei noastre anterioare. Nu cred că am omis vreun fapt deosebit. Să încercăm acum să stabilim viteza unghiulară. E o problemă pe care n-am observat-o încă. Atunci când se deplasa cu cea

mai mare iuţeală – e vorba de deplasarea aparentă – cât aţi aprecia...?

Răspuns: Înainta cu mai mult de un grad pe secundă. O mărime cam de acest ordin.

Un fost înalt consilier ştiinţific al Pentagonului, prietenul meu personal, prieten şi coleg cu raportorul de la M.I.T., mă rugase să mă ocup cu prioritate de acest caz, telefonându-mi de la celălalt capăt al ţării. În ciuda acestei invitaţii venind din partea unui om atât de bine plasat, nu am reuşit să-i conving pe cei de la Blue Book să continue cercetările.

Adaug încă un caz de lumină nocturnă, datorită circumstanţelor în care mi-a fost comunicat. După ce această carte a fost în principiu terminată, am adresat o scrisoare editorului revistei „Physics Today”[41], solicitând

41 Ceea ce urmează este textul integral al scrisorii pe care am adresat-o publicaţiei „Physics Today”:

„A trecut mai mult de un an de când Forţele Aeriene au încheiat oficial activitatea Proiectului Blue Book, care a jucat rolul unui centru naţional pentru primirea rapoartelor asupra unor anumite tipuri de fenomene ciudate, cunoscute mai mult sub numele de OZN-uri.

În calitate de consultant al acestui proiect timp de mulţi ani, sunt conştient că nici încheierea activităţii, nici Raportul Condon n-au făcut ca problema OZN să iasă din sfera interesului general şi, împreună cu un număr de colegi, oameni de ştiinţă, am devenit preocupaţi de ideea ca nu cumva informaţii de o valoare ştiinţifică potenţială să se piardă din lipsa unui centru colector. Ca dovadă că subiectul este încă foarte viu, deşi închis în dosare, pot să menţionez nu numai propria mea corespondenţă, care continuă să conţină rapoarte OZN provenind de la persoane onorabile, dar şi tăieturile din ziare. Acestea dovedesc absenţa aproape totală a rapoartelor OZN din ziarele marilor oraşe, dar potop de rapoarte OZN în ziarele micilor localităţi, unde editorul

rapoarte OZN provenind de la persoane pregătite din punct de vedere ştiinţific şi tehnic. Următorul caz de lumină nocturnă a fost unul dintre primele răspunsuri pe care le-am primit. El este interesant şi din alt considerent: raportul datează de 11 ani; raportorul, care astăzi este astronom de profesie, nu a vrut să-l dea publicităţii pentru că nu a vrut să se expună

---

este ori mai puţin sofisticat, ori mai puţin înclinat să se lase influenţat de oficialităţi, sau unde el poate fi mai bine informat în legătură cu sursa rapoartelor OZN.

Părerea mea este că, în cursul ultimilor 20 de ani, pentru fiecare OZN raportat, au rămas cel puţin 10 neraportate. Dovada constă în rezultatele sondajului efectuat de Institutul Gallup[5], în numeroasele rapoarte OZN despre care am aflat ulterior că n-au fost raportate Forţelor Aeriene, şi în propriile mele cercetări. S-a ezitat întotdeauna înainte de a raporta, de teama unui ridicol aproape sigur. S-ar părea că, cu cât observatorul este mai pregătit şi mai experimentat, cu atât este mai puţin dispus să raporteze, în afară de cazul când i se asigură păstrarea anonimatului şi consideraţia faţă de raportul său.

În consecinţă, ca să nu se piardă un material având o valoare ştiinţifică potenţială şi pentru ca observatorii, în special cei cu pregătire şi experienţă ştiinţifică, să poată supune spre examinare un raport OZN fără teama de ridicol şi de publicitate, eu şi colegii mei, colaborând cu universităţile, ne oferim pe această cale să jucăm rolul unui centru de colectare a rapoartelor OZN, care altfel ar fi aproape sigur pierdute pentru ştiinţă. Voi garanta personal că datele supuse spre examinare vor fi tratate cu seriozitate şi că trimiţătorul nu va avea de suferit nici o neplăcere. Numele vor fi astfel imediat disociate de raport şi vor fi folosite numai cu permisiunea scrisă a autorului.

Poate ar fi interesant de observat, în treacăt, că de-a lungul anilor, am primit rapoarte OZN de la mulţi oameni cu înaltă pregătire tehnică şi de la oameni de ştiinţă. Există o concepţie falsă, dar foarte răspândită , potrivit căreia rapoartele OZN vin de la oameni „cam într-o doagă”. Studierea dosarelor arată că astfel de persoane lipsesc aproape cu totul. Adresa la care îmi pot fi trimise rapoartele OZN este: J. Allen Hynek, Chairman, Departament of Astronomy, Northwestern University, Evanston, Illinois 60201.” (n. a.).

ridicolului.[42]

Această observaţie a unei lumini nocturne a avut loc în Canada (vezi Anexa 1, LN-11). Raportorul şi fratele său fuseseră preveniţi de o rudă, un ziarist; acesta, la rândul său, primise un telefon de la poliţia locală, care încercase să urmărească lumina cu maşinile ei, dar nu reuşise pentru că se muta din loc în loc. Telefonul sunase pe la ora două noaptea, după ce urmărirea durase aproape o oră. Citez direct din raport, dar numele şi locurile sunt omise (aşa cum am promis în solicitarea făcută revistei „Physics Today”). (Vezi Anexa 1, LN-11):

„Am mers pe drumuri de ţară până când am ajuns la 100 de iarzi[43] de obiect.[44] El plana în jurul unui copac mare, care se înălţa solitar în centrul unui câmp cultivat. Copacul se afla la o distanţă de vreo 100 de iarzi şi avea cam 120 de picioare înălţime. Obiectul, care se vedea sub un unghi cam de un sfert de grad (corespunzând unui diametru fizic mai mic de 3 picioare), părea de formă circulară şi era deci, probabil, un sferoid. Era

---

42 Alt corespondent, de asemeni astronom de profesie, scria: „...fiind un om de ştiinţă, n-am raportat niciodată...” Această persoană preferase să considere observaţia sa drept un fenomen fizic neobişnuit, mai degrabă decât să admită poate chiar şi faţă de el însuşi, posibilitatea de a fi o „observaţie empirică într-adevăr nouă”. (n. a.).

43 1 iard = 0,914 m (n. trad.).

44 Din cauza distanţei dintre raportor şi obiect, acest caz intră în limitele superioare ale întâlnirii de aproape şi poate fi considerat ca atare. (n. a.).

luminos pe fondul întunecat al cerului şi îşi schimba culoarea, trecând prin toată gama vizibilă a spectrului, cu o perioadă de aproximativ 2 secunde (o perioadă destul de neregulată). Datorită luminozităţii intense, poate că i-am supraestimat întrucâtva mărimea unghiului, aşa că un sfert de grad ar trebui considerat drept limita superioară. O limită inferioară ar fi aceea de o optime de grad.

Obiectul părea că examinează copacul cu foarte multă atenţie. Se învârtea în cerc deasupra lui, la o înălţime de 50–100 picioare de sol, trecând *prin faţa* copacului, apoi fiind perfect vizibil *printre* crengi, când trecea prin spatele lui. A continuat această aparentă «cercetare» a copacului timp de mai multe minute, în vreme ce noi îl priveam. Apoi vrând neapărat să facem o fotografie, am trecut peste gard şi am pornit încet spre copac, dinspre vest. Nu înaintasem mai mult de 10 picioare, când obiectul ne-a «observat» şi, fără să producă vreun zgomot, accelerând foarte rapid, s-a îndreptat aproape direct spre sud, dispărând dincolo de orizont (urmând o traiectorie *uşor* ascendentă) cam în 2,5 secunde. (Consider că aprecierile mele cu privire la distanţe şi timp merită încredere, pentru că în acea perioadă făceam mult atletism şi eram deci competent în acest gen de evaluări. Chiar în astfel de împrejurări excepţionale, cifrele sunt probabil exacte, cu o eroare de +/-20 procente).

Câteva observaţii asupra obiectului:

1. Era în mod cert prea mic pentru 3 conţine fiinţe umane;

2. Suprafaţa lui nu oferea particularităţi notabile,

în afara formei circulare – poate pentru că «suprafaţa» era intens luminoasă;

3. Se mişca *în mod deliberat* şi *cu un scop* în timp ce «inspecta» copacul, oprindu-se puţin în faţa «zonelor interesante» şi dând o impresie clară de comportare «raţională»;

4. Mişcarea sa era total silenţioasă, chiar în timpul rapidei acceleraţii finale;

5. În mod cert, *nu* era un fenomen fizic natural pe care l-am mai întâlnit, sau despre care am citit vreodată (sunt sigur că ştiţi la ce mă refer – un «gaz de mlaştină» sau ceva asemănător);

6. În mod cert, *nu* era un obiect astronomic îndepărtat. Putea fi văzut în mod clar, când *printre* ramurile copacului, când *ascunzând* vederii ramurile acestuia, distanţa putând fi evaluată astfel destul de exact.

7. A fost văzut, în mod cert, de martori competenţi (inclusiv câţiva poliţişti), în afară de mine;

8. Când a accelerat pentru a se îndepărta de copac, e aproape sigur că a depăşit viteza sunetului. Nu am înregistrat totuşi niciun fel de perturbare acustică. (Unchiul meu a încercat să facă o fotografie în timp ce accelera, dar ea nu a fost destul de reuşită pentru a fi publicată, din cauza distanţei mari până la obiect şi mişcării sale rapide, care au contribuit la obţinerea unei imagini foarte şterse şi neclare.)

Punctele importante care merită atenţie sunt acestea: obiectul părea să fie dirijat de ceva înzestrat cu raţiune şi nu s-a comportat ca un

fenomen fizic, în sensul în care înţelegem noi această noţiune.”

Mărimea lineară unică a luminii nocturne este neobişnuită.[45] Părerea generală a martorilor acestui tip de cazuri este că lumina ar fi mult mai mare de trei picioare. Totuşi, deoarece vorbim despre observaţii nocturne şi numai rareori e posibil să apreciezi distanţele cu oarecare certitudine, mărimile lineare rămân necunoscute.

Ar fi greu de apreciat câte cazuri bune de lumini nocturne ar putea aduna un anchetator sârguincios. Există, probabil, mii şi mii de rapoarte iniţiale nefiltrate asupra luminilor nocturne; cât de multe dintre ele ar supravieţui procesului de filtrare şi ar fi admise în arena cazurilor cu adevărat enigmatice, rămâne o problemă nerezolvată, până când va fi întreprinsă o cercetare serioasă. Totuşi, prototipul luminii nocturne este bine definit.

Lumina nocturnă tipică este o lumină strălucitoare, în general nu o sursă punctiformă, de o mărime lineară nedeterminată şi de o culoare variabilă, cel mai adesea portocaliu-gălbui (deşi nicio culoare a spectrului nu a fost absentă în mod consecvent), a cărei evoluţie nu

45 Un caz semnalat la Fargo, Dakota de Nord (26 februarie 1967), pe care l-am cercetat personal şi am fost cu totul incapabil să-l explic, privea o lumină nocturnă ale cărei dimensiuni estimate erau de câteva picioare (vezi Anexa 1, LN-12). (n. a.).

poate fi atribuită unui balon, unei nave aeriene, sau altui obiect natural, şi care adesea *dă impresia* unei acţiuni raţionale. Nu există nicio dovadă directă că lumina ar fi ataşată unui corp solid, dar lucrul e posibil.

În ceea ce priveşte traiectoriile şi comportarea cinematică, în ciuda excepţiilor, care sfidează explicaţiile fizice fireşti, chiar dacă acordăm un loc important exagerărilor şi erorilor de apreciere, evoluţiile luminilor nocturne nu par să violeze legile fizicii.

Cele 13 cazuri folosite în acest capitol sunt reprezentative pentru multe alte sute, neconcordând deloc în ceea ce priveşte detaliile, dar conformându-se în general prototipului stabilit pe baza acestor cazuri selectate. Chiar dacă ne-am limita la aceste câteva cazuri, ar fi foarte greu de spus că fiecare din ele *trebuie* să fi fost rezultatul unei întâmplări neobişnuite, dar naturale, pentru că *în niciunul* din cazuri „întâmplarea neobişnuită dar naturală” nu a fost descoperită şi identificată. Unii vor atribui acest eşec faptului că în niciunul din aceste cazuri nu s-a întreprins o cercetare într-adevăr aprofundată. (O, dacă ar fi adoptat Blue Book, măcar în câteva cazuri, metoda de cercetare şi procedeele F.B.I.-ului!) Suntem în dubiu; dăm din cap şi spunem; „Ciudat – dar trebuie să existe vreo explicaţie naturală”.

Dacă-i aşa, care este aceasta?

OZN-uri văzute în timpul zilei – discuri diurne

„Un fuzelaj mare, fără aripi – iată lucrul cel mai asemănător cu ce am văzut; sau poate ceva ca marginea exterioară ori circumferinţa unui disc venind spre mine, circumferinţă de 15 picioare sau mai mult.”

Relatarea unei observaţii din 4 februarie 1966, efectuate la Houston, Texas (din arhiva Blue Book).

În această categorie de observaţii – rapoarte despre OZN-urile văzute în timpul zilei – avem de-a face, în primul rând, cu forme discoidale sau ovale. Există mai puţine rapoarte despre observaţiile diurne decât despre cele nocturne; chiar dacă ne limităm, strict, la cazurile enigmatice supuse unei investigaţii serioase – adevăratele OZN-uri – găsim totuşi un număr mai mare de cazuri nocturne, decât diurne.

Poate că fenomenul OZN este intrinsec nocturn. Dacă este aşa, în dosare se află totuşi multe sute de observaţii diurne de bună calitate. În fişierul meu personal, observaţiile diurne filtrate care pot intra în grupul cel mai select nu sunt cu mult mai puţine decât observaţiile nocturne alese în mod riguros, dar asta se poate datora şi faptului că am fost

extrem de exigent cu observaţiile nocturne incluse în fişier.

Raportorii

Deoarece în discutarea categoriei diurne trebuie să începem din nou cu martorii şi calităţile lor, am ales, ca şi mai înainte, o duzină de cazuri reprezentative, fiecare cu cel puţin doi raportori.

Numărul total de martori în aceste cazuri diurne este de 60; media per caz este 4,8 şi mediana 4. Multe cazuri „spectaculoase" cu un singur martor ar fi putut fi incluse, dar am considerat că este mai înţelept să omit cazurile cu un singur raportor, chiar şi atunci când gradul de credibilitate al persoanei în chestiune este mare.[46]

Depoziţiile unor martori implicaţi în cele 13 cazuri aruncă din nou o lumină interesantă asupra întregului fenomen. Toate citatele provin din rapoartele asupra observaţiilor de discuri diurne catalogate în Anexa 1. Ceea ce ne interesează aici este reacţia şi nu conţinutul observaţiei. Sunt reacţii imediate la apariţia unui disc diurn.

---

46 Observatorii cazurilor de discuri diurne selectate (n. a.):
Ocupaţia

„... prietenul meu, care conducea automobilul, m-a întrebat: «Vezi şi tu ce văd eu?»... Acest obiect cu înfăţişare ciudată semăna cu un castravete pipernicit. Nici unul, nici altul nu ştiam ce era... În timp ce stăteam acolo, s-a apropiat un camion de-o jumătate de tonă. Cei doi oameni dinăuntru duceau o încărcătură de porci la Calgary. Unul dintre ei m-a întrebat dacă avem vreun necaz. I-am răspuns că nu, dar le-am arătat obiectul şi i-am întrebat ce cred despre el. Unul a spus: «O, trebuie să fie una din acele farfurii zburătoare...» Toată ziua m-am gândit la asta şi după-amiază m-am hotărât să telefonez turnului de control al aeroportului din Calgary, ca să aflu dacă ei ştiau ceva. Mi-au spus că nu." [Vezi Anexa 1, DD-1].

„Acum regret că n-am făcut mai multe fotografii în timp ce obiectul manevra pentru a se apropia de sol, dar atunci am preferat să-l văd cu ochiul liber şi nu prin vizor" [Vezi Anexa 1, DD-3].

„Sunt pilot de linie de aproape cinci ani, am vederea bună şi, fireşte, sunt antrenat să observ lucrurile care se află în văzduh. N-a fost o arătare fugară. În timp ce priveam, mi-au venit în minte o serie de explicaţii, pe care le respingeam imediat." [Dintr-un raport asupra unei observaţii diurne, făcută de un pilot al companiei BOAC, la 13 iulie 1971, Kent, Anglia. Vezi Anexa 1, DD-4].

„În timpul celui de al doilea război mondial, am fost pilot al Air Force. În toată această perioadă, n-am observat niciodată, ziua sau noaptea, ceva neobişnuit pe cer. Acum, la 43 de ani, am observat un fenomen care depăşeşte înţelegerea mea şi

care-mi sfidează judecata şi bunul simţ” [Vezi Anexa 1, DD-2].

Martorii fenomenelor diurne manifestă reacţia de surpriză şi tulburare pe care o încearcă şi martorii observaţiilor nocturne. S-ar putea crede că, în lumina puternică din timpul zilei, mai mulţi observatori n-ar avea de ce să rămână multă vreme surprinşi de o apariţie pe cer, în special când durata incidentului este relativ lungă. Dar ei rămân surprinşi şi, în general, încearcă zadarnic să găsească explicaţii naturale experienţei trăite. Ţinând seama de buna pregătire a unora dintre martorii implicaţi în aceste cazuri, este surprinzător să constatăm cât de adesea se simt ei neputincioşi să găsească cuvinte pentru o descriere coerentă a experienţei lor.

Obiectele

Putem începe cu martorii poate cel mai puţin pregătiţi din punct de vedere tehnic, doi fermieri care se aflau la ora 7 şi 25 de minute a.m. Lângă Three Hills, Alberta, Canada (vezi Anexa 1, DD-1). Cea mai bună descriere a obiectului pe care au putut s-o facă a fost că el „semăna cu un castravete pipernicit”. Beneficiarii acestei descrieri ciudate, conducătorii camionului cu porci, au descris

obiectul astfel:

„Culoarea era albastră-verzuie. Părea să aibă un fel de strălucire fluorescentă, dar nu era cu adevărat o culoare fluorescentă, aşa cum o ştim noi. Aş spune că semăna mai mult cu scrisul de pe indicatoarele aflate de-a lungul autostrăzilor care indică de pildă «Calgary (atâtea) mile», ceva ca o fosforescenţă pe un fond verde. De fapt, nu era o lumină veritabilă.”

Oricât de ignoranţi ar fi aceşti oameni, ei sunt desigur în stare sa facă o descriere mai coerentă a luminilor cu care sunt familiarizaţi, cum ar fi luminile maşinilor sau cele de pe hambare. Ei s-au străduit să descrie culoarea luminii acestui „castravete pipernicit” care se deplasa în aceeaşi direcţie ca şi camionul, urcând şi coborând potrivit accidentelor de teren ale ţinutului deluros.

Uimirea lor nu constituie o reacţie unică. De multe ori, martorii ne-au spus: „Pur şi simplu nu pot descrie culoarea. N-am văzut niciodată ceva asemănător. N-am văzut niciodată mai înainte acea nuanţă de roşu [sau albastru, sau verde]”. Deseori obiectul este descris ca emiţând o lucire fluorescentă, fără lumini precise, ca într-un alt caz cu doi martori, dintre care unul a declarat: „Conturul era definit, dar nu se vedeau orificii luminate care să te facă să crezi că ar fi un

dirijabil, sau ceva de acest fel. Nu se vedeau dâre de motoare cu reacţie sau de gaze de eşapament, nu se vedea niciun fel de lumină [cu excepţia strălucirii generale].”

Descrieri lipsite de precizie din punct de vedere al terminologiei nu se întâlnesc numai la martorii neinstruiţi. Aceeaşi dificultate de-a găsi cuvintele potrivite pentru a transmite ascultătorului o imagine fidelă a ceea ce martorii sunt siguri că au văzut întâmpină şi observatorii bine pregătiţi. Astfel, tot ce s-a putut afla de la doi operatori de serviciu în turnul de control al unui aeroport şi de la un funcţionar de serviciu la semnalizatorul de alarmă de la capătul pistei de decolare a fost: „două obiecte de formă alungită, semănând cu o farfurie-platou”. Totuşi în acea dimineaţă vremea era senină şi rece, iar vizibilitatea excelentă[47] (vezi Anexa 1, DD-3).

Interogarea multor martori m-a convins că lipsa de precizie din descrierile lor (care ar putea apare ca o tentativă deliberată de a „tulbura apele” şi de a preveni astfel descoperirea unei percepţii greşite de care raportorul gândeşte în taină că ar putea fi

47 Mesajul transmis la Dayton de la baza aeriană locală conchidea: „Având în vedere faptul că trei persoane demne de încredere au raportat observaţia... s-a ajuns la concluzia că a fost o observaţie autentică a unui anumit fenomen, dar nu există informaţii suficiente ca să-i determinăm cauza.” După câte ştiu, nu s-a mai făcut vreo încercare de a obţine informaţii suplimentare, după ce mesajul a fost primit de Blue Book. (n. a.).

învinovăţit, dar de care se agaţă totuşi) se datorează, de fapt, înaltului grad de stranietate al observaţiei. Raportorul, pur şi simplu, nu are un vocabular adecvat situaţiei. Am avut impresia că martorul se străduieşte să facă tot ce poate. Nişte muncitori de la o fermă pot descrie coerent ceva cu care sunt familiarizaţi – un tractor, de exemplu, sau altă maşină agricolă. O ambiguitate similară în exprimare se constată şi la martorii cu o serioasă pregătire tehnică: subofiţeri de poliţie (despre care se presupune că sunt capabili să facă o descriere clară despre accidente şi crime), operatori din turnurile de control ale aeroporturilor, oameni de ştiinţă, ingineri. Poate că descrierea naivă a oamenilor care transportau porci este cea mai practică şi mai pragmatică: „Oh, trebuie să fie una din acele farfurii zburătoare!”

Am constatat de asemeni că martorii sunt de obicei aproape tot atât de încurcaţi când trebuie să descrie *sunetele* produse de obiectul observat. Aproape întotdeauna ei spun: „Nu era chiar aşa, dar asta e descrierea cea mai exactă pe care pot s-o fac”. Observaţiile de discuri diurne nu sunt însoţite aproape niciodată de zgomot şi lucrurile se petrec la fel în toată lumea. Astfel, în cazul Calgary (ca în nenumărate altele): „Obiectul nu emitea niciun sunet, dar noi auzeam zgomotul avionului care-şi lua zborul de pe aeroportul din Calgary [mult

mai departe]” (vezi Anexa 1, DD-1).

Ocupându-ne acum de traiectoriile şi cinematica discurilor diurne, se raportează că, în general, evoluţiile OZN-urilor par controlate, cu excepţia unei mişcări descrise frecvent ca o coborâre în zigzag, o rostogolire, sau o cădere cum e cea a unei frunze moarte. Discurile par să aibă pretutindeni capacitatea de a-şi lua zborul lin, adesea cu acceleraţii fantastice şi de obicei fără să producă vreun bang sonic.

A doua lege a dinamicii formulată de Newton exclude categoric acceleraţiile foarte rapide pentru corpurile cu o masă considerabilă. Nu am însă de gând – aici sau în altă parte a acestei lucrări – să judec fenomenul din punct de vedere fizic; asta ar cere mai multe date decât cele existente deocamdată în dosare. Eu joc doar rolul celui care evaluează experienţele raportate de oameni „buni şi sinceri”, şi există astfel de rapoarte foarte stranii, provenind de la raportori de mare încredere. Acest lucru este cu totul incontestabil.

Înaltul grad de stranietate se datorează într-o măsură traiectoriilor raportate. Iată un exemplu dintr-o discuţie înregistrată pe bandă (vezi Anexa 1, DD-1):

Î: „Acolo e o zonă deluroasă. Obiectul a plutit la aceeaşi înălţime deasupra dealurilor, sau a urmat accidentele de teren?

R: Am observat un lucru. La altitudinea la care se afla [500–600 de picioare] n-ar fi avut nevoie să facă ceea ce făcea. Ori de câte ori părea să fie o mică ridicătură a solului, el se ridica puţin. Când era o depresiune, părea să coboare. Acesta a fost un alt lucru pe care nu l-am înţeles”.

Întrebarea a fost pusă intenţionat, deoarece în cursul anchetelor mele anterioare aflasem că discurile se menţin aproape de sol, urcând sau coborând potrivit accidentelor de teren şi oprindu-se deseori deasupra unor ochiuri de apă.

Tiparele acestei categorii se conturează datorită altor observaţii selectate, având mai mulţi martori.

„Foarte pe scurt, ceea ce am văzut era un mic disc alb-argintiu cu un diametru necunoscut, aflat la o altitudine necunoscută, dar cu o existenţă fizică precisă; văzut cu ochiul liber, mai întâi părea că staţionează, cam zece minute. Apoi, a traversat bolta cerească, părând să treacă pe sub nori, şi a dispărut în norii albi. N-am detectat niciun sunet.”

„Punctul alb a staţionat prea mult timp şi s-a deplasat prea fără zgomot, ca să fi fost un avion; el părea să înainteze într-o direcţie cu totul deosebită de aceea a norilor, ceea ce exclude faptul... că ar fi fost un balon.” (Vezi Anexa 1, DD-4).

Descrierile observaţiilor diurne oferă

similitudini remarcabile: obiecte ovale sau discoidale, albe sau argintii, aparent solide. Câteodată, se raportează că un disc are o bandă întunecată de-a lungul circumferinţei sale. „Era ca un sandviş argintiu”, declară un sculptor al cărui raport nu este inclus în acest capitol, deoarece aparţine unui singur martor. Discul, sau „sandvişul argintiu”, a „desenat”, conform raportului, un pătrat mare pe cer şi apoi s-a îndepărtat rapid, „ca un iepure speriat”. Într-un alt caz cu un singur martor, raportorul, un mecanic, a folosit termenul „sandviş” şi a comparat marginea centrală a navei cu carnea care iese dintre feliile de pâine.

Există numeroase fotografii ale discurilor diurne raportate şi, chiar dacă împrejurările în care au fost făcute nu au fost cercetate în suficientă măsură, iar multe sunt evident trucate, este dificil totuşi să le respingi pe celelalte. Câteva dintre cele pe care le-am examinat pot fi fotografiile unor discuri diurne autentice, pentru că n-am reuşit să găsesc vreo dovadă de trucaj în aceste cazuri. Deoarece câteva farse celebre au fost însoţite de fotografii – asta înseamnă că farsorii subscriu la ideea că o imagine face cât un articol de o mie de cuvinte – sunt extrem de prevăzător cu fotografiile care-mi sunt trimise. După părerea mea, o fotografie despre care se pretinde că reprezintă un OZN (în special un disc diurn)

trebuie luată în considerare numai dacă îndeplineşte următoarele condiţii: 1) au existat martori demni de încredere, care au văzut cu ochii lor obiectul în timpul fotografierii lui; 2) negativul original este pus la dispoziţie pentru studiu, întrucât nu se poate face o analiză adecvată numai pe copii; 3) aparatul de fotografiat este pus la dispoziţie pentru studiu; şi 4) posesorul fotografiei este dispus să declare, sub jurământ, că fotografia este, după ştiinţa lui, autentică, adică fotografia este ceea ce pretinde să fie – respectiv cea a unui OZN. Ultima condiţie poate fi omisă dacă la fotografia în discuţie se adaugă altele, făcute în mod independent, de preferinţă din locuri cu totul diferite.

Evident, aceste condiţii sunt foarte riguroase, dar ele trebuie să fie astfel, pentru că o fotografie nu este în general mai credibilă decât fotograful.[48] Chiar atunci când toate condiţiile sunt îndeplinite, tot ce se poate spune este că probabilitatea ca fotografia să fie autentică e foarte mare, dar certitudinea nu poate fi stabilită. Totuşi, dacă, de exemplu, ar exista 25 de astfel de fotografii cărora să le putem acorda fiecăreia în parte o probabilitate foarte mare,

48 Acelaşi lucru se poate spune despre fotografiile radar. Aici nu este vorba de înşelăciune, ci de interpretarea operatorului (presupunând o funcţionare normală a echipamentului). Astfel, trebuie să ne referim din nou la imperfecţiunea elementului uman. In ultimă instanţă, OZN-ul rămâne o experienţă „umană” şi trebuie apreciat ca atare. (n. a.).

atunci probabilitatea cumulată a existenţei dovezii fotografice a OZN-urilor ar fi atât de aproape de certitudine, încât s-ar confunda cu ea.

Eu nu cunosc 25 de astfel de cazuri, dar există câteva care îndeplinesc aproape toate condiţiile cerute. Unul dintre ele, devenit clasic, este cel de la Great Falls, Montana, din 15 august 1950 (vezi Anexa 1, DD-5), în care filmul înfăţişând două lumini punctiforme pe un cer diurn strălucitor conţine destule obiecte de referinţă (de exemplu, un turn de apă) ca să permită efectuarea unui studiu semnificativ asupra seriei de imagini. Tentativa de a atribui caracteristicile mişcării obiectelor raportate unui avion, balon etc., a eşuat. Dr. Baker, scriind în „Journal of the Astronautical Sciences", conchidea:

„Din cauza incompatibilităţii dintre fiecare fenomen natural propus ca explicaţie şi unul sau mai multe amănunte ale datelor esenţiale din dovezile fotografice analizate (pe lângă caracterul incert al datelor ajutătoare) nu se pot trage... concluzii clare...

Un număr de alte filme ale unor presupuse OZN-uri au fost analizate de autor şi toate par să aibă în comun ceea ce defineşte o imagine de proastă calitate... Cele mai multe dintre ele au fost făcute cu un echipament de amator... ca şi filmul din Montana. Ca şi filmul din Montana, câteva din

aceste filme nu pot fi în mod cert explicate pe baza fenomenelor naturale (altele pot fi explicate, cu un serios efort de imaginaţie) ”.[49]

Am examinat un mare număr de pretinse fotografii OZN. Cele mai multe dintre ele au o mică valoare ştiinţifică (obiectul este la o distanţă prea mare, nu există niciun reper, imaginea e ştearsă etc.) chiar dacă ar fi autentice şi multe nu sunt convingătoare. Cele mai bune, pe care le-am analizat eu însumi îndelung şi care îndeplinesc în general condiţiile cerute mai sus, sunt reproduse în fig. 4 şi 5. Ele *nu* sunt prezentate aici drept o dovadă fotografică a existenţei discurilor diurne, ci drept cele mai bune fotografii de discuri diurne pe care le-am cercetat personal. Chiar aşa fiind, nu toate circumstanţele în care s-a efectuat fotografierea sunt atât de limpezi cum ar fi putut fi.

În acest caz, am reuşit să obţin cele două negative originale şi, cu permisiunea posesorului, să le supun unor teste de laborator în cursul cărora a fost înlăturat stratul de substanţă protectoare, s-au făcut copii negative şi apoi s-a studiat la microscop şi cu detectorul cu spot mobil structura granulară a negativelor

---

49 Baker, *Observational Evidence of Anomalistic Phenomena (Dovezi observaţionale ale fenomenelor neobişnuite),* în „Journal of the Astronautical Sciences”, 15, 31 (1968). (n. a.).

originale.[50]

Pe lângă studiul negativelor, a fost examinat şi testat aparatul de fotografiat[51], au fost interogaţi cei trei martori – dintre care unul, fotograful, era posesorul aparatului de fotografiat – şi s-au obţinut declaraţii sub prestare de jurământ de la doi dintre ei.

Rezultatul testelor demonstrează fără nicio îndoială că fotografiile în culori reprezintă imagini reale şi că acestea corespund desfăşurării evenimentelor şi condiţiilor de luminozitate în care, potrivit raportului, au fost făcute fotografiile (nu există contradicţii între declaraţii şi umbre, mişcările norilor etc.). Evident, imaginea reală ar putea fi aceea a unui platou mare aruncat în văzduh şi fotografiat (spun mare, pentru că un obiect apropiat n-ar produce efectul „estompam" pe care îl produce atmosfera când un obiect, şi în special unul strălucitor, este văzut de la oarecare distanţă).

Pentru a mă convinge că locul observaţiei era situat într-o regiune cu tufişuri şi, deci, nu era potrivit pentru înscenarea unei farse, am zburat deasupra zonei respective într-un mic avion. Era într-adevăr un teren accidentat, deluros, acoperit cu tufişuri – dealurile subalpine ale

---

50 Negativele originale au fost înapoiate proprietarului, care le-a supus apoi Comitetului Condon. în raportul acestuia se declară că aceste fotografii „nu au valoare probatoare". (n. a.).

51 Fred Beckman, un coleg care m-a ajutat frecvent în problema fotografiilor OZN, a efectuat testele asupra negativelor. (n. a.).

Stâncoşilor Canadieni – dar nu de nestrăbătut. Ca să aranjezi o farsă în acel punct, ar fi trebuit să existe un motiv foarte serios, inclusiv, cred eu, o foarte bună perspectivă a unui câştig bănesc.

Discuţiile şi corespondenţa mea cu principalul observator, Warren Smith din Calgary, n-au reuşit să aducă niciun argument în sprijinul unei astfel de motivări. Declaraţiile scrise ale lui Smith, făcute în condiţiile foarte riguroase prevăzute de Canada Evidence Act[52], îmi întăresc convingerea.

Deşi scopul acestor capitole este mai degrabă să stabilească prototipuri ale principalelor categorii de observaţii OZN, decât să prezinte relatări amănunţite ale observaţiilor individuale, un sinopsis al observaţiei lui Warren Smith este binevenit.

Warren Smith şi doi dintre însoţitorii săi, toţi prospectori amatori, se întorceau dintr-un week-end consacrat pasiunii lor, când, pe la 5,30 p.m., într-o frumoasă zi de iulie, cel mai tânăr dintre ei, un băieţandru, le atrase atenţia asupra a ceea ce fiecare crezu mai întâi că este un avion în primejdie. Nu se auzea niciun zgomot, aşa că ei se gândiră că motoarele fuseseră oprite. Îndată ce a fost limpede că obiectul nu avea aripi şi cobora planând spre

52 Stipulaţie constituţională care reglementează declaraţiile sub jurământ. (n. trad.).

sol, oamenii au abandonat ipoteza avionului.

Înainte de asta, totuşi, Warren Smith, care-şi amintise că avea în rucsac un aparat de fotografiat încărcat cu film color, l-a scos, agitat, şi a început să fotografieze. Credea că obiectul era un avion care se prăbuşea şi i-a trecut prin minte că fotografia ar putea fi vândută unui ziar la întoarcere. (Acesta a fost, după cum mi-am dat seama, singurul moment în care s-au gândit la un câştig bănesc.) Una dintre fotografii a fost făcută, conform raportului, pe când obiectul cobora către copacii din prim-plan, în spatele cărora obiectul a dispărut curând. Apoi, au declarat oamenii, obiectul a reapărut din spatele copacilor şi s-a înălţat către nori. Observatorii au raportat de asemenea că obiectul a lăsat să cadă o substanţă oarecare, dar acest aspect n-a fost niciodată lămurit pe deplin.

Întregul incident a durat cam 25 de secunde. Singura dovadă concretă pe care o avem sunt cele două fotografii color – făcute, din nefericire, cu un aparat cu obiectiv fix – amândouă reprezentând imagini reale şi neoferind nicio dovadă de falsificare ulterioară.

Există o oarecare posibilitate ca, fără ştirea lui Smith şi a însoţitorilor săi, cineva din „tufişuri” să fi „lansat” în acel moment un „platou”, pe care Smith să fi fost destul de „norocos” încât să-l fotografieze, aflându-se acolo. Totuşi, noi

avem atât declaraţia lui Smith că discul a fost văzut mai întâi coborând şi *apoi* înălţându-se şi dispărând în nori, cât şi succesiunea mişcărilor stabilită pe baza negativelor care arată că mai întâi a fost făcută fotografia coborârii. S-ar putea presupune că aruncătorul invizibil a aruncat platoul de două ori şi că Smith a fotografiat prima dată coborârea şi a doua oară ascensiunea, după aproximativ 15 secunde, dar noi avem declaraţia raportorilor (care, în acest caz, trebuie să fi fost independenţi de aruncător) că, în mod cert, nu aceasta a fost situaţia. Oricum, o examinare minuţioasă a structurii norilor arată că cele două fotografii au fost făcute în succesiune imediată; chiar un scurt interval între ele ar fi avut drept rezultat schimbări minore, dar sesizabile, ale conturului norilor. Nu se observă nimic de acest fel.”

Fotografiile lui Smith schiţează destul de bine arhetipul discului diurn şi cele mai multe descrieri ale raportorilor altor cazuri cu martori multipli incluse aici susţin fotografiile lui Smith din acest punct de vedere. Întorcându-ne în 1952, iată o descriere a unui disc diurn făcută de doi membri ai personalului afectat hangarului lui Carco Air Service, care se învecinează cu colţul de sud-est al Bazei Forţelor Aeriene din Kirtland, Albuquerque, New Mexico (vezi Anexa 1, DD-7).

„Chiar deasupra Bazei Forţelor Aeriene din Kirtland, a apărut sus, pe cer, un obiect care la început părea să fie un balon meteorologic, dar care, după o examinare mai atentă, s-a dovedit a avea o formă neobişnuită pentru observatori. Apoi s-a constatat că un alt obiect similar se afla aproape de el. Cele două obiecte s-au deplasat încet către sud... fără niciun zgomot care să poată fi auzit de observatori. Obiectele erau rotunde, discoidale şi argintii. Amândouă şi-au mărit viteza parcă în acelaşi timp şi s-au înălţat aproape vertical. Unul şi-a continuat drumul către sud – sud-est, iar celălalt a virat aproape direct către est. Întreaga observaţie a durat 30 de secunde. Vântul sufla dinspre sud-vest cu 15 mile pe oră.”

Am putea „lămuri” cu uşurinţă acest incident spunând că martorii au interpretat fals nişte obiecte foarte apropiate, împinse de vânt, sau poate de altceva. Dar l-am lămuri cu adevărat? Vântul sufla tocmai în direcţia opusă, obiectele au dispărut în direcţii diferite, înălţându-se *vertical.* Pare foarte puţin probabil ca toate acestea să fi fost realizate şi ca obiectele să fi fost propulsate rapid în sus de un vânt care bătea cu 15 mile pe oră dinspre sud – sud-vest.

Ca şi în multe alte cazuri din dosarele Blue Book, după câte ştiu, nu s-a întreprins nicio cercetare ulterioară. Credibilitatea observatorilor (în afară de faptul că făceau parte din personalul aeroportului), motivul care

i-a determinat să raporteze observaţia, împrejurările şi reacţia lor n-au fost stabilite niciodată.

La începutul aceluiaşi an, la 16 ianuarie, la Artesia, New Mexico, un incident similar a contribuit la stabilirea proto tipului acestei categorii (vezi Anexa 1, DD-8). Raportul din arhiva Blue Book relatează:

„La 16 ianuarie 1952, doi membri ai unui proiect de lansare de baloane-sondă de la General Mills Aeronautical Research Laboratory[53] şi alţi patru civili au observat două obiecte aeriene neidentificate în preajma balonului pe care îl ţineau sub observaţie. Balonul se afla la o altitudine de 112.000 picioare şi avea un diametru de 110 picioare în momentul observării.

Obiectele au fost observate de două ori, o dată din Artesia, New Mexico şi o dată de la aeroportul Artesia. În primul caz, un obiect rotund părea să rămână nemişcat în apropiere, dar aparent mai sus decât balonul. [Nu se spune nimic despre ce făcea celălalt obiect]. Balonul avea un diametru aparent de 1 şi 1/2 inci, iar obiectul de 2 şi 1/2 inci (deci un raport de 3 la 5); acesta din urmă era alb mat. Observaţia a fost făcută de doi observatori de la General Mills.”

Nu se spune dacă obiectele observate de pe terenul de lansare al balonului şi, mai târziu, de

53 Laboratorul de cercetări aeronautice (n. trad.).

la aeroport erau aceleaşi. Astfel de detalii îi preocupau prea puţin pe investigatorii Proiectului Blue Book.

Raportul Blue Book continuă:

„După puţin timp, aceiaşi doi observatori şi patru piloţi civili observau acelaşi balon de la Aeroportul Artesia. Două obiecte care păreau să se afle la foarte mare înălţime au fost văzute venind către balon dinspre nord-vest. *Ele au înconjurat balonul,* sau au părut s-o facă, şi s-au îndreptat către nord-est. Durata observaţiei a fost de 40 de secunde. Cele două obiecte aveau aceeaşi culoare şi mărime ca şi primul obiect. [Acum s-ar părea că prima oară a fost văzut doar un singur obiect]. Ele zburau unul lângă altul. Când obiectele au părut să înconjure balonul, ele au dispărut [putem presupune că doar momentan, de vreme ce s-a îndreptat apoi spre nord-est], iar observatorii şi-au închipuit că erau discoidale şi se întorseseră pe cant, ca să vireze."

Proiectul Blue Book n-a continuat cercetarea cazului din următoarele motive:

„Din păcate, acest raport n-a fost făcut decât la 5 aprilie şi n-a ajuns la ATIC decât la 16 aprilie. Datorită acestui interval, nu se prevede o investigaţie ulterioară. Observatorii sunt consideraţi cu totul demni de încredere şi foarte competenţi".

Concluzii: *„Niciuna".*

Intervalul dintre efectuarea observaţiei şi raportarea ei nu putea constitui, desigur, o scuză pentru lipsa unei investigaţii ulterioare. Stabilirea calificării raportorilor ar fi putut fi realizată, desigur, chiar mult mai târziu: „Observatorii sunt consideraţi cu totul demni de încredere şi foarte competenţi” este o afirmaţie care nu înseamnă nimic fără o confirmare ulterioară.

În anul următor, personalul de la General Mills Laboratory a figurat într-un alt raport OZN din categoria „discuri diurne” (vezi Anexa 1, DD-9).

„Trei ingineri din sectorul de cercetare au observat o dâră albă de fum sau vapori la o înălţime de 40.000–50.000 de picioare, în timp ce urmăreau prin teodolit un balon de 79 de picioare aflat la o altitudine de 73.000 de picioare. Obiectul s-a deplasat în zbor orizontal aproximativ 30 de secunde, cu o viteză de 10 grade în 9 secunde (apreciată la 900 de mile pe oră), apoi a început un picaj vertical care a durat 10–15 secunde. În timpul picajului, obiectul a fost văzut de mai multe ori, părând că străluceşte. Când obiectul a revenit la zborul orizontal, dârele de fum au dispărut. Observarea s-a făcut de pe acoperişul lui General Mills Laboratory.”

Pe fişa Blue Book apar următoarele comentarii suplimentare:

„Unul din observatori este inginer meteorolog şi este considerat cu totul demn de încredere. Ceilalţi doi informatori sunt de asemeni demni de încredere. Cea mai apropiată instalaţie AC&W [radar] nu funcţiona în momentul observaţiei. Două avioane F-86 se aflau în acea perioadă la sud-vest de Minneapolis, dar acest lucru nu are nicio legătură cu OZN-ul. Concluzia: *NEIDENTIFICAT.”*

Nu este trecută pe fişă declaraţia existentă în raportul original că obiectul a trecut pe sub Soare, care era la o înălţime de aproximativ 25 de grade. Nu s-a auzit niciun sunet.

Observatorii erau un fost pilot de avioane B-17, acum inginer meteorolog, un pilot particular care studiase timp de doi ani, după absolvirea cursurilor universitare, aerodinamica supersonică şi un inginer de exploatare care a urmărit obiectul cu ochiul liber, ceilalţi observându-l printr-un teodolit. Observatorii au declarat în comun: „Posibilitatea ca impresia de coborâre în picaj să fi fost provocată de îndepărtarea obiectului pare improbabilă, deoarece viteza perpendiculară pe raza vizuală nu s-a micşorat în timpul picajului”. Ei au specificat, de asemeni, că nu s-a auzit bang-ul sonic şi că „picajul vertical a fost o manevră foarte periculoasă, dacă nu chiar mortală”.

Cazul cel mai bine atestat de „OZN-uri

aparent interesate de lansarea unor baloane” – să ne lăsăm pradă antropomorfismului pentru o clipă – a fost raportat de prietenul meu Charles Moore Jr., specialist în sondaje aerologice, în 1949 (vezi Anexa 1, DD-10). Moore mi-a descris personal evenimentul. El conducea o echipă de marinari formată din patru recruţi; tocmai montaseră o instalaţie pentru observarea şi înregistrarea datelor despre starea vremii, pregătind lansarea unui balon de la Special Devices Center Skyhook. Aparatura consta dintr-un cronometru, un teodolit ML-47 (David White) şi un telescop cu puterea 25, astfel montat încât să poată furniza înălţimea şi azimutul obiectului urmărit.

La 10,20 a.m. Echipa a lansat un mic balon meteorologic de 350 g pentru observarea vitezelor şi direcţiilor vânturilor care suflă la înălţimi mari. Moore mi-a spus că el a urmărit balonul cu teodolitul timp de mai multe minute, după care a încredinţat instrumentul unui marinar, prevenindu-l „să nu piardă din ochi balonul, căci altminteri e de rău”. Moore a reperat apoi balonul meteorologic cu ochiul liber şi, curând după aceea, privind în spate la omul cu teodolitul, a observat că instrumentul era îndreptat în altă parte.

Scoţând câteva blesteme alese, marinăreşti, Moore era să smulgă instrumentul şi să-l îndrepte către balonul meteorologic, când omul

i-a spus: „Dar îl am în obiectiv!” Moore a privit şi a văzut în câmpul teodolitului un obiect alburiu de formă elipsoidală. Obiectul se deplasa spre est cu o viteză de 5 grade de deplasare azimutală pe secundă. El părea să aibă lungimea de două ori şi jumătate mai mare decât lăţimea. Se vedea bine cu ochiul liber şi a fost observat de toţi membrii echipei. În teodolit a fost văzut sub un unghi cu un arc de mai multe minute.

În timp ce îşi micşora mărimea aparentă, obiectul s-a deplasat până la un azimut de 20–25 grade, punct la care azimutul a rămas constant. Totodată, unghiul indicând înălţimea deasupra orizontului a crescut brusc şi obiectul a ieşit din câmpul telescopului. El a dispărut într-o ascensiune rapidă – amintind astfel alte cazuri de discuri-diurne – după ce fusese vizibil pentru Moore şi echipa sa mai mult de un minut.

Cerul era fără nori şi ceaţă. Obiectul nu lăsa dâre de vapori sau gaze. Nu s-a auzit niciun fel de zgomot care să poată fi pus în legătură cu observaţia şi în zonă nu se aflau automobile, avioane sau alte generatoare de zgomot care ar fi putut acoperi sunetul produs de obiect. În ceasurile care au urmat, multe avioane au zburat peste şi în apropierea terenului de lansare al balonului şi echipa lui Moore a reuşit să le identifice după aspect şi zgomotul

motorului. În ziua aceea, ei n-au mai văzut însă ceva asemănător cu obiectul alb, elipsoidal, neidentificat. Pentru un om de competenţa lui Moore, acesta a fost un eveniment într-adevăr „real”. Şi, cum s-a dovedit mai târziu, n-a fost un caz izolat, deşi, ca de obicei, după câte ştiu, n-a fost luat în serios de Blue Book. Nu s-a făcut nicio cercetare ulterioară.

Alte trei cazuri folosite aici pentru a contura prototipul discului diurn datează din 1967, un an relativ bogat în observaţii OZN de toate tipurile, în Statele Unite. Aceste cazuri au fost considerate „neidentificate” de Proiectul Blue Book şi au avut loc la Crosby, Dakota de Nord (vezi Anexa 1. DD-11), Blytheville, Arkansas (vezi Anexa 1, DD-3) şi New Winchester, Ohio (vezi Anexa 1, DD-12).

În cazul din Dakota de Nord au fost şapte martori, cinci din aceeaşi familie şi doi observatori locuind la o distanţă de 20 de mile. Totuşi, anchetatorul Forţelor Aeriene nu s-a deranjat să-i interogheze pe cei doi observatori independenţi, pierzând astfel prilejul de a localiza poziţia obiectului, de a-i determina viteza şi traiectoria şi de a obţine o depoziţie complet independentă despre natura obiectului în discuţie. Din cei cinci martori aflaţi în aceeaşi localitate, doar unul a fost interogat, şi doar telefonic. Situaţia ar fi fost cu totul alta, dacă s-ar fi făcut o investigaţie serioasă.

Potrivit lucrurilor pe care le ştim despre cazul din Dakota de Nord, un obiect luminos, oval, a apărut, conform raportului. Din spatele unui hangar şi al unui paravânt, apoi s-a înălţat fără zgomot şi a dispărut. Întrucât cel care a văzut „apariţia” a fost un pilot comercial (împreună cu familia sa), refuz să reduc această apariţie la o simplă percepţie falsă.

Incidentul din New Winchester, Ohio, cu cinci martori, a fost de asemeni superficial cercetat, deşi Blue Book l-a înregistrat ca „neidentificat”. Raportul original a fost prilejuit de un articol pe care-l scrisesem pentru un prieten, editor al Unui ziar local, publicat de o societate de asigurări din Columbus, Ohio.[54]

Cazul Ohio adaugă propriile sale date la prototipul discului diurn:

„Acest obiect avea o formă ovală şi înainta în linie dreaptă de la sud-est la nord-vest, într-un mod foarte dezordonat... OZN-ul, sau indiferent ce era, a traversat prin aer drumul pe care mergeam noi.

54 Menţionez această împrejurare numai pentru a arăta că, fără respectivul articol, observaţia n-ar fi fost raportată şi ar fi rămas, cred, în marele rezervor al rapoartelor latente. Observatorii n-aveau intenţia de a raporta incidentul în mod oficial. In îndelungata mea activitate de investigator OZN, am întâlnit de multe ori o reticenţă insurmontabilă când era vorba de a raporta oficial, îndeosebi poliţiei, sau Forţelor Aeriene. Multe din scrisorile pe care le-am primit îmi cereau în mod expres să nu transmit Forţelor Aeriene informaţiile pe care le conţineau. In acest caz particular, raportul a fost transmis totuşi direct la Dayton, unde l-am descoperit cu prilejul obişnuitei treceri în revistă a rapoartelor. (n. a.).

Soarele strălucitor se reflecta pe suprafaţa obiectului, care era făcut din metal, dar nu avea culoarea aluminiului, ca avioanele, ci, aş spune, culoarea alamei sau a aramei. Nu ştim ce anume propulsa obiectul, dar n-am auzit niciun sunet.”

Evident, nu sunt multe date esenţiale aici şi incidentul ar putea fi uşor respins, dacă nu s-ar potrivi atât de bine cu tipul multor rapoarte similare. Martorii n-aveau o pregătire deosebită, dar scrisoarea transmiţătorului are un stil viu şi plin de sinceritate:

„Mergeam către est şi am văzut o maşină oprită, cu trei tineri în ea, între 18 şi 20 de ani, care priveau ceva pe cer... Am văzut şi eu ceva, aşa că i-am depăşit am tras pe un drumeag lateral şi am oprit, am ieşit din maşină şi am privit cerul... Cei trei băieţi... s-au apropiat şi-au parcat lângă maşina mea şi împreună l-am urmărit cu privirea, iar din cauza circulaţiei din partea opusă, a trebuit să plecăm... Niciunul dintre noi cinci, câţi eram, n-am găsit vreo explicaţie, dar toţi l-am văzut clar”.

Când ai experienţa interogării multor observatori şi a citirii multor scrisori şi rapoarte (şi ai de asemeni marea şansă de a fi întâlnit şi interogat membri *bona fide* ai sectei lunaticilor), ai fi într-adevăr mărginit dacă nu ai reuşi să discerni povestirile care sună autentic de cele care sunt produsul unor minţi bolnave.

Sinceritatea şi uluirea multor martori sunt mai presus de orice îndoială.

La Blytheville, Arkansas, doi observatori de serviciu la turnul de control al bazei Forţelor Aeriene din Blytheville şi un al treilea observator de serviciu la capătul de sud al pistei de decolare (toţi trei observatorii au fost consideraţi de Blue Book ca fiind „întru totul demni de încredere”) au văzut „două aparate lunguieţe” având aspectul unui platou de masă. Obiectele, părând negre pe cer, dar cu o dâră de eşapament de aproximativ şapte picioare, au fost observate pe neaşteptate din turnul de control. Altitudinea lor a fost apreciată la 1200–1500 picioare. Ele se deplasau în linie dreaptă de la est la vest, dar au dispărut după 15–30 de secunde, în timpul unui viraj către sud-vest.

Raportul menţiona că observaţia vizuală a fost „confirmată de către baza Forţelor Aeriene din Blytheville, RAPCON, obiectele aflându-se cam la două mile marine”. Cazul nu a fost inclus în categoria cazurilor radar-vizuale din cauza lipsei de date radar specifice.

Un reprezentant al Forţelor Aeriene a declarat: „Este primul fenomen de acest fel raportat în vecinătatea bazei Forţelor Aeriene de la Blytheville pentru care nu s-a găsit o explicaţie promptă”. El a continuat: „Având în vedere faptul că trei membri ai personalului bazei, demni de încredere, au raportat observaţia...

trebuie să se conchidă că o observaţie autentică a unui fenomen anumit a avut loc, dar că nu există suficiente informaţii pentru a-i determina natura”.

Blue Book s-a mulţumit să înregistreze cazul ca „neidentificat”, fără să-l mai cerceteze. Faptul este explicabil, într-o oarecare măsură, ţinând seama de personalul redus al Proiectului.

Apelul meu publicat în „Physics Today” a avut drept rezultat înregistrarea unui caz bun de disc diurn, cu martori multipli (vezi Anexa 1, DD-14). Raportat de un astronom de profesie, cazul datează din 1965, dar, din motive evidente, martorul a ezitat să-l raporteze.

Observaţia a avut loc chiar după apusul soarelui, cerul senin fiind încă fără stele. Raportul menţionează că obiectul avea lumini şi o formă de disc, indicând poate că aici avem de-a face cu un caz intermediar între lumina nocturnă şi discul diurn. Traiectoriile şi cinematicile celor două categorii sunt foarte asemănătoare, sugerând poate că luminile nocturne sunt discuri diurne văzute în timpul nopţii şi că, de aceea, distincţia dintre cele două categorii ţine pur şi simplu de perioada observaţiei.

Observatorul însoţit de soţia sa, o prietenă a acesteia şi doi copii, călătoreau spre est cu 30 de mile pe oră. Ei au observat „un obiect argintiu în formă de disc, îndreptându-se încet

către sud. Baza obiectului avea un cerc de lumini albe-albăstrui, care dădeau impresia că obiectul se roteşte”. Obiectul înscria un unghi de 2–3 grade şi avea deasupra o lumină albă.

„După ce s-a deplasat puţin către sud, obiectul a accelerat rapid în direcţia est – nord-est... Noi am continuat să mergem cu mare viteză pe autostradă spre est, acum cu 70–80 de mile pe oră. Obiectul a devenit repede asemeni unei stele albe [lumină nocturnă], departe, la est de noi. El a părut că se mişcă cinci-zece grade în sus şi în jos, timp de aproximativ cinci minute. Apoi a pornit repede spre sud, dispărând deasupra Oceanului Atlantic”.

Prototipul

Pe baza acestor rapoarte, putem acum rezuma trăsăturile marcante ale discurilor diurne.

Cele pe care le-am investigat, într-o anumită măsură se caracterizează prin similitudinea formei, culorii şi mai ales a modalităţii de mişcare, care poate fi extrem de lentă – chiar planând aproape de sol, sau executând un anumit fel de mişcare înceată – sau extrem de rapidă, încât discul poate dispare în câteva secunde.

Cu toate că cele douăsprezece cazuri folosite pentru conturarea prototipului nostru s-au

petrecut în plină zi, tot ceea ce putem reţine este că obiectul (adesea perechi de obiecte) este descris în moduri diferite, ca oval, în formă de disc, „un castravete pipernicit” şi elipsoid. În general, este strălucitor sau scânteietor (dar aproape niciodată nu este descris ca având surse distincte de lumină), gălbui, alb sau metalic. Obiectul prezintă, în cele mai multe cazuri, ceea ce am putea descrie, în mod antropomorfic, drept o mişcare „controlată”, având capacitatea de a accelera extrem de rapid. Niciun sunet puternic sau uruit nu pare să fie asociat discurilor diurne; uneori este menţionat un vâjâit slab.

Trist este că după ani de zile de rapoarte asupra „discurilor diurne”, sosite din diferite părţi ale lumii, şi în ciuda unor fotografii aparent autentice, datele cu care trebuie să operăm sunt cu totul nesatisfăcătoare din punctul de vedere al omului de ştiinţă. Una din cauzele acestei stări de lucruri e limpede: apatia oficială şi „teama de ridicol”.

Majoritatea rapoartelor asupra discurilor diurne pe care le-am cercetat provin de la oameni cu o anumită pregătire, în posesia tuturor facultăţilor mintale, exprimându-se corect. Totuşi, detaliile dorite, atât de necesare oricărui studiu serios, ne ocolesc. De ce? în foarte mare măsură, pur şi simplu pentru că nimeni dintre cei care aveau autoritatea s-o

facă (şi în Statele Unite asta înseamnă Forţele Aeriene) nu a condus vreo anchetă demnă de acest nume.

Investigaţiile întreprinse (şi eu am surprins multe convorbiri telefonice revelatoare în [timpul] vizitelor mele obişnuite la Blue Book) şi întrebările puse au urmărit aproape întotdeauna să stabilească existenţa unei percepţii greşite; întrebările erau orientate în acest sens. Rareori au fost încadrate întrebările într-un astfel de context: „Aici poate fi ceva cu totul nou; să aflăm tot ce putem afla în legătură cu asta. Care erau detaliile traiectoriei (n-are importanţă dacă ele par să violeze legile fizice)? Descrieţi cât puteţi de exact ce s-a întâmplat la început şi ce s-a întâmplat după aceea. Cât timp i-a trebuit ca să parcurgă această parte a drumului său, de câte ori pe secundă oscila, în câte secunde descria un arc de 25 de grade?” Sunt întrebări la care un observator obişnuit nu poate să răspundă? Nicidecum. Interogând cu răbdare (şi nu doar pentru a completa rapid un formular) o persoană normală, poţi ca prin „reconstituirea crimei” – de preferinţă la locul observaţiei – să obţii o secvenţă timp-mişcare, chiar dacă trebuie să transcrii cuvintele observatorului: „Deplasarea de deasupra copacului acela până la marginea magaziei a durat cam cât numeri până la zece”, în felul acesta: „Obiectul a avut o viteză unghiulară de două grade pe secundă”.

Culorile pot fi verificate prin folosirea unui disc al lui Newton (n-am întâlnit niciodată un anchetator al Proiectului Blue Book care să folosească vreunul); iar această descriere a luminozităţii: „Atât de luminos, ca lumina becului atârnat deasupra curţii” poate fi transpusă în lumeni şi, în final, printr-o estimare aproximativă, în ergi pe centimetru pătrat, chiar dacă pot fi stabilite numai limitele superioare ale distanţei, ca în cazul în care sursa de lumină trece prin faţa unui obiect (copac, casa, deal) a cărui distanţă este cunoscuta.

Dar anchetele conduse în acest fel erau în mod notoriu absente din procedura Proiectului Blue Book. Investigaţiile porneau de la presupunerea că toate observaţiile OZN erau fie percepţii greşite, fie produsul unor minţi dezechilibrate. Astfel de erori oficiale sunt extrem de grave, deşi, după cum am văzut, nu constituie deloc excepţii. Examinarea unui alt grup de cazuri, acelea care cuprind dovezi atât radar, cât şi vizuale, va confirma această constatare.

Rapoarte OZN radar-vizuale

La aproximativ 10 h/40 operatorul nr. 2 a raportat că a prins două semnale la poziţiile de 40° şi respectiv 70°. În acelaşi timp, comandantul avionului şi copilotul au văzut

aceste două obiecte de culoare roşie. Comandantul avionului a primit autorizaţia de a neglija planul de zbor şi de a urmări obiectul. El a anunţat Centrul de Apărare Aeriană Utah... care a confirmat imediat prezenţa obiectelor pe ecranele sale.

Din raportul oficial al ofiţerului din Serviciul de informaţii al aviaţiei.

La prima vedere, s-ar părea că exemplele care implică observaţii atât radar, cât şi vizuale ale unui OZN ar trebui să ofere informaţii de calitate superioară. Din nefericire, nu aşa stau lucrurile. Lipsa anchetelor ulterioare şi aplicarea „teoremei Blue Book” – asta nu poate fi, deci asta nu există – a împiedicat, după părerea mea, prelucrarea şi prezentarea unor astfel de informaţii aşa cum se cuvine.

Observaţiile radar ale OZN-urilor ar putea să apară, la prima vedere, ca o sursă de informaţii de calitate, dar numeroasele capricii ale propagării undelor radar sunt de aşa natură, încât îţi îngăduie aproape întotdeauna să atribui

o observaţie OZN radar unor astfel de capricii, dacă vrei asta cu tot dinadinsul. Totuşi, în dosarele Proiectului Blue Book există exemple de observaţii radar care sunt clasate ca „neidentificate” (deşi un şef al Proiectului Blue Book a depus mărturie în faţa Congresului, dar nu sub jurământ, că în dosarele Blue Book nu există niciun caz OZN radar care să nu fi fost explicat satisfăcător[55]). Cazuri radar neidentificate din dosarele Blue Book sunt, de exemplu, observaţiile din 18 septembrie 1951 de la Goose Bay, Labrador (vezi Anexa 1, RV-11); 13 august 1956 de la Lakenheath, Anglia (vezi Anexa 1, RV-4), din a cărei relatare am extras citatul de la începutul capitolului; 3 iunie 1957 de la Shreveport, Louisiana (vezi Anexa 1, RV-6) şi 6 decembrie 1952, în Golful Mexic (vezi Anexa 1, RV-10).

S-a susţinut adesea că OZN-urile nu sunt reperate de radar. Este foarte adevărat că, potrivit declaraţiilor oficiale, puternicul sistem de protecţie radar a ţării nu pare să producă o recoltă bogată de observaţii OZN. „UCT-urile” –

---

55 „Obiecte Zburătoare Neidentificate”, audiere în cadrul Comitetului pentru serviciile armatei al Camerei Reprezentanţilor, al 89-lea Congres, sesiunea a 2-a (la 5 aprilie 1966), prezidată de deputatul L. Mendel Rivers (preşedintele Comitetului), pag. 6073:
DL. SCHWEIKER: ...unele din obiectele neexplicate au fost văzute pe ecranele radar. Mi se pare că aţi dat un răspuns negativ chiar acum câteva minute.
MAIORUL QUINTANILLA: E adevărat. Nu avem cazuri radar neexplicate. (n. a.).

Uncorrelated Targets[56] – sunt observate pe ecranele radar ale Apărării Radar Nord-Americane (NORAD), dar, pentru că ele nu satisfac condiţiile unei traiectorii balistice, sunt respinse în mod automat fără a mai fi examinate. Ar fi fost uşor să se introducă un subprogram de rutină în computerul NORAD, care să izoleze UCT-urile fără să le asocieze cu misiunea de bază a NORAD-ului; în ciuda sugestiei mele, Blue Book n-a adoptat niciodată această idee. În consecinţă, nu este posibil să afirm că rapoartele în care este implicat radarul sunt rare în mod intrinsec. Nu înseamnă că, dacă nu sunt raportate oficial, ele ar fi prea rare.

În orice caz, există observaţii radar raportate. Când observaţia vizuală însoţeşte o observaţie OZN radar şi când, desigur, se poate stabili că observaţiile vizuale şi radar se referă în mod precis la acelaşi obiect sau incident, există marea speranţă a unui „profit ştiinţific”, dacă investigaţiile sunt făcute cu seriozitate.

Ca şi mai înainte, am ales o duzină de cazuri reprezentative (înregistrate în Anexa 1), pentru a ilustra această categorie şi a construi un prototip care să constituie modelul observaţiilor, folosind, ca şi mai înainte, declaraţiile martorilor. Am adăugat „experienţei umane” şi o „experienţă instrumentală”, care dă un suport

56 Ţinte neconfirmate (n. trad.).

solid celei dintâi.

Raportorii

Începem, ca şi până acum, cu tipurile de raportori implicaţi în această categorie de cazuri.[57]

În niciunul dintre cazurile selectate nu sunt mai puţin de doi observatori pentru fiecare observaţie raportată. Numărul mediu de martori este 5,0; numărul median de 4,5. Zece dintre aceste cazuri sunt din fişierul Blue Book, numai două dintre ele fiind înregistrate în mod oficial ca „neidentificate”. Un caz considerat de Blue Book drept „propagare anormală” este socotit de Raportul Condon ca „neidentificat”. Blue Book a evaluat celelalte şapte cazuri astfel: probabil avioane (4); posibil avion (1); avion, miraj şi inversiune radar (1); probabil balon şi probabil avion (1). Niciuna dintre identificările Blue Book nu a fost confirmată de vreo dovadă pozitivă, în mare măsură, poate, pentru că niciunul dintre cazuri nu a fost cercetat cum se cuvine.

Reacţiile diverşilor observatori faţă de experienţa lor sunt interesante. Un pilot şi elevul său au fost informaţi de turnul de control că, potrivit radarului, sunt urmăriţi de cinci

57 Observatori ai cazurilor radar-vizuale selectate (n. a.):
Ocupaţia

minute de un OZN. Pilotul a confirmat raportul, declarând că obiectul nu era un avion obişnuit. Pilotul a spus: „Surpriza era atât de mare, încât am rămas împietriţi. Poate avea de gând să ne doboare, după toate câte le ştiam” (vezi Anexa 1, RV-12).

Rapoartele

Următoarele extrase dintr-o transcriere a unei convorbiri între pilotul unui avion cu reacţie Lear, turnul de control din Albuquerque (vezi Anexa 1, RV-1) şi un pilot al companiei Naţional Airlines sunt revelatoare în privinţa reacţiilor şi atitudinilor.

Înaintea schimbului de replici pe care-l voi reproduce a avut loc o convorbire între turnul de control din Albuquerque şi pilotul unui avion cu reacţie Lear care se afla lângă Winslow, Arizona. Pilotul semnalase o lumină roşie, iniţial la poziţia lui de la ora 10, care se aprindea şi se stingea şi apoi se transforma în patru lumini dispuse vertical. Radarul de la Albuquerque „prindea” un obiect numai când lumina era aprinsă şi niciunul când era stinsă. Lumina s-a multiplicat de mai multe ori, părând că „retrage în sine însăşi luminile situate dedesubtul luminii iniţiale”; apoi, când turnul de control înştiinţa avionul că obiectul se apropie, acesta din urmă se juca parcă de-a pisica şi şoarecele,

accelerând rapid de câteva ori.

După circa 25 de minute şi cu o acceleraţie uluitoare, potrivit afirmaţiei pilotului, pe care l-am interogat îndelung, dar care a insistat să i se păstreze anonimatul, obiectul s-a înălţat sub un unghi de 30° şi a dispărut în mai puţin de 10 secunde. Potrivit pilotului, radarul de la Albuquerque a „prins" obiectul până în momentul acceleraţiei finale şi al dispariţiei. Un scurt fragment din convorbirea radio între pilotul avionului Lear (L), turnul de la Albuquerque (A) şi pilotul companiei Naţional Airlines (N) este revelatoare în ceea ce priveşte atât reacţiile, cât şi atitudinile:

„A către N: Vedeţi ceva la poziţia voastră de la ora 11?

N către A: Nu vedem nimic.

A către N: Sunteţi sigur că nu e nimic la poziţia voastră de la ora 11?

A către N: Aţi auzit convorbirea noastră cu avionul Lear?

N către A: Da, vedem acum obiectul – îl supraveghem.

A către N: Ce pare să facă obiectul?

N către A: Exact ce-a spus avionul Lear.

A către N: Vreţi să raportaţi un OZN?

N către A: Nu.

A către L: Vreţi să raportaţi un OZN?

L către A: Nu. Nu vrem să raportăm."

Un alt caz radar-vizual reprezentativ nu numai pentru cazurile radar-vizuale în general, dar şi pentru modul de aplicare a „teoremei Blue Book”, a avut drept martori doi piloţi ai aviaţiei comerciale şi un operator de la un centru de control al traficului aerian (vezi Anexa 1, RV-2). Întemeindu-se pe declaraţia unui pilot şovăielnic al companiei American Airlines, care nu voia să fie implicat în această afacere, Blue Book a clasat cazul, cu eticheta „lumini de aterizare”. Cerând informaţii suplimentare de la controlorul traficului aerian, am primit următoarea scrisoare:

„Am reflectat mult dacă să răspund sau nu la scrisoarea dv... Totuşi, cu cât mă gândesc mai mult la explicaţia pe care au dat-o Forţele Aeriene incidentului, cu atât sunt mai tulburat... Sunt controlor al traficului aerian de 13 ani, 3 ani în cadrul Forţelor Aeriene ale Statelor Unite şi 10 ani în cadrul F.A.A.[58] Iată ce s-a întâmplat la 4 mai 1966: mă aflam în schimbul de noapte în sectorul radar pentru mare altitudine, la Charleston, West Virginia... La aproximativ 4 şi 30, zborul 42 al companiei Braniff Airlines m-a chemat pe o frecvenţă VHF[59] de 134,75 şi m-a întrebat dacă există vreun avion pe culoarul său de zbor. Fusesem momentan distras de o convorbire cu solul şi, când am isprăvit (10–15 secunde), am

58 Federal Aviation Administration (n. trad.).
59 Very High Frequency: frecvenţă foarte înaltă (n. trad.).

privit ecranul radar şi am observat la stânga lui Braniff 42 o ţintă care se îndrepta spre est pe culoarul aerian 6, rezervat avioanelor cu reacţie, cam la 5 mile de poziţia lui de la ora 11.

L-am informat pe Braniff 42 că nu aveam niciun zbor prevăzut în vecinătatea lui, dar că radarul a detectat o ţintă neclară dincolo de poziţia lui de la ora 10; totuşi, ţinta nu reacţiona la transponder şi se afla, probabil, în zona de joasă altitudine (24.000 picioare sau mai puţin). Braniff 42 m-a informat că obiectul nu putea fi la o altitudine joasă, pentru că se afla mai sus ca el şi cobora spre altitudinea lui, care era de 33.000 de picioare... Nu ştiam deloc ce explicaţie să dau faptului şi l-am informat, la rândul meu, că în momentul acela aveam numai două avioane sub control – zborul lui şi un zbor American Airlines, cam la 20 de mile în urma lui. L-am întrebat pe Braniff 42 dacă ar putea să-mi descrie obiectul, socotind că ar putea fi un avion experimental al aviaţiei militare, sau poate un aparat de tip U-2. Braniff 42 m-a informat că, orice ar fi fost, nu era un avion, că obiectul emitea o lumină strălucitoare de culoare alternativ albă, verde şi roşie, şi că tocmai în acel moment se îndepărta. În acelaşi timp, zborul American Airlines din spatele lui Braniff, care transmitea pe aceeaşi frecvenţă, l-a întrebat pe Braniff dacă avea luminile de aterizare aprinse. Braniff a răspuns negativ. Chiar dacă Braniff 42 ar fi avut luminile de aterizare aprinse, avionul care-l urma n-ar fi văzut decât o licărire slabă, pentru că se aflau la o distanţă de 20 de mile unul de altul şi mergeau în

aceeaşi direcţie! Ceea ce după mine înseamnă că avionul lui American Airlines a văzut acelaşi obiect strălucitor. Când l-am întrebat dacă ar putea să-mi dea detalii în plus, s-a eschivat politicos. Majoritatea piloţilor ştiu că în cazul unei observaţii OZN oficiale ei trebuie (sau se presupune că trebuie) să prezinte un raport complet, când ajung pe sol. Iar raportul, după câte înţeleg, este ceva destul de plicticos.

Am luat legătura cu Braniff 42 şi i-am spus că am văzut ţinta venind spre el de la o distanţă de opt-zece mile, din direcţia poziţiei lui de la ora 10 şi că, ajungând cam la trei mile, a virat spre stânga şi s-a întors către nord-vest, de unde venise. Braniff 42 a confirmat şi a adăugat că obiectul efectua o manevră de coborâre, cam la 20° deasupra orizontului.

Aşa cum am declarat, cred că experienţa mea trecută este grăitoare prin ea însăşi şi ştiu ce am văzut; şi sunt sigur că pilotul lui Braniff 42 nu a avut halucinaţii. Ţinta se deplasa cam cu 1000 de mile pe oră şi a efectuat un viraj de 180° într-o zonă de cinci mile, ceea ce n-ar putea să facă niciunul dintre avioanele pe care le-am urmărit pe ecranul radar – şi am urmărit aparate B-58 zburând cu o viteză supersonică, toate tipurile de avioane civile cu reacţie zburând cu viteză maximă şi chiar avioane SR-71, a căror viteză normală este de peste 1500 de mile pe oră.

Doctore, astfel se încheie declaraţia mea. Alătur o diagramă cu localizarea geografică a avioanelor şi a obiectului.”

O interpretare cu totul diferită a fost dată de căpitanul avionului companiei American Airlines, într-o scrisoare adresată Proiectului Blue Book:

„N-am dat nicio importanţă incidentului; mi s-a părut că a fost doar un aeroplan aflat la oarecare distanţă – şase sau opt mile – care şi-a aprins luminile de aterizare şi le-a stins după 3 sau 4 minute.

L-am întrebat pe operatorul radar dacă detectase vreo ţintă la poziţia mea de la ora 9 sau 10 şi mi-a răspuns că nu, iar eu am spus: «Ei bine, este totuşi una acolo». Nu mi-am închipuit că avea s-o transforme într-un raport OZN. Nu m-am mai gândit la asta. Presupun că era o misiune de aprovizionare în zbor cu combustibil, a Forţelor Aeriene. Continui să cred că a fost doar un avion cu luminile de aterizare aprinse.”

Mărturia controlorului traficului aerian combinată cu cea a căpitanului avionului Braniff este *verosimila,* în timp ce declaraţia superficială a pilotului de la American Airlines nu este. E de neconceput ca o misiune de aprovizionare în zbor cu combustibil a Forţelor Aeriene, care implică cel puţin două avioane, să se fi desfăşurat la 6 sau 8 mile în faţa unui avion de linie, într-un culoar aerian rezervat avioanelor cu reacţie comerciale. O misiune de aprovizionare în zbor necesită întotdeauna

multe lumini. De ce l-ar fi întrebat pilotul de la American Airlines pe cel al avionului Braniff dacă avea luminile de aterizare aprinse, mai ales că acesta din urmă se afla la multe mile în faţa lui şi se îndrepta în direcţia opusă? Apoi, atât Braniff cât şi controlorul au situat obiectul la poziţia de la ora 10 a avionului Braniff şi, astfel, în faţa lui Braniff, care el însuşi se afla la o distanţă de 20 de mile în faţa avionului companiei American Airlines.

Totuşi, pilotul de la American Airlines a spus că a văzut ceva la poziţia lui de la ora 10 şi, dacă luminozitatea l-a împiedicat să aprecieze just distanţa şi l-a făcut să plaseze obiectul mult mai aproape de el, deci aparent în spatele avionului Braniff, aceasta nu ar explica totuşi poziţia de la ora 10. Şi încă o dată, dacă obiectul se afla la câteva zeci de mile *în spatele* avionului Braniff, de ce l-a întrebat pe acesta dacă avea luminile de aterizare aprinse?

Deoarece proiectul Blue Book s-a întemeiat pe mărturia pilotului de la American Airlines şi n-a făcut nimic ca să lămurească lucrurile prin obţinerea unor depoziţii din partea controlorului de trafic aerian, din partea piloţilor avioanelor Braniff şi American Airlines, acest caz şi multe asemenea lui nu oferă suficiente date ştiinţifice şi nu constituie dovezi convingătoare.

Tot ce se poate spune de fapt despre cazurile radar-vizuale este că, frecvent, persoane demne

de încredere de la posturile radar şi de la posturile de observaţie vizuală (controlori ai traficului aerian, piloţi etc.), posturi care cer calităţi deosebite, sunt de acord că întâmplări extrem de bizare au fost detectate simultan, atât vizual, cât şi cu ajutorul radarului. Dar care au fost ordinea şi durata exactă a evenimentelor, traiectoriile exacte, acceleraţiile, natura precisă a impulsurilor luminoase radar şi în ce măsură concordă declaraţiile diferiţilor observatori în ceea ce priveşte detaliile? Toţi aceşti factori rămân, din păcate, necunoscuţi şi vor continua să rămână astfel în viitoarele cazuri radar-vizuale (şi în alte categorii), dacă fenomenul OZN nu se va bucura de o consideraţie ştiinţifică şi dacă nu vor fi efectuate investigaţii minuţioase, într-o manieră responsabilă.

În ceea ce priveşte prototipul cazului radar-vizual, se poate spune că operatorul radar observă pe ecranul său un impuls luminos care, afirmă el, este bine definit, asemănător tipului de impuls dat de un avion de mari dimensiuni, nu este rezultatul unei funcţionări defectuoase şi nu aminteşte de „fenomenele meteorologice”. O observaţie vizuală se referă în mod obişnuit la o lumină, sau poate la o formaţie de lumini, cu totul nefamiliare observatorului, care în general numai sugerează (dacă este cazul) un obiect vag conturat de strălucirea luminilor. Vitezele

sunt invariabil mari, dar combinaţiile de viteză mare, într-un moment, şi de planare în altul nu sunt rare. Inversarea direcţiei mişcării şi virajele strânse, fără să ajungă la 90° sunt caracteristice cazurilor radar-vizuale.

Virtual, toate cazurile radar-vizuale au loc în timpul nopţii, un lucru care ar putea fi considerat ca o dovadă incontestabilă împotriva existenţei reale a ţintelor. Dar noi examinăm datele şi dovezile aşa cum au fost raportate de observatori, nu cum presupunem că ar trebui să fie văzute. În categoriile întâlnirilor de aproape, observaţiile diurne au loc cu o frecvenţă considerabilă.

Un exemplu interesant de caz radar-vizual, care contribuie la conturarea prototipului şi care ilustrează indiferenţa dispreţuitoare a Proiectului Blue Book faţă de principiile cercetării ştiinţifice, s-a petrecut în New Mexico, la 4 noiembrie 1957 (vezi Anexa 1, RV-3), chiar înaintea celebrului caz de întâlnire de aproape de la Levelland, Texas (cap. 8). Ofiţerul care a redactat raportul, un locotenent-colonel al forţelor aeriene, a spus despre acest caz:

„Opinia ofiţerului care a redactat raportul este că acest obiect ar fi putut fi un avion neidentificat, înşelându-se poate în alegerea pistei de aterizare de la baza Forţelor Aeriene din Kirtland. Temeiurile acestei opinii sunt:

1 Observatorii sunt socotiţi competenţi şi demni de încredere, iar investigatorul consideră că au văzut cu adevărat un obiect pe care n-au putut să-l identifice.

2. Obiectul a fost detectat pe un ecran radar de un operator competent.

3. Obiectul nu corespunde criteriilor de identificare valabile pentru orice alt fenomen.”

Aşadar, observatorii erau demni de încredere, operatorul radar competent şi obiectul n-a putut fi identificat: deci era un *avion*! În faţa unor astfel de raţionamente, ne putem întreba dacă ar fi vreodată posibil să descoperim existenţa unor noi fenomene empirice în vreun domeniu de experienţă umană.

Raportul asupra acestui incident sună astfel în fişierul Blue Book:

„DESCRIEREA OBSERVAŢIEI DE CĂTRE MARTORI. La 4 noiembrie, 10 h 45 timpul local ambii martori erau de serviciu, singuri, în turnul de control de la baza Forţelor Aeriene din Kirtland, New Mexico; acest turn are o înălţime de peste 100 de picioare. Unul dintre controlori a privit în sus ca să verifice condiţiile de nebulozitate şi a observat o lumină albă deplasându-se către est cu 150–200 mile pe oră, la o înălţime de aproximativ 1500 de picioare, pe Victor 12 [un culoar aerian de joasă înălţime]. Martorul a telefonat atunci staţiei radar şi i-a cerut să identifice obiectul. Operatorul radar a raportat

că obiectul se afla la aproximativ 90° azimut faţă de observator; el a dispărut la 180° azimut faţă de observatorul din turn. Obiectul a trecut oblic pe deasupra capătului estic al pistei 26, în direcţia sud-vest, şi a intrat într-un picaj abrupt. Unul dintre martori a încercat să intre în legătură radio cu ceea ce credea că este un avion necunoscut, care nu ştia pe ce pistă să aterizeze. Un Logair C-46 tocmai ceruse instrucţiuni pentru aterizare. Obiectul a fost observat apoi cu binoclul şi părea să aibă «forma unui automobil în poziţie verticală». Înălţimea lui a fost apreciată la 15–18 picioare. În partea de jos a obiectului se vedea o lumină albă. Obiectul şi-a micşorat viteza cam la 50 de mile pe oră şi a dispărut după un gard în «Drumhead», o zonă interzisă, puternic luminată de reflectoare, care se află cam la o jumătate de milă de turnul de control. Apoi a reapărut, îndreptându-se către est, şi unul dintre martori i-a trimis o lumină verde din turn, socotind că ar putea fi un helicopter în pericol. În acel moment, obiectul era la o înălţime de 200–300 picioare; a virat în direcţia sud-est, s-a înălţat brusc cu o viteză ascensională evaluată la 4500 picioare pe minut şi a dispărut. Martorul a declarat că obiectul se înălţa ca un «avion cu reacţie», mai rapid decât orice helicopter. (Viteza ascensională este cea estimată de martor).

Deşi la o înălţime destul de mare erau nori răzleţi, vizibilitatea era bună. Viteza vânturilor la sol varia de la 10 la 30 de noduri. Martorii au observat obiectul timp de 5 sau 6 minute, cam jumătate din acest timp cu ajutorul binoclurilor.”

Ofiţerul Forţelor Aeriene care a redactat raportul a declarat:

„Ambii martori, interogaţi simultan, au dat răspunsuri identice la toate întrebările şi au făcut o descriere identică a observaţiei. Ambii păreau să fie oameni serioşi şi echilibraţi, cu o inteligenţă mult deasupra celei medii şi cu un temperament perfect adaptat cerinţelor meseriei de operator în turnul de control. Deşi întru totul dispuşi să coopereze şi gata să răspundă la orice întrebare, ambii martori păreau uşor stânjeniţi de faptul că nu puteau să identifice, sau să ofere o explicaţie asupra obiectului pe care erau ferm convinşi că l-au văzut. După părerea celui care i-a interogat, ambii martori sunt cu totul competenţi şi demni de încredere.”

Ce a declarat operatorul radar – separat din punct de vedere fizic de observatorii vizuali – că a văzut pe ecran? Următoarea comunicare teleimprimată arată că declaraţia lui concordă întru totul cu observaţia vizuală, cu excepţia felului în care a dispărut obiectul. Observatorii vizuali au declarat că el a urcat brusc spre sud-est; raportul radar arată că obiectul a dispărut spre nord-vest, cam la zece mile de staţia radar. Este poate o contradicţie, dar e posibil şi ca radarul să fi păstrat obiectul pe ecranul său mult mai mult timp decât l-au urmărit

observatorii vizuali. Raportul radar afirmă:

„Observatorului i s-a cerut de către operatorul din turn
să identifice obiectul aflat lângă capătul de est al pistei est-vest. Obiectul era la un azimut aproximativ de 90° [est] faţă de observator. Obiectul a dispărut la un azimut de 180° [sud] faţă de observator. Obiectul a fost mai întâi văzut aproape de limita de est a bazei Forţelor Aeriene din Kirtland, având direcţia de zbor est – sud-est, apoi s-a întors, zburând în direcţia opusă, spre vest, şi s-a îndreptat către staţia de frecvenţe joase [să fie aceasta totuna cu «Drumhead»?], unde obiectul a început să se rotească. De la staţie, obiectul a luat-o către nord-vest cu mare viteză şi a dispărut la aproximativ 10 mile de observator.”

Raportul radar adaugă ceva nesemnalat de observatorii vizuali:

„Cam la 20 de minute de la dispariţie [a obiectului necunoscut] un avion C-46 4718 N al Air Force a decolat în direcţia vest, efectuând un viraj spre stânga; în momentul acela, observatorul a îndreptat antena radar spre sud şi a văzut obiectul [probabil acelaşi obiect necunoscut] deasupra reperului exterior, cam la 4 mile sud de pista nord-sud. Obiectul s-a îndreptat spre nord cu mare viteză; cam la o milă sud de pista est-vest a virat brusc spre vest şi a început să-l urmărească pe C-46. Obiectul a păstrat o distanţă de aproximativ o

jumătate de milă de C-46, zburând spre sud aproximativ 14 mile. Apoi obiectul s-a îndreptat spre nord şi a planat deasupra reperului exterior aproximativ un minut şi jumătate şi a dispărut apoi de pe ecran. Durata totală a observaţiei radar: 20 de minute [faţă de cele 4 sau 5 minute de observaţie vizuală]".

Ce se poate spune despre un caz radar-vizual ca acesta? Concordanţa fundamentală dintre raportul radar şi cele vizuale şi competenţa celor trei observatori înlătură, după părerea mea, orice suspiciune de miraj, false ecouri radar etc. *Ceva* s-a aflat cu siguranţă acolo. Dacă a fost un avion obişnuit, ne putem întreba cum se face că cei doi observatori vizuali, având un total de 23 de ani de experienţă în turnul de control, nu au fost în stare, *împreună,* să-l recunoască, în condiţii de bună vizibilitate. Chiar dacă n-ar exista confirmarea radar asupra mişcării încete şi rapide a obiectului, sau doar a prezenţei unui obiect necunoscut, ar trebui să se răspundă acestei întrebări. Descrierea aspectului pe care-l avea obiectul văzut prin binoclu – „ca un automobil în poziţie verticală" – ar cere de asemenea o explicaţie.

Lipsa unei anchete aprofundate – aparentele nepotriviri între radar şi observatorii vizuali, în ceea ce priveşte dispariţia obiectului, ar fi trebuit verificate şi ar fi trebuit de asemeni

întreprinsă o documentare mult mai amănunţită asupra întregului incident – conjugată cu aplicarea teoremei Blue Book a dus inevitabil la concluzia că era vorba de un avion rătăcit; singura soluţie posibilă pentru Proiectul Blue Book.

Deşi se pretează mai bine la investigaţie decât rapoartele OZN din primele două categorii examinate de noi, rapoartele radar-vizuale reprezintă o anumită sfidare pentru cercetător. Două cazuri clasice, cercetate atât de amănunţit pe cât e posibil după trecerea mai multor ani de către regretatul Dr. James McDonald, au fost înfăţişate în „Flying Saucer Review”[60] şi, respectiv, în „Astronautics and Aeronautics”[61]. Nu e nevoie, deci, să fie prezentate aici în amănunt. Unul a avut loc la 17 iulie 1957, la Lakenheath, Anglia (vezi Anexa 1, RV-4).

Cazul Lakenheath a implicat doi operatori independenţi unul de altul, de la două posturi radar terestre, un pilot militar şi un operator de la un turn de control. El a constituit obiectul

---

60 Vol. 16, Nr. 2, martie/aprilie 1970, pag. 9-17 (n. a.).

61 Numerele din iulie şi septembrie 1971. Subcomitetul OZN al A.I.A.A. (American Institute of Aeronautics and Astronautics), după ce a publicat *Aprecieri asupra problemei OZN* (noiembrie 1970), în care conchidea că fenomenul OZN merită să fie studiat ştiinţific, a anunţat că, din când în când, va publica în revista institutului cazuri OZN, astfel încât cititorii să-şi poată forma singuri o opinie. Cazul Lakenheath, studiat de Dr. McDonald, a fost unul dintre acestea. (n. a.).

unor investigaţii cu totul superficiale, atât din partea Proiectului Blue Book, cât şi a Comitetului Condon, ale cărui concluzii merită totuşi să fie citate: „În rezumat, acesta este cazul cel mai bizar şi mai neobişnuit din dosarele cazurilor radar-vizuale. Comportarea aparent raţională, inteligentă a OZN-ului sugerează o invenţie mecanică de origine necunoscută drept cea mai probabilă explicaţie a observaţiei”. Dar apoi „bunul simţ” vine în ajutor: „Totuşi, având în vedere inevitabila putinţă de a greşi a martorilor, nu pot fi cu totul excluse explicaţii mai convenţionale ale acestui raport”.

Raportul nu sugerează ce explicaţii convenţionale ar putea lămuri cazul. Într-o altă secţiune a Raportului Condon, cazul este discutat din nou, făcându-se această afirmaţie nesatisfăcătoare: „În concluzie, deşi explicaţiile convenţionale sau naturale nu pot fi, desigur, excluse, probabilitatea lor pare mică în acest caz şi probabilitatea ca măcar un OZN autentic să fi fost implicat pare să fie foarte mare”. Raportul Condon nu adaugă nimic şi nu propune nicio explicaţie despre ceea ce ar putea fi acest „OZN autentic”.

Fireşte, probabilităţile nu înseamnă dovezi. Totuşi, când în cursul cercetărilor OZN se întâlnesc *multe* cazuri, fiecare oferind o mare probabilitate ca „o observaţie empirică într-

adevăr nouă” să fi fost implicată, probabilitatea ca un fenomen nou să *nu* fi fost observat devine foarte mică şi se micşorează şi mai mult când numărul cazurilor creşte. Atunci, şansele de a fi fost vorba de ceva cu adevărat nou sunt foarte mari şi orice jucător n-ar ezita nicio clipă să parieze pe ele o sumă frumoasă.

Acest aspect merită o atenţie deosebită. Orice caz OZN luat în sine, fără a se ţine seama de datele acumulate în întreaga lume (presupunând că acestea au fost trecute prin „filtrul OZN”), poate fi respins aproape întotdeauna pe considerentul că, în acel caz particular, au existat un număr neobişnuit de împrejurări de o probabilitate redusă (dar lucruri stranii şi coincidenţe de o probabilitate extrem de redusă au loc uneori). Însă când astfel de cazuri se acumulează într-un număr mare, nu mai este corect din punct de vedere ştiinţific să aplici raţionamentul care se aplică unui caz izolat. Şansa ca un caz OZN investigat amănunţit, cu martori excelenţi, să se datoreze unei percepţii greşite este neîndoielnic foarte mică, dar nu inexistentă. Totuşi, nu este logic să aplici aceeaşi argumentare unei colecţii impozante de cazuri similare, deoarece probabilitatea combinată ca ele, *toate* să fi fost percepţii greşite este comparabilă cu probabilitatea ca, dacă o monedă aruncată în sus cade o dată pe muche, să cadă pe muche

ori de câte ori va fi aruncată.[62]

Al doilea caz clasic este rezumat în introducerea articolului din „Astronautics and Aeronautics”:

„Un avion RB-47 al forţelor aeriene, înzestrat cu aparatură electronică de contramăsurători (ECM) şi având un echipaj format din şase ofiţeri, a fost urmărit de un obiect neidentificat pe o distanţă de mai bine de 700 mile, timp de o oră şi jumătate, pe când zbura din Mississippi prin Louisiana şi Texas, până în Oklahoma. Obiectul a fost văzut de mai multe ori de echipajul din cabina de comandă ca o lumină strălucitoare, urmărit de radarul de la sol şi detectat de aparatele de control ECM de la bordul lui RB-47. De un interes deosebit sunt momentele de apariţie şi dispariţie simultană a obiectului pe toate cele 3 «canale», precum şi rapiditatea manevrelor, care depăşea experienţa anterioară a echipajului.”

Un *caz* radar-vizual pe care Comitetul Condon nu l-a examinat şi de care probabil nu avea cunoştinţă – respins de Blue Book pe motivul că

62 Se poate obiecta, pe drept cuvânt, că argumentul de mai sus este specios, în măsura În care nu putem atribui o valoare numerică de probabilităţi şanselor ca un raport dat să nu fie rezultatul unei percepţii greşite. Analogia este justificată numai în măsura în care cineva se simte îndreptăţit să spună, aşa cum o face Raportul Condon explicit pentru un caz particular şi implicit pentru mai multe altele, că există o mare probabilitate ca măcar un OZN să fi fost autentic şi, deci, că probabilitatea ca această observaţie să se fi datorat unei percepţii greşite era foarte mică, din punct de vedere numeric. (n. a.).

nu conţine „date suficiente” (deşi nu s-a făcut nicio încercare de a se obţine date suplimentare) şi considerat „avion” – a fost raportat de pe o navă militară din Filipine. Observaţia a avut loc la 5 mai 1965 (vezi Anexa 1, RV-5). Citez din raportul oficial:

„La ora 9 şi 10 minute în punctul aflat la 20°22’ latitudine nordică şi 135° 50’ longitudine estică, ruta 265, viteza 15 noduri, timonierul de la prova a raportat despre ceea ce credea el că este un avion relevment 000, poziţie unghiulară 21. Prin binoclu au fost observate trei obiecte foarte apropiate unul de altul; unul era de mărimea întâi, celelalte de mărimea a doua. Obiectele se deplasau cu o viteză extrem de mare, înaintând spre navă la o altitudine nedeterminată. La ora 9 şi 14 minute, patru ţinte mobile au fost detectate de radarul de detecţie aeriană SPS-6C la distanţa de peste 22 de mile şi urmărite timp de 6 minute. Când au ajuns deasupra navei, obiectele au alcătuit o formaţie circulară chiar la verticala ei şi au rămas acolo aproximativ 3 minute. Această manevră a fost observată atât vizual, cât şi pe ecranul radar. Obiectul strălucitor care a planat deasupra postului de la tribord a provocat un ecou mai puternic pe ecranul radar. Obiectele şi-au schimbat de mai multe ori direcţia de zbor în timpul observaţiei, lucru confirmat atât vizual, cât şi prin radar, şi au fost urmărite la viteze mai mari de 3000 (trei mii)

de noduri. Au fost chemate prin IFF[63] dar nu s-a primit răspuns. După manevra de planare, care a durat trei minute, obiectele au pornit spre sud-est cu o viteză extrem de mare. Evoluţiile descrise mai sus au fost observate de CO [ofiţerul comandant], de tot echipajul de pe pasarelă şi de o mare parte a personalului de pe puntea superioară.”

Nava din Filipine a adăugat următoarele, pentru a demonstra capacitatea de observaţie a echipajului său:

„În perioada 5–7 mai, între orele 18 şi 20, au fost observate mai multe obiecte. Toate aceste obiecte au caracteristicile unui satelit, inclusiv viteza şi aspectul. Aceste observaţii sunt raportate pentru a arăta că a fost o diferenţă notabilă ca viteză şi manevrare între aceşti sateliţi neîndoielnici şi obiectele descrise mai sus.”

Raportul se poate cu greu numi ştiinţific. Am vrea să ştim ce înseamnă aceste „viteze extrem de mari” şi, fiind vorba de viteze atât de mari, cum a putut radarul să le urmărească un timp atât de îndelungat, de şase minute. Cele şase minute includ şi cele trei minute de planare, sau nu? Ce fel de ecouri au fost observate pe ecranul radar? Ce schimbări de direcţie au fost efectuate şi cu ce acceleraţie unghiulară? Iar

63 Identification Friend or Foe: dispozitiv radar de identificare a avioanelor proprii sau inamice (n. trad.).

când obiectele „au alcătuit o formaţie circulară chiar la verticala navei”, au rămas staţionare? Oscilau, se deplasau înainte şi înapoi? Blue Book ar fi trebuit să cerceteze astfel de probleme.

Martorii cazurilor radar-vizuale se numără printre observatorii cu cea mai bună pregătire tehnică dintre cei care au raportat o experienţă OZN, dar cuvintele lor trădează adesea aceeaşi exasperare şi neputinţă de a înţelege care-i cuprind pe cei mai puţin pregătiţi. În cazul Lakenheath, operatorul radar i-a cerut pilotului interceptorului Venom să confirme că OZN-ul a început să-l urmărească îndeaproape, ca şi cum ar fi simţit nevoia să-şi confrunte cu cineva uluitoarele sale observaţii. Pilotul a confirmat şi a precizat că era „incapabil să scape de ţinta care-l urmărea”, a cerut ajutor şi a remarcat: „Cea mai clară ţintă pe care am văzut-o vreodată pe un ecran radar”.

O relatare a unei observaţii radar-vizuale făcută de căpitanul unui avion de linie Trans-Texas (vezi Anexa 1, RV-6) ilustrează nu numai prototipul acestor cazuri, dar şi, încă o dată, reticenţa mereu prezentă, mai ales a persoanelor cu pregătire tehnică, în raportarea unui OZN. Membrul Escadronului de informaţii nr. 4602 al Forţelor Aeriene, care a interogat pilotul în acest caz şi a redactat raportul pentru Blue Book, scria:

„Martorul ezita să vorbească despre obiect, părând oarecum neliniştit că este anchetat în legătură cu observaţia. El considera că n-a contribuit la naşterea raportului preliminar decât prin întrebarea pusă staţiei (radar) AC&W, dacă e însoţit de ceva în zborul său. După explicaţia pe care i-a dat-o investigatorul, el s-a arătat gata să colaboreze şi trebuie considerat demn de încredere.”

Iată raportul original Blue Book:

„Descrierea observaţiei făcută de martor: un obiect a fost văzut în cursul unei decolări de pe aeroportul Shreveport, din Louisiana, la aproximativ 20,30 CST[64], la 3 iunie 1957. Altitudinea obiectului era de aproximativ 400 de picioare, când a fost văzut prima dată. Martorul a declarat că turnul de control i-a atras atenţia asupra obiectului, care avea aspectul unei lumini mici. Luminile de aterizare ale avionului martorului au fost aprinse şi stinse, iar obiectul a răspuns cu o lumină foarte strălucitoare îndreptată asupra avionului. Apoi obiectul a început să urce, cu mare viteză, pornind dintr-o poziţie aparentă de planare. În acest timp, a fost observat şi un alt obiect, la aproape aceeaşi înălţime şi având înfăţişarea primului obiect. Martorul a declarat că a luat atunci legătura cu turnul de control, ca să întrebe dacă le vedea pe amândouă. Turnul le vedea pe amândouă, prin binocluri. Apoi obiectele s-au

64 Central standard time - ora centrală standard (n. trad.).

deplasat paralel cu avionul martorului, cam cu aceeaşi viteză de 110 noduri, dar la o înălţime mai mare. La Converse, Louisiana, obiectele îi însoţeau încă, astfel că martorul s-a decis să cheme GOATEE [staţia radar] ca să se informeze dacă şi ei prinseseră obiectul cu arma lor [sic]. S-a primit un răspuns afirmativ. Martorul a comparat dimensiunea şi aspectul obiectelor cu acelea ale unei stele; totuşi, el a menţionat că, la un moment dat, a putut să vadă silueta obiectelor, dar n-a putut să facă o declaraţie precisă în acest sens."

Când a fost interogat, copilotul a confirmat întru totul declaraţia pilotului, dar a declarat că obiectul se afla la 1000 de picioare înălţime şi la o jumătate de milă distanţă, când a fost văzut prima dată. El a spus că lumina se deplasa sub un unghi de 170°, în timp ce se ridica la o înălţime de aproximativ 10.000 de picioare, cu o viteză considerabilă, după care a părut că-şi menţine relativ aceeaşi poziţie, timp de o oră, faţă de avionul martorului. El a declarat, de asemeni, că staţia radar a raportat că a detectat două obiecte la 9700 picioare înălţime.

Scurtele declaraţii ale celor doi piloţi şi răspunsul staţiei radar ne decepţionează, fiind nesatisfăcătoare şi incomplete. Proiectul Blue Book înregistrează cazul ca „neidentificat", dar, ca de atâtea ori înainte şi după acest incident, natura necunoscută a cauzei lui n-a constituit un îndemn pentru cercetare şi pentru o anchetă

serioasă. OZN-ul a fost identificat în mod satisfăcător – ca *neidentificat.* Obiectul fiind observat timp de aproximativ o oră, dacă raportul este corect, o investigaţie amănunţită şi conştiincioasă ar fi putut stabili, fără îndoială, dacă putea fi vorba despre perceperea greşită a unor obiecte naturale de către pilot, copilot, observatorii din turn şi, probabil, de către operatorul radar, deşi niciodată nu s-a stabilit cu certitudine dacă radarul a detectat într-adevăr obiectele observate vizual. Fireşte, dacă radarul nu a reperat obiectele observate vizual, ne putem întreba ce anume a apărut pe ecran.

Cazurile descrise până acum servesc în mod adecvat la stabilirea prototipului categoriei radar-vizuale. Cazurile *bune* radar-vizuale, investigate cum se cuvine, sunt rare. Totuşi cele care există nu pot fi înlăturate cu uşurinţă. Cazul la care m-am referit, implicând un RB-47 şi descris pe larg în „Astronautics and Aeronautics" din iulie 1971, se numără, fără îndoială, printre cele care trebuie privite cu seriozitate, ca ilustrând un fenomen incontestabil straniu (vezi Anexa 1, RV-8). Este imposibil să-l consideri drept rezultat al unei percepţii greşite, sau al unei funcţionări defectuoase a radarului, sau efect al unei propagări anormale. Această întâlnire radar-vizuală a avut loc la 17 iulie 1957, în timpul zborului unui avion special, electronic, prin

Mississippi, Louisiana, Texas şi Oklahoma. N-a fost în niciun caz un eveniment localizat şi de scurtă durată; el a implicat echipaje terestre şi aeriene, şi mai multe instalaţii radar.

Mai devreme, în acelaşi an, la 13 februarie 1957, un caz radar-vizual a avut loc la baza Forţelor Aeriene din Lincoln, în Nebraska. Rezumatul Blue Book arată:

„Obiectele au fost observate vizual de trei operatori de control aerian şi de directorul operaţiunilor, care se afla în oraş ca să supravegheze o misiune de zbor. Obiectele au fost de asemeni observate pe ecranele radar de NCOIC şi GEA (două staţii radar distincte). Obiectele au fost observate timp de trei, cinci minute... Obiectele se aflau cam la 5 sau 6 mile în spatele unui avion de linie şi se deplasau de două ori mai repede... Unul dintre obiecte s-a scindat în două şi altul a făcut un viraj de 180 de grade. Interogarea prin IFF n-a dat niciun rezultat. Estimarea vizuală a dimensiunilor obiectelor era imposibilă, dar operatorul radar a declarat că ecoul de pe ecranul său avea cam aceeaşi mărime cu acela al unui avion B-47. Obiectele păreau că staţionează, apoi au pornit brusc cu mare viteză şi au dispărut.”

Aplicând teorema sa standard, Blue Book a etichetat observaţia: „probabil balon” şi „probabil avion”.

Întâlniri de aproape de primul tip

Mi-am dat seama deodată că lumina venea de sus. Mi-am ridicat ochii şi am văzut contururile unui obiect care se deplasa pe deasupra acoperişului casei mele, la o înălţime de aproximativ 250–500 picioare. Lumina roşie venea de sub obiect, cam de la mijloc.

Vezi Anexa 1, CE I-3

Rapoartele de observaţie OZN care vorbesc despre obiecte sau lumini foarte strălucitoare, apropiate de observatori – în general, la o distanţă mai mică de 500 picioare – intră prin definiţie în a doua mare categorie de observaţii OZN, *întâlnirile de aproape.* De fapt, această categorie nu implică un alt fel de rapoarte OZN, ci doar rapoarte despre aceiaşi stimuli întâlniţi şi în cazul primelor trei categorii, care acum, întâmplător sau intenţionat, sunt văzuţi de aproape. Este neîndoielnic că OZN-urile văzute de la distanţă vor fi întâlnite uneori aproape, aşa că facem această distincţie doar pentru uşurarea descrierii şi studiului.

La rândul său, această mare categorie se împarte, în mod firesc, în trei grupe. Întâlnirea de aproape *per se*[65], în care observatorii raportează o experienţă fără efecte fizice palpabile; întâlnirea de aproape în care sunt

65 În sine (n. trad.).

raportate efecte fizice măsurabile pe sol şi asupra unor corpuri însufleţite sau neînsufleţite; şi întâlnirea de aproape în care este raportată prezenţa unor entităţi însufleţite (adesea numite „umanoizi”, „ocupanţi” sau câteodată „ozenauţi”). Am făcut mai înainte distincţia între această din urmă categorie şi categoria „contactaţilor”.

Definiţia întâlnirii de aproape este dată cel mai bine, în mod operaţional, de observatorii înşişi: care sunt cele mai frecvente distanţe raportate în cazurile în care obiectul era destul de aproape ca să ofere o mărime unghiulară apreciabilă şi numeroase detalii, în care se presupune că a existat o viziune stereoscopică şi în care s-a raportat teama de un posibil contact fizic direct? Chiar din rapoarte reiese că ordinul de mărime al unei astfel de distanţe este de câteva sute de picioare şi adesea mult mai puţin – uneori 20 de picioare, sau chiar mai puţin. În orice caz, distanţa raportată este de asemenea natură încât pare foarte puţin probabil ca stimulul real să se fi aflat la o depărtare prea mare, mai ales când obiectul sau lumina trecea între observator şi vreun obiect (copac, casă, deal etc.) situat la o distanţă cunoscută.

Cazurile de întâlniri de aproape sunt cele în care avem mai mult de-a face cu ipoteza „percepţiilor greşite” ale rapoartelor OZN. Dacă

această ipoteză poate găsi unele argumente favorabile în prima mare categorie a rapoartelor OZN – cea care se referă la observaţii de la distanţă – ea devine realmente de neconceput în cazul întâlnirilor de aproape. Rapoartele OZN la care ne vom referi în continuare, întocmite fiecare în parte de doi sau mai mulţi observatori capabili să prezinte un raport coerent şi pe cât posibil faptic, ridică problema dacă se mai poate susţine că percepţia raportată se înscrie în „limitele percepţiei greşite”, atunci când raportorii sunt persoane normale şi demne de încredere.

Părerea mea este – şi cred că cititorul va fi de acord – că limitele unei percepţii greşite, logic acceptate, sunt, în aceste cazuri, atât de mult depăşite, încât trebuie să acceptăm că observatorii ori au trăit într-adevăr experienţa pe care au raportat-o, ori şi-au pierdut raţiunea. Totuşi, ocupaţiile, pregătirea şi comportamentul anterior al observatorilor nu îndreptăţesc această din urmă ipoteză pentru cazurile „filtrate” folosite în acest capitol.

Avem de-a face oare cu un fenomen de nebunie temporară care cuprinde mai multe persoane la un moment dat, fără să se manifeste niciodată înainte sau după acel moment? Dacă aşa stau lucrurile, trebuie să ne preocupe o nouă dimensiune a fenomenului OZN. Dar *datele* problemei – subiectul acestei

cărţi – vor rămâne neschimbate. Numai problema generării lor va trebui atacată din altă direcţie.

Cazurile din această categorie vor fi tratate deci în acelaşi mod în care au fost tratate şi cele din prima mare categorie: OZN-uri în văzduh. Mai întâi se va specifica numărul şi felul observatorilor implicaţi în fiecare subdiviziune; în al doilea rând vor fi relatate reacţiile lor imediate faţă de experienţa trăită şi, în al treilea rând, va fi elaborat prototipul categoriei respective din elemente comune celor mai multe observaţii. Ca şi mai înainte, cazurile individuale menţionate sunt trecute în Anexa 1.

Trebuie subliniat că toate cazurile folosite aici sunt reprezentative din punct de vedere al criteriilor de admitere ca rapoarte OZN adevărate, adică rapoarte care provin de la oameni demni de încredere şi al căror conţinut nu poate fi explicat în termeni obişnuiţi.

Întâlniri de aproape de primul tip

Întâlnirile de aproape în care nu s-a raportat nicio interacţiune a OZN-ului cu mediul sau observatorii pot fi numite întâlniri de aproape de primul tip. Un grup reprezentativ de astfel de cazuri selectate din dosarele mele provin în general din fişierul Blue Book şi le vom examina pentru a stabili prototipul acestei categorii.

Observatorii se caracterizează prin absenţa unor ocupaţii specializate – operatori radar, piloţi, operatori în turnul de control al traficului aerian etc. – de tipul celor care sunt prezente în mod firesc în observaţiile radar-vizuale. Se pare că raportorii întâlnirilor de aproape de primul tip au o structură mai eterogenă.

Ca şi până acum, am ales cam o duzină de cazuri cu mai mulţi martori, pentru a elabora un prototip. Majoritatea raportorilor implicaţi au fost interogaţi de mine personal, prin convorbiri telefonice înregistrate, ori prin corespondenţă. În fiecare caz, m-am convins că aveam de-a face cu oameni normali şi complet sănătoşi şi am încercat să-i confrunt pe martori între ei, pentru a stabili concordanţa celor spuse. Există un număr de rapoarte coerente, convingătoare, provenind de la un singur martor şi din anumite puncte de vedere pare nedrept să nu le includem pe cele care prezintă un mare interes şi corespund prototipului. Totuşi, pentru a fi consecvent, nu m-am îndepărtat de la planul adoptat în primele trei categorii.

Cazurile folosite aici implică 41 de raportori[66]

66 Observatori ai întâlnirilor de aproape de primul tip, (n. a.):

; au fost cel puţin doi martori în fiecare caz, media fiind 3,5 şi numărul median 3.

În general, observatorii n-au fost independenţi în sensul că se aflau în locuri diferite, dar au fost independenţi din punct de vedere al datelor personale, experienţei şi probabil al temperamentului. Ei se deosebeau şi prin cunoştinţele pe care le aveau asupra fenomenului OZN. În patru dintre incidentele raportate, observatorii nu erau – fizic – împreună şi n-au intrat în legătură decât mai târziu. Ocupaţiile observatorilor indică în multe cazuri pregătirea temeinică necesară pentru a se achita de obligaţii cu spirit critic şi în mod responsabil: preşedintele unei mici companii aeriene, director de şcoală, şapte ofiţeri de poliţie etc.

În întâlnirile de aproape nu-i uşor să separi reacţiile observatorilor de descrierea incidentului; cele două lucruri par să meargă mână în mână.

O întrebare standard pe care am pus-o martorilor în anii trecuţi este: „Dacă aţi putea să asemuiţi obiectul pe care l-aţi văzut cu un obiect bine cunoscut – un obiect casnic, sau orice altceva care vă este foarte familiar – ce credeţi ca i-ar semăna mai mult, mai ales ca formă?”

Răspunsul la această întrebare a fost adesea

revelator. Într-un caz, un martor a spus: „O minge de plajă. Exact ca una din acele frumoase mingi de plajă”. Alt martor, un locotenent de poliţie care se afla cu câteva blocuri mai departe şi care a văzut probabil acelaşi obiect din alt unghi, a spus: „Era ca un yo-yo[67]. Se îndepărta către nord-est. Eu îl vedeam deasupra copacilor. Era ca o minge strălucitoare – o minge luminoasă”.

Această observaţie a avut loc pe la ora 3 a.m. Ofiţerul de poliţie a raportat că obiectul a planat şi apoi s-a îndepărtat foarte rapid (vezi Anexa 1, IA I-l). Ipoteza că ar fi fost un balon luminat nu corespunde observaţiilor independente făcute de cei doi martori, lăsând la o parte faptul că nu prea este de crezut ca un farsor să fi lansat un balon la ora 3 a.m. Într-un orăşel din Dakota de Nord. Nici traiectoria persistent orizontală, planarea, înălţarea bruscă de la sfârşit nu corespund ipotezei balonului.

Ofiţerul a continuat:

„În timp ce stăteam acolo, simţeam un fel de frică. Nu mi-era teamă pentru mine, ci de ce putea fi acel lucru. Am stat acolo, cred eu, vreo cinci minute. Obiectul sărea în sus şi în jos, cum sare o minge la fiecare cuvânt al unui cântec pe ecranul cinematografic, dar când a plecat – *bang* – a dispărut din raza vizuală în mai puţin de cinci

67 Două discuri din lemn, plastic sau metal, legate printr-un pivot central. (n. trad.).

secunde. A urcat drept în sus, fără să devieze... După părerea mea, era condus de cineva sau ceva, pentru că un balon plutind în aer nu s-ar fi putut mişca în felul acesta.”

Atunci despre ce fel de fenomen este vorba?

Într-un al doilea caz (vezi Anexa 1, IA 1–2), implicând mai mulţi martori care călătoreau împreună într-o maşină, raportorul principal, o fostă infirmieră, a răspuns:

„Ei bine, cunoaşteţi acele farfurii cu care copiii îşi dau drumul pe pante, ştiţi ce vreau să spun? Puneţi două din aceste farfurii faţă în faţă fără ca marginile lor să se atingă şi vă jur că rezultatul va fi foarte asemănător cu ceea ce vreau să descriu... N-aş spune că reflecta lumina, aş spune că era mai curând luminos – ştiţi, aşa cum se vede noaptea cadranul fosforescent al unui ceas deşteptător.”

Martora a declarat despre ea însăşi:

„N-am lucrat în cadrul armatei, dar într-un spital se ivesc adesea situaţii critice şi trebuie să înveţi să-ţi păstrezi calmul, ceea ce mi-a fost de mare folos în timpul observaţiei noastre de aproape. Am lucrat 25 de ani ca infirmieră şi întotdeauna încerc să mă deprind să fiu calmă şi să nu intru în panică. Cred că asta m-a ajutat într-un fel.”

Continuând descrierea obiectului, ea a spus:

„Ştiu că era ceva material. Nu voi crede niciodată altfel... Pur şi simplu nu pot să cred că a fost un corp gazos, sau aşa ceva. Conturul era foarte precis. Nu a fost neclar nicio clipă... Apoi, după ce privisem cam cinci minute, a pornit brusc cu o viteză uluitoare şi s-a îndepărtat. Şi totuşi, fără niciun sunet. Era ceva compact, ca şi cum aş fi văzut un avion... Era ca şi cum aş fi privit în sus la un avion, iar avionul ar fi stat acolo... absolut nemişcat.”

Alte câteva citate ne vor ajuta la stabilirea prototipului. Ar fi mult mai uşor de făcut asta dacă s-ar putea spune că toate observaţiile dintr-o categorie dată au anumite elemente comune: patru roţi, parbriz, faruri, aripi de avion etc. Dar numitorul comun al unor astfel de observaţii pare să fie uluirea şi o neputinţă unanimă în găsirea cuvintelor necesare descrierii.

„Privind pe fereastră, am constatat că împrejurimile erau scăldate într-o lumină roşie. Primul meu gând a fost că o maşină a poliţiei, sau a pompierilor, era parcată în apropiere. L-am strigat soţiei mele că e ceva în neregulă în apropiere, să vină să vadă. Deodată mi-am dat seama că lumina venea de sus. Mi-am ridicat privirea şi am văzut conturul unui obiect care se deplasa pe deasupra acoperişului casei mele, la o înălţime de 250–500

picioare. Lumina roşie venea de sub obiect, cam de la mijlocul lui. Părea ca un val de lumină ieşind dinăuntru printr-o deschizătură... Autocamioneta verde a vecinului meu părea cafenie” (vezi Anexa 1, IA 1–3).

Apoi, acest martor, după câte ştiu nefamiliarizat cu „epopeea OZN” a descris un efect care mi-a fost raportat de multe ori:

„Un avion a decolat de pe aeroport şi a trecut pe deasupra obiectului. Toate luminile s-au stins până ce avionul s-a îndepărtat de obiect.

Apoi, emiţând cam patru licăriri strălucitoare, obiectul s-a deplasat de la vest spre sud-vest şi a intrat în nori... Mi s-a părut că acest obiect trasa o rută sau cerceta diferite lucruri de pe sol, căci luminile se opreau asupra anumitor lucruri: automobile, autocamioane, garduri, arbuşti, case, linii electrice şi stâlpi de telegraf.”

Aproape că poţi să-i înţelegi pe ofiţerii Proiectului Blue Book, care au găsit soluţia „identificând” un astfel de caz ca „neidentificat” şi trecând la altă problemă. Cazul de mai sus rămâne înregistrat ca „neidentificat” în fişierul Blue Book; nici măcar nu s-a încercat să se scape de el, etichetându-l „posibil helicopter”, (cum s-a procedat în alte cazuri), probabil fiindcă ar fi fost prea de tot chiar şi pentru Blue Book: cazul s-a petrecut la ora 6 a.m., într-o

dimineaţă de duminică, la mijlocul iernii, timp puţin probabil pentru evoluţia unui helicopter, chiar dacă această interpretare n-ar fi respinsă prin lipsa totală a zgomotului.

Vom examina acum un alt caz, în care au fost implicaţi doi flăcăi de la o fermă din Oklahoma care aşezau fânul în clăi înainte de răsăritul soarelui şi au fost luaţi cu totul prin surprindere de subita şi apropiata apariţie a unei nave aeriene circulare, luminată strălucitor, dar fără aripi. Extrase dintr-un interviu destul de lung, înregistrat pe bandă, îl pot ajuta pe cititor să-şi formeze o imagine complexă, proprie, despre întâlnirile de aproape de primul tip şi să stabilească prototipul acestei categorii (vezi Anexa 1, IA 1–4).

„*Î*: Aţi mai văzut ceva asemănător?

R: Nu. Niciodată.

Î: Ce v-a impresionat mai mult?

R: Strălucirea.

Î: Ce credeţi că a fost?

R: Nu ştiu ce a fost. La început m-a înfricoşat.

Î: Credeţi că ar fi putut fi un balon, sau ceva asemănător?

R: Nu. Nu a fost balon sau altceva asemănător... La început am crezut că erau helicoptere de la baza Forţelor Aeriene din Quentin şi am telefonat la bază, dar ei ne-au spus că niciun helicopter nu se află în văzduh.

Î: Au spus că au reperat ceva pe ecranul radar?

R: Nu, au spus că nu decolase niciun avion sau altceva în noaptea aceea.

Î: Aţi constatat vreun efect asupra animalelor?

R: Da, câinii au început să latre. La vaci n-am observat nimic, dar câinii au început să latre.

Î: Credeţi că lătrau la acest obiect, sau la altceva?

R: Nu ştiu, dar nu era nimic altceva la care ar fi putut să latre.

Î: Ştiţi cumva dacă altcineva l-a mai văzut în noaptea aceea?

R: Nu. Bănuiesc că nu era multă lume afară la ora 4 dimineaţa.

Î: Cum se face că dumneavoastră amândoi vă treziţi atât de dimineaţă?

R: Trebuia să facem clăi de fân.

Î: Cum s-a întâmplat că l-aţi văzut dv. Primul?

[Din acest moment întrebările au fost puse, prin telefon, celuilalt martor, care se afla în altă parte a ţinutului].

R: Întâmplător, el l-a văzut primul, şi s-a întors şi era înspăimântat. Eu nu ştiam ce s-a petrecut.

Î: Părea înspăimântat?

R: O, da, era într-adevăr înspăimântat. Acesta e motivul pentru care m-am dus acolo, să văd de ce era înspăimântat.

Î: Cum se face că nu l-aţi văzut plecând?

R: Păi, am crezut că se va prăbuşi şi m-am întors şi eu în şură.

Î: Înţeleg. V-aţi dus amândoi în şură?

R: Da, domnule, aşa este.

Î: Nu vă condamn deloc. Probabil aş fi fost şi eu înspăimântat. Ce culoare avea?

R: Păi, era alb luminos.

Î: Ce v-a impresionat mai mult din toată întâmplarea?

R: Cred că faptul că nu era un avion. Era altfel de obiect.

Î: Ai văzut până acum ceva asemănător?

R: Niciodată.

Î: Ai vrea să mai vezi?

R: Acum, că s-a întâmplat, mi-ar plăcea să am o fotografie tocmai ca să dovedesc că l-am văzut. O mulţime de oameni nu mă cred. Cât timp ai fost înspăimântat de această întâmplare?

R: Am fost şocaţi aproape două săptămâni. Nu puteam să dorm. Acum cred în ele; înainte nu credeam... până când l-am văzut.

Î: Aţi citit mult despre OZN-uri?

R: Am citit, de atunci. Şi am de gând să învăţ ceva astronomie, aici, la colegiu.

Î: Facem totul ca să aflăm ce-a fost.

R: Ei, vă spun eu că, după cum se purtau tipii ăştia aici, cred că ştiau ceva despre care nu voiau să ne vorbească.

Î: Vrei să spui, cei de la Forţele Aeriene? [Investigatori ai Forţelor Aeriene au fost trimişi de la baza locală].

R: Da."

Cei doi băieţi mi-au schiţat în scrisori nava şi traiectoria ei. Lumina strălucitoare a coborât, sub un unghi de 45°, la înălţimea firelor de telefon din apropiere, deplasându-se orizontal peste curtea fermei, şi a fost văzută ultima oară

deasupra unui mic siloz. Ca mărime, părea să fie asemeni Lunii pline. Desenul înfăţişa un obiect circular fără proeminenţe vizibile şi aparatură mecanică, şi a fost descris ca având „numeroase lumini de jur-împrejur”.

Observaţia a avut loc pe la ora 4 a.m. Soarele a răsărit pe la 4 şi 44’ (ora locală); aşadar, cerul nu era pe deplin luminat. Unul dintre adolescenţi a declarat: „Centrul navei m-a intrigat cel mai mult, pentru că sau el, sau întreaga navă se rotea în sens invers acelor ceasornicului. Centrul era şi foarte strălucitor şi foarte, foarte luminos”. Întregul incident a durat mai puţin de trei minute, dar în niciun caz această durată sau traiectoria obiectului n-ar putea fi explicate identificându-l drept un meteor luminos. Băieţilor le era foarte greu să descrie în termeni familiari ceea ce era pentru ei o experienţă foarte reală – o dificultate obişnuită, după cum am văzut.

Contrar planului general al acestei cărţi, voi prezenta acum date obţinute de un alt investigator, Raymond Fowler, un observator experimentat şi consacrat. Datele sunt luate din raportul de 68 de pagini pe care l-a întocmit asupra unei observaţii de la Beverly, Massachusetts.[68] Fowler, care a întreprins o cercetare mult mai completă decât Comitetul

68 Raport OZN nr. 66-26 A/B, NICAP Massachusetts Investigating Committee (n. a.).

Condon şi decât personalul Blue Book, a prezentat întregul raport Proiectului Blue Book; ca de obicei, acesta şi-a declinat orice responsabilitate, pentru că raportul observaţiei nu i-a parvenit pe cale oficială. Astfel acest caz foarte interesant, pe care grupul Condon n-a putut să-l rezolve, nu numai că n-a fost cercetat de Blue Book, ci a fost pur şi simplu ignorat de acesta.

Cazul se referă la o observaţie de relativ lungă durată a unui „platou luminos" care plutea fără zgomot deasupra clădirii unei şcoli, şi care din când în când se apropia de raportori atât de mult, încât ei s-au temut că s-ar putea prăbuşi peste ei.

Câteva extrase din raportul amănunţit al lui Fowler vor fi de ajuns pentru a contribui la stabilirea prototipului acestei categorii de observaţii. Să recurgem încă o dată la interviurile înregistrate pe bandă, pentru că acestea ne ajută, poate, cel mai mult să înţelegem problema OZN ca o experienţă umană.

„Acest obiect părea din ce în ce mai mare, pe măsură ce se apropia... Tot ce puteam vedea deasupra capului era atmosfera înceţoşată şi luminile emiţând la anumite intervale semnale foarte strălucitoare (şi nu clipind). Eram foarte agitat – nu înspăimântat – foarte curios. N-aş fi

fugit dacă obiectul nu s-ar fi apropiat prea mult şi n-aş fi crezut că se poate prăbuşi peste mine.”

De la un alt martor al aceleiaşi observaţii aflam:

„Am început să fug. Atunci un prieten a strigat: «Priveşte! Este chiar deasupra noastră!» – aşa că am privit în sus şi am încremenit de uimire. Am văzut un obiect mare şi rotund chiar la nivelul acoperişului. Arăta exact ca fundul unei farfurii [un model obişnuit]. Era solid... N-am auzit niciun zgomot, dar am crezut că are să-mi cadă în cap. [Era ca] o ciupercă uriaşă. Eram fascinat, împietrit, incapabil să gândesc şi automat m-am pomenit fugind de el.”

Unul dintre ofiţerii de poliţie care fuseseră trimişi la locul respectiv a raportat:

„La ora 9 şi 45, la ordinul secţiei de poliţie, m-am dus cu ofiţerul B. Spre Salem Road, lângă Beverly High School, unde se semnalase un OZN. La sosire, am observat ceva ce mi s-a părut asemeni unei farfurii mari plutind deasupra şcolii. Avea trei lumini – roşie, verde şi albă – dar nu se auzea niciun zgomot care să indice că ar fi fost un avion. [Durata apariţiei – 45 de minute – exclude, evident, ipoteza avionului]. Acest obiect plana deasupra şcolii şi părea aproape că stă pe loc. Luminile emiteau semnale orbitoare. Obiectul a trecut pe

deasupra şcolii cam de două ori şi apoi s-a îndepărtat.”

Acesta a fost un caz cu martori multipli, inclusiv doi ofiţeri de poliţie, dar Blue Book nu i-a acordat nicio atenţie, numai pentru că a fost raportat oficial. Comitetul Condon n-a putut să propună nici măcar o tentativă de explicaţie naturală, pentru observaţia principală; cât despre ipoteza că aceasta s-ar fi datorat unei perceperi greşite a lui Jupiter, Fowler aduce argumente convingătoare împotriva acestei interpretări, arătând, printre altele, că direcţia în care se afla Jupiter, stabilită prin interogarea separată a grupurilor, diferă de cea a obiectului cu circa 50 de grade. (Desigur, e posibil ca unii dintre martori să-l fi confundat pe Jupiter cu obiectul după ce acesta se îndepărtase, neobservând planeta mai înainte, datorită unor împrejurări mai presante şi mai locale.)

În ceea ce priveşte modelul întâlnirilor de aproape de primul tip, putem spune că raportorii observă mai întâi un obiect luminos, câteodată foarte strălucitor – la fel de intens ca o flacără oxihidrică – şi uneori luminând doar ca un bec cu neon, sau cadranul fosforescent al unui ceas. Forma navei este perceptată de observator în al doilea rând, deci după luminozitate; ea este descrisă în general ca fiind ovală, „ca o minge de rugby”, adesea cu o

cupolă în vârf. Rotaţia luminilor şi, probabil, a navei este, după cum se raportează, contrară sensului acelor unui ceasornic. Staţionarea şi lipsa vreunui sunet sunt comune celor mai multe cazuri, ca şi demararea rapidă, neînsoţită de vreun bang sonic.

Pentru rapoarte atât de stranii ca acestea, gama de caracteristici a modelului este deosebit de săracă. Halucinaţiile, de exemplu, cuprind un spectru foarte larg. Întâlnirile de aproape OZN – aşa cum sunt raportate – dimpotrivă; există chiar un fel de monotonie a rapoartelor OZN (aşa cum au fost definite OZN-urile în această carte), mai ales în ceea ce priveşte diversitatea întâlnirilor de aproape. Îţi face impresia că diferenţele se datorează în parte posibilităţilor diferite ale observatorilor de a descrie o întâmplare neobişnuită.

Ca un adaos la conceptul prototipului nostru, avem următoarea descriere a unei întâlniri de aproape de primul tip (vezi Anexa 1, IA 1–6), făcută de un fost ofiţer de marină. Observaţia a început când tatăl acestuia, care-şi conducea acasă fiul venind de la gară, puţin înainte de miezul nopţii, a văzut un obiect planând în faţa lor, aproape chiar deasupra automobilului. După ce fenomenul s-a repetat de trei ori, el i-a spus fiului său: „Ai văzut ceva planând deasupra maşinii?”

„Da, am văzut – a răspuns fiul – era ca un fel

de uriaşă pasăre preistorică.” Când, mai târziu, am pus întrebarea mea obişnuită, dacă există vreun obiect cunoscut cu care ar putea fi asemuit cel observat, în ceea ce priveşte forma şi – în acest caz – mărimea, martorul a declarat:

„Foarte greu de spus... N-am văzut niciodată ceva asemănător... Poate un submarin, dar nu chiar la fel, desigur... M-am gândit că aş putea să-l lovesc cu o piatră... Era atât de aproape... Foarte net... atât de net, ca şi cum ar fi fost acolo sus un cazan.”

Observaţia a durat 5–8 minute; tatăl a descris-o în felul următor:

„Mi-am plecat capul şi am privit în sus prin parbriz, l-am văzut în întregime – era acolo. I-am spus lui John: «Doamne, e o farfurie zburătoare». Parcă vedeam un film ştiinţifico-fantastic la TV... Atârna acolo, fără zgomot, ca o turlă de biserică luminată noaptea. Semăna şi cu acele avioane japoneze sinucigaşe care intrau în fâşia de lumină a proiectoarelor, noaptea. A descris un arc de circa o sută de iarzi – ca şi cum ar fi fost atins.”

Când alte două maşini s-au apropiat pe drumul până atunci pustiu, „el” şi-a stins luminile „exact ca un reostat într-un aparat electric de uz casnic, rămânând doar o umbră întunecată”, apoi a ţâşnit în văzduh lăsând în

urmă o dâră de lumină albastră. Tatăl a continuat:

„Când am ajuns acasă, John mi-a spus: «Tată, mai e un lucru pe care nu-l cunoşti – când erai aplecat asupra portbagajului, căutând aparatul de fotografiat, obiectul acela a înaintat deasupra portbagajului şi a coborât până la cinci iarzi de dumneata... dar n-am auzit niciun sunet». Dacă John n-ar fi fost cu mine, m-aş fi dus la un psihiatru.”

Submarine, cazane, păsări preistorice, mingi de rugby, ciuperci, castroane de supă, sandvişuri hamburgheze şi multe alte analogii – toate pentru a descrie ceva imposibil de descris în termeni obişnuiţi. Cu asemenea lucruri are de-a face investigatorul.

Dar să continuăm, de data asta cu un alt caz „neidentificat” din fişierul Blue Book, raportat de un director de şcoală şi colegii săi (în altă maşină). (Vezi Anexa 1, IA 1–7).

„Mă întorceam acasă de la o întrunire P.T.A.[69], pe un mic drum de ţară, şi mă gândeam la tablele negre pe care P.T.A. Promisese să le cumpere pentru şcoală. Deodată am observat o lumină venind de dincolo de deal şi am crezut că un «bătrân cocostârc» [C-47] a deviat de la ruta lui şi

69 Parents and Tutors Association: Asociaţia părinţilor şi profesorilor (n. trad.).

se pregăteşte să aterizeze într-un lan de porumb. A fost primul lucru care mi-a trecut prin cap. Apoi acest obiect incredibil, având o formă asemănătoare cu a unei căşti din primul război mondial, a ajuns deasupra crestei dealului... în acel moment am micşorat viteza... Nu puteam să înţeleg ce caută un avion pe această pantă alunecoasă... iar obiectul uriaş, care cred că depăşea 300 de picioare, a trecut peste deal şi s-a oprit chiar deasupra mea o fracţiune de secundă, ca un obiect care-şi schimbă direcţia, apoi s-a îndreptat spre aeroport... Era o lumină extrem de strălucitoare. Acoperişul maşinii părea să nu poată împiedica pătrunderea ei. Era o lumină teribil de strălucitoare – de necrezut, mi-am spus atunci... Când mă uitam la mâinile mele, parcă aş fi privit o radiografie."

Directorul i-a aşteptat pe colegii din cealaltă maşină, care îl urmaseră la oarecare distanţă, şi împreună au observat obiectul planând cam zece minute deasupra unor linii de înaltă tensiune.

„M-am gândit că aeroportul trebuie să ştie ceva şi m-am îndreptat într-acolo. Dar n-a fost nevoie să le spun nimic oamenilor care se aflau pe teren. Ei îl văzuseră. Doi avocaţi din Kansas City rămăseseră cu gurile căscate. Obiectul zburase chiar pe deasupra aeroportului, dar ei nu înştiinţaseră încă turnul de control. Aeroportul e mic şi nu are un turn

cu pereţi de sticlă. De altfel, cei din turn erau preocupaţi de zborul companiei Ozark, care trebuia să sosească... Apropo, pilotul Ozark... dacă îmi amintesc bine ce-am auzit la radio, a spus în timp ce se pregătea de aterizare: «Îl văd sub mine, este uriaş». Când Forţele Aeriene au venit la faţa locului... atitudinea lui [a locotenentului trimis să investigheze] părea să semnifice nu «l-aţi văzut?», ci „ce anume aţi văzut»?”

Această observaţie a rămas neidentificată până azi. Ca de obicei, Blue Book nu a iniţiat, după câte ştiu, niciun fel de investigaţie serioasă. Doi dintre observatori, profesori, au preferat să păstreze tăcerea şi am reuşit să iau un interviu înregistrat pe bandă numai de la directorul şcolii.

În urma unei alte observaţii, efectuate departe în nord, în Canada (vezi Anexa 1, IA 1–8), directorul unei mici companii aeriene locale şi paznicul său de noapte au raportat:

„Avea forma a două farfurii puse una peste alta... Întregul obiect avea o frumoasă culoare alb-argintie şi suprafaţa lui părea să iradieze, făcându-l să semene cu lumina unui far într-o noapte ceţoasă.”

Directorul coborâse pe doc, să verifice cum sunt amarate hidroavioanele sale. Paznicul de noapte i-a atras atenţia asupra unui

„obiect care se îndrepta spre noi dinspre vest. Avea forma unei farfurii şi a virat şi a plonjat pentru a ocoli un nor jos. A rămas în zona senini şi n-a intrat în vreunul dintre norii joşi purtaţi de vânt pe cer. Obiectul s-a înclinat pe o parte, cam la 600 de picioare de noi, apoi şi-a reluat poziţia paralelă cu solul... S-a imobilizat în faţa noastră, la 40 de picioare deasupra locului şi la aproape 75 iarzi de noi. Dar e greu să apreciezi distanţa în timpul nopţii, când priveşti un obiect strălucitor. N-am auzit niciun sunet şi n-am simţit niciun miros... Mi s-a părut că obiectul avea doar patru, cinci picioare în diametru şi o grosime de opt până la zece inci”.

E limpede că obiectul a fost mai mic decât obiectele similare raportate, deşi diferenţa poate fi atribuită unei aprecieri greşite a distanţei. De altfel, au fost şi alte cazuri în care micimea obiectului raportat era surprinzătoare. În orice caz, nu ne putem îndoi în mod serios de faptul că cei doi oameni au văzut, fiecare în parte, un „obiect” straniu şi au participat la ceea ce a constituit pentru ei o experienţă foarte reală. Am corespondat pe larg cu principalul martor, şi Brian Cannon, un investigator capabil din Winnipeg, mi-a pus la dispoziţie interviurile luate ambilor oameni. Într-o noapte noroasă, în nordul Canadei, într-o regiune de lacuri şi păduri, ce „percepţie greşită” ar fi putut da naştere descrierii de mai

sus?

Canadianul a continuat relatarea experienţei sale:

„Părea că scânteiază, ca şi cum suprafaţa lui ar fi iradiat un fluid electric, sau un aer foarte fierbinte... După prima oprire, aparatul a lunecat pe o parte cam 50 de picioare şi s-a oprit din nou. Viteza lui nu depăşea patru mile pe oră. După un minut sau două, l-am văzut accelerând atât de rapid, încât a dispărut în trei secunde, ca o stea care se micşorează, în direcţia din care venise: vest. Unghiul de înălţare a fost de circa 40 de grade. Am raportat această observaţie guvernului canadian... Culoarea era alb-argintie. Nu pot să-mi explic această nuanţă. N-am mai văzut ceva asemănător... Obiectul era strălucitor, dar nu învăpăiat. Semăna mai mult cu o lumină fluorescentă... Avea o scânteiere continuă, ca un diamant. Era ceva strălucitor şi frumos.”

Cititorul trebuie să-şi fi făcut o idee despre ceea ce raportează martorii într-un caz de întâlnire de aproape. Dar ce anume provoacă perplexitatea observatorilor?

Sinceritatea neîndoielnică a observatorilor OZN (aşa cum am definit fenomenul), atestând realitatea spaţială şi temporală a incidentelor, contrastează cu numărul de persoane relativ mic care raportează un OZN *dat.* De ce nu raportează mai multă lume observaţii specifice,

sau, chiar ţinând seama de lipsa de dorinţă de a raporta, de ce par să fie atât de puţine persoane prezente când apare un OZN „autentic”? Se pare că fenomenul se asociază cu absenţa unor grupuri mari de oameni (există şi excepţii totuşi). Este imposibil de stabilit cât de mulţi oameni au văzut un OZN dar nu l-au raportat, sau cât de multe staţii de observare a cerului, cum ar fi staţiile de urmărire a sateliţilor, observă OZN-uri care nu sunt niciodată raportate.[70]

Desigur, sunt multe necunoscute. Trebuie să acceptăm raritatea observatorilor şi a raportorilor OZN ca pe o caracteristică a întregului fenomen OZN, aşa cum acceptăm rezultatele experienţei Michelson-Morley, sau realitatea existenţei cuantei de energie. Ca şi fenomenul însuşi, acest fapt cere o explicaţie şi nu poate fi invocat ca un argument în favoarea inexistenţei fenomenului.

Iată un caz care nu numai că luminează natura fenomenului întâlnirii de aproape, dar exemplifică totodată şi maniera grotescă în care Proiectul Blue Book a efectuat uneori investigarea unor cazuri. Cu greu ar putea fi găsit un exemplu mai grăitor de nesocotire a

---

70 Există dovezi sigure că staţiile de urmărire, atât vizuale cât şi radar, şi grupurile de observatori amatori, ca de pildă staţiile Moonwatch [Numele unui program ştiinţific de observaţie a Lunii - n. trad.] au observat OZN-uri, dar nu le-au raportat, deoarece s-a considerat că nu era politic s-o facă. (n. a.).

dovezilor nefavorabile unei explicaţii preconcepute. Dacă s-ar petrece în timpul judecării unui proces o nesocotire atât de flagrantă a dovezilor, ar fi considerată ca o încălcare gravă a procedurii legale. Desconsiderarea şi denaturarea faptelor raportate, insuficienta audiere a martorilor, îngustimea de spirit îndărătnică şi neclintită, toate pot fi explicate fie printr-o incompetenţă de cea mai grosolană specie, fie printr-o încercare intenţionată de a da impresia de incompetenţă, în scopuri ascunse (vezi Anexa 1, IA 1–9).

Povestea este aceea a unei comedii a erorilor, a desconsiderării făţişe a mărturiilor, a intrigii, a suspansului (inclusiv o urmărire cu maşina cu 105 mile pe oră) şi, până la urmă, a unei tragedii. Merită să fie relatată în câteva amănunte şi, într-o zi, ar trebui publicată în întregime. N-am fost direct implicat în acest caz, deoarece nu am fost invitat ca specialist decât foarte târziu, dar i-am urmărit evoluţia, de la început, cu mare interes. Laudele i se cuvin lui William Weitzel, asistent de filosofie la Universitatea din Pittsburg, Bradford Branch, care cu grijă, hărnicie, tact şi străduinţă a reuşit să reunească numeroasele detalii ale raportului acestei întâlniri de aproape. Am permisiunea domnului Weitzel de a folosi fragmente din raportul său exhaustiv asupra cazului,

cuprinzând multă corespondenţă personală cu observatorii şi cu oficialităţile guvernamentale.

Cazul nu a fost examinat de Comitetul Condon, care poate că n-a auzit niciodată de el, deşi raportul a fost făcut exact cu o jumătate de an înainte de începerea activităţii comitetului. Sunt convins că, dacă acesta ar fi efectuat o anchetă, încă o „necunoscută” s-ar fi adăugat la numărul considerabil de cazuri Condon nerezolvate. Sunt convins, de asemenea, că dacă grupul de la Universitatea din Colorado ar fi întreprins o examinare lipsită de prejudecăţi a cazului, ar fi dezgropat cu siguranţă date interesante.

Dacă n-am ţine seama de faptul dureros că raportorul iniţial, care a suportat aproape întreaga povară a ridicolului, a devenit practic un proscris, având de suferit distrugerea căminului şi a căsătoriei şi trecând prin dificultăţi cumplite, povestea acestui caz ar fi putut fi considerată o veritabilă comedie. Datorită capriciilor presei şi neglijenţei Forţelor Aeriene, care nu i-a interogat, trei alţi observatori – dintre care doi se aflau în cu totul alt loc decât martorul iniţial şi însoţitorul său – au evitat acuzaţia implicită de incompetenţă crasă, halucinaţii şi chiar demenţă, cu toate că fiecare dintre ei descrisese OZN-ul aproape în acelaşi fel ca martorul „pus sub reflector”.

Totul a început cum nu se poate mai banal. În

noaptea de 16 aprilie 1966, şeriful-adjunct Dale F. Spaur, ataşat pe lângă biroul şerifului din Portage County, Ohio, după o cină cu friptură cu ouă, a tras un pui de somn de două ore, a băut două ceşti de cafea şi s-a prezentat la serviciu la miezul nopţii (vezi Anexa 1, IA 1–9). El a fost trimis imediat să cerceteze o reclamaţie privind un presupus hoţ (n-a găsit nimic). I s-a cerut prin radio să-l ia în drum pe Wilbur Neff, un mecanic care, din când în când, îl însoţea ca „adjunct purtat”. Cei doi au fost trimişi să verifice o semnalare privind un automobil care intrase într-un stâlp de telegraf lângă Atwater Center, Ohio. Ei au trimis şoferul la spital şi au dispus ca maşina să fie remorcată. Apoi, un montor din Edison, Ohio, a venit să fixeze stâlpul.

Poliţiştii s-au dus la Deerfield, un oraş apropiat, să bea o cafea şi să aducă o ceaşcă şi mecanicului. La Deerfield, ei au ajutat un om a cărui maşină se defectase şi au aranjat remorcarea ei. S-au întors la locul accidentului cam pe la ora 4,45 a.m.

În timp ce discutau cu montorul din Edison, Ohio, poliţia le-a comunicat prin radio că o femeie din Summit County, care se află la vest de Portage County, raportase că un obiect puternic luminat, „mare cât o casă”, zbura în împrejurimi. Obiectul, spunea femeia, era prea jos ca să fie un avion şi prea sus ca să fie o

lumină de stradă. Imediat s-a făcut un schimb de glume cu staţia de radio a poliţiei şi cu montorul. Nici Spaur, nici Neff n-au luat în serios relatarea.

Poliţiştii s-au îndreptat apoi spre vest, pe şoseaua 224, cu intenţia de a merge la spital pentru a completa un raport asupra accidentului. Ei au văzut o maşină parcată nereglementar, pe partea de sud a şoselei. S-au întors din drum şi s-au apropiat de maşina părăsită, prin spate. Spaur a raportat ce s-a întâmplat:

„El [Neff] a coborât pe partea dreaptă, eu am coborât pe partea stângă, el s-a dus către aripa dreaptă din faţă a maşinii, unde s-a oprit, asigurându-se astfel împotriva vreunui accident, iar eu am mers până la aripa stângă din spate a celeilalte maşini. M-am întors ca să arunc o privire asupra locului, să mă asigur că nimeni nu intrase în pădure, ca să se uşureze sau aşa ceva. Eu mă uit întotdeauna în urmă, ca să nu pot fi atacat din spate. Şi, când m-am uitat la această zonă împădurită din spatele nostru, am văzut lucrul acela. Tocmai urca. Era o mică ridicătură acolo, s-a înălţat cam la nivelul vârfurilor copacilor, aş spune cam la ICO de picioare. Apoi a început să se deplaseze către noi – copacii pe deasupra cărora trecea se aflau chiar pe vârful ridicături de lângă drum... Nu l-am pierdut o clipă din ochi. Era atât de jos, că nu l-aş fi văzut dacă n-ar fi venit spre noi. M-

am uitat la Barney [Neff], care privea încă maşina părăsită – iar obiectul a devenit din ce în ce mai strălucitor şi terenul a început să fie luminat, şi m-am uitat din nou la Barney şi i-am spus să se uite peste umăr. Aşa a făcut. N-a spus nimic, dar a rămas un minut cu gura căscată şi obiectul era atât de strălucitor încât el şi-a lăsat privirea în jos. Atunci mi-am coborât şi eu privirea. Mi-am privit mâinile şi, nici hainele mele, nici altceva din jur n-a luat foc când obiectul s-a oprit chiar deasupra noastră. Singurul lucru, singurul sunet din întreaga zonă era un zumzet. Nu era ceva strident sau pătrunzător. Şi se modifica puţin, din timp în timp – suna ca un transformator şi, când se modifica, suna ca un transformator supraîncărcat.

Două minute am fost foarte înspăimântat; de fapt, am rămas împietrit; apoi mi-am mişcat piciorul drept şi totul părea să fie în regulă. Evident, el [Neff] luase hotărârea pe care o luasem şi eu: să pun ceva între mine şi obiect. Aşa că ne-am năpustit amândoi spre maşină, ne-am urcat în ea şi am stat acolo. Nu m-aş aventura să spun dacă asta a durat 10 secunde, 30 de secunde sau 3 minute – iar obiectul rămânea acolo şi plana şi noi nu făceam nimic, absolut nimic – şi el s-a deplasat mai la est de noi [ei erau acum cu faţa către est] şi s-a oprit acolo o secundă, şi nu mi s-a întâmplat nimic, iar Barney arăta foarte bine. Am apăsat butonul microfonului şi lumina s-a aprins, aşa că am luat microfonul. Voiam să le spun că obiectul era acolo. Dar m-am gândit că, dacă fac acest lucru, vor crede... deci i-am spus doar atât prin

radio lui Bob: «Obiectul strălucitor este aici, cel despre care toată lumea spune că se învârte pe aici.» Şi el mi-a răspuns: «Împuşcă-l» Lucrul ăsta nu era o jucărie; la naiba, era mare cât o casă! Şi era foarte luminos; făcea să-ţi lăcrimeze ochii.”

Li s-a ordonat să-l urmărească şi astfel a început poate cea mai cunoscută goană nebunească după un OZN. Obiectul a fost urmărit pe o distanţă mai mare de 70 de mile, uneori cu o viteză de 105 mile pe oră.

În timp ce se desfăşura urmărirea, ofiţerul Wayne Huston se afla în maşina sa de patrulare, lângă East Palestine, Ohio, cam la 40 de mile spre est de punctul de plecare al urmăririi, ascultând la radio conversaţia dintre Spaur şi biroul său din Ravenna.

Mai târziu, Huston a recunoscut într-o declaraţie scrisă, dată lui Weitzel:

„Am vorbit cu Spaur prin radio. Ne-am întâlnit la marginea de nord al oraşului, pe Naţionala 14. Am văzut obiectul când Dale se afla încă la o depărtare de circa 5 mile. Zbura de-a lungul Naţionalei 14, la o înălţime de aproximativ 800–900 de picioare. E cea mai joasă altitudine la care l-am văzut.

Când a trecut prin dreptul meu, mă aflam în picioare, lângă maşină. L-am văzut trecându-mi chiar pe deasupra capului. Avea o formă ca aceea a unui cornet de îngheţată, cu un fel de vârf în parte topit. Vârful cornetului era dedesubt; partea

de sus era ca o cupolă. Spaur şi Neff veneau pe şosea chiar în urma lui. I-am urmat. Mergeam cu 80 sau 85 de mile pe oră şi uneori am atins 105 mile pe oră. Cel puţin o dată am ajuns chiar lângă bara de protecţie din spatele maşinii lui Spaur şi am verificat reciproc cele văzute. Obiectul era drept în faţa noastră, la o jumătate sau trei sferturi de milă în faţă.

Cunosc destul de bine Rochesterul [ei erau acum în Pennsylvania, cam la 15 mile este de frontiera cu Ohio] şi l-am dirijat prin radio [pe Spaur]. Tot drumul am încercat să stabilim contactul prin radio cu o maşină din Pennsylvania. Am cerut bazei mele să cheme staţia de poliţie din Chippewa State pentru a afla dacă era vreo maşină de patrulare pe Naţionala 51; nu era. Prima patrulă din Pennsylvania am întâlnit-o la Conway [la câteva mile est de Rochester]. Dale nu mai avea benzină şi ne-am oprit acolo unde parcase Frank Panzanella."

Şi astfel apare al patrulea observator: Frank Panzanella, ofiţer de poliţie în Conway. Mărturia lui, semnată, sună astfel:

„La 5,20 a.m. M-am oprit la Hotel Conway şi am băut o ceaşcă de cafea. Apoi am părăsit hotelul, mergând pe Second Avenue. Privind spre dreapta, am văzut un obiect lucitor. Am crezut că e reflectarea unui avion. Am coborât din maşină şi m-am uitat din nou la obiect. Am văzut alte două maşini de poliţie oprindu-se şi ofiţerii au coborât şi

m-au întrebat dacă am văzut ceva. Ei arătau obiectul şi eu le-am răspuns că-l observasem de zece minute. Obiectul semăna cu o jumătate de minge de rugby, era foarte strălucitor şi avea un diametru de 25–35 de picioare. Apoi obiectul s-a îndreptat către Harmony Township, la o înălţime de aproximativ 1000 de picioare; apoi s-a oprit şi a urcat foarte rapid la aproximativ 3500 picioare [şi, potrivit unui alt martor, s-a imobilizat acolo]. Atunci am chemat baza şi am spus operatorului radio să informeze aeroportul de la Pittsburgh. El m-a întrebat dacă sunt bolnav. I-am răspuns că, dacă sunt bolnav, tot aşa sunt şi ceilalţi trei poliţişti. Obiectul a continuat să se înalţe, până când a ajuns cât bila din vârful unui pix. Faţă de Lună, obiectul era foarte depărtat şi la stânga [Venus era la dreapta lunii]. De unde mă aflam, nu puteam vedea Luna. Obiectul se vedea între două antene din fundul grădinii de vizavi. Toţi patru am văzut obiectul urcându-se drept în sus şi dispărând."

Potrivit opiniei tuturor martorilor, obiectul staţiona când avionul care decolase de pe aeroport a trecut pe sub el, apoi s-a înălţat vertical.

Maiorul Quintanilla, pe atunci şeful Proiectului Blue Book, a încercat să impună interpretarea că toţi cei patru ofiţeri de poliţie, care şi-au efectuat observaţiile în momente diferite şi separat, au văzut mai întâi un satelit (deşi

niciun satelit nu era vizibil atunci din Ohio[71]) şi apoi şi-au îndreptat atenţia către Venus (care a fost văzută de observatori în timp ce continuau să privească şi obiectul). „Investigaţia” iniţială a constat într-o simplă formalitate; s-a discutat telefonic cu un singur martor, Spaur, timp de două minute şi jumătate, conversaţia începând, după cum a declarat Spaur, cu cuvintele: „Vorbeşte-mi despre mirajul dumitale”. Al doilea interogatoriu, tot telefonic, a durat doar un minut şi jumătate. Potrivit unei declaraţii semnate de Spaur, Quintanilla voia ca Spaur să spună că a văzut OZN-ul doar câteva minute; când Spaur a declarat că obiectul fusese observat aproape neîntrerupt, în timp ce poliţiştii îl urmăreau din Ohio în Pennsylvania, pe o distanţă de vreo 60 de mile, Quintanilla a încheiat rapid conversaţia.

Metoda lui Quintanilla era simplă: ignorarea oricărei mărturii contrare ipotezei sale. Mai puţin de 5 minute de conversaţie telefonică au fost suficiente pentru ca Blue Book să găsească „soluţia” cazului; numai după presiuni din partea Congresului, Quintanilla s-a deplasat la Ravenna, Ohio, la biroul şerifului din Portage

71 Efemeridele întocmite de Smithsonian Astrophysical Observatory arată că sateliţii luminoşi Echo I şi Echo II nu se aflau pe cer deasupra lui Portage County în acel timp. Şi nici vreunul dintre cei trei sateliţi Pegas nu era vizibil atunci. Şi chiar dacă ar fi fost, strălucirea lor era de 5 până la 10 ori mai mică decât cea a sateliţilor Echo, iar înclinaţia lor orbitală era atât de joasă, încât n-ar fi putut fi văzuţi decât spre sud. (n. a.).

County, ca să-i interogheze pe Spaur şi pe Barney Neff.

Interogatoriul a fost înregistrat de Weitzel la cererea lui Spaur, oferindu-ne prilejul rar de a pătrunde în metodele Proiectului Blue Book. De data aceasta, discuţia a fost lungă şi cuprinzătoare. Pe lângă mărturia lui Spaur şi Neff, ea a inclus depoziţia şerifului Robert Wilson, a operatorului radio care fusese în contact cu Spaur şi Neff şi a şerifului Ross Dustman, al cărui rol a fost mai ales de a garanta pentru caracterul adjuncţilor săi. Au fost excluşi totuşi doi martori importanţi, poliţistul Huston din East Palestine, Ohio care s-a alăturat lui Spaur şi Neff când maşina lor a ajuns în East Palestine, şi poliţistul Panzanella, din Conway, Pennsylvania, care s-a alăturat celor trei în observarea obiectului, când urmărirea a ajuns în oraşul său.

Din cauza lungimii înregistrării, nu pot fi reproduse decât extrase, iar acestea se îndepărtează uneori de context.[72]

„SPAUR: În al doilea rând, am impresia că Venus răsare spre est, ca luceafăr de dimineaţă. Probabil că mă înşel şi în această privinţă. Nu sunt sigur.

QUINTANILLA: Depinde, depinde.

S: Cum?

---

72 Convorbirile înregistrate, cu peste 10 persoane direct implicate în incident, reprezintă cam 60 de ore de înregistrări; acesta este un caz exemplar de investigare OZN şi ar trebui dat publicităţii. (n. a.).

Q: Câteodată răsare chiar deasupra capului.

S: Ah! În regulă. Oricum...

Q: Venus, Venus – Venus răsare astăzi [zgomot de pagini întoarse] la 2,49 dimineaţa. Şi se ridică la 150° azimut şi la 25° înălţime deasupra orizontului. Nu e obligatoriu să răsară pe linia orizontului; poate să răsară sus. Dar este pe ecliptică, da.

S: Foarte bine, deci este pe ecliptică. Să admitem că e aşa. Dar acesta, acest obiect e atât de mare, atât de voluminos, atât de jos şi oamenii ăştia din regiunea Mogadore au observat acest obiect, ei îl semnalează şi eu îl urmăresc, iar Barney este cu mine. Noi goneam pe drum şi dv. Nu ne credeţi, bine, iată doi ţicniţi, goneam după Venus. De vreme ce Venus...

Q: Stai o clipă...

S: Ei da, staţi o clipă, lăsaţi-mă să vorbesc...

Q: Ai folosit un cuvânt nepotrivit.

S: De acord. Deci...

Q: Sunt ofiţer al Forţelor Aeriene ale Statelor Unite...

S: Exact. Bineînţeles că sunteţi...

Q: Şi nu spun nimănui că e ţicnit.

S: Nu, de acord. Atunci am halucinaţii! Dar ce spuneam...

Q: Nu am spus că ai avut halucinaţii.

S: Iată ce încerc să spun: gonesc pe drum şi lucrul acela pe care îl urmăresc...

Q: Şi tratează-mă cu acelaşi respect cu care te tratez eu.

S: Aşa voi face, domnule; aşa fac. Vă tratez cu mai mult respect decât am fost eu tratat în

ultimele...

Q: Eu nu spun că eşti ţicnit. Eu nu spun că ai avut halucinaţii.

S:...în ultimele douăzeci de zile! În sfârşit, acest obiect trece pe deasupra unei alte maşini de poliţie. Poliţistul îl vede trecând pe lângă el; l-a reperat. Aşadar, *două* maşini şi-au concentrat atenţia asupra lui Venus. Deci gonim pe şosea. Şi ajungem la Conway, Pennsylvania, şi acest obiect trece pe deasupra celei de *a treia* maşini care staţiona acolo. Şi nici măcar n-avea aceeaşi frecvenţă [o referire la faptul că el şi poliţistul din a treia maşină nu putuseră comunica înaintea evenimentului]. Eu nu l-am întâlnit, nu l-am văzut şi n-am vorbit niciodată cu acest *alt* ofiţer, nici înainte, nici după aceea. El observă acelaşi obiect, pe când acesta trece pe deasupra *lui,* îndreptându-se către Pittsburgh, în timp ce noi soseam strigând. Deci: noi l-am observat, patru oameni, fiind chiar acolo, patru ofiţeri de poliţie. Puteţi spune ce vreţi, noi am fost chiar acolo, l-am văzut, am văzut avionul trecând pe sub el [se referă la avionul care tocmai decolase de pe aeroportul din Pittsburgh] şi l-am văzut înălţându-se drept pe verticală. Şi lucrul ăsta, domnule...

Q: A dispărut.

S: E adevărul adevărat. Da, domnule. Singurul lucru care mai rămăsese vizibil, după ce am ajuns la post şi am chemat tipul [operatorul radio transmisese un mesaj destinat «unui colonel sau altui ofiţer»], era o pată luminoasă care se afla acolo. Soarele răsărise aproape de tot şi Luna

pălea. Eram aproape de pătrarul Lunii [de fapt, cu patru zile înainte de Luna nouă] şi exact lângă această Lună, dacă priveai spre vest [est?], era o pată luminoasă. Aş spune că arăta ca o gumă de şters rotundă, într-adevăr strălucitoare. [Era, desigur, Venus şi totuşi Quintanilla stăruia cu încăpăţânare în ipoteza că obiectul observat fusese Venus].

WILSON [operatorul radio care urmărise discuţiile purtate de urmăritor, dar nu văzuse OZN-ul]: Aceea era nava-mamă.

S: Cum? Altă navă?[73]

W: Aceea era nava-mamă!

S: Aha, nava-mamă. O să mă faceţi şi *pe mine* să cred în povestea asta. Mai bine mi-aţi da un tranchilizant şi un pic de cafea... [râsete]. Lucrul ăsta era, ar fi fost la stânga, dar se afla la nord de Lună şi l-am privit, iar el s-a înălţat, s-a oprit, avionul a trecut pe sub el, şi apoi obiectul s-a ridicat drept în sus. Drept în sus, ca... în fine, drept în sus. Şi apoi... eu nici nu pot concepe aşa ceva; ştiu că unora le intră în cap câte o idee fixă despre un lucru sau altul; dar eu nici nu vreau să mă gândesc la asta... nici nu văd *cum* am fi putut să ne înşelăm, şi eu, şi celălalt urmăritor, şi celălalt tip, şi toţi ceilalţi. Să gonim după Venus! Eu, hm, eu nu pot să accept asta. Ştiu că este – ar putea fi o cale de a renunţa la el, sau la ce-o fi fost, dar ştiu că era acolo. L-am văzut foarte bine.

---

73 Confuzie imposibil de redat în româneşte: Wilson a spus „mother ship” (nava mamă) şi Spaur a înţeles „other ship” (altă navă). (n. trad.).

Q: Dale, nu-i vorba de a renunţa; noi încercăm să înaintăm în [un cuvânt neclar], încercăm să stabilim ce-a fost.

S: Domnule, dacă aş putea să vă spun ce-a fost, Credeţi-mă, domnule maior, eu... eu însumi... şi cum vă ziceam mai înainte, dacă v-aş spune că am văzut un Ford pe autostradă, aţi şti despre ce vorbesc. Şi dacă dv. Aţi spune: «Ia te uită, trece un Chevrolet», aţi fi sigur că l-aţi identificat şi eu aş şti despre ce vorbiţi. La fel cu un avion. Spuneţi: «Trece un B-29» şi eu răspund: «Da, e un vechi cal de luptă», sau ceva de felul ăsta, şi l-am identificat. Dar obiectul acela... n-am văzut niciodată ceva asemănător, nici înainte, nici după aceea, nici în cea mai trăsnită imaginaţie. Ştiu că poţi să ai o iluzie optică, sau chiar să vezi ceva mişcând, sau ca şi cum ai privi printr-o bucată de sticlă ori ceva...

Q: Da, distorsiuni.

S: De acord. Dar nu de asemenea dimensiuni. În cele mai fantastice vise, nu cred că aş fi putut să-mi imaginez, sau să văd aşa ceva. Dar lucrul acela era acolo. L-am văzut foarte clar. L-am văzut când mă aflam lângă maşină. L-am văzut din maşină şi l-am văzut de lângă maşină după ce am ajuns la Conway. Şi nici nu vreau să mă gândesc că aş fi riscat viaţa acestui om [Neff] şi vieţile multor altor persoane, gonind după Venus! Nu ştiu cum să explic ce-am văzut. N-am nici cea mai mică idee. Totuşi, domnule, acest lucru era tot atât de *real* ca [un cuvânt neinteligibil]...

Q: Ştii, Dale, am să-ţi spun un lucru: nu eşti singurul căruia i s-a întâmplat aşa ceva.

W [operatorul radio]*:* Ce cred Forţele Aeriene că sunt aceste lucruri, domnule maior?

Q: Interpretări greşite ale unor obiecte cunoscute şi ale unor fenomene naturale. Anul trecut am avut 245 de cazuri astronomice.

W: În ce categorie intră ceea ce a văzut Dale?

Q: În categoria sateliţilor şi a observaţiilor astronomice."

Acest caz apare deci în statisticile Blue Book ca o observaţie a lui Venus, deşi obiectul *şi* Venus au fost văzute simultan.

Patru perechi de ochi au raportat ceva creierilor respectivi, patru creieri deprinşi să aprecieze ceea ce văd ochii lor. Doi observatori erau într-o maşină, fiecare din ceilalţi doi se afla în oraşe diferite. Celorlalţi doi poliţişti nu li s-a cerut niciodată o declaraţie.

Quintanilla a fost fără îndoială satisfăcut că a îndeplinit cerinţele metodei ştiinţifice. El ar fi fost satisfăcut şi cu o discuţie telefonică de patru minute, dacă un membru al Congresului, Stanton, personal interesat de acest caz, nu i-ar fi forţat mâna.

Am acordat un spaţiu considerabil acestui incident, deoarece el este reprezentativ pentru îndelungata mea experienţă de consultant al Proiectului Blue Book. Cazurile pe care le înlăturam, considerând că se datorează în mod evident unor interpretări greşite sau că provin

de la persoane îndoielnice, erau tocmai cele pe care Blue Book îşi dădea osteneala să le studieze; iar cazurile de felul celui relatat mai sus, care puneau probleme şi vădeau posibilitatea de a conţine ceva „într-adevăr nou şi empiric”, erau cercetate foarte sumar sau pur şi simplu ignorate.

Dacă observatorii implicaţi în acest caz n-ar fi fost ofiţeri de poliţie, sunt sigur că ar fi fost cotaţi ca „martori nedemni de încredere”, o categorie preferată pentru cazurile în care martorul nu poate să se apere. A spune despre un poliţist că e un martor pe care nu te poţi bizui n-ar fi fost înţelept, aşa că s-a recurs la explicaţia virtual imposibilă de „observaţii astronomice”, în ciuda opiniei consultantului astronom.

Ar trebui să fie clar pentru orice cititor cu discernământ că în toată această chestiune se întrepătrund două probleme: una este aceea a realităţii fenomenului OZN raportat; cealaltă este problema metodologiei şi onestităţii ştiinţifice. Indiferent cum va fi rezolvată în timp prima problemă, s-a dovedit că, încă o dată în lunga istorie a ştiinţei, prejudecăţile, reacţiile emoţionale şi „provincialismul temporal” au împiedicat, în cazul cercetării OZN, progresul altminteri atât de exemplar al ştiinţei şi al aventurii intelectuale.

Cazul Portage County m-a pus într-o situaţie

foarte delicată, întrucât se precizase de mai multe ori că Blue Book n-a dat nicio explicaţie astronomică vreunei observaţii OZN fără ajutorul consultantului astronom, dar dispoziţia a fost frecvent şi flagrant nesocotită. În această împrejurare, evaluarea cazului ca „satelit şi Venus” a fost întreprinsă fără ca eu să fi fost măcar întrebat.

Trei luni mai târziu, mi s-a trimis dosarul întocmit de Blue Book asupra cazului; aprecierea mea a fost un ferm „neidentificat” – apreciere puternic susţinută de faptul ca, potrivit declaraţiilor înregistrate, observatorii au văzut *în aceiaşi timp* planeta Venus şi OZN-ul. Ofiţerii nu i-au spus lui Venus pe nume, dar au confirmat prezenţa unei „pete luminoase lângă Lună”. În dimineaţa aceea, Venus se afla doar la câteva grade în partea din dreapta sus a Lunii. Observatorii au menţionat că atunci când lumina zorilor s-a intensificat, chiar înainte de răsăritul soarelui, silueta OZN-ului a devenit mai distinctă; cu Venus ar fi trebuit să se petreacă exact contrariul. Soarele a răsărit în ziua aceea la 5,42 a.m. Şi observaţia a încetat la puţin timp după aceea. Nu s-a ţinut seama de asta. Iar mie nu mi s-a cerut sfatul.

Am prezentat aspecte amănunţite ale acestui caz pentru că, deşi este doar unul din numeroasele cazuri similare, constituie un foarte bun exemplu de întâlnire de aproape de

primul tip, în ceea ce priveşte atât atitudinea mărginită a oficialităţilor, cât şi natura „reală” a incidentului pentru observator.

Urmările acestui caz nu sunt plăcute. În mare măsură pentru că presa şi Blue Book s-au concentrat asupra lui Dale Spaur, excluzându-i aproape complet pe ceilalţi trei martori, publicul a rămas cu impresia că este vorba despre un poliţist care a suferit un dezechilibru mintal şi a fost victima unei intense halucinaţii. Discuţia lui Quintanilla cu Spaur lasă să se înţeleagă limpede acest lucru. După aceea, Spaur a fost expus unui ridicol de nesuportat şi presiunii unei publicităţi nefavorabile. Toate acestea i-au distrus viaţa de familie, l-au îndepărtat de soţia sa, i-au ruinat cariera şi sănătatea. El nu mai aparţine poliţiei şi, după cum am auzit, lucrează pe unde apucă.

Din fericire, deznodămintele tragice nu fac parte din prototipul întâlnirilor de aproape de primul tip. Dar cazul Portage County şi celelalte alese ca reprezentative în acest capitol descriu în mod convingător natura OZN-urilor observate de la mică distanţă.

Luminiscenţă vie, dimensiunea relativ mică (mai curând de ordinul zecilor, decât al sutelor de picioare), forma în general ovală – uneori cu o cupolă deasupra – lipsa aripilor, a roţilor sau a altor protuberanţe, capacitatea de a staţiona în văzduh şi de a accelera brusc la viteze mari,

toate acestea caracterizează OZN-urile văzute de aproape. Localizarea observaţiei este de asemeni o caracteristică izbitoare. Traiectoriile OZN sunt cel mai adesea verticale când vitezele sunt mari – urcuşuri la 45 de grade sau mai mult par să constituie o regulă. OZN-ul nu are tendinţa de a „efectua recunoaşteri aeriene” decât, poate, pe mici suprafeţe.

În această categorie de întâlniri de aproape, OZN-ul nu lasă urme decât în memoria celor care l-au văzut. Ne vom ocupa acum de întâlnirile de aproape care lasă urme pe materia vie sau neînsufleţită. Ele au o importanţă cu totul specială pentru cercetarea ştiinţifică, pentru că urmele pot fi măsurate şi studiate.

Întâlniri de aproape de-ai doilea tip

Am presupus, firește, că era o invenţie foarte recentă şi am sperat din tot sufletul că inventatorii erau compatrioţi de-ai noştri.

Dintr-un raport trimis autorului de un căpitan de infanterie aflat în insula Okinawa. Observaţia a fost efectuată în august 1945.

Când OZN-ul raportat, în general o „navă” puternic luminată, lasă o urmă vizibilă a vizitei sale, sau a întâlnirii cu observatori umani, avem de-a face cu o întâlnire de aproape de-al doilea tip. În afară de faptul că un anumit, efect fizic

rămâne ca un memento, această categorie nu pare să se deosebească în multe privinţe de întâlnirile de aproape de primul tip. Este o enigmă de ce într-un caz întâlnirea nu comportă niciun fel de efect fizic, în vreme ce în alt caz se manifestă un efect fizic măsurabil şi pe materia neînsufleţită, şi pe cea însufleţită.

Efectele fizice, conform rapoartelor, includ: urme palpabile pe sol, care pot dura zile întregi, sau chiar luni şi care provin în mod evident din contactul fizic al navei cu solul, pârjolirea şi calcinarea culturilor (în special a plantelor şi copacilor), tulburări de comportament la animale şi unele efecte fizice asupra observatorului însuşi, ca paralizie temporară, amorţeală, senzaţia de căldură şi alte indispoziţii. Este raportată uneori „interferenţa” cu câmpul de gravitaţie local, fapt dovedit de depoziţiile unor observatori care au avut, temporar, senzaţii de imponderabilitate, sau alte efecte inerţiale, ca şi când legile bine cunoscute ale inerţiei ar fi fost temporar suspendate.

Un remarcabil efect fizic raportat constă în interferenţa cu circuitele electrice, făcând ca motoarele automobilelor să-şi întrerupă temporar funcţionarea, aparatele de radio să amuţească sau să prezinte perturbaţii datorită electricităţii statice, lumina farurilor să slăbească sau să se stângă pentru scurt timp şi,

câteodată, acumulatorii maşinilor să se supraîncălzească şi să se descarce rapid.

Importanţa unor astfel de interacţiuni fizice este evidentă, ele oferă posibilitatea unor măsurători fizice şi promisiunea unor „date incontestabile”. Totuşi, considerarea unor astfel de rapoarte drept „sporovăieli de femei bătrâne, produsul unor minţi tulburate” sau farse, a dus din nefericire la lipsa aproape totală a investigaţiilor serioase şi, în consecinţă, la pierderea unor date foarte importante, atât de greu accesibile.

În ciuda naturii bizare a rapoartelor şi a aparentei imposibilităţi ca întâmplările raportate să fi avut loc, întrebarea fundamentală rămâne, ca şi mai înainte, nu dacă aceste lucruri raportate *au putut* să se întâmple, ci dacă *s-au întâmplat,* mai mult sau mai puţin aşa cum au fost raportate.

Nu m-aş fi încumetat să mă ocup de această problemă în cartea de faţă, dacă mărturiile pe care le-am cercetat personal n-ar pleda pentru un „da” categoric, ca răspuns la ultima întrebare. Întâmplările bizare au avut loc într-adevăr, oricât de incredibile ar părea pentru un fizician.

Efectele fizice tangibile, care nu par să sugereze o isterie în masă, halucinaţii, fenomene de natură psihică sau ocultă (în afară de cazul când am avea de-a face cu fenomene

de poltergeist[74]) dau o nouă dimensiune studiului. Opinia mea poate să-i lase indiferenţi pe colegii mei, dar tocmai de aceea este necesară o investigaţie mult mai aprofundată a acestor cazuri, pentru a stabili, spre satisfacţia mai ales a fizicianului, că evenimentele raportate au avut loc cu adevărat.

În prezent, fizicianul de rând respinge întregul fenomen ca imposibil. El este cu totul îndreptăţit să procedeze astfel, în limitele competenţei sale, pentru că la nivelul cunoştinţelor noastre actuale privind felul în care acţionează natura „astfel de lucruri nu pot să se întâmple”. După cum „pietrele nu pot să cadă din cer”, iar „fulgerul globular este o absurditate”. Îmi amintesc gluma cu acel om sigur de sine, dar ignorant, care vizita o grădină zoologică. La vederea girafei, el s-a îndepărtat murmurând: „Un astfel de animal nu există”. Tot aşa, desigur, nu există astfel de lucruri ca efectele fizice ale OZN-urilor. Avem dovezi palpabile despre existenţa girafei: avem oare cu adevărat dovezi concrete despre existenţa OZN-urilor în categoria întâlnirilor de aproape de-ai doilea tip?

Ajuns aici, cititorul poate desigur să întrebe: „Dar dacă aceste efecte fizice se produc, unde sunt fotografiile lor, unde sunt mulajele din

74 Poltergeist - spirit care aruncă cu pietre. Ironia autorului este evidentă (n. trad.).

ghips ale urmelor lăsate la aterizare, unde sunt relatările bine documentate despre opririle motoarelor maşinilor?" Tocmai asta este problema. Când un subiect este tratat cu atâta dispreţ superior, cum s-a întâmplat cu OZN-urile, chiar obţinerea unor astfel de date este nespus de dificilă. Fără fonduri, fără timp şi adesea fără sprijinul observatorilor, care se tem de ridicol dacă sunt implicaţi, nu poate fi reunită documentarea necesară în faţa tribunalului ştiinţei. Pentru a o obţine, trebuie să călătoreşti, trebuie să telefonezi, trebuie să acţionezi extrem de rapid. Mai presus de orice, e nevoie de timp şi ar fi util, dacă nu absolut necesar, să te bucuri de înţelegerea binevoitoare a colegilor pentru a te angaja într-o astfel de activitate.

În legătură cu credibilitatea observaţiilor de-ai doilea tip, este interesant de notat că, dacă ne referim la *toate* cazurile cu urme de aterizare, indiferent de numărul martorilor, catalogul întocmit de Ted Phillips conţine cazuri din 24 de ţări, pe primul loc situându-se Statele Unite, Canada, Franţa, Australia, Spania şi Argentina. Întrucât, cu excepţia Angliei, acestea sunt ţările în care se desfăşoară cea mai activă cercetare OZN, trebuie să deducem, probabil, că fenomenul este cu adevărat mondial.

Experienţa mea în investigarea întâlnirilor de aproape de-ai doilea tip m-a convins că şi aici, ca şi în celelalte categorii de observaţii,

sentimentul „realităţii” fenomenului este omniprezent. Nu e nicio îndoială că, pentru cel care raportează, incidentul a fost real – traumatizant de real, în unele cazuri. Şi trebuie să subliniem că efectele fizice – de pildă, urmele lăsate aproape totdeauna pe sol – efecte care pot fi fotografiate, au fost şi ele reale.

Pentru acest motiv, întâlnirile de aproape de-ai doilea tip au o importanţă deosebită, deoarece atunci când se raportează că un OZN a lăsat urme palpabile ale prezenţei sale, aici este, în mod clar, locul unde trebuie să înceapă munca pentru obţinerea unui material ştiinţific valoros. Aici noile eforturi de investigaţie ne oferă cele mai mari promisiuni de succes. Aceasta este categoria de rapoarte OZN în care găsim adevărata provocare pentru cercetarea ştiinţifică.

În cazurile de întâlniri de aproape de-al doilea tip utilizate în acest capitol, am apelat la criteriile obişnuite. Sunt discutate numai cazurile cu martori multipli, deşi există exemple remarcabile cu un singur martor. Numărul mediu al observatorilor în aceste cazuri selectate este 4,0; numărul median 3,0. Am inclus un număr de cazuri aproape dublu faţă de cel utilizat în fiecare dintre categoriile precedente, din cauza diferitelor tipuri de efecte fizice raportate, astfel încât putem examina mai multe cazuri din fiecare tip principal de efecte

fizice (oprirea automobilelor, urme pe sol etc.).

Se pare că ocupaţiile observatorilor din această categorie diferă mult de cele ale observatorilor din celelalte categorii prezentate până acum, în care întâlneam un mare număr de piloţi, ofiţeri şi persoane bine pregătite din punct de vedere tehnic.[75]

În întâlnirile de aproape de-al doilea tip predomină gospodinele, adolescenţii şi oamenii

---

75 Observatori in întâlnirile de aproape de-al doilea tip (N.A.) :

Funcţionarii unei staţiuni turistice de pescuit din Canada
şi membrii familiilor lor

de afaceri. Să vedem, deci, ce *combinaţii* de observatori se întâlnesc în această categorie. Denumirea cazului, combinaţia de observatori şi o prezentare foarte succintă a împrejurărilor se găsesc în Tabelul 1.

TABELUL 1

Combinaţii de observatori în cazurile selectate de întâlniri de aproape (al doilea tip)

IA	II-1	Şase bărbaţi adulţi, ocupaţii diferite, şi doi adolescenţi (unul elev în anul I la colegiu). Toţi au trăit o experienţă similară, în mod independent, într-un răstimp de două ore, în interiorul unei arii dreptunghiulare din Texas, de 30 de mile pe 20 de mile. Noapte târzie, ceţoasă. Un drum singuratic, în plin câmp.
IA	II-2	O învăţătoare şi fiul său de 10 ani. Drum
IA	II-3	singuratic, lângă un orăşel din Wisconsin. Noapte. Şeful unui serviciu tehnic al companiei Air France; trei piloţi şi trei ingineri. Tananarive, Madagascar. Seara devreme.
IA	II-4	Directorul unei firme de vânzări prin corespondenţă şi directorul serviciului încasări al unei companii financiare. Lângă un pod, pe un drum singuratic. Noapte.
IA	II-3	Soţul şi soţia, el pictor şi ea coafeză. Călătorind cu maşina, la ora 1 noaptea, ca să vadă peisajul înzăpezit, după un viscol recent. Trecând pe lângă un cimitir.
IA	II-6	Doi oameni de afaceri, călătorind în maşini diferite. Un drum în apropierea unui oraş din Virginia, ora 8,40 dimineaţa.

IA II-7 Reparator de acoperişuri în vârstă de 19 ani, tatăl (46) şi bunicul (72), fermieri; ora 4 dimineaţa la fermă.

IA II-8 Trei adolescente, eleve de liceu. Una redactor-şef al anuarului promoţiei şi membră a conducerii mai multor cluburi. A doua (care

IA II-9 conducea maşina), membră în Naţional Honor Society[76], redactor-şef al revistei şcolii, majoretă, membră a cluburilor şcolare de franceză, matematică şi fizică. A treia,

IA II-10 membră în Naţional Honor Society, majoretă şi membră a mai multor organizaţii şcolare. La periferia oraşului, loc singuratic mărginit de păduri. Noapte.

Trei adolescenţi şi o adolescentă. Amurg. Adolescenţii mulgeau vacile la fermă.

Un inginer, soţia sa şi micul lor fiu. Călătoreau

IA II-11 pe un drum singuratic în Oklahoma. Vreme ceţoasă, nori joşi. Amurg.

Doi ofiţeri de poliţie. Ora 11 p.m. Pe un drum

IA II-12 În Texas, în plin câmp.

Un fermier, fiica sa adolescentă şi o verişoară a

IA II-13 acesteia, adolescentă şi ea. Noaptea târziu. O fermă în Iowa.

IA II-14 Doi oameni de afaceri şi soţiile lor. Noaptea târ ziu, pe un drum de ţară, în plin câmp.

O artistă profesionistă şi soţul ei. Noaptea. Un

IA II-15 orăşel în Kentucky.

Un bărbat şi soţia sa. Drum în Florida. Târziu

IA II-16 după-amiază.

---

76 Asociaţie a elevilor „emeriţi” (n. t.).

		Două femei în vârstă şi, separat, un apicultor.
IA	II-17	În Franţa.
		Un om de afaceri, soţia sa şi cele trei fiice ale
IA	II-18	lor, adolescente. Un orăşel în Wisconsin. Noaptea.
		Doi funcţionari la o staţiune turistică de pescuit
IA	II-19	din Canada, soţiile lor şi alţi membri ai familiilor lor. Pe lac. Noaptea târziu.
		Nouă adolescenţi (cinci fete, patru băieţi) patru
IA	II-20	gospodine şi un bărbat adult. Pe malul lacului, în partea superioară a peninsulei Michigan.
		Un proiectant principal de autostrăzi, cu soţia şi
IA	II-21	soacra. Drum deschis de ţară, ora 10,30 p.m.
		O femeie şi cele trei fiice tinere ale ei, adolescente.
IA	II-22	Orăşel în statul Washington. Noaptea. Un cowboy şi prietenul său.

Izolarea observatorilor în timpul observaţiilor şi prezenţa unor persoane cu o educaţie şi pregătire superioară numai în 3 sau 4 din cele 22 de cazuri pare semnificativă. Sunt oare, deci, întâmplările raportate mai puţin credibile, sau e posibil ca indivizii mai experimentaţi să se abţină de la raportarea unor întâmplări atât de „incredibile”? Potrivit sistemului folosit în această carte, este, în mod evident, necesar să acordăm acestor cazuri un grad de probabilitate mai mic. Totuşi, interogatoriile au relevat o

surpriză şi o perplexitate la fel de sincere şi un sentiment de a fi trăit o „experienţă reală” la fel de viu ca în cazul observatorilor cu o pregătire superioară din categoriile examinate mai înainte.

Din numeroasele mele discuţii cu martorii, ca şi din multele relatări înregistrate de alţi investigatori binecunoscuţi de mine, pot să certific că mai ales întâlnirile de aproape de-ai doilea tip dau observatorilor senzaţia unei realităţi neîndoielnice.

Aş putea prezenta aici pagini întregi cu relatări ale unor martori aflaţi într-o stare vecină cu isteria în timp ce-şi povesteau aventura ofiţerilor de poliţie şi altora (în general, nu mie, fiindcă, atunci când eram trimis să fac investigaţii pentru Blue Book, soseam adesea pe scenă la mai multe zile după eveniment); pagini întregi despre efecte fiziologice şi psihologice posterioare (nu există nicio dovadă că trăsura s-ar afla înaintea calului; isteria şi tulburările psihologice se produc după, nu înaintea evenimentului); despre tulburări ale viselor care au durat multe săptămâni şi câteodată chiar despre schimbarea concepţiei de viaţă şi a filosofiei personale după întâlnire. Pentru câţiva, evenimentul era asemănător unei experienţe religioase, dar pentru că, în general, au fost implicaţi mai mulţi martori (iar experienţele religioase sunt trăiri strict

personale), experienţele lor nu pot fi considerate astfel.

Faptul că evenimentul se produce la mică distanţă de martor face ca experienţa să rămână vie şi de neuitat. Într-un caz, maşina în care se aflau patru persoane s-a oprit în chip misterios, iar farurile şi radioul s-au stins pentru scurta perioadă de timp în care un obiect puternic luminat a planat chiar în faţa maşinii. Poliţistul (vezi Anexa 1, IA II-13) căruia i-a fost relatată mai târziu întâmplarea a declarat: „Toate cele patru persoane din maşină păreau foarte înspăimântate. Cel care conducea vorbea aproape totdeauna şi în numele celorlalţi. Bărbaţii stăteau pe locurile din faţă, iar femeile pe cele din spate”. Se pare că celălalt bărbat era într-o astfel de stare, încât „nu era în stare să lege două cuvinte”. Vocea îi tremura şi era scuturat de frisoane.

În cazul clasic de la Loch Raven, Maryland, maşina în care se aflau doi bărbaţi a fost imobilizată în timp ce se apropiau de un pod deasupra căruia plana un OZN puternic luminat (vezi Anexa 1, IA II-4). Bărbaţii au declarat la interogatoriul luat de Air Force: „Atunci ne-am hotărât să ne adăpostim în spatele maşinii. Era o şosea foarte strâmtă; într-o parte, lacul, şi în cealaltă, faleza. Nu aveam unde să fugim. Probabil că am fi făcut-o dacă am fi putut, dar eram terorizaţi de ceea ce vedeam”.

Martorii încearcă de obicei să-şi explice în mod raţional întâmplarea, fiind aproape întotdeauna dezamăgiţi şi sunt convins că mulţi observatori relatează incidentul numai pentru că vor să ştie cu orice preţ dacă şi altcineva a trăit acelaşi incident, sau altul asemănător. Mulţi mi-au spus că dacă ar mai trăi o astfel de experienţă n-ar mai raporta-o *niciodată.*

Ştiu din contactul personal cu mulţi piloţi de pe liniile aeriene că ei n-ar raporta oficial, în niciun caz, eventualele lor observaţii. Ei ştiu mai bine de ce. Câţiva mi-au mărturisit că ar dori să uite ceea ce li s-a întâmplat. Numai după multă stăruinţă, după ce mi-am dat cuvântul de onoare că relatările şi numele lor nu vor fi folosite public, i-am putut convinge să-mi relateze observaţiilor lor.[77]

Revenind la efectele fizice raportate în această categorie, poate că cel mai ciudat – şi fără îndoială unul dintre cele mai greu de explicat în lumina cunoştinţelor noastre actuale asupra lumii fizice – îl constituie cazurile, raportate pretutindeni pe glob, în care se relatează că un OZN a acţionat asupra unui automobil în mişcare, oprindu-i motorul, stingându-i farurile etc.

De ce *acest* efect fizic, dintre toate? S-ar

---

77 Sper că cititorii piloţi şi de alte profesii, care poate au ezitat până acum să-şi facă cunoscute observaţiile, vor fi încurajaţi să-mi trimită o relatare a observaţiei, asigurându-i de aceeaşi discreţie. (n. a.).

părea că există multe alte căi, mai semnificative, prin care OZN-urile ar putea interveni în treburile omeneşti! Totuşi, ceea ce se raportează este că automobilele sunt interceptate pe drumuri singuratice, aceste incidente având ca rezultat, nu întotdeauna, oprirea motorului şi a radioului şi stingerea farurilor. S-ar putea aproape crede că OZN-urile urmăresc automobilele ca pe nişte creaturi pe care vor să le cerceteze. Aceasta este impresia care se desprinde din interogarea observatorilor şi din studiul rapoartelor lor. Dar nu are rost să ne întrebăm de ce (cel puţin, nu înainte de a avea mai multe fapte); noi examinăm ceea ce s-a raportat, alegând rapoartele întocmite de martorii care par a fi cei mai demni de încredere.

Putem începe construirea prototipului acestui subgrup de cazuri cu un incident care a avut loc, conform raportului, pe o şosea pustie, lângă un orăşel din Wisconsin, noaptea, la începutul primăverii (vezi Anexa 1, IA II-2). Încep cu acest caz, deoarece, în timpul convorbirii noastre, principalul martor (o învăţătoare, fostă stewardesă Air Force) mi-a furnizat cu totul întâmplător o mărturie fizică – descrierea senzaţiei de pierdere momentană a greutăţii – care ar putea oferi cheia înţelegerii naturii fenomenului.

Martora a descris astfel evenimentul:

„...obiectul acela a venit din josul colinei, foarte, foarte iute şi foarte lin, parcă lunecând, dar mai jos decât orice avion, şi a planat şi s-a oprit deasupra maşinii [o maşină care tocmai depăşise maşina martorei]. Atunci luminile acesteia [ale celeilalte maşini] s-au stins şi eu am tras pe dreapta, crezând că la volan se află un adolescent. El stinsese luminile şi n-am vrut să-l tamponez – farurile mele îşi micşoraseră şi ele bătaia, dar nici nu m-am gândit la asta, până când motorul, luminile şi radioul meu au încetat să funcţioneze. Acest lucru mi s-a întâmplat când el [OZN-ul] a părăsit maşina aceea şi a venit pe sosea... şi a ajuns deasupra noastră. El coborâse, venind de deasupra celeilalte maşini. Era acum destul de jos. Când m-am uitat la el prin parbriz, a trebuit să mă aplec peste volan şi să mă răsucesc; m-am uitat în sus şi el era deasupra noastră – iar maşina era scoasă din funcţiune. Deschisesem geamul când se stinseseră luminile celeilalte maşini, era şi acum deschis – şi nu auzeam absolut niciun sunet.

ÎNTREBARE: Sunteţi absolut sigură că dv. Aţi oprit maşina, sau motorul s-a oprit de la sine?

RĂSPUNS: Nu, eu am oprit-o.

Î: Dv. Aţi oprit maşina?

R: Şi motorul mergea încă.

Î: Sigur, am vrut să zic motorul.

R: Da, motorul funcţiona.

Î: Şi ce s-a întâmplat atunci?

R: ...atunci obiectul acela roşu a venit, a planat, a ajuns deasupra noastră. Şi dintr-o dată totul a

devenit foarte liniştit...

Î: Bine, acum spuneţi-mi: dacă aţi avea un mijloc magic de a face să apară în văzduh ceva care să semene cât mai bine cu ceea ce aţi văzut, ce lucru mai mult sau mai puţin obişnuit din jurul nostru ar fi acela, care să semene mai mult ca formă cu ceea ce aţi văzut?

R: Cunoaşteţi acele mici rulouri de aluat care se cumpără la Bisquick sau Pillsbury în nişte mici tuburi ţinute în frigider şi din care se taie triunghiuri şi se răsucesc până seamănă cu o semilună? Iată cu ce semăna cel mai mult.

Î: Nu sunt bucătar, dar pot să-mi imaginez cum arată. Spuneţi-mi, cunoaşteţi bumerangurile australiene?

R: Australiene?

Î: Da, bumeranguri. Ştiţi cum arată un bumerang?

R: N-am avut niciodată vreunul. S-ar putea să semene cu el, numai că era mai mult bombat decât turtit.

Î: Acum, altceva. Aţi tot spus că avea culoarea roşie. Ce fel de roşu?

R: Ca vopseaua de ulei. Cea mai exactă nuanţă ar fi roşu-portocaliu... ca un apus de soare, sau ceva asemănător.

Î: Părea un obiect solid, sau mai curând inconsistent?

R: Când a ajuns deasupra noastră, se vedea bine. Vreau să spun că avea o formă precisă şi părea să fie mai mult solid, iar spre margini semăna cu [neclar].

Î: A rămas vreodată nemişcat?

R: Da, când era în văzduh. Desigur, el s-a aflat tot timpul în văzduh, dar când a ajuns chiar deasupra noastră [a rămas nemişcat] şi eu am încercat să pornesc maşina, şi am încercat, şi iar am încercat, şi atâta timp cât obiectul acela se afla deasupra noastră, n-am reuşit s-o pornesc. Nici măcar nu s-a clintit – cât de puţin. N-a vrut să se clintească din loc, a scos câteva pocnituri şi atât [în acel moment, martora a descris sugestiv, cu efecte sonore, zgomotele ridicole pe care le producea dispozitivul de pornire în timp ce ea încerca cu disperare să demareze]. Eu răsuceam cheia, se auzea un zgomot înfundat şi asta era tot. Apoi n-a mai scos niciun sunet. Era ca şi cum acumulatorul s-ar fi descărcat.

Î: Bine, iar când a plecat, s-a înălţat pe verticală, s-a deplasat lateral, cum a făcut?

R: Nu, nu s-a înălţat pe verticală. A coborât în spatele nostru, pe partea mea, şi a luat-o peste câmp, către o fermă de-acolo... înainta foarte lin, fără oscilaţii, fără smucituri.

Î: În cât timp a dispărut?

R: N-a dispărut imediat. Când în cele din urmă a părăsit maşina, aceasta parcă s-a smucit puţin. Am răsucit [cheia], motorul a început să facă *ur-ur-ur;* în cele din urmă, a mers cum trebuie şi am reuşit să pornesc automobilul... Am accelerat la maximum şi am ajuns la Cochrane, lângă moara de acolo... Şi am văzut obiectul trecând peste liniile de cale ferată şi coborând uşor [spre linii].”

Discuţia cu învăţătoarea a fost foarte lungă. Un alt fragment nu numai că lămureşte senzaţiile încercate de ea, dar şi descuie un fenomen raportat şi în alte cazuri, care poate contribui la elucidarea fizicii fenomenului OZN.

„...ştiţi, dacă vă aflaţi noaptea într-o casă şi totul este liniştit, se aud totuşi zgomotele vieţii, ştiţi, dar când acest obiect era acolo, nu era nici măcar zgomotul vieţii. Nu era nimic. Era o linişte sinistră... Îmi amintesc şi altceva... era ca şi cum aş fi devenit mai uşoară, aeriană. Ca atunci când încerci prima dată senzaţia decolării, sau a căderii într-un gol de aer. Mă simţeam uşoară ca aerul şi toate erau uşoare, fără greutate.

Un al lucru pe care mi-l amintesc – picioarele mi-au rămas fierbinţi câtva timp după aceea. Când am ieşit prima dată din maşină, păreau că se scaldă într-o sursă de căldură uscată. Întotdeauna mi-am spus că dacă aş vedea unul din aceste obiecte, aş coborî şi m-aş duce la el, dar nimic nu m-a făcut să cred că ar fi un obiect terestru, aşa că am rămas în maşină, care era complet scoasă din funcţiune şi n-am putut să mă mişc de acolo. Presupun că aşteptam ceva, dar nu ştiu ce.”

Iată acum un foarte scurt rezumat al unui alt raport, care n-ar fi fost făcut niciodată dacă, din întâmplare, o persoană interesată de fenomenul OZN n-ar fi auzit, la o partidă de baschet, o discuţie între nişte tinere necunoscute. El a stat

de vorbă cu ele şi a redactat raportul iniţial în locul lor. Mai târziu, tinerele au consimţit să fie interogate de Raymond Fowler şi colegii săi din New England. Era un caz „tipic” de întâlnire de aproape – începând cu aeronava luminoasă văzută de la oarecare distanţă, pe care mai întâi au luat-o drept un helicopter. Automobilul şi OZN-ul mergeau unul către altul şi, când s-au întâlnit, sistemul electric al maşinii a încetat să funcţioneze.

Extrase din convorbirea înregistrată ne vor reda întâmplarea cu propriile lor cuvinte (vezi Anexa 1, IA II-8):

„Janice a observat obiectul şi Kim a oprit. Ele voiau să coboare din maşină, dar eu nu. Brusc, motorul s-a blocat, iar radioul şi farurile s-au stins. Atunci nimeni n-a mai vrut să coboare. Sincer vorbind, eram prea înspăimântată ca să observ cu atenţie obiectul. Am văzut doar cele patru lumini, când au trecut. Kim a reuşit în fine să demareze.”

O altă martoră a aceluiaşi incident a declarat:

„Janice a întrebat: «Ce-i asta?» Am aruncat doar o privire pe geam şi am spus: «Trebuie să fie un helicopter». Janice n-a fost de aceeaşi părere şi [Kim] a devenit foarte agitată. La început, ea Kim a spus, râzând: «trebuie să fie un OZN, sau o farfurie zburătoare». Dintr-o dată, însă, n-a mai fost de glumă... Eu eram înspăimântată şi am refuzat să

cobor. Tocmai opriserăm maşina. Brusc, motorul s-a blocat, radioul şi farurile s-au stins. Obiectul a trecut şi maşina a pornit din nou.”

Kim, care conducea maşina, a declarat:

„Când am ajuns aproape de obiect, motorul s-a blocat, iar farurile şi radioul s-au stins în acelaşi timp. După aceea, am încercat de două ori să pornesc maşina, în timp ce obiectul părea că stă nemişcat. Socotind că farurile şi radioul consumă prea multă energie din acumulator... le-am scos din circuit. Apoi am încercat iar, de două ori, să pornesc maşina. Dar n-a pornit. Obiectul de pe cer părea că începe să se îndepărteze. Am încercat din nou să pornesc şi motorul a răspuns imediat, ceea ce dovedea că nu fusese defect... Schimbasem acumulatorul exact cu trei săptămâni în urmă [înaintea observaţiei] şi nu cred că el a fost de vină. Pe de altă parte, nu lăsasem ambreiajul din mână, pentru că mă pregăteam să trag maşina pe dreapta...

...Am văzut un obiect în văzduh, în stânga noastră, care la început părea să fie un avion. În timp ce ne apropiam de el, am văzut că era prea mare şi prea jos ca să fie un avion şi am atras atenţia celorlalte asupra lui...? Obiectul se deplasa la început în aceeaşi direcţie în care ne deplasam şi noi, apoi s-a oprit cam un minut, apoi a plecat şi maşina a pornit din nou. Obiectul n-a făcut niciun zgomot şi nu a afectat lămpile străzii din zona

respectivă”.[78]

Cele trei martore, foarte inteligente, au fost fără îndoială stânjenite de imposibilitatea, de care s-au izbit adesea, de a exprima în termeni uzuali, descriptivi, elementele observaţiei lor. De exemplu, la întrebarea: ce anume ar putea să aibă acelaşi aspect ca obiectul observat, Kim a răspuns: „O piesă a unui joc de construcţii, reflectând lumini albe şi având lumini roşii deasupra”. Ellen a fost de altă părere: „Patru reflectoare”. Janice a afirmat: „Obiectul era un trapezoid regulat, deşi nu am putut să-i disting cu claritate conturul. Părea să aibă o lumină slabă deasupra, poate un mic dom”.

„Lumini de un roşu aprins, aproape ca o sobă electrică încinsă”; „în jurul luminilor albe era un halou. Reflecta lumina ca un fel de metal”; „N-am mai văzut niciodată aşa ceva*; „Obiectul era prea mare pentru a fi un avion. Avea o formă bizară, care nu semăna deloc cu aceea a unui balon sau a unui helicopter”; „Obiectul a staţionat, apoi a virat şi a dispărut spre vest. S-a înălţat şi curând nu l-am mai văzut”. Aceste fragmente din relatările mai multor martore nu prea sunt descrierile la care ne-am aştepta din

78 Sunt îndatorat pentru acest raport lui Raymond Fowler, ale cărui investigaţii meticuloase şi detaliate asupra multor cazuri din New England întrec cu mult, prin caracterul lor complet, investigaţiile făcute de Blue Book. El mi-a trimis cu regularitate copii după rapoartele sale şi mi-a dat permisiunea că citez din ele. (n. a.).

partea unor eleve eminente, din redacţia jurnalului sau anuarului şcolii, dar că ar fi trebuit să descrie un avion, chiar observat în condiţii neobişnuite.

Într-un caz, la care m-am referit în legătură cu reacţiile martorilor (vezi Anexa 1, IA II-13), poliţistul care a vorbit primul cu observatorii a declarat:

„După cum spunea şoferul, când obiectul s-a apropiat, maşina n-a mai vrut să accelereze – motorul pierdea energie şi tuşea «ca şi când n-ar mai fi avut destulă benzină». Când obiectul părea să fie cel mai aproape de ei, nu mai strălucea, ci apărea ca «o formă lenticulară foarte clar definită şi de culoarea chihlimbarului – ca luminile galbene ale automobilelor, dar mai pală». Nu cred că cineva ar fi în stare să simuleze teama pe care o reflectau feţele lor.”

Schiţa pe care a făcut-o mai târziu conducătorul maşinii nu ne oferă detalii suplimentare, înfăţişând doar un obiect în formă de ou, a cărui suprafaţă este acoperită cu obiecte încastrate, ca farurile unui automobil. „Fiecare dintre acestea – menţionează raportul – emitea raze de lumină albă foarte strălucitoare, făcând ca obiectul în întregime să pară că emite raze în toate direcţiile. Mai târziu, arăta ca un obiect bine conturat, în formă de lentilă, de culoarea chihlimbarului.”

Prototipul întâlnirii de aproape de-ai doilea tip este completat prin relatarea unei observaţii OZN într-un cimitir, după miezul nopţii (vezi Anexa 1, IA II-5), despre care unul dintre observatori a declarat: „N-am văzut niciodată ceva asemănător cu acest obiect”. Cei doi raportori ai incidentului ieşiseră cu maşina, noaptea târziu, ca să vadă zăpada aşezată pe ramurile copacilor, după un viscol puternic.

Pe când treceau pe lângă un cimitir care părea învăluit într-un linţoliu de ceaţă, cu toate că noaptea era foarte limpede, o lumină a strălucit în mijlocul ceţii. Crezând că era un foc în cimitir şi că ceaţa era de fapt fum, ei s-au întors, după ce parcurseseră o mică distanţă, la locul cu pricina. Raportul investigatorului consemnează:

„El a făcut cale întoarsă şi a coborât geamurile, îndreptându-se spre cimitir şi spre lumină [care se afla chiar deasupra cimitirului]... A coborât din maşină, a închis portiera [geamul rămânând deschis] şi a ridicat braţul către obiect. Mai multe lucruri s-au petrecut simultan: luminile, radioul şi motorul maşinii au încetat să funcţioneze, el a simţit un şoc electric şi corpul i-a amorţit, rămânând imobilizat; braţul ridicat i-a căzut spre acoperişul maşinii şi s-a izbit de el cu atâta forţă încât a lăsat o urmă în stratul de gheaţă şi zăpadă... Dl. W. Nu mai putea mişca niciun muşchi, deşi auzea şi creierul părea să-i funcţioneze

normal. Apoi luminile şi radioul s-au reaprins, iar obiectul care se balansa înainte şi înapoi a scos un bâzâit, s-a înălţat rapid şi a dispărut deasupra pânzei de ceaţă.”

Am vorbit despre cazul de la Loch Raven Dam, în legătură cu reacţiile martorilor (vezi Anexa 1, IA II-4). Acum referindu-ne la obiectul însuşi şi la efectele fizice pe care le-a provocat, prezentăm un fragment din interogatoriul luat de Air Force unuia dintre martori:

„Curând, după ce treci de dig... podul se iveşte în faţa ta la o distanţă de 200, 250 de iarzi... De la distanţa aceea, am văzut ceea ce părea să fie un obiect mare, plat, în formă de ou, suspendat la 100, 150 de picioare deasupra suprastructurii podului de peste lac.

Am încetinit şi apoi ne-am hotărât să ne apropiem şi să cercetăm obiectul... Când am ajuns la 80 de picioare de pod, maşina n-a mai mers deloc. Părea că sistemul electric e de vină: luminile de pe tabloul de bord s-au stins, farurile s-au stins, motorul s-a oprit. Dl. S., care conducea maşina, a pus frâna [după ce motorul s-a oprit], a răsucit cheia de contact o dată sau de două ori. Nu s-a auzit niciun huruit; eram destul de înspăimântaţi în clipa aceea... L-am privit... aproximativ 30, 45 de secunde şi apoi, nu sunt sigur de ordinea evenimentelor, obiectul a emis parcă un jet strălucitor de lumină albă şi amândoi am simţit o

fierbinţeală pe chip. În acelaşi timp, s-a auzit un zgomot puternic, pe care l-am socotit a fi o explozie înăbuşită... Apoi, foarte rapid... obiectul a început să se înalţe vertical. Nu şi-a schimbat poziţia [înfăţişarea], pe cât ne-am putut da seama, în timpul ascensiunii.

Singurul lucru schimbat era strălucirea lui foarte puternică şi faptul că marginile i-au devenit difuze, aşa că n-am putut să-i distingem forma în timp ce se înălţa. În 5 sau 10 secunde a dispărut. Eram foarte înspăimântat... Am ajuns la o cabină telefonică în aproximativ 15 minute... Am telefonat la Ground Observe Corps[79], fără niciun rezultat. Relatarea noastră a fost primită cu o totală neîncredere."

Până când subiectul OZN nu va dobândi destulă respectabilitate ştiinţifică pentru ca tinerii cu imaginaţie ştiinţifică şi îndrăzneală să întreprindă cercetări serioase pe acest tărâm, vom avea la dispoziţie descrieri cu totul nesatisfăcătoare ale unor obiecte ovale, puternic luminate, care săvârşesc cele mai de necrezut isprăvi. Va trebui să ne mulţumim să spunem că OZN-ul implicat în întâlnirile de aproape de-ai doilea tip pare să aibă strania proprietate de a acţiona, într-un fel de neînţeles, asupra contactelor electrice ale maşinilor.

---

79 Organism civil de observare aeriană, care operează în legătură cu Air Force (n. trad.).

Cum poate să se întâmple acest lucru – pentru că trebuie să considerăm că se întâmplă, afară de cazul când toţi martorii aparent serioşi sunt mincinoşi patologici – fizica noastră este incapabilă să răspundă, aşa cum fizica anului 1912 nu se putea pronunţa în legătură cu originea energiei solare. Noi ştiam atunci că soarele are surse de energie cu totul necunoscute nouă; el se afla acolo şi strălucise în acelaşi fel sute de milioane de ani, după cum demonstrau oasele fosile ale animalelor care au trăit cu sute de milioane de ani în urmă. Dar nu ştiam cum reuşea el trucul de a produce energie aparent din nimic. Totuşi, în acest caz, noi ştiam că acest lucru *se petrece;* când fizica noastră, ca să zic aşa, a ajuns soarele din urmă, am aflat *cum* se petrece. În ceea ce priveşte întâlnirile de aproape OZN cu automobile, noi nu putem nici măcar să *dovedim,* mai presus de orice îndoială, că ceea ce observatorii raportează *s-a petrecut* cu adevărat. Ne aflăm încă în stadiul culegerii datelor.

Deocamdată, să examinăm probabilitatea ca motoarele să fie scoase din funcţiune, iar farurile şi radioul să se stângă datorită unei coincidenţe, când şoferul observă un OZN de aproape.

Am văzut cu toţii maşini oprite la marginea drumului, cu capota ridicată, aşteptând depanarea. E foarte improbabil, dar nu

imposibil, ca o maşină total imobilizată „să se repare singură”, după câteva clipe. De exemplu, un fir care se deconectase poate să revină la locul său, într-un fel oarecare. Dar ca un eveniment atât de puţin probabil să se combine cu apariţia simultană a unei lumini stranii coborând din cer şi planând deasupra maşinii, maşina rămânând imobilizată doar atât timp cât este prezentă lumina, iată un fapt cel puţin îndoielnic. Desigur, e mult mai uşor să respingi totul ca fiind de natură psihologică (indiferent ce înseamnă asta în prezentul context) şi să te întorci la problemele obişnuite, uşor de înţeles. Dar asta ar însemna să nu acţionezi conform cu înaltele idealuri ale ştiinţei, care cer să fii curios faţă de tot ceea ce se întâmplă în mediul înconjurător, investigând, evaluând şi judecând faptele la rece.

Dacă probabilitatea ca evenimentul să se fi produs într-un *caz izolat,* este extrem de mică, să ne gândim care poate fi probabilitatea unor coincidenţe în următorul lanţ de evenimente – dacă ele s-au produs aşa cum au fost raportate.

În noaptea de 2 noiembrie 1957, cam pe la 11, exact la o oră după ce ruşii lansaseră cel de-ai doilea satelit artificial, care purta un câine (aceasta *a fost* desigur o coincidenţă), dar mai înainte ca noi, americanii, să fi aflat despre asta, agentul A. J. Fowler, ofiţer de serviciu la Levelland, Texas (10.000 de locuitori) a

înregistrat primul dintr-o serie de mai multe apeluri telefonice ciudat de asemănătoare (vezi Anexa 1, IA II-l).

Primul provenea de la Pedro Saucedo, care, însoţit de Joe Salaz, conducea maşina la patru mile vest de Levelland, când un obiect în formă de torpilă, foarte luminos (după cum l-a descris Saucedo), s-a apropiat cu mare viteză de automobil. Fowler l-a ascultat pe înspăimântau Saucedo relatând o întâmplare de necrezut: când obiectul a trecut pe deasupra maşinii, farurile s-au stins şi motorul a încetat să funcţioneze. O copie legalizată a unei declaraţii făcută de Saucedo sună astfel:

„Pentru cel pe care poate să-l intereseze aceasta: la 2 noiembrie 1957, mă aflam pe Şoseaua Naţională 116, la volanul camionului meu, călătorind spre nord-vest. Cam la patru mile de Levelland, am văzut o flacără mare în faţa mea, spre dreapta... Am crezut că e un fulger. Dar când acest obiect a ajuns în apropierea mea, mi-am dat seama că era altceva, pentru că mi-a oprit motorul şi a stins farurile. Atunci am coborât şi am privit, dar era atât de rapid şi de fierbinte, încât a trebuit să mă culc la pământ. Era colorat – galben, alb – şi semăna cu o torpilă lungă cam de 200 de picioare, deplasându-se cu aproximativ 600–800 de mile pe oră.”

Conform raportului, când OZN-ul s-a

îndepărtat, farurile s-au aprins de la sine şi Saucedo a putut să pornească maşina cu uşurinţă. Cei doi bărbaţi şi-au continuat drumul către Whiteface, la 10 mile vest de Levelland şi, de la o cabină telefonică aflată acolo, l-au sunat pe agentul Fowler. Acesta şi-a închipuit că omul de la capătul firului trebuie să fi băut cam mult şi nu s-a mai gândit la raport.

Considerată ca atare, mărturia unui şofer de camion incult şi înspăimântat, oricât de sincer ar fi fost, are o credibilitate redusă. Dar o oră mai târziu, Fowler a primit un alt telefon, de data aceasta de la dl. W. Din Whitharral. A aflat că acesta [W.] conducea automobilul la patru mile *est* de Levelland (direcţia în care dispăruse OZN-ul lui Saucedo), când a întâlnit un obiect strălucitor, în formă de ou, lung cam de 200 de picioare, stând în mijlocul şoselei. Când W. S-a apropiat de el, motorul maşinii sale s-a oprit şi farurile s-au stins.

După părerea observatorului, obiectul era luminat asemenea unei firme mari cu neon şi arunca o lumină puternică asupra întregii zone. Observatorul a hotărât să coboare din maşină, dar, când a coborât, OZN-ul s-a înălţat şi, la o altitudine de aproximativ 200 de picioare, lumina sau strălucirea obiectului s-a stins complet. W. N-a mai avut nicio dificultate în pornirea maşinii.

Puţin mai târziu, Fowler a primit un al treilea

telefon de la un alt bărbat din Whitharral, care se afla în momentul incidentului cam la 11 mile nord de Levelland. El a raportau postului de poliţie că întâlnise pe şosea un obiect strălucitor şi că atunci când s-a apropiat de el – cititorul poate termina singur fraza – motorul maşinii sale s-a oprit şi farurile s-au stins. Când obiectul s-a îndepărtat, puţin după aceea, totul a fost din nou în ordine.

Dar acesta nu a fost sfârşitul. Potrivit unei declaraţii semnate, aflată în dosarele Proiectului Blue Book, în aceeaşi noapte de sâmbătă, din noiembrie, la cinci minute după miezul nopţii, un student de 19 ani din Texas Tech, mergând cu maşina la circa 9 mile est de Levelland, a constatat că motorul începe să tuşească, acul ampermetrului a sărit până la „descărcat”, revenind apoi la normal, şi motorul a început să se înece ca şi cum nu ar fi avut benzină. Automobilul a mai mers puţin şi s-a oprit; apoi farurile şi-au micşorat lumina şi după câteva secunde s-au stins.

Zăpăcit de cele întâmplare, el a coborât din maşină şi s-a uitat sub capotă, dar n-a găsit nimic în neregulă. Închizând capota, s-a întors şi atunci a observat prima oară un obiect de formă ovală, cu baza plată, stând pe şosea în faţa lui. I- a apreciat lungimea cam la 125 de picioare; strălucea cu o lumină verde-albăstruie. El a mai declarat că obiectul părea să fie făcut dintr-un

metal asemănător aluminiului, dar fără vreun semn distinctiv, sau alte detalii vizibile. Înspăimântat, s-a urcat în maşină şi a încercat cu disperare, dar zadarnic, să o facă să pornească.

Resemnat, a stat şi a privit timp de mai multe minute obiectul care se afla în faţa sa pe şosea (n-a declarat la ce distanţă), sperând că va apare o altă maşină. Dar n-a venit niciuna. În sfârşit, OZN-ul s-a ridicat în aer, „aproape vertical”, şi a dispărut „într-o clipită”. După aceea, maşina a funcţionat din nou perfect.

„Apoi m-am îndreptat spre casă, foarte încet – continuă declaraţia – şi nu am spus nimănui despre ce am văzut, până când părinţii mei nu s-au înapoiat din excursia de la sfârşitul săptămânii... temându-mă de ridicol. Ei m-au convins că trebuie să raportez acest lucru şi am raportat deci şerifului pe la 1 şi 30 p.m., duminică 3 noiembrie.”

La cincisprezece minute după miezul nopţii, Fowler a primit încă un telefon, de la un bărbat care vorbea dintr-o cabină telefonică de lângă Whitharral. Acest observator a raportat întâlnirea sa cu un obiect straniu, cam la 9 mile nord de Levelland. Din nou, obiectul luminos se afla pe un drum de pământ şi, când maşina s-a apropiat de el, farurile s-au stins, iar motorul s-a oprit. Curând, obiectul s-a înălţat vertical, foarte repede şi, când a ajuns cam la 300 de picioare,

luminile *lui* s-au micşorat şi el a dispărut. Aşa cum se aşteaptă cititorul, în acest moment farurile s-au reaprins şi maşina a pornit fără nicio dificultate.

Agentul Fowler a înţeles, în sfârşit, că se întâmplă ceva ciudat şi i-a informat pe şerif şi pe colegii săi de serviciu, dintre care câţiva au plecat să cerceteze. Doi din ei au raportat lumini strălucitoare, văzute doar câteva secunde, dar n-au întâlnit nimic care să le oprească maşinile.

La 12 şi 45 a.m., un alt martor solitar – am trecut peste hotărârea mea de a folosi numai cazuri cu mai mulţi martori, pentru că martori izolaţi au observat, din puncte diferite (dar apropiate) cam acelaşi eveniment sau obiect, având aceleaşi efecte fizice – mergând cu maşina chiar la vest de Levelland, deci în zona unde, cu două ore mai devreme, avusese loc observaţia lui Saucedo, a văzut ceva care arăta ca o mare minge de foc portocalie, la o distanţă de peste o milă. Apoi mingea s-a apropiat şi a aterizat uşor pe şosea, cam la un sfert de milă în faţa observatorului. Ea acoperea partea asfaltată a şoselei.

Martorul a raportat că motorul camionului pe care-l conducea s-a defectat şi farurile s-au stins. În acest timp, obiectul stătea acolo, pe şosea, în faţa lui, fiind destul de strălucitor ca să lumineze cabina camionului. Cam peste un

minut, a raportat observatorul, obiectul s-a înălţat vertical – şi, desigur, lucrurile au intrat în normal. Această întâlnire n-a fost comunicată telefonic, atunci, agentului Fowler, ci a fost raportată a doua zi. Un aspect poate semnificativ pentru un proces încă necunoscut nu este exclus să rezide în faptul raportat de observator că, atunci când a aterizat, OZN-ul şi-a schimbat culoarea din roşu-portocaliu în verde-albăstrui, dar când s-a înălţat a devenit din nou roşu-portocaliu. Şi este poate interesant de observat că obiectul, sau obiectele, aterizează întotdeauna pe asfalt, cu excepţia unui caz, când s-a aşezat pe un drum de pământ.

Dar asta nu e totul. La ora 1 şi 15 a.m., agentul Fowler a primit un alt telefon, de data aceasta de la conducătorul înspăimântat al unui camion din Waco, Texas, care se afla chiar la nord-est de Levelland, pe „Oklahoma Flat Road”[80]. Omul i-a spus lui Fowler că motorul şi farurile i s-au stins brusc, când s-a apropiat cam la 200 de picioare de un obiect strălucitor, în formă de ou. El a relatat că acesta scânteia intermitent „ca o reclamă de neon” şi că avea o lungime de vreo 200 de picioare. El a raportat că, atunci când a coborât din camion, OZN-ul a ţâşnit în sus cu un uruit şi s-a îndepărtat vertiginos.

80 Şoseaua plată din Oklahoma (n. trad.).

Agentul Fowler a declarat că martorul era extrem de agitat din cauza întâlnirii sale de aproape. Motorul şi farurile camionului au funcţionat perfect după plecarea obiectului.

În acest timp, mai multe maşini de poliţie căutau obiectul raportat. Şeriful Clem şi adjunctul său Pat McCulloch erau ţinuţi la curent de Fowler, pe când patrulau în zona aceea.

La 1 şi 30 a.m., în timp ce mergeau pe Oklahoma Flat Road, la 4 sau 5 mile de Levelland, cei doi bărbaţi au observat o lumină ovală, „arătând ca un apus de soare roşu-strălucitor de-a curmezişul şoselei”, cam la 300–400 de iarzi la sud de maşina lor. „Obiectul a luminat întregul asfalt din faţa noastră, cam două secunde” a spus Clem.

Agenţii Lee Hargrove şi Floyd Gavin se aflau la câteva mile în urmă. În declaraţia sa semnată, Hargrove a afirmat:

„Mergeam cu maşina spre sud, pe un drum nemarcat, cunoscut ca Oklahoma Highway, şi eram în căutarea unui obiect neidentificat raportat la Departamentul de Poliţie din Levelland... Am văzut o bizară fulgerare de lumină, care părea să se afle pe şosea, la aproximativ o milă, sau o milă şi jumătate... Lumina înainta de la est spre vest şi părea să fie aproape de sol.”

Poliţistul Lloyd Ballen din Anton, Texas, a

raportat de asemeni că a văzut obiectul, deşi declaraţia sa se rezuma la atât: „Mergea aşa de repede, încât părea doar o rază de lumină, deplasându-se de la est spre vest”.

Niciuna din maşinile poliţiştilor nu a avut de suferit, însă căpitanul de pompieri Ray Jones din Levelland, care căuta şi el OZN-ul, a declarat că lumina farurilor maşinii sale a slăbit şi motorul a început să funcţioneze neregulat, dar nu s-a oprit, exact când el a observat o „fâşie de lumină” la nord de Oklahoma Flat.

Agentul Fowler a raportat că la postul de poliţie au fost înregistrate în total 15 chemări telefonice în directă legătura cu OZN-ul şi a adăugat că „toţi cei care telefonau erau foarte agitaţi”.

Potrivit teoriei probabilităţilor, a atribui unei coincidenţe cele şapte cazuri de nefuncţionare a unor maşini diferite şi de revenire rapidă şi automată la normal, după trecerea straniei nave iluminate, în răstimpul a circa două ore, este ceva în afara universului statistic – dacă rapoartele sunt într-adevăr independente unele de altele (şi ele sunt independente, conform testelor aplicate de noi cu multă conştiinciozitate).

Să presupunem că încercăm să atribuim cele întâmplare unei isterii de masă, deşi aceasta nu are cum să oprească motoarele, să stângă farurile şi aparatele de radio. Observatorii n-

aveau nicio legătură între ei, dacă nu cumva ascultau toţi, în acelaşi timp, un post de radio local care transmitea ştirea.[81] (Niciun investigator n-a cercetat vreodată importanta problemă dacă posturile de radio au fost informate şi dacă au transmis rapoartele.) Noi ştim că la început agentul Fowler n-a acordat credit rapoartelor şi este improbabil ca el să fi informat aproape imediat postul local. Să presupunem totuşi că el, sau altcineva, a făcut acest lucru şi că radiourile tuturor maşinilor prindeau acest post anume. Chiar şi atunci ar fi necesară o explicaţie pentru efectele fizice raportate, fără de cazul când le atribuim pur şi simplu unor născociri, mai degrabă decât isteriei.

Ar fi fost necesară atunci o reacţie rapidă a Proiectului Blue Book, o investigaţie serioasă şi aprofundată. Căpitanul Gregory, care conducea Blue Book, m-a chemat la telefon, dar, având în acele momente responsabilitatea urmăririi noului satelit sovietic, eram tot timpul la datorie şi, deci, n-am putut să mă ocup de acest caz. Nu mă mândresc deloc astăzi că m-am grăbit să fiu de acord cu căpitanul Gregory, care a socotit că era vorba de un „fulger globular”, pornind de la informaţia că o furtună electrică bântuia în

81 Corespondenţa cu oficialităţile din districtul Levelland a arătat că astfel de contacte prin radio nu au avut loc în perioada respectivă. (n. a.).

acel timp în zona Levelland. S-a dovedit, într-adevăr, că nu aceasta era situaţia. Observatorii au raportat cer acoperit şi ceaţă, dar nu fulgere. Mai mult, dacă m-aş fi gândit cât de cât la acest lucru, mi-aş fi dat seama de absenţa oricărei dovezi că fulgerul globular poate opri motoarele şi stinge farurile.

Mi s-a spus că investigaţia Proiectului Blue Book a constat în apariţia unui bărbat în haine civile în biroul şerifului, la 5 noiembrie, pe la ora 11,45; el a făcut două excursii cu maşina în timpul zilei, apoi i-a spus şerifului Clem că a terminat.

Reporterul unui ziar a declarat ulterior că îl recunoscuse pe investigator şi-l identificase ca fiind un sergent al Forţelor Aeriene.[82]

Oricum, Blue Book a fost supus unei puternice presiuni. În memoriul datat 4 decembrie 1957, căpitanul Gregory s-a plâns că „... în urma presiunilor presei şi ale publicului... secretarul adjunct al Apărării a cerut ca ATIC să furnizeze imediat presei o analiză preliminară... o cerere foarte dificilă, având în vedere datele limitate”.[83]

---

82 „Sun-News”, Levelland, 6 şi 7 noiembrie 1957 (n. a.).

83 Sunt recunoscător Comitetului naţional de investigare a fenomenelor aeriene (NICAP) pentru materialul suplimentar faţă de arhiva Blue Book, strîns de James Lee din Abilene, Texas, care a anchetat personal incidentele din Levelland. El a semnalat un raport care relata că două combine cerealiere, cu două motoare fiecare, care se aflau în stare de funcţionare la Petit, Texas (la aproximativ 15 mile nord-vest de Levelland) au fost scoase din funcţiune la trecerea unui

Acţiunea asupra automobilelor pe şosele este doar unul din efectele fizice raportate în această categorie de întâlniri de aproape. Există, de asemeni, efecte raportate care pot fi şi fotografiate – asupra unor plante şi copaci.[84] Mulţi martori au raportat paralizii temporare ale membrelor, când întâlnirile au fost foarte apropiate.

Au fost catalogate peste 300 de cazuri de „zone circulare pârjolite şi pustiite” şi „urme de aterizare” asociate adesea cu observarea de aproape a unor OZN-uri. Asemeni celorlalte cazuri OZN, şi acestea au fost raportate din multe părţi ale lumii, existenţa unui model precis fiind evidentă. Prototipul se desenează cu limpezime, chiar dacă examinăm numai câteva cazuri. Este caracteristic, în aceste cazuri, că un OZN, semănând în multe privinţe cu cele din prima sau a doua categorie pe care le-am descris, este văzut aterizând sau planând aproape de sol. După plecarea lui, martorul găseşte o urmă circulară pe sol – uneori un cerc aproape perfect – care, după cum se susţine invariabil, nu se afla înainte acolo. Dintre cazurile de acest fel catalogate până acum de

---

OZN strălucitor. (n. a.).

84 Sunt îndatorat lui Ted Phillips, Jr., un asiduu investigator independent, cu care am lucrat îndeaproape. El s-a specializat în înregistrarea, catalogarea şi cercetarea acestui aspect relativ limitat, dar foarte important, al subiectului; multe din cazurile folosite în acest capitol provin din dosarele sale. (n. a.).

Phillips, 65% s-au petrecut noaptea. Dacă vrem să examinăm numai cazurile cu mai mulţi martori din catalogul lui Phillips, potrivit metodei noastre obişnuite, trebuie să renunţăm la două treimi din ele. Rămân aproape 100 de cazuri şi martorii raportează că în trei sferturi din ele OZN-ul a fost văzut pe sol, iar în aproape o cincime – la nivelul vârfului copacilor. Aproape în toate cazurile cu mai mulţi martori, OZN-ul este văzut *pe* sau *lângă* locul urmei descoperite mai târziu.

În aceste cazuri selectate, printre martori se află persoane cu pregătire tehnică – medic, pilot, inginer, căpitan de vas, supraveghetor de mină – precum şi un fermier, un muncitor, un preot, un poliţist aflat în patrulare etc.

Urmele de pe sol sunt descoperite aproape imediat în cazurile diurne şi în dimineaţa următoare în cele mai multe cazuri nocturne. O curiozitate firească îndreaptă paşii martorilor spre locul de aterizare şi ei găsesc acolo, de obicei, o urmă care corespunde cu modelul general: fie o zonă circulară supusă în mod uniform unei presiuni, arsă sau uscată, fie un inel al cărui diametru exterior poate fi de 30 de picioare sau mai mult, dar a cărui grosime este de 1 până la 3 picioare (adică diametrul interior şi cel exterior al inelului diferă prin această cifră, în timp ce inelul în sine poate fi mai mare). Mărimea diametrului cea mai des raportată este

de 20–30 de picioare. Se raportează că aproape peste tot inelele persistă săptămâni, luni, uneori ani, şi că interiorul inelului, sau uneori întregul cerc rămâne pentru un anotimp sau două neroditor.

Problema esenţială este de a stabili dacă a existat într-adevăr o legătură între apariţia unui OZN şi urmele de pe sol sau, câteodată, vârfurile rupte ori arse ale copacilor. Cum era de aşteptat, tendinţa a fost de a exclude din sfera ştiinţei inelele şi urmele de aterizare, atribuindu-le unor farse, sau unor cauze naturale, lăsând astfel povara investigaţiei pe umerii câtorva anchetatori particulari, ca Ted Phillips.

Trebuie să fim atenţi să nu confundăm aceste „inele ale întâlnirilor de aproape” cu aşa-numitele „inele ale zânelor”, care nu sunt altceva decât o proliferare de ciuperci; pornind dintr-un punct central, ciupercile se extind într-un cerc care se lărgeşte mereu. Dar după câte ştiu, nicio ciupercă nu poate arde, pârjoli sau înnegri frunzele, după cum nu le poate face să pară că au fost supuse unei temperaturi ridicate venind de sus.

Revenind la metoda noastră de a prezenta prototipul cu ajutorul rezumatelor unor cazuri individuale alese, începem cu unul investigat şi de Phillips şi de mine. Această observaţie a avut loc în Iowa, în iulie 1969. Două adolescente au

declarat că au fost foarte înspăimântate într-o seară, târziu, când, privind pe fereastra dormitorului lor de la o fermă, au văzut „tradiţionala” navă luminată îndepărtându-se în zbor planat de fermă, cu un sunet asemănător celui produs de avioanele cu reacţie (vezi Anexa 1, IA II-12). Tatăl uneia din fete, un fermier, tocmai fusese pe câmpul pe care voia să semene soia şi găsise totul în ordine.

Curând după observaţia OZN, a plouat uşor şi fermierul a ieşit dis-de-dimineaţă ca să verifice dacă ploaia fusese destul de serioasă pentru a împiedica semănatul. Spre surpriza sa, el a găsit un cerc devastat de 40 de picioare în mijlocul câmpului, unde nu fusese nimic cu mai puţin de o jumătate de zi înainte. Nu ştia cum să-şi explice acest fapt. Aflase de observaţia fetelor, dar n-o luase în serios, până când nu a văzut cum arăta câmpul de soia. Locul unde fusese observat obiectul coincidea, în mare, cu poziţia cercului devastat.

Am vizitat ferma după câteva săptămâni şi am văzut cu ochii mei zona circulară. Frunzele atârnau veştejite pe tulpină, ca şi cum ar fi fost supuse unei călduri intense, dar tulpinile nu erau rupte sau îndoite şi nu era niciun fel de urmă pe sol. Totul apărea ca şi cum căldura sau agentul distrugător acţionase de sus şi de la mică distanţă, dar fără contact direct.

Fetele au raportat că obiectul care ar fi putut

fi asociat cu cercul fusese observat la mică distanţă de fereastra lor, că apoi se îndreptase spre nord-vest (el venea de la sud; fetele priveau pe o fereastră dinspre nord şi câmpul se afla la sud de casă, cam la o milă) şi dispăruse, lăsând doar o lumină portocalie pe cer. Potrivit raportului, se rotea în jurul propriei sale axe în sens opus acelor ceasornicului şi avea forma unui castron puţin adânc, răsturnat, cu un fund curbat.

Avea o culoare metalică, neagră-cenuşie, cu o fâşie circulară de lumină roşie-portocalie cam la două treimi din distanţa de la bază de vârf. Forma obiectului era revelată de lumina portocalie. Nu erau vizibile protuberanţe şi nici lumini izolate – doar fâşia de lumină portocalie. Diametrul lui era de 3 sau 4 ori cât cel al Lunii şi una dintre fete credea că obiectul avea mărimea unui automobil văzut la aceeaşi distanţă.

Temându-se de urmările posibile ale publicităţii, fermierul nu mi-a îngăduit să stau de vorba cu cele două fete, dar a fost întru totul de acord să-mi arate cercul şi să răspundă la întrebări. El dorea să nu i se facă publicitate şi nu a încercat să obţină vreun profit; mi-a lăsat impresia că, dacă toată povestea ar fi fost o şarlatanie, ar fi fost greu de găsit vreun motiv plauzibil pentru care el ar fi distrus o porţiune din câmp (cu ce mijloace?) în absenţa oricărei

dorinţi de publicitate sau de câştig bănesc.

S-a raportat adesea, dar rareori minuţios documentat, că, imediat după o întâlnire de aproape, ramurile din vârful copacilor au fost găsite rupte şi frunzele ofilite. Iată încă un domeniu fertil pentru investigaţie. Am aflat despre un astfel de caz datorită amabilităţii Dr. Peter Millman, de la Naţional Research Council of Canada[85], deşi nu l-a investigat el însuşi. Raportul de investigaţie provenea de la Departamentul Apărării Naţionale. Iată un extras din raportul asupra observaţiei care a avut loc lângă malul unui lac, în nordul lui Ontario, la 18 iunie 1967 (vezi Anexa 1, IA II-18):

„În timp ce se întorceau acasă cu barca dintr-o vizită făcută vecinilor [cu doi martori] au observat un obiect strălucitor planând la vreo 50 de picioare deasupra copacilor, la o distanţă de circa jumătate de milă. S-au îndreptat către obiect ca să-l observe mai de aproape, când, deodată, obiectul a coborât spre barcă în mare viteză. Dl. G. a bătut rapid în retragere, folosind întreaga putere de 75 de cai a motorului ca să ajungă la ţărm şi să coboare din barcă. Obiectul a revenit la poziţia iniţială, continuând să planeze. [Martorii] au urcat în barcă şi au încercat să se înapoieze la vecinii de unde abia plecaseră, dar obiectul a părut din nou că efectuează o coborâre spre barcă. Barca a fost

85 Consiliul naţional de cercetări din Canada (N. TRAD.)

imediat trasă la ţărm, iar domnul şi doamna G. au alergat la locuinţa d-lui G. [un altul] şi au trezit toată lumea din casă. Obiectul a planat 10–15 minute şi apoi a dispărut rapid către nord-vest... Nu s-a auzit niciun zgomot... nu bătea vântul, dar dl. G. a afirmat că vârfurile copacilor s-au mişcat puternic în timp ce obiectul a efectuat cele două coborâri.”

Citat din raportul oficial:

„Obiectul a fost descris ca fiind oval, cu o uşoară ridicătură în partea superioară, ca un baldachin. Culoarea era strălucitoare... metalică şi sticloasă. Nu se vedeau lumini, doar vârfurile copacilor păreau că lucesc, albe, când obiectul a efectuat cele două coborâri către barcă. Obiectul s-a înclinat la coborâre, dar a părut că se înalţă în poziţie orizontală şi zbura orizontal când a dispărut. Obiectul se vedea foarte clar cu ochiul liber, deoarece reflecta lumina Lunii. Dl. G. [a apreciat] dimensiunile la aproximativ 25–30 de picioare lăţime şi aproximativ 10–15 picioare grosime maximă. În timp ce dispărea, obiectul a căpătat o nuanţă portocalie. N-au fost semnalate zgomote, nici de observatori, nici de cei care locuiau în două căsuţe, la mai puţin de un sfert de milă de locul unde, după cum se pretinde, plana obiectul. Unul dintre aceştia din urmă... a menţionat că asculta în acel timp la radioul său cu tranzistori postul CKRC pe 630 Kes[86] când au început să se audă paraziţi

86 Kilocicli (n. trad.).

atât de puternici, încât audiţia n-a mai fost posibilă. A privit pe fereastră... crezând că s-a dezlănţuit vreo furtună cu descărcări electrice prin împrejurimi, dar cerul era senin. Radioul a fost verificat şi găsit în bună stare... Niciunul dintre martori nu a consumat alcool în seara observaţiei. Dl. G. are vederea bună, nu are nevoie de ochelari. Câteva mostre de ramuri cu frunze veştejite au fost trimise la Winnipeg pentru analize."

Ultima frază se referă la inexplicabila acţiune asupra vrafurilor copacilor, pe care observatorii o asociază cu apariţia OZN-ului. Raportul sună astfel:

„Department of Forestry and Rural Development[87] informează că nu poate să explice cauzele cărora li se datoreşte ofilirea frunzelor a trei tipuri diferite de copaci: mesteacăn, alun şi cireş, examinate în zona din care fuseseră luate mostrele pentru analiză. Nu există nicio urmă de mălură sau insecte distrugătoare. Sunt vătămaţi mai mulţi copaci, dar nu într-o anumită ordine şi mai ales la vârf. Specialiştii în silvicultură afirmă ca pricina ar putea fi căldura, deşi nicio altă dovadă [obişnuită] nu susţine această ipoteză."

Dr. Millman consideră că lumina era aproape sigur planeta Venus, care, într-adevăr, apunea în nord-vest în momentul acela. Dar aici am

87 Departamentul pentru dezvoltarea rurală şi a pădurilor (n. trad.).

ajuns la punctul central al întregii probleme OZN. Nimeni nu şi-a bătut capul să afle, în acest caz, în ce direcţie priveau observatorii la început şi nimeni nu şi-a dat osteneala să-i întrebe dacă au văzut în acelaşi timp pe Venus şi lumina. Desigur, ne-am putea întreba cum e posibil ca două persoane cu o stabilitate psihică verificată să aibă halucinaţii până într-atât, încât să creadă că Venus a efectuat două coborâri rapide către barca lor, făcându-i să recurgă la viteza maximă pentru a fugi. Aceasta este o altă chestiune care ar fi trebuit să fie cercetată mai aprofundat.

Putem adăuga caz după caz pentru a construi prototipul, dar nu ne-ar fi de mare folos. Se pare că nu există o diferenţă fundamentală între cazurile de întâlniri de aproape în care se constată efecte fizice şi cele în care nu se constată: În ambele categorii sunt necesare informaţii mai amănunţite.

Poate că e de ajuns ca, în final, să relatăm succint încă trei cazuri:

„Doamna J ... a fost atrasă la fereastră de ceea ce i se părea că ar fi farurile de aterizare ale unui avion. Lumina era extrem de strălucitoare şi părea să cadă drept asupra curţii... Temându-se că luminile erau farurile de aterizare ale unui avion care se prăbuşea drept asupra casei, ea a ieşit în grabă cu cele trei fete ale sale, în curte, departe de

luminile care se apropiau şi care se contopiseră într-o singură lumină de un alb intens, uriaşă şi strălucitoare. Cele patru martore înspăimântate stăteau în curte... uitându-se cum lumina cobora în linie dreaptă spre casă, înălţându-se apoi brusc mai multe sute de picioare, luminând un pâlc de brazi care mărginea curtea, coborând dincolo de copacii înalţi şi atingând pământul. Lumina intensă scălda întreaga zonă, inclusiv o latură a casei şi curtea... Obiectul a fost de asemeni observat [după cum s-a raportat] de un ofiţer dintr-o patrulă de frontieră, care fusese avertizat prin radio. El a fost «deranjat» după cât se pare de acelaşi obiect, care se afla destul de jos, aşa că ofiţerul a oprit maşina, a coborât şi l-a observat depărtându-se până când l-a pierdut din vedere. Cele patru martore [împreună] şi ofiţerul au făcut aceeaşi descriere a obiectului: diametrul de circa 30 de picioare, uşor boltit în partea de sus, silenţios, emiţând o lumină albă foarte intensă.

Obiectul a rămas pe sol câteva minute şi apoi s-a înălţat aproape vertical, cu mare viteză, şi a dispărut spre nord-est. În locul unde aterizase, pe stratul de zăpadă de aproximativ 16 inci era o amprentă circulară cu un diametru cam de 10–12 picioare şi pământul de sub zăpada topită părea calcinat. Au fost descoperite urme ovale lungi de 8 inci şi la distanţa de 8 inci una de alta, înşiruite pe un singur rând de la locul aterizării la un pâlc de brazi, unde dispăreau. O lună mai târziu, pe suprafaţa circulară se vedeau încă semnele aterizării.”

Nu m-am ocupat personal de acest caz (vezi Anexa 1, IA II-21), dar l-am inclus deoarece corespunde tipului şi pentru că a fost investigat de un cercetător OZN competent.[88]

Un alt caz ne duce în provincia Quebec, Canada, unde la 11 mai 1969 (vezi Anexa 1, IA II-22), M. Chaput, muncitor la o fabrică de celuloză, a fost trezit, la ferma sa de zece acri, la ora 2 noaptea, de lătratul câinelui. Privind afară, a văzut, după cum menţionează raportul unui cercetător OZN canadian experimentat, o sursă de lumină intensă iluminându-i câmpul, cam la 600 de picioare depărtare. Era atât de puternică, încât lumina toată zona învecinată, inclusiv casa. El a ieşit afara şi a putut să-şi vadă umbra proiectată pe peretele casei. Când a fost interogat, Chaput a spus că, după părerea lui, lumina nu putea fi la mai mult de 15 picioare deasupra solului. Apoi lumina a dispărut, dar el a putut auzi un zgomot ca un fel de sforăit, care se îndepărta.

A doua zi, s-a dus la locul incidentului cu unul din fiii săi, un adolescent, şi cu un copil mai mic şi a găsit nu numai o urmă circulară de tip „tradiţional”, ci şi „trei adâncituri circulare aflate la aceeaşi distanţă una de alta şi închipuind cele trei vârfuri ale unui triunghi cu o

88 Bernier, editor al publicaţiei „OZN-Info”, Seattle, Washington, 12 februarie 1966 (n. a.).

adâncitură dreptunghiulară adâncă de 1 până la 2 inci” lângă mijlocul bazei triunghiului. Anchetatorul presupune că cele trei adâncituri egal depărtate ar fi putut fi provocate de picioarele sau patinele de aterizare, iar adâncitura dreptunghiulară de o trapă care s-a deschis în jos, apăsând solul cu o forţă foarte mare.

Lăsând la o parte explicaţiile, rămâne faptul că acesta este încă unul din cele mai mult de 300 de cazuri catalogate de urme pe sol asociate – conform rapoartelor – cu observaţii foarte de aproape ale OZN-urilor. Ele constituie o problemă care pasionează şi decepţionează în acelaşi timp; decepţionează deoarece, pentru a încerca să o rezolvăm, ar fi necesare mult mai multe date decât cele de care dispunem în prezent, deşi modelul care reiese din rapoartele provenind din lumea întreagă pare, în linii mari, destul de bine definit.

Un ultim caz, cu care de asemeni nu am nicio legătură, dar care este inclus în dosarul Blue Book şi apreciat ca „farsă”, a fost transmis, pe cât se pare, de un ataşat aero de la Paris; acesta, la rândul său, a fost se pare incitat de o scrisoare adresată lui prin intermediul locţiitorului şefului Statului major al Informaţiilor, de la Cartierul General al U.S. Air Force. Scrisoarea conţinea următoarea declaraţie:

„Deşi nu se dă crezare acestui raport, experienţa anterioară cu incidente de acest fel cere ca arhiva Forţelor Aeriene ale Statelor Unite să indice că a fost iniţiată o acţiune oficială, în eventualitatea în care oficialităţile sau publicul ar pune întrebări cu privire la acest incident.”

Incidentul în sine se referă la o observaţie care a avut loc la 14 aprilie 1957, la Vins sur Caramy, Franţa. Dacă este scos din contextul celorlalte cazuri de întâlniri de aproape, el pare desigur bizar şi trebuie să i se atribuie un înalt grad de stranietate. Am putea chiar să fim tentaţi să scuzăm atitudinea autorului comentariului Forţelor Aeriene, căpitanul G. T. Gregory, pe atunci şef al proiectului Blue Book. Dar incidentul *nu poate* fi scos din context. El este doar unul din sutele de cazuri de întâlniri de aproape raportate. Dacă folosim tehnica de la „pavilionul de tir sportiv”, unde trebuie să apeşi pe trăgaci când raţa vine în bătaia puştii, considerând fiecare caz OZN izolat, fără a lua în seamă legătura lui cu cazurile similare, e relativ uşor să-l respingem pe fiecare în parte, ca fiind neinteresant şi lipsit de sens. Este cu totul altceva când devii conştient de prezenţa nu doar a unei raţe într-un anumit moment, ci de aceea a întregului cârd apărând în formaţie.

Iată o prezentare succintă a cazului însuşi.

Conform raportului, o navă ciudată, metalică, de forma unui titirez, înaltă cam de 5 picioare, a aterizat pe un drum, cam la 300 de picioare de două ţărănci în vârstă. Îndată ce a aterizat, s-a auzit un huruit asurzitor provenind de la un indicator rutier de metal situat la 15–20 de picioare de locul aterizării. Indicatorul începuse să vibreze violent.

Strigătele femeilor şi zgomotul indicatorului au fost auzite de un bărbat care se afla la o distanţă de circa 1000 de picioare. Crezând că e vorba de un accident, el a alergat repede într-acolo. A sosit la timp ca să vadă „titirezul” făcând un salt de pe drum, la o înălţime de aproximativ 20 de picioare, virând şi aterizând a doua oară, de data aceasta pe un alt drum, care se desprindea din primul.

În timp ce vira, a zburat pe deasupra unui al doilea indicator rutier şi acesta a vibrat la fel de violent, ca şi cum ar fi fost supus unor „şocuri violente, repetate într-o cadenţă rapidă”. Totuşi, nava propriu-zisă n-a emis niciun sunet. Ea nu a mai trecut şi pe lângă un al treilea indicator (probabil tot metalic). Acest fapt capătă importanţă dacă acceptam mărturia ofiţerilor poliţiei locale care, împreună cu investigatorul, au plasat, conform raportului, o busolă lângă cele două indicatoare care vibraseră şi au constatat o deviaţie de circa 15 grade. Aşezată lângă Renaultul în care veniseră, busola a

indicat o deviaţie de numai 4 grade, dar nu s-a înregistrat nicio deviaţie lângă indicatorul care nu vibrase.

Blue Book a etichetat acest caz drept o mistificare fără nicio dovadă, socotind probabil că nu putea fi altceva. Totuşi, adjutantul jandarmeriei franceze din regiunea respectivă a garantat integritatea morală a martorilor. „El a afirmat imediat nu numai că martorii sunt de bună-credinţă, dar şi că sunt mai presus de orice bănuială de mistificare”.

Dacă se caută o explicaţie „naturală” pentru acest caz, eu aş sugera o explicaţie pur meteorologică mai degrabă decât o mistificare. S-ar putea susţine, deşi eu n-o fac, că un vârtej de praf de forma unui titirez şi având un aspect metalic a făcut să vibreze indicatoarele, şi-a ales locul de „aterizare” de fiecare dată pe un alt drum şi a „magnetizat” indicatoarele rutiere.

Deoarece nu i-am interogat eu însumi pe observatori, pot să-mi întemeiez opinia doar pe raportul investigatorului francez (el pare să fi făcut o anchetă bună, după cum reiese din lectura întregului raport). Dar un vârtej de praf pur şi simplu nu se potriveşte cu faptele raportate.

Acesta este unul din puţinele cazuri pe care le-am inclus în carte fără să fi fost implicat în niciun fel. Poate că cititorul va dori să-l excludă din rândul celorlalte dovezi, socotindu-l doar o

ilustrare a atitudinii oficiale faţă de fenomenul OZN. Însă cazul se înscrie perfect printre celelalte.

Prototipul întâlnirii de aproape de-ai doilea tip se conturează limpede din cazurile alese şi prezentate, dar cititorul şi eu însumi avem motive să fim nemulţumiţi că nu ne stă la îndemână o cantitate mai mare de date. Poate că gradul de stranietate al acestor cazuri este atât de mare, încât ele, literalmente, nu îngăduie o descriere traductibilă în termenii cantitativi folosiţi de fizică şi astronomie. Vom întâlni însă şi o categorie încă mai impresionantă în ceea ce priveşte stranietatea: Întâlnirile de aproape de-ai treilea tip.

Întâlniri de aproape de-al treilea tip

Eu... am făcut semn cu mâna. Spre surprinderea noastră, silueta [din OZN] a făcut acelaşi lucru... Toţi băieţii din misiune au scos o exclamaţie de uimire...

Din raportul pastorului Gill asupra observaţiei de la Boainai, Papua, Noua Guinee

Am ajuns acum la cel mai bizar şi aparent incredibil aspect al întregului fenomen OZN. Ca să fiu sincer, l-aş omite bucuros, dacă asta n-ar însemna o încălcare a onestităţii ştiinţifice, întrucât este vorba despre întâlnirile de aproape

de-ai treilea tip, acelea în care se raportează prezenţa unor creaturi animate. (Spun „animate” mai degrabă decât „vii” ca să nu elimin posibilitatea prezenţei unor roboţi, sau a orice altceva în afara unor făpturi „în carne şi oase”.) Aceste creaturi au fost numite „ocupanţi”, „umanoizi”, „ozenauţi”, sau chiar „ozenosapiens”.

Din păcate, nu poţi omite unele date pur şi simplu pentru că nu-ţi sunt pe plac, sau nu concordă cu noţiunile tale preconcepute. Noi ne împiedicăm de rapoartele despre ocupanţi, deşi putem fi dispuşi să cercetăm cu atenţie rapoartele asupra altor întâlniri OZN. De ce? În acest „festival al absurdului”, cum a denumit Aimé Michel acest aspect al fenomenului OZN, de ce un raport despre o maşină oprită pe şosea de o lumină orbitoare, provenită de la o navă necunoscută, ar fi diferit, în ceea ce priveşte esenţa stranietăţii sau absurdului, de un raport despre o navă din care coboară două sau trei mici creaturi animate?

Deşi nu există o motivaţie logică, mărturisesc totuşi că împărtăşesc această prejudecată greu de explicat. Să fie confruntarea la nivelul materiei animate cea care ne face să simţim o astfel de tulburare şi chiar repulsie? Poate că atâta vreme cât propria noastră raţiune cercetează raportul asupra unei maşini, fie ea oricât de stranie, într-o asemenea confruntare

ne simţim oarecum superiori. Întâlnirile cu creaturi animate, deci, poate, cu o inteligenţă de un alt tip, dau o nouă dimensiune spaimei noastre atavice de necunoscut. Îşi face apariţia spectrul luptei pentru teritorii, al pierderii hegemoniei planetare – spaime care au rădăcini adânci.

Ne deranjează şi altceva: umanoizii par să fie capabili să respire aerul nostru şi să se adapteze cu destulă uşurinţă presiunii atmosferice şi gravitaţiei noastre. Asta pare a fi cu totul anormal, întrucât ar presupune că ei trebuie să vină de pe o planetă foarte asemănătoare cu a noastră. Să fie chiar planeta noastră? Dar cum? Sau sunt roboţi care nu au nevoie să se adapteze la mediul nostru?

Bunul nostru simţ nu acceptă nici măcar ideea existenţei umanoizilor şi asta duce la persiflare, ridicol şi glume pe seama omuleţilor verzi. Întregul concept OZN capătă astfel o proastă reputaţie. Poate că OZN-urile există, într-adevăr, spunem noi, dar umanoizii? Şi dacă aceştia sunt doar plăsmuiri ale imaginaţiei noastre, atunci aşa trebuie să fie şi obişnuitele OZN-uri. Dar ele sunt atestate de atât de mulţi martori demni de încredere, încât nu putem accepta că ar fi simple percepţii greşite. Sunt, atunci, *toţi* aceşti raportori ai OZN-urilor nişte oameni bolnavi? Dacă sunt, care le este boala? Sunt atinse toate aceste persoane de un „virus”

straniu, care nu atacă persoanele „cu judecată”? Ciudată boală, atacând oamenii din toate păturile sociale, indiferent de pregătire sau ocupaţie şi, o foarte scurtă perioadă de timp – uneori doar câteva minute – făcându-i să se comporte într-un fel straniu şi să vadă „lucruri” ce sunt dezminţite de comportarea lor obişnuită şi de acţiunile pe care le întreprind în tot restul vieţii.

Sau umanoizii şi OZN-urile nu sunt decât semne ale unei „realităţi” paralele care, dintr-un motiv oarecare, se arată unora dintre noi pentru perioade foarte limitate? Dar care să fie această realitate? Ce filosof ar putea să răspundă?

Sunt multe astfel de întrebări şi multe relatări greu de înţeles. Întâlnirile în care se semnalează ocupanţi nu pot fi totuşi ignorate: ele sunt prea multe. Există o surprinzătoare şi foarte incitantă literatură pe tema umanoizilor. Într-un catalog întocmit de Jacques Vallée, care conţine 1247 cazuri de întineri de aproape, 750 sunt cele în care se relatează aterizarea unei nave. În mai mult de 300 dintre acestea, deci aproape 40%, s-a raportat că au fost văzuţi umanoizi în navă sau în preajma ei. În ambele categorii (aterizări cu sau fără umanoizi), aproximativ o treime au fost cazuri cu mai mulţi martori.[89]

---

89 Bowen, Charles, *The Humanoids,* Henry Regnery, Chicago; Vallée, Jacques, *Passport to Magonia,* Henry Regnery, Chicago; Bowen, Charles „Flying Saucer Review”, Londra, acum în al 18-lea an de apariţie [„Revista farfuriilor zburătoare” continuă să apară şi astăzi -

Importanţa problemei umanoizilor n-ar reieşi niciodată în urma consultării arhivei Blue Book.[90]

(Din miile de rapoarte primite de Forţele Aeriene, numai 48 raportau aterizări OZN şi numai în 12 din acestea figurau umanoizi – mă refer la anii ale căror dosare am putut să le consult.) în aceeaşi perioadă, au fost raportate, din diferite părţi ale lumii, 223 de apariţii de umanoizi.

Felul în care s-au comportat Forţele Aeriene în puţinele cazuri de aterizări şi în şi mai puţinele cazuri cu umanoizi este el însuşi deosebit de semnificativ.[91]

---

n. trad.]; „Phénomènes Spatiaux” [„Fenomene spaţiale” - n. trad.], Paris; şi „Lumières dans la nuit”, Paris [Revista „Lumini în noapte” apare nu la Paris, ci la Le Chambon sur Lignon - n. trad.] (n. a.).

90 Aterizări OZN cu şi fără ocupanţi (cu excepţia anilor 1952, 1967, 1968, 1969 pentru care dosarele Blue Book sunt accesibile doar parţial - n. a.):

	Catalog Vallée	
	Numărul total de aterizări	*Aterizări cu ocupanţi*
Date insuficiente	8	1

91 Evaluarea cazurilor de aterizare de către Proiectul Blue Book (n. a.):

În ciuda concepţiei false, foarte larg răspândite, potrivit căreia rapoartele OZN de acest fel se datorează unor halucinaţii, numai două din cele 48 de cazuri au fost atribuite halucinaţiilor. Şase au fost etichetate, ceva mai

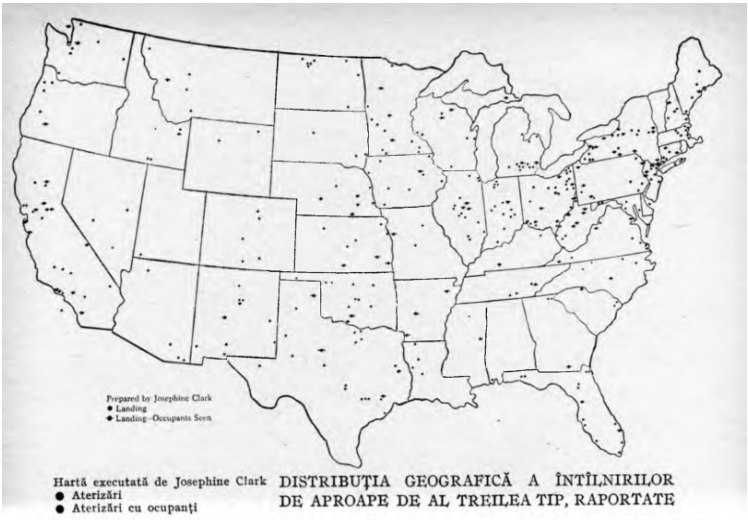

Hartă executată de Josephine Clark
● Aterizări
● Aterizări cu ocupanţi

DISTRIBUŢIA GEOGRAFICĂ A ÎNTÎLNIRILOR DE APROAPE DE AL TREILEA TIP, RAPORTATE

vag, drept „psihologice”; două drept „rapoarte pe care nu se poate conta”, ceea ce în terminologia Blue Book înseamnă „nebun”; şase au fost considerate mistificări, fără justificări temeinice. Majoritatea au fost incluse în categoria „date insuficiente” – termen folosit de Blue Book când se vădea că ar fi prea dificil să se obţină date suplimentare.

În general, preocuparea de a duce cercetarea până la capăt în aceste cazuri a fost redusă sau inexistentă. În nouă cazuri de aterizare a unor

nave necunoscute, nu s-a făcut nicio încercare de a obţine date suplimentare. Au fost atinse totuşi adevărate culmi de „aprecieri creatoare”, punându-se faimosul caz Socorro, din New Mexico, pe seama unei balize şi încă mai faimosul caz Hill pe seama unei inversiuni radar, o apreciere deosebit de stupidă, dat fiind faptul că nu au existat observaţii radar în cazul respectiv, în acel moment al nopţii.

Putem, desigur, să ne întrebăm de ce au ajuns la Air Force numai 12 din cele 65 de cazuri raportate de întâlniri de aproape de-ai treilea tip şi numai 48 din cele 190 de cazuri de aterizare. Presupun că multe cazuri de acest fel au „murit” la bazele aeriene locale, unde au fost raportate. După cum am văzut, metoda folosită în mod curent de Blue Book era de a considera „cazuri” numai incidentele transmise pe canalele oficiale ale Forţelor Aeriene. Deoarece aterizările şi în special „omuleţii verzi” nu erau luaţi în serios (de oficialităţi), probabil că ofiţerii responsabili de la bazele locale au considerat că nu e înţelept să transmită informaţii „absurde”.

E greu să aduc dovezi în sprijinul acestei supoziţii. Ştim totuşi, din surse independente, că s-au raportat aterizări OZN la bazele Forţelor Aeriene Blaine (12 iunie 1965) şi Cannon, New Mexico (18 mai 1954) şi la baza Deerwood Nike (29 septembrie 1957). Niciunul din aceste cazuri n-a fost transmis la Blue Book şi, dacă nu au

fost transmise observaţii care au avut loc chiar la bazele aeriene şi militare, este foarte probabil că rapoartele asupra unor aterizări – şi în special cazurile cu ocupanţi – comunicate telefonic bazelor aeriene de către un civil au fost considerate ca provenind de la un „smintit” şi, deci, nedemne de a trece prin canalele militare. Pentru Blue Book, un astfel de caz era considerat rezolvat la nivel local.

În întreaga perioadă în care am fost consultant al Proiectului Blue Book, mi s-a cerut să cercetez doar două cazuri de aterizări: cazul Socorro, New Mexico, cu umanoizi (vezi Anexa 1, IA III-l) şi cazul Dexter, Michigan, o aterizare raportată doar de două din multele persoane implicate. Am considerat cazul Socorro extrem de convingător şi cazul Michigan cât se poate de neconvingător, deşi cel de-ai doilea s-a bucurat de o publicitate mai mare. Aş putea renunţa deci cu uşurinţă la această categorie bizară, pe considerentul că am hotărât să mă refer doar la cazurile în care am fost implicat personal, o regulă pe care am respectat-o aproape fără excepţie cu privire la celelalte cinci categorii OZN. Totuşi, în ciuda lipsei unor experienţe personale pe tărâmul întâlnirilor de aproape de-ai treilea tip, mă simt obligat să atrag atenţia spre ceea ce s-a raportat, din lumea întreagă, în legătură cu această categorie. Voi recomanda de altfel cititorului

numeroasele relatări din publicaţiile OZN de un nivel mai ridicat pe care le-am amintit, şi două cărţi consacrate în întregime acestui subiect: *The Humanoids* (editată de Charles Bowen) şi *Passport to Magonia* (de Jacques Vallée).

Cititorul va descoperi singur că există o foarte mare asemănare între rapoartele din toată lumea asupra cazurilor cu ocupanţi. El va afla că acestea sunt asemănătoare nu numai în ceea ce priveşte descrierea înfăţişării umanoizilor, dar şi în raportarea comportamentului lor. El şi-i va imagina pe ocupanţi, potrivit rapoartelor, adunând mostre de pământ şi de roci şi ducându-le la bordul navei lor, aşa cum astronauţii americani au adunat roci de pe Lună; îi va vedea arătând, pare-se, interes pentru instalaţiile şi maşinile noastre; îi va vedea chiar furând iepuri, câini şi îngrăşământ artificial!

Ne dăm seama că ar fi mai simplu dacă am putea demonstra că întâlnirile de aproape de-ai treilea tip diferă în mod sistematic de celelalte cinci categorii OZN. Atunci am putea să ne debarasăm de ele, cu un simţământ oarecum liniştitor. Dar ele nu se deosebesc deloc – nici prin repartizarea geografică, nici prin momentele apariţiei, nici prin număr şi nici, mai ales, prin *felul* observatorilor – cu excepţia faptului că numărul relativ al cazurilor cu martori multipli este ceva mai mic (cam o

treime din cazurile de-ai treilea tip au martori multipli) şi că, deşi martorii par să reprezinte aceeaşi secţiune a populaţiei ca şi cei din celelalte categorii, nu sunt atât de mulţi cei care au un oarecare grad de pregătire tehnică. Potrivit dosarelor mele, nu există piloţi, controlori ai traficului aerian, operatori radar sau oameni de ştiinţă autori ai unor rapoarte despre umanoizi. Sunt totuşi persoane care deţin poziţii sociale de răspundere de alt tip: preoţi, poliţişti, ingineri, electronişti, funcţionari publici, directori de bancă, militari, mineri, fermieri, tehnicieni, factori poştali, ingineri de căi ferate, medici şi alte persoane cu ocupaţii bănoase şi vrednice de încredere.

Este deci evident că nu numai smintiţii raportează că au văzut umanoizi. De fapt, nu cunosc vreun raport de acest fel care să provină de la o persoană cu un dezechilibru mental dovedit. Poate că numărul *mai mic* de oameni cu o formaţie tehnică superioară, sau foarte cultivaţi, întâlniţi în această categorie (spre deosebire de celelalte categorii) se datorează tocmai pregătirii lor deosebite, care-i determină să se ferească de a se expune ridicolului.

Pe scurt, se pare că nu putem subîmpărţi fenomenul OZN, acceptând unele aspecte şi ignorând altele. Trebuie să studiem sau întregul fenomen, sau nimic. Întâlnirile de-al treilea tip trebuie să figureze în această carte fără nicio

reţinere.

Urmând pe cât posibil metoda pe care am adoptat-o, şi anume discutarea exclusiv a cazurilor în care am fost implicat personal, le voi alege pe acelea, puţine la număr, cu care am avut de-a face măcar pe departe şi pentru care am putut să obţin o oarecare documentaţie. Din păcate, cel mai convingător caz mi-a parvenit pe cale particulară şi cu condiţia păstrării anonimatului, deci nu poate fi discutat pe larg.

Cazul are patru martori (vezi Anexa 1, IA III-2), toţi familişti şi deţinând funcţii de răspundere. Doi lucrează în domenii care cer garanţii de securitate militară şi slujbele lor ar fi în pericol, dacă anonimatul le-ar fi violat.[92] Potrivit raportului, evenimentul a avut loc în Dakota de Nord, în noiembrie 1961, pe ploaie şi lapoviţă, noaptea târziu. Cei patru bărbaţi au observat aterizarea unei nave iluminate pe un câmp pustiu şi, socotind că o aeronavă se afla în primejdie, au oprit la marginea drumului, au sărit gardul şi s-au îndreptat în grabă către ceea ce credeau că este un avion. Uimirea lor a fost neînchipuit de mare, când au descoperit în jurul navei mai mulţi umanoizi, dintre care unul le-a

92 Spun asta nu ca să aţâţ curiozitatea cititorului, ci ca să arăt colegilor mei, oameni de ştiinţă, cât de greu este să obţii date în acest domeniu. într-un fel, ne-am întors la zilele dinaintea înfiinţării lui Royal Society din Anglia, când oamenii de ştiinţă trebuiau să se furişeze, ca să zic aşa, pe alei dosnice, ca membri ai „Colegiului Invizibil*. (n. a.).

făcut semn să plece, într-un mod amenințător. Unul dintre oameni a tras în umanoid, care a căzut ca şi cum ar fi fost rănit. Nava a decolat imediat şi oamenii au fugit.

A doua zi, deşi, conform propriei lor mărturisiri, nu vorbiseră cu nimeni despre ciudata întâmplare, mi s-a relatat că unul dintre oameni a fost luat de la biroul său şi dus în faţa unor necunoscuţi. Aceştia i-au cerut să-ţi conducă la el acasă, unde au examinat hainele pe care le purtase în noaptea precedentă, în special ghetele, şi au plecat fără să-i dea nicio explicaţie. După câte ştiu, niciunul dintre cei patru bărbaţi n-a mai auzit ceva despre incident. Misterul rămâne întreg.

Alte două cazuri, cele de la Temple, Oklahoma (23 martie 1966) şi de la Atlanta, Missouri (3 martie 1969), trebuie omise, conform regulilor jocului nostru, fiind cazuri cu un singur observator.

Un caz care ar trebui exclus pe baza aceloraşi reguli este extrem de interesanta întâmplare de la Socorro, New Mexico, 24 aprilie 1964 (vezi Anexa 1, IA III-l), dar, fiindcă am studiat acest caz mai în amănunt, voi vorbi despre el.

Deşi, potrivit rapoartelor, OZN-ul a mai fost văzut şi de alţi martori, numai Lonnie Zamora, un poliţist din Socorro, a fost în situaţia de a-i vedea pe ocupanţi. Ancheta mea iniţială, care urmărea să infirme declaraţia lui Zamora,

descoperindu-i contradicţiile interne, şi să demonstreze că Zamora nu e un martor demn de încredere, nu şi-a atins scopul. Am fost impresionat de consideraţia deosebită de care se bucura Zamora printre colegii săi şi sunt gata astăzi să accept mărturia lui, mai ales fiindcă ea corespunde modelului general.

Incidentul Socorro este unul dintre incidentele clasice din literatura OZN şi un scurt rezumat va fi suficient. În după-amiaza zilei de 24 aprilie 1964, Zamora era la datorie. Cam pe la 17,45 se afla în sudul oraşului, angajat în urmărirea unui automobilist care depăşise viteza legala. El a lăsat automobilistul să-i scape atunci când atenţia i-a fost atrasă de o aeronavă care cobora emiţând o flacără. În acelaşi timp, din direcţia aeronavei se auzeau zgomote de explozie. Se afla încă la oarecare distanţă când a putut vedea nava pe sol – părea asemeni unui automobil aşezat pe cant – şi a remarcat prezenţa în imediata ei apropiere a două persoane îmbrăcate în alb.

Din pricina terenului accidentat, a pierdut apoi obiectul din vedere şi nu l-a mai văzut până când maşina a făcut o curbă şi a ajuns la o înălţime mai mare. Spre uimirea lui, s-a pomenit privind în jos, într-o vâlcea nu prea adâncă, la o navă metalică în formă de ou care stătea pe nişte suporturi ieşite din navă. Se afla atunci la mai puţin de 150 de picioare de obiect, destul

de aproape ca să vadă un semn ciudat pe suprafaţa lui. Zgomotele puternice care se auzeau din interiorul navei l-au determinat pe Zamora să-şi caute cât mai iute un adăpost. Privind înapoi, peste umăr, la navă, a văzut-o înălţându-se vertical, îndepărtându-se orizontal şi dispărând, curând după aceea, în direcţia „Canionului de şase mile”.

Între timp Zamora îşi transmisese prin radio raportul la cartierul general şi sergentul Chavez se îndrepta spre el. Dacă n-ar fi luat-o pe un drum greşit, ar fi ajuns la timp ca să vadă şi el nava. Aşa însă, l-a găsit doar pe Zamora, foarte zdruncinat.

— Ce s-a întâmplat, Lonnie? Arăţi de parcă l-ai fi văzut pe dracu, a spus Chavez.

— Poare că l-am şi văzut, a răspuns Zamora.

Am vizitat locul la câteva zile după aceea şi am cercetat urmele aterizării şi vegetaţia arsă. După cum mi-a relatat în cursul unui lung dialog, Chavez cercetase şi el urmele şi plantele calcinate care fumegau încă în momentul când l-a întâlnit pe Zamora la locul aterizării.

Măsurătorile au arătat că diagonalele patrulaterului format de cele patru urme de aterizare se intersectau aproape în unghi drept. O teoremă de geometrie sună astfel: dacă diagonalele unui patrulater se intersectează în unghi drept, mijlocul fiecărei laturi a patrulaterului se află pe circumferinţa unui cerc.

Or, este deosebit de interesant faptul că centrul cercului astfel format coincidea virtual cu principala urmă de arsură de pe sol. În anumite condiţii, centrul de greutate al navei s-ar fi putut afla chiar deasupra centrului cercului, dând o semnificaţie deosebită prezenţei urmei arse.

În timpul unor vizite succesive, am continuat ancheta asupra credibilităţii lui Zamora şi am aflat astfel despre un martor neidentificat, care îşi oprise maşina pentru a lua benzină în nordul oraşului. El le-a vorbit celor de la staţia de benzină despre întâlnirea sa, chiar în sudul oraşului, cu o stranie navă zburătoare, care părea a fi în dificultate şi încerca să aterizeze. Spunea că trebuie să fi fost în dificultate, pentru că a văzut o maşină de poliţie (a lui Zamora) gonind către ea pe terenul nisipos. El n-a putut să identifice nava ca fiind un avion obişnuit.

Am făcut tot ce mi-a stat în puteri să conving Forţele Aeriene să întreprindă cercetări pentru a găsi martorul pierdut, dar cei de-acolo n-au manifestat niciun interes. Pe vremea aceea, mă gândeam că, dacă ar fi fost un caz federal (narcotice sau falsificări), F.B.I. Ar fi descoperit cu siguranţă martorul pierdut. Deoarece era doar încă un caz OZN, s-a adoptat atitudinea obişnuită, aceea de a nu face nimic.

Întâlnirea de aproape de-al treilea tip cu cel mai mare număr de martori a avut loc la 26–27

iunie 1959. În centrul observaţiei s-a aflat pastorul William Booth Gill, un preot anglican, absolvent al Universităţii din Brisbane, care conducea o misiune la Boainai, Papua, Noua Guinee (Vezi Anexa 1, A III-3). Am aflat pentru prima oară mai în amănunt despre acest caz în 1961, la Ministerul Britanic al Aerului, unde fusesem trimis de Blue Book într-o vizită oficială.

Am aflat atunci că părerea armatei britanice în problema OZN era, în esenţă, aceeaşi cu a Proiectului Blue Book; într-adevăr, englezii (ca şi alte guverne) aşteptau ca Forţele Aeriene ale Statelor Unite să rezolve problema. Mi s-a spus destul de făţiş că având în vedere fondurile şi mijloacele de care dispunea Air Force, n-ar fi avut niciun rost să-şi mai bată şi ei capul cu această problemă, şi că ei erau convinşi că Air Force îşi dă osteneala, dar fără rezultat.

Ministerul Britanic al Aerului nu a luat în serios observaţia relatată de preotul Gill şi mi-a încredinţat aproape cu uşurare raportul despre aceasta: părea că le încarcă inutil arhiva. Mai târziu, am avut acces la un raport complet asupra cazului[93], primind o înregistrare pe bandă a unei relatări făcute de pastorul Gill şi, mai recent, o înregistrare de o oră a unei

93 Cruttwell, Norman E., *A Report on Papuan Unidentified Flying Objects (Raport despre obiectele zburătoare neidentificate din Papua),* Misiunea Anglicană, Papua, Noua Guinee. (n. a.).

discuţii a acestuia cu colegul meu Fred Beckman.

Înainte de a pronunţa sentinţa în această problemă, să-l ascultăm pe pastorul Gill. Aşa cum arată câteva extrase din benzile sale, pastorul Gill este absolut sincer. El vorbeşte tacticos şi metodic, înşirând amănuntele încet şi cu grijă. Stilul şi conţinutul înregistrărilor sunt convingătoare. Ar fi greu de crezut că un preot anglican ar născoci o poveste, implicând mai mult de două duzini de martori, cu scopul precis de a induce în eroare. Criticii cazului nu ştiu, în general, că acest raport este doar unul din cele 60 din zona Noii Guinee, provenind cam din aceeaşi perioadă şi cercetate de un coleg al lui Gill, pastorul Norman Cruttwell, care le-a consacrat un raport de ansamblu[94]; dar numai cazul în discuţie implică umanoizi.

Departamentul Aerului al Commonwealth-ului australian se îndoia totuşi de autenticitatea observaţiei, deşi de nicăieri nu reiese că l-ar fi interogat pe preotul Gill în persoană. Iată răspunsul dat unui coleg:

„CANBERRA ACT[95]
28 ianuarie 1970

Dragă domnule,

Răspund la scrisoarea dumneavoastră din 12

94 Ibidem (n. a.).
95 Air Commonwealth (n. trad.).

noiembrie 1969, privind o observaţie aeriană neobişnuită în Boainai, Papua, Noua Guinee. RAAF[96] n-a putut să ajungă la o concluzie fermă asupra raportului şi cercetările întreprinse în colaborare cu Regatul Unit al Marii Britanii şi Statele Unite n-au putut să aducă răspunsuri sau clarificări.

Drept urmare, aceste observaţii au fost clasificate ca fenomene aeriene, dar e foarte probabil că ele s-au datorat reflecţiei unei puternice surse de lumină de origine necunoscută asupra unui nor.

Cu stimă.”

Într-un anumit sens, scrisoarea este corectă. Când OZN-ul luminat strălucitor, văzut de pastorul Gill şi de colegii săi, s-a înălţat vertical, a luminat norii, în timp ce trecea printre ei. Scrisoarea este destul de corectă şi când afirmă că sursa de lumină era necunoscută!

Iată câteva extrase din raportul asupra observaţiilor din Noua Guinee. Primul este din carnetul de însemnări făcute în timpul observaţiilor:

„Observaţiile de la Boainai au reprezentat punctul culminant al unei perioade relativ scurte, dar deosebit de acute de activitate OZN în regiunea de est a Noii Guinee. OZN-urile au fost observate atât de papuaşi, cât şi de europeni. Observaţiile au fost raportate de papuaşi instruiţi şi

96 Royal Australian Air Force (n. trad.).

de băştinaşi complet analfabeţi, relativ neatinşi de civilizaţia occidentală şi, în materie de «farfurii zburătoare», total ignoranţi.”

Iată o scrisoare trimisă de pastorul Gill unui prieten de la o misiune învecinată:

„Dragă David,

Aruncă-ţi ochii asupra acestor date extraordinare. Sunt aproape convins de teoria «vizitei»... Nu mă îndoiesc de existenţa acestor «lucruri» (într-adevăr, nu mai pot să mă îndoiesc acum, când am văzut unul eu însumi), dar mintea mea simplă caută încă dovezi ştiinţifice, înainte de a putea accepta teoria unor vizite extraterestre. Înclin să cred că, probabil, multe OZN-uri sunt mai degrabă aspecte ale unor fenomene electrice, ori provocate de exploziile bombei atomice etc... Totul este mult prea greu de înţeles pentru mine; prefer să aştept ca un băiat isteţ să prindă un OZN şi să-l expună în Martin Square...

Al tău,
William Necredinciosul”

Chiar a doua zi, următoarea scrisoare a fost trimisă aceleiaşi persoane:

„Dragă David,

Viaţa e ciudată, nu-i aşa? Ieri ţi-am trimis o scrisoare... cu părerile mele despre OZN-uri. După mai puţin de 24 de ore, mi-am schimbat întrucâtva

opinia. Noaptea trecută, la Boainai, am urmărit aproximativ patru ore evoluţia unor OZN-uri şi nu există nicio îndoială că sunt manevrate de fiinţe de un anumit fel. Au fost momente în care mi s-a tăiat răsuflarea. Alătur raportul. Te rog, fă-l să circule, dar cu multă grijă, căci nu mai am alt exemplar...

Salutări,

Bill cel convins

P.S. Crezi că ar trebui să-i înştiinţez despre asta pe cei de la Port Moresby?”

Într-o convorbire, pastorul Gill spunea:

„... şi în timp ce eram gata să dau colţul casei, ceva pe cer mi-a atras atenţia şi m-am uitat în sus, către vest. Şi acolo am văzut, la un unghi de 45 de grade, acea lumină uriaşă. Nu mă gândeam, desigur, nici măcar atunci, la farfurii zburătoare. Îmi spuneam că unii oameni pot să-şi imagineze asemenea obiecte, dar eu niciodată. Şi totuşi, iată unul. L-am chemat pe Eric Kodowara şi l-am întrebat «Ce vezi tu acolo, sus?» El mi-a răspuns: «Pare să fie o lumină». Am zis: «Ei bine, du-te şi spune-i profesorului Steven Moi. Spune-i să vină repede». Eric s-a dus ţi a adunat cât de mulţi oameni a putut, şi am stat cu toţii şi ne-am uitat la lumina aceea. Apoi am intrat pe terenul de sport şi ne-am continuat observaţia. Am notat totul aici. M-am hotărât atunci, repede, să iau un carnet şi un creion şi m-am gândit, ei bine, că, dacă se va întâmpla ceva, se va întâmpla acum, iar mâine, sigur, mă voi trezi şi voi crede că a fost un vis, că

n-am văzut de fapt nimic. Dacă voi nota totul cu creionul aici, atunci voi fi sigur cel puţin că nu am visat.”

Iată extrase din însemnările făcute pe carnet:

„Ora 6,45 p.m., cerul: petice de nori joşi. Văzut lumină albă, strălucitoare, direcţia nord-vest. 6,50 chemat Steven şi Eric. 6,52 Steven sosit confirmă nu e stea. 6,55 trimis Eric să cheme oameni. Un obiect mişcând, partea superioară – om? Acum trei oameni mişcându-se, strălucind, meşterind ceva pe punte. Au plecat. 7,00 oamenii 1 şi apoi 2. 7,04 plecat din nou. 7,10 cer acoperit plafon nori cam la 2000 de picioare. Oameni 1, 3, 4, 2 (apăruţi în această ordine) mic reflector electric albăstrui. Oamenii au plecat, reflectorul încă acolo. 7,12 oameni 1 şi apoi 2 apăruţi în lumina albastră. 7,20 proiector stins, oamenii pleacă. 7.20 OZN-ul străbate nor. 8,28 cer senin aici, nori grei deasupra Dogurei. OZN văzut de mine deasupra. Chemat oameni staţiune. Pare să coboare, să crească. 8,29 un al doilea OZN văzut deasupra mării – uneori planând. 8,35 altul deasupra Satului Wadobuna. 8,50 noi formaţii de nori. OZN mare staţionar. Altele vin şi trec printre noi. În timp ce coboară printre nori, lumina se reflectă ca un halou mare pe nor – nu mai sus de 2000 de picioare, probabil mai puţin. Toate OZN-urile foarte clare. Nava «mamă» se vede încă mare, nemişcată. 9,05 nori destrămaţi, numerele 2, 3, 4 au plecat. 9,10 numărul 1 a intrat în nori. 9.20 «Mama» înapoi.

9,30 «Mama» a pornit de-a curmezişul mării, către Giwa. 9,46 OZN-ul de deasupra reapare, planează. 10,00 rămas acolo nemişcat. 10,10 planează, dispare în spatele norului. 10,30 planează foarte sus în porţiunea senină a cerului, între nori. 10,50 cer foarte acoperit, niciun OZN. 11,04 ploaie puternică. Perioada înregistrării datelor asupra observaţiilor OZN-urilor în acest raport: de la 6,45 la 11,04 p.m. Semnat William B. Gill.”

Relatarea pastorului Gill conţine aceste informaţii:

„7,12 seara au apărut oameni 1 şi 2 – lumină albastră. Pot menţiona aici că plafonul de nori era cam la 2000 de picioare şi că am apreciat înălţimea plafonului de nori după un munte. Şi toate acestea se petreceau desigur cu mult sub plafonul de nori. Între timp, într-un interval de 25 de minute, cerul s-a acoperit. La 7,20 OZN-ul a venit prin nori, chiar prin ei. La 8,28 cerul a început să se însenineze din nou, deşi era încă acoperit, plafonul de nori era jos deasupra Giwei. OZN-ul văzut de mine se afla acum deasupra ei. Am chemat oamenii de la staţiune pentru a doua oară în această noapte, cam la 28 de minute după ora 8, şi obiectul părea să coboare şi să devină mai mare... Altele veneau şi treceau prin nori – amintesc că acum erau doar petice de nori. Ele coborau prin nori şi strălucirea discurilor se reflecta pe partea inferioară a norilor, apoi ele intrau iarăşi în nori şi păreau că o fac în joacă.

Apoi a venit noaptea următoare, şi aceasta a fost cea cu adevărat interesantă. Un OZN mare a fost văzut întâi de una din infirmierele de la spital, la 6,00 p.m. ... Lucrurile s-au petrecut astfel: noi ne plimbam şi acest obiect a coborât la un nivel pe care noi l-am apreciat ca fiind cel mai jos şi m-am aflat mai aproape de el ca niciodată. A coborât cam între 300–500 de picioare. Nu era întuneric şi am putut să-l vedem foarte limpede. Era încă luminos şi strălucitor, dar părea foarte aproape şi net. Şi iată, din nou, acea siluetă pe platformă, cum am numit-o, în partea superioară. Iar profesorul a spus: «Mă întreb dacă are de gând să aterizeze pe terenul de joc». Eu am zis: «De ce nu?» Şi atunci i-am făcut semne şi am rămas destul de surprinşi când silueta ne-a răspuns la fel. Atunci Eric, care era cu mine, însoţitorul meu nedespărţit, şi un alt tânăr le-au făcut semne cu ambele braţe, iar siluetele au făcut şi ele semne cu amândouă braţele.”

Deşi nu am investigat personal cazul Gill, care se numără acum printre cazurile „clasice”, sunt impresionat de numărul şi calitatea martorilor, precum şi de personalitatea şi comportarea pastorului Gill, aşa cum apare din raportul său şi din înregistrările pe benzi de magnetofon.

Dr. Donald Menzel de la Harvard, care se autointitulează „inamicul numărul unu al OZN-urilor”, a adoptat un punct de vedere cu totul opus. În lucrarea sa *Analiza cazului pastorului*

Gill din Papua (vezi Anexa 2), el respinge întregul caz, ca fiind o observaţie a lui Venus, pornind de la supoziţia că pastorul Gill nu purta ochelari în acel moment. Din păcate, el nu a ţinut seama că: OZN-ul a fost văzut de mai multe ori şi sub plafonul de nori; planeta Venus a fost văzută separat de Gill; pastorul Gill purta în acel moment exact ochelarii prescrişi de oculist.

O altă întâlnire de aproape de al treilea tip clasică este observaţia de la Kelly-Hopkinsville din 21 august 1955 (vezi Anexa 1, IA III-4), în care umanoizii s-au aflat în centrul scenei, OZN-ul fiind menţionat doar în treacăt. Legătura mea cu această istorie a fost pur întâmplătoare, fiindcă n-am fost chemat în calitate de consultant. La câteva luni după incident, mă ocupam de organizarea a 12 staţii de urmărire a sateliţilor în diferite puncte ale globului, având puţin timp pentru investigaţii OZN. S-a întâmplat totuşi că unul din tehnicienii electronişti, pe care îl angajasem să se ocupe de mecanismele de orologerie cu cuarţ ale camerelor Baker-Nunn pentru fotografierea sateliţilor, era Bud Ledwith, care, după cum am aflat mai târziu, fusese inginer şi crainic la postul de radio WHOP din Hopkinsville, Kentucky. În dimineaţa imediat următoare incidentului de la Kelly, Ledwith a început o investigaţie amănunţită, pe cont propriu. De la

el am obţinut o relatare completă, incluzând schiţele şi declaraţiile scrise, întărite prin jurământ şi semnate.

Dacă e considerat absolut în afara schemei generale a observaţiilor OZN, cazul Kelly-Hopkinsville pare cu totul absurd, ca o ofensă adusă bunului simţ. Acesta din urmă nu s-a dovedit însă o călăuză sigură în istoria trecută a ştiinţei. Arhiva Blue Book cuprinde puţine date despre acest incident, investigat sumar sau deloc. Totuşi, cazul este clasat ca „neidentificat”. Ceea ce, fără îndoială, şi este.

Ledwith i-a interogat pe toţi cei şapte martori adulţi şi a cerut fiecăruia să încerce să-şi amintească înfăţişarea umanoizilor. El a obţinut declaraţii semnate de la fiecare martor adult. Pe această bază a făcut apoi un portret-robot al umanoizilor, pe care martorii l-au confirmat prin semnătura lor. Ledwith mi-a pus la dispoziţie întregul dosar, incluzând desenele şi notele originale, şi mi-a îngăduit să mă folosesc de ele.

Deoarece acest caz clasic a fost descris în alte cărţi, o scurtă prezentare va fi de ajuns. Un OZN „convenţional” a fost văzut, de un singur martor, aterizând într-o vâlcea, lângă ferma locuită de familia Sutton. Întorcându-se la fermă, martorul a povestit ceea ce a văzut. Ceilalţi nu l-au crezut şi l-au luat peste picior. După mai puţin de un ceas, locatarii au fost alarmaţi de lătratul violent al câinelui din curte.

Doi dintre bărbaţii din casă s-au dus la uşa din dos să vadă ce se întâmplă. Un omuleţ „strălucitor”, cu ochii extrem de mari, cu braţele ridicate deasupra capului „ca şi cum s-ar fi predat”, se apropia încet de casă.

În acea regiune, oamenii din categoria socială şi economică a martorilor „întâi trag şi apoi întreabă”. Aşa au făcut şi cei doi Sutton, unul cu o carabină de calibrul 22 şi celălalt cu o puşcă de vânătoare. Amândoi au tras când „ozenautul” era cam la 20 de paşi de casă; s-a auzit un sunet „exact ca şi cum aş fi tras într-o găleată”. Vizitatorul s-a întors brusc şi a dispărut în întuneric.

Curând a apărut un alt vizitator, la fereastră, şi imediat s-a tras asupra lui. Sita de la fereastră păstrează amintirea (o gaură de glonţ) acestui atac asupra invadatorului. Ieşind să vadă dacă îl omorâseră pe intrus, omul aflat mai în faţă s-a oprit o clipă sub o mică ieşitură a acoperişului şi atunci cei din spatele lui au văzut o mână ca o gheară coborând şi atingându-i părul. Din nou focuri de armă, îndreptate împotriva creaturii de pe acoperiş şi împotriva alteia, apărută deodată pe o creangă a unui copac din apropiere. Acesta din urmă a fost lovit, după cât se pare, în plin, dar a *plutit* spre sol (o manevră care avea să fie repetată) şi s-a îndepărtat rapid.

Se pare că nimic nu-i irită mai mult pe fermierii din Kentucky decât ineficacitatea

armelor de foc şi curând întreaga familie s-a baricadat îndărătul uşilor zăvorâte. Din când în când, vizitatorii se arătau din nou la ferestre.

Cam după trei ore, familia a hotărât că au îndurat destul asediul şi, luând în pripă o hotărâre, toţi cei 11 locatari s-au îngrămădit în două maşini şi s-au îndreptat spre oraş, la poliţie. Asta era la ora 11 seara. Deoarece e nevoie de un motiv serios pentru ca 11 persoane să se înghesuie în maşini, noaptea târziu, şi să gonească vreo şapte mile până la postul de poliţie cerând ajutor, putem să ne dăm seama ce teroare trebuie să fi pus stăpânire pe familia Sutton.

Când familia s-a înapoiat, poliţia a cercetat întreaga zonă, scormonind peste tot cu lanternele, dar nu s-a descoperit nimic. După ce poliţia a plecat şi totul a redevenit întunecat şi liniştit, creaturile au reapărut, conform tuturor mărturiilor.

Relatarea lui Ledwith[97] despre felul în care a fost reconstituită înfăţişarea micilor creaturi este relevantă.

„Când am ajuns [la postul de radio] am fost întâmpinat cu întrebarea: «Ai văzut omuleţii verzi?» M-am interesat şi am obţinut o vagă relatare a întâmplărilor din timpul nopţii. Amintindu-mi de un articol pe care-l citisem nu cu mult timp înainte,

97 Relatarea lui Ledwith este reprodusă cu permisiunea sa. (n. a.).

despre modul în care specialiştii poliţiei reconstituie trăsăturile feţei după descrierile martorilor, m-am hotărât să clarific situaţia. Am studiat cândva desenul şi m-am gândit că aş putea să fac nişte schiţe. L-am luat cu mine pe unul dintre agenţii de poliţie, ca să am un martor care să observe, să asculte şi să se asigure că nu-i influenţez pe cei pe care îi interoghez."

În ciuda întâmplărilor din noaptea precedentă, bărbaţii de la fermă se duseseră în oraş, la treburile lor. Femeile au fost de acord să răspundă la întrebări.

„Nu le-am influenţat în niciun fel pe femei când au fost făcute desenele. Ele erau foarte sigure de ceea ce văzuseră, sau nu văzuseră; trebuia doar să urmez indicaţiile lor cu privire la forma feţei, a ochilor, mâinilor şi trupului. Chiar dacă aş fi sugerat ceva în legătură cu felul în care ar fi putut arăta o trăsătură anumită, ele m-ar fi corectat imediat... N-a trecut mult timp până când «apariţia» avea să capete o formă. Ochii erau ca nişte farfurii, mari şi aşezaţi cam la 6 inci unul de altul; păreau să fie cam la jumătatea înălţimii feţei... Capul era rotund şi complet chel în creştet... Am ajuns la trup. Nimeni nu ştia în mod cert dacă aveau sau nu gât, aşa că l-am lăsat deoparte. După părerea femeilor, trupul era subţire şi drept, fără forme. Braţele erau bizare, aproape de două ori mai lungi decât picioarele... mâinile erau enorme şi butucănoase... Singura parte a feţei pe care nimeni n-a putut s-o

descrie a fost nasul... Am încercat să schiţez un nas... dar nicio femeie n-a fost sigură, aşa că l-am şters.”

După ce au discutat trei ore cu femeile, Ledwith şi însoţitorul său au obţinut permisiunea de a se întoarce seara, când bărbaţii aveau să fie acasă. S-au întors puţin înainte de sosirea bărbaţilor. Când aceştia au ajuns acasă, „erau maşini înşiruite pe o jumătate de milă, în ambele sensuri”. Când „Lucky” Sutton, şeful necontestat al familiei, a intrat în scenă, „a păşit în casă ca un urs”.

„Ochii i s-au oprit asupra mesei, unde se afla desenul meu. Fără să rostească vreun cuvânt, s-a aşezat... l-a privit... şi a spus: «Nu, faţa este aproape rotundă, partea de jos nu e ascuţită». Ne-am apucat să lucrăm la desen, folosindu-l drept ghid şi modificându-l la indicaţiile celor trei bărbaţi... Nu se înţelegeau în privinţa gurii. Lucky era ferm convins că nu aveau gură deloc. Iar dacă aveau, nu era decât o linie dreaptă de-a curmezişul feţei. Ca să-i împac pe toţi, am tras o linie dreaptă sus, de la o ureche la alta.

Cele şapte persoane mi-au făcut relatări aproape analoage şi desene aproape identice. Ar fi fost imposibil ca atât de multe persoane să-mi facă relatări şi descrieri false, care să se potrivească atât de bine, fără să fi discutat împreună în prealabil şi să fi hotărât cum trebuie să arate

fiecare trăsătură [şi întâmplare]. Dar trei dintre bărbaţi plecaseră foarte devreme în dimineaţa aceea, la Evansville, şi nu fuseseră acasă în timpul zilei. Acestea nu erau interogatorii în care o persoană să se uite la alta şi să zică: «Crezi că arată cam în felul ăsta?» Nu, toţi cei şapte erau siguri de ceea ce văzuseră şi niciunul n-ar fi retractat vreo afirmaţie... nici chiar dacă ar fi fost supus unui interogatoriu suplimentar. Folosesc acest termen nu tocmai potrivit în ceea ce-l priveşte pe Lucky; nu prea poţi să-l supui pe Lucky Sutton unui interogatoriu suplimentar.

...Când povestea s-a răspândit în afara familiei, ea a fost denaturată în fel şi chip; se pare că toţi cei care relatau întâmplarea adăugau propriile lor idei despre cum arătau creaturile. Din această cauză sunt bucuros că am avut avantajul timpului. Interviul nostru de dimineaţă a fost primul raport complet despre cele întâmplate în timpul nopţii. Femeile erau binevoitoare şi liniştite şi nu ne-a deranjat nimeni... Mulţimea vizitatorilor nu devenise încă stânjenitoare. În seara aceea am vorbit cu bărbaţii în acelaşi fel, îndată ce s-au întors acasă, înainte să fi avut prilejul să discute cu femeile despre primul interviu. Am fost foarte impresionat de sinceritatea tuturor, atât a bărbaţilor, cât şi a femeilor...”

Protagoniştilor acestui caz li s-a făcut atât de multă publicitate ostilă şi au avut de suferit atâtea neplăceri, încât curând au refuzat să mai discute cu cineva problema, ceea ce a făcut ca

întâlnirile ulterioare să fie dificil de realizat. Totuşi, un an mai târziu, una dintre cele mai sincere şi devotate cercetătoare OZN pe care le-am cunoscut, Isabel L. Davis din New York, a călătorit pe cont propriu la Kelly. Sub influenţa personalităţii sale calme, dar hotărâte, mulţi dintre martorii iniţiali au fost convinşi să retrăiască şi să discute în amănunt întâmplările din 21–22 august 1955.

Isabel Davis a scris o relatare completă a vizitei sale, un document excelent, demn de a fi publicat, şi mi-a oferit cu amabilitate o copie a manuscrisului, care, în general, confirmă pe deplin primele investigaţii ale lui Ledwith. Luate împreună, aceste două relatări ne dau o imagine a unei întâmplări cu adevărat bizare şi, în termeni obişnuiţi, cu totul neexplicabile.

Şapte adulţi şi patru copii au făcut declaraţii asemănătoare despre aspectele esenţiale ale întâmplării. Martorii nu făceau parte din categoria „statut necorespunzător” şi această teorie, propusă de D.I. Warren[98], nu poate explica nici observaţia aflată în discuţie, şi nici multe altele. Warren susţine că rapoartele OZN provin mai curând de la persoane a căror situaţie economică nu corespunde capacităţii intelectuale şi pregătirii lor: de exemplu o

98 Mă refer la ipoteza exprimată de D.I. Warren în revista „Science* din 6 noiembrie 1970, pp. 599-603, sub titlul *Teoria statutului necorespunzător fi observaţiile de farfurii zburătoare.* (n. a.).

persoană nu prea instruită având o situaţie economică şi socială relativ înaltă, sau viceversa.

Nu aş fi dat atâta atenţie cazului Kelly-Hopkinsville, dacă nu i-aş fi cunoscut pe principalii investigatori, Ledwith şi Davis, îndeosebi pe Ledwith, care mi-a fost subordonat timp de doi ani, în cadrul programului de urmărire a sateliţilor.

Există un motiv şi mai puternic: „umanoizii" constituie ei înşişi un prototip mereu prezent în decursul anilor, începând, după cum arată atât de convingător Vallée în *Paşaport pentru Magonia,* cu miturile şi legendele multor culturi. Este foarte improbabil ca Suttonii, „care nu aveau telefon, radio, televizor, cărţi, nici măcar multă mobilă", să cunoască bine problema OZN, sau să ştie că de multe ori în trecut fuseseră înfăţişate creaturi ca acelea pe care le descriseseră ei. Asemănarea cu „omuleţii" descrişi de multe culturi este într-adevăr izbitoare.

Nu avem, desigur, dreptul să tragem concluzia că umanoizii de la Kelly sunt doar nişte creaţii ale imaginaţiei, sau, dimpotrivă, că sursa vechilor legende trebuie căutată în apariţiile unor astfel de creaturi în trecut, sau că au fost văzuţi umanoizi reali. Ca şi în privinţa altor aspecte ale întregului fenomen OZN, ceea ce se cere este, evident, un studiu mai aprofundat.

Suttonii înşişi erau convinşi că experienţa lor a fost reală, un mod de a reacţiona care mi s-a părut întemeiat. Raportul Isabelei Davis subliniază acest aspect:

„Suttonii şi-au menţinut relatarea până la sfârşit. Au susţinut cu încăpăţânare, cu furie că spun adevărul. Nici adulţii, nici copiii n-au sugerat măcar posibilitatea unei minciuni sau erori – în public, sau în faţa celor apropiaţi; n-a existat nici urmă de retractare."

Davis remarca în plus lipsa „explicaţiilor raţionale de protecţie" folosite de observatorii OZN-urilor care, deşi personal convinşi, doresc să nu piardă bunăvoinţa semenilor lor, spunând de pildă: „Sigur, trebuie să fi fost un avion... Poate m-am înşelat", însoţindu-şi rezervele cu un râs jenat sau chicoteli. Davis afirmă:

„Se pare că Suttonii nu au fost niciodată tentaţi să retracteze cele spuse, ca să-şi recâştige bunăvoinţa societăţii... Refuzul lor scump plătit de a ceda cât de puţin scepticismului poate că nu dovedeşte nimic în privinţa adevărului mărturiilor lor, dar ne spune ceva despre ei."

Se poate obiecta că în cazul Kelly un singur martor a văzut OZN-ul, deşi 11 persoane au văzut umanoizii. A fost deci mai curând o întâlnire de aproape cu umanoizi, decât cu o

navă. În multe cazuri OZN, ocupanţii au fost văzuţi clar – conform raportului – dar nava lor a fost zărită doar o clipă. Desigur, în cazul Socorro, New Mexico, s-a întâmplat tocmai contrariul. Zamora a văzut ocupanţii numai de la distanţă, dar nava foarte de aproape.

Voi prezenta acum un „caz de contact”, nu pentru că aş da crezare contactului obişnuit, ci pentru că acesta nu este un caz de contact în înţelesul obişnuit: nu are implicaţii pseudo-religioase, sau de cult al OZN-urilor, nici mesaje cosmice plate, lipsite de conţinut. În plus, a fost un caz cercetat foarte amănunţit, constituind subiectul cărţii *Călătorie întreruptă* de John Fuller. Este povestea lui Betty şi a lui Barney Hill.

Totuşi, îmi dau seama că acest caz nu se potriveşte modelului întâlnirilor de aproape de-ai treilea tip, aşa că nu poate contribui la elaborarea prototipului acestei categorii. L-am inclus, într-un sens, pentru a demonstra contrastul dintre el, obişnuita poveste a contactaţilor şi tipica întâlnire de aproape de-ai treilea tip. În plus, cazul este bine cunoscut publicului şi a stârnit mult interes.[99]

Cazul lui Betty şi Barney Hill – cuplu interrasial (el negru, ea albă) din New Hampshire, care, în

99 Ca o consecinţă a apariţiei cărţii lui Fuller şi a publicării versiunii ei reduse, în foileton, într-o revistă de mare tiraj, acesta este unul din cazurile cele mai larg cunoscute. In discuţiile publice, rar mi s-a întâmplat să nu fiu întrebat despre el. (n. a.).

stare de hipnoză provocată separat de psihiatrul Dr. Benjamin Simon, au relatat despre o întâlnire de aproape de-ai treilea tip şi despre răpirea lor la bordul unei „nave spaţiale” – este amplu tratat în cartea lui Fuller. Avem nevoie aici doar de un scurt rezumat (vezi Anexa 1, IA III-5).

Întorcându-se pe un drum singuratic, noaptea târziu, dintr-o vacanţă petrecută în Canada, Betty şi Barney Hill au zărit un OZN care cobora. În cele din urmă, acesta a aterizat şi le-a blocat drumul. Umanoizii s-au apropiat de ei.

Cam după vreo două ore, soţii Hill s-au pomenit tot pe şosea, mai aproape de casă cu 35 de mile, dar fără să-şi amintească ce se întâmplase cu ei în timpul celor două ore. Această amnezie a continuat să-i tracaseze, ducând la tulburări fizice şi mintale; în cele din urmă, au fost trimişi la dr. Simon, ale cărui succese în cazurile de amnezie sunt foarte cunoscute.

Sub hipnoză repetată, ei au relevat în mod *independent* ceea ce se presupune că s-a întâmplat. Cele două relatări concordă într-o măsură considerabilă, deşi nici Betty, nici Barney n-au ştiut decât mult mai târziu ce a spus celălalt sub hipnoză.

În stare de hipnoză, ei au declarat că fuseseră luaţi separat la bordul navei, trataţi bine de ocupanţi, cam cum ar trata oamenii animalele

de laborator, şi apoi eliberaţi, după ce li s-a dat sugestia hipnotică de a nu-şi aminti nimic despre neobişnuita lor experienţă. Se presupune că procedeul eliberării lor explică amnezia care a fost probabil înfrântă numai prin contrahipnoză.

Experienţele medicale efectuate la bordul navei au constat în introducerea unui ac în ombilicul lui Betty Hill şi colectarea de bucăţele de unghii şi mici fâşii de piele. Într-un incident „amuzant”, proteza dentară a lui Barney a fost scoasă; încercarea de a face acelaşi lucru cu Betty, care avea dinţii naturali, a eşuat jalnic.[100]

La puţin timp după publicarea cărţii lui Fuller, eu şi autorul am fost invitaţi să cinăm cu soţii Hill în locuinţa dr. Simon, lângă Boston. Potrivit unei înţelegeri prealabile a tuturor părţilor, dr. Simon i-a cufundat pe soţii Hill într-o transă hipnotică şi mi-a îngăduit să-i interoghez în timp ce se aflau în această stare. A fost o experienţă deosebit de interesantă pentru mine, deoarece, când Barney descria răpirea la bordul navei, era din ce în ce mai agitat şi doctorului Simon îi era greu să-l liniştească.

Conţinutul emoţional al experienţei trăite de soţii Hill mi-a fost transmis „cu voce tare şi în mod clar”, dar, dacă mă gândesc bine,

---

100 Ne putem imagina o comunicare prezentată la un congres ştiinţific pe „planeta X”, în care se arată că expediţia pe Pământ a descoperit că oamenii negri au dantura mobilă, pe când femeile albe au o dantură fixă! (n. a.).

informaţiile obţinute în această şedinţă de un ceas şi jumătate au fost lipsite de importanţă. Fără îndoială, acest eşec se datorează, în parte, nepriceperii mele în a pune întrebări cuiva aflat în stare de hipnoză. Atât Betty cât şi Barney vorbeau întretăiat, cu excepţia momentelor încărcate de emoţie. Ei răspundeau şovăielnic la întrebările directe, amintindu-mi uneori de dificultatea obţinerii informaţiilor de la persoane grav bolnave; făceau lungi pauze. Totuşi, n-am avut nicio clipă impresia unei încercări deliberate de a-mi ascunde ceva. Mai târziu, la cină, soţii Hill erau spirituali, fermecători şi volubili. N-a existat niciun dubiu asupra sănătăţii lor mintale.

Câteva extrase din înregistrarea şedinţei de hipnoză vor ilustra atât intensitatea şocului emoţional, revelată de hipnoză, cât şi sinceritatea absolut evidentă a subiecţilor.

„DR. SIMON: Foarte bine, acum să revenim la momentul final al excursiei făcute la Cascada Niagara, când vă întorceaţi şi aţi avut incidentul cu obiectul zburător neidentificat. Care este impresia dumneavoastră acum? Aţi fost sau nu răpiţi?

BARNEY: Impresia mea este că am fost răpiţi.

DR. SIMON: Aţi fost răpiţi?

BARNEY: Da. Nu vreau să cred că am fost răpiţi, aşa că spun *am impresia,* pentru că aşa mi-e mai

uşor să accept un lucru despre care nu vreau să cred că s-a întâmplat.

DR. SIMON: De ce ţi-e mai uşor?

BARNEY: Pentru că spun „am impresia”.

DR. SIMON: Înţeleg. Ce te nelinişteşte de fapt?

BARNEY: Prea seamănă cu o poveste fantastică. Dacă altcineva mi-ar spune că asta i s-a întâmplat lui, nu l-aş crede şi detest să fiu acuzat de un lucru pe care nu l-am făcut, când ştiu că nu l-am făcut.

DR. SIMON: Pentru ce eşti acuzat?

BARNEY: Nu sunt crezut că am făcut ceva şi ştiu că am făcut.

DR. SIMON: Să presupunem că te-a sugestionat visul lui Betty.

BARNEY: Mi-ar place să fie aşa.

DR. SIMON: Ţi-ar place; ar putea să fie adevărat?

BARNEY: Nu... (strigând): Nu mi-a plăcut să pună lucrul acela pe mine! Nu mi-a plăcut să mă atingă!

DR. SIMON: În regulă, în regulă. Acum ei nu te mai ating, nu te ating deloc. Hai să lăsăm asta. Acum doctorul Hynek va vorbi cu voi şi dl. Fuller poate să vorbească cu voi şi deocamdată veţi respecta instrucţiunile lor, ca şi cum ar fi ale mele. Veţi răspunde la toate întrebările care vă vor fi puse şi veţi îndeplini orice instrucţiuni date de unul dintre noi trei, cât timp Sunteţi în transă. Dar după aceea îmi veţi răspunde numai mie.

HYNEK: Barney, îţi vei aminti totul limpede şi-mi vei spune ce se întâmplă; tocmai ai auzit bip-bip-bip; vreau să-mi spui cu ce semăna sunetul şi apoi fiecare din voi va retrăi ceea ce se întâmplă în timp ce mergeţi cu maşina pe şosea.”

Deodată Barney începe să povestească, probabil din momentul în care apar umanoizii:

„BARNEY; Betty, e acolo – e acolo, Betty! O, doamne, asta-i înnebunitor! Trec peste un pod – nu sunt pe Autostrada 3. Vai de mine! Vai de mine! Vai de mine! [Barney respiră foarte greu]. Nu-mi vine să-mi cred ochilor! Pe şosea sunt oameni. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Nu vreau să înaintez. Nu poate fi acolo. E Luna.

DR. SIMON: Continuă, Barney. Îţi aminteşti totul limpede – totul e limpede.

BARNEY: Am ieşit din maşină şi intru în pădure. E o strălucire portocalie; e ceva acolo. Vai, vai, măcar de-aş fi avut puşca, măcar de-aş fi avut puşca [pe un ton agitat, disperat]. Urcăm pe bord. Aş vrea să mă năpustesc, dar nu pot. Aş vrea să lovesc, dar nu pot. Sunt emoţionat... Trebuie neapărat să lovesc – trebuie neapărat să lovesc!... Mă împiedic şi mă aflu într-un coridor. Nu mai vreau să înaintez. Nu ştiu unde e Betty. Nu mi-a făcut niciun rău; nu vreau să lovesc, dar voi lovi dacă cineva vrea să-mi facă rău. Sunt amorţit. Nu-mi simt degetele. Picioarele îmi sunt amorţite. Mă aflu pe masă!

DR. SIMON: Foarte bine. Poţi să te opreşti aici. Te afli pe masă, dar eşti liniştit şi relaxat şi acum te odihneşti până când voi spune: «Ascultă, Barney». Pentru puţin timp nu vei auzi nimic din ceea ce spun eu. Betty, ce se petrece?

BETTY: Mergem cu maşina. Barney frânează şi frânele scrâşnesc şi Barney întoarce brusc la

stânga. Nu ştiu de ce face asta. Ne vom rătăci în pădure. Facem un viraj. [Pauză]. Barney încearcă să pornească – maşina nu vrea. Acum ei vin spre noi, prin pădure. E ceva neobişnuit cu primul om care se apropie. M-am speriat, trebuie să ies din maşină, să fug şi să mă ascund în pădure...

DR. SIMON: Opreşte-te, Betty, opreşte-te o clipă. N-ai să auzi nimic din ce spun eu."

Aici este o pauză în care Barney strigă disperat şi Dr. Simon se străduieşte din greu să îl calmeze. În cele din urmă, se întoarce din nou către Betty.

„DR. SIMON: Betty, acum poţi să auzi.

BETTY: Da.

DR. SIMON: Continuă.

BETTY: Acum vreau să deschid uşa maşinii şi să cobor, să fug şi să mă ascund în pădure...

HYNEK: Ai văzut vreodată ceva care să semene cu obiectul acela?

BETTY: Nu.

HYNEK: Era luminat de Lună? Puteai să vezi Luna în acelaşi timp?

BETTY: Luna lumina totul în jur. Nu era chiar ca ziua, dar puteam să văd. Era pe sol şi avea ca o ramă de jur-împrejur.

HYNEK: Stătea pe suporturi, sau direct pe sol?

BETTY: Rama se afla puţin deasupra solului şi era o rampă înclinată.

HYNEK: Cât de mare era, Betty? Compară-l ca un lucru pe care-l cunoşti.

BETTY: Am încercat să mă gândesc la asta...

HYNEK: Ce-ai zice de un vagon de cale ferată? Era mai mare, sau mai mic decât un vagon?

BETTY: Nu pot să-mi imaginez mărimea unui vagon. Aş zice că dacă ar ateriza pe stradă – să vedem, ar fi cam de la colţul casei până dincolo de garaj.

HYNEK: La ce te gândeai în timp ce te apropiai tot mai mult de el?

BETTY: Să ies de-acolo dacă pot.

HYNEK: Şi de ce nu puteai?

BETTY: Nu puteam şi atât. Eu... omul lor era lângă mine. Tot ce puteam spune era: «Barney, Barney, trezeşte-te». El m-a întrebat dacă îl chema Barney. Nu i-am răspuns, pentru că am considerat că nu era treaba lui. Apoi, când am ajuns – am văzut lucrul acela... ştiam că ne vor cere să ne urcăm în el. Eu nu voiam să urc. Le spuneam că nu merg – nu vreau să merg. Şi el îmi spunea să înaintez, că ei voiau doar să facă nişte teste simple. Îndată ce vor termina, mă voi întoarce la maşină.

HYNEK: Ţi-au spus de unde vin?

BETTY: Nu.

HYNEK: Ce fel de sunete emiteau?

BETTY: Erau ca nişte cuvinte – ca sunetele unor cuvinte.

HYNEK: Cuvinte englezeşti?

BETTY: Nu.

HYNEK: Şi le-ai înţeles?

BETTY: Da.

HYNEK: Cum explici asta?

BETTY: Era – asta-i tot la ce mă pot gândi – era ca

atunci când înveţi franceza.

HYNEK: Când înveţi franceza?

BETTY: Da.

HYNEK: Crezi că era franceză?

BETTY: Nu, dar era ca atunci când înveţi franceza. Când auzi prima dată un cuvânt franţuzesc, îl gândeşti în englezeşte.

HYNEK: Înţeleg. Ai auzit aceste sunete într-o limbă şi le-ai înţeles ca şi cum ar fi fost în engleză, nu-i aşa?”

Dr. Simon a atins capul lui Betty: „Acum îţi ating capul şi te vei odihni şi relaxa şi nu vei mai auzi nimic până nu îţi ating din nou capul”, a spus el. „Nu vei mai auzi nimic. Barney, acum mă poţi auzi, eşti liniştit şi relaxat. Mi-ai spus că ai intrat în vehicul, nu-i aşa?”

„BARNEY: Da.

DR. SIMON: Te-au dus înăuntru şi te-au aşezat pe o masă.

BARNEY: Da.

DR. SIMON: Şi ţi-au vorbit, nu-i aşa?

BARNEY: Da.

DR. SIMON: Spune-ne cum vorbeau; răspunde-i doctorului Hynek în legătură cu acest lucru.

HYNEK: Barney, i-ai văzut deschizând gura şi, dacă da, cât de larg deschideau gura?

BARNEY: Gurile lor se mişcau şi am putut să le văd.

HYNEK: Încearcă să-mi spui ce fel de sunete scoteau şi dacă semănau cu ceva necunoscut. Există vreun animal despre care crezi că ar putea

scoate astfel de sunete?

BARNEY: Nu.

HYNEK: Cu ce semănau sunetele?

BARNEY: (cu voce tremurătoare): O, o, o.

HYNEK: Ce gândeai despre ei, sau măcar te gândeai la ei?

BARNEY: Mă gândeam ce bine ar fi dacă aş putea să le trag câţiva pumni...

HYNEK: Asta era în timp ce te aflai pe masă?

BARNEY: Da. Voiam să mă bat. Nu ştiam unde e Betty şi totuşi, de câte ori voiam să mă mişc, sau să mă zbat, lumina aceea strălucitoare din capul meu mă liniştea."

Cea mai mare parte a cazului Hill a fost revelată în stare de hipnoză, ceea ce îl face atipic. Prima parte a cazului Hill începe exact ca multe altele – o lumină pe cer care devine mai mare şi mai strălucitoare pe măsură ce se apropie, aterizarea şi înspăimântătoarea experienţă a întâlnirii. Dar răpirea, testele fizice şi întreaga succesiune a evenimentelor până când s-au trezit cu 35 de mile mai departe, după două ceasuri, fără să-şi amintească nimic din cele petrecute în aceste două ceasuri – iată ceva atipic.

Dacă nu ţinem seama deloc de relatarea făcută sub hipnoză, prima parte corespunde modelului. Partea atipică nu e valabilă pentru studiu decât ca o întâmplare atipică. Când, şi dacă alte cazuri de revelaţie hipnotică a unor

întâlniri de aproape vor fi accesibile pentru studiu (să ne amintim că soţii Hill au aşteptat mai mulţi ani înainte de a recurge la tratament) vom fi în stare să vedem dacă şi ele corespund unui model.

Ce putem spune despre ocupanţi? Se pare că ei sunt de două dimensiuni: mari şi mici, cea dintâi dimensiune predominând. Umanoizii de la Hopkinsville şi mulţi din cei menţionaţi în *Paşaport pentru Magonia* sunt foarte apropiaţi ca înfăţişare de „omuleţii" din legende şi poveşti – spiriduşi, duhurile casei etc. Adesea sunt descrişi ca având capete mari, picioare fusiforme şi, în general, capul aşezat direct pe umeri, probabil fără gât. Potrivit rapoartelor, umanoizii mai mari au talia unui om, sau puţin mai mare şi, în general, sunt bine proporţionaţi. Uneori s-a spus că sunt chiar frumoşi. Cei mai mici sunt descrişi, în general, ca având o înălţime de circa trei picioare şi jumătate.

Dar nu e locul aici să încercăm o clasificare a umanoizilor; cititorul va putea să apeleze în acest scop la lucrările citate: *Umanoizii* de Bowen şi *Paşaport pentru Magonia* de Vallée.

Ce se poate spune în final despre întâlnirile de aproape de-ai treilea tip? Ele se deosebesc de alte cazuri de întâlniri de aproape numai prin definiţie, prin prezenţa raportată a ocupanţilor şi prin faptul că nu sunt raportate de oameni pregătiţi şi experimentaţi la fel de des cum se

întâmplă cu alte întâlniri de aproape. Dacă aceste experienţe sunt sau nu trăite şi de astfel de oameni, rămâne, desigur, o problemă deschisă; până când nu vor raporta şi ei cazuri de acest fel, ele nu există virtual şi, deci, nu pot fi studiate.

Împrejurările au făcut ca, în activitatea mea din ultimii 20 de ani, să nu vin în contact direct cu multe cazuri din această categorie; în mare măsură datorită acestui motiv prefer, conform concepţiei mele, să mă întemeiez în studiul problemei OZN pe prototipurile primelor cinci categorii de OZN-uri: lumini nocturne, discuri diurne, cazuri radar-vizuale, întâlniri de aproape de primul şi al doilea tip. Cred că înţeleg mai bine aceste categorii datorită relaţiilor mele cu diferiţi raportori. De aceea trebuie să las la aprecierea cititorului ponderea pe care trebuie s-o aibă întâlnirile de aproape de-ai treilea tip în aprecierea întregii probleme, neuitând nicio clipă că s-ar putea descoperi că tocmai cazurile cu umanoizi sunt cheia întregii probleme.

Partea a III-a
Şi acum încotro?

Introducere:
Colegiul Invizibil

Acum că dumneata, cititorule, ţi-ai făcut o

părere, fie şi introductivă, despre fenomenul OZN şi în special despre datele problemei, poţi să apreciezi şi, sper, să deplângi felul în care a fost tratată problema în decursul celor mai bine de 20 de ani. În această parte, vom cerceta întâi felul în care Forţele Aeriene au tratat public problema, apoi felul în care a tratat-o Comitetul Condon de la Universitatea din Colorado. În fine, voi sugera un mod pozitiv de a aborda problema.

Pe măsură ce te familiarizezi cu bogăţia materialului din acest domeniu şi cu modul în care a fost utilizat, te simţi, aşa cum m-am simţit eu însumi, ca o persoană care ar căuta să descrie unui orb din naştere culorile amurgului. Orbul n-a avut însă de ales, pe când lumea ştiinţifică a pus ştiinţei ochelari de cal, nu fără o oarecare îndreptăţire. Subiectul a fost înconjurat de o mare confuzie şi prea adesea „patronat” de persoane incapabile să-l evalueze şi să-l abordeze în mod critic. Adăugându-se discreditării lui de către „lunatici”, aceşti factori au fost de ajuns pentru a-i determina pe cei mai mulţi oameni de ştiinţă să evite abordarea subiectului OZN.

Un prim pas important în înlăturarea ochelarilor de cal ai ştiinţei l-a constituit, după părerea mea, declaraţia Comitetului special al Institutului american de aeronautică şi astronautică (decembrie 1968) şi publicarea

unor studii asupra cazurilor OZN în *„Journal of Astronautics and, Aeronautics”.* Aceste studii demonstrează limpede existenţa unei provocări adresate curiozităţii umane şi deci oamenilor de ştiinţă, deşi nu este clar cărei discipline ştiinţifice anume. Deocamdată, problema aparţine exclusiv fizicianului, sociologului, psihologului şi chiar celui care se ocupă cu ştiinţele oculte.

Am dovezi pozitive, din corespondenţa mea personală şi din discuţiile purtate cu oameni de ştiinţă, că interesul lor creşte, dar rămâne, în cele mai multe cazuri, anonim. Există într-adevăr şi se consolidează un „Colegiu Invizibil”, al unor oameni pregătiţi din punct de vedere ştiinţific şi tehnic, pe care fenomenul OZN îi intrigă şi care ar fi foarte doritori să întreprindă un studiu serios al acestuia, dacă ar avea prilejul, timpul şi condiţiile necesare. Ei reprezintă un grup internaţional gata să accepte provocarea OZN.

Forţele Aeriene şi problema OZN – pagini din istoria Proiectului Blue Book

DEPARTAMENTUL FORŢELOR AERIENE
CARTIERUL GENERAL AL SECŢIEI DE TEHNOLOGIE STRĂINĂ BAZA FORŢELOR AERIENE WRIGHT-PATTERSON, OHIO 45433

BIROUL COMANDANTULUI

4 septembrie 1968

Dr. J. Allen Hynek
Observatorul Dearborn
Universitatea Northwest
Evanston, Illinois 60 201

1. În ultimii ani aţi criticat public Proiectul Blue Book pentru lipsa de evaluare ştiinţifică a rapoartelor asupra unor obiecte zburătoare neidentificate.

2. Aş dori ca, în următoarele 30 de zile, să vă îndreptaţi eforturile către precizarea acelor zone de activitate ştiinţifică nesatisfăcătoare existente acum în munca Proiectului Blue Book. Vă rog să vă limitaţi referatul la metodologia care ar trebui să fie folosită şi să nu vă preocupaţi de politica Forţelor Aeriene sau de istoria problemei.

3. Recomandările trebuie să fie precise, amănunţite şi practice. Raportul trebuie să ajungă la biroul meu nu mai târziu de 1 octombrie 1968.

RAYMOND S. SLEEPER,
Colonel în Forţele Aeriene ale Statelor Unite,
Comandant

În cei 20 de ani de colaborare cu Forţele Aeriene în calitate de consultant ştiinţific, era

pentru prima oară că mi se cerea oficial să critic şi să-mi spun părerea despre metodologia ştiinţifică şi aplicarea ei la studiul problemei OZN. Este foarte adevărat că, cu câtva timp înainte de primirea scrisorii de mai sus, devenisem un critic din ce în ce mai acerb al Proiectului Blue Book, dar se pare că acest lucru scăpase atenţiei şi reacţiei oficiale. Acum era clar că, în sfârşit, i se acorda atenţie.

Am fost, desigur, încântat că mă voi adresa oficialităţilor şi am răspuns pe larg (vezi Anexa 4). Pentru a situa răspunsul meu într-o perspectivă corectă, este necesar să înfăţişez pe scurt istoria Proiectului Blue Book şi a colaborării mele cu el, şi să arăt clar rolul pe care l-au jucat atât Pentagonul, cât şi comunitatea ştiinţifică în formarea şi cristalizarea poziţiei Blue Book faţă de problema OZN. E de remarcat că scrisoarea colonelului Sleeper nu-mi cere părerea despre politica urmată. Aceasta a continuat să fie hotărâtă, ca şi în trecut, la nivele mult mai înalte şi transmisă prin canalele Pentagonului.

Cu cincisprezece ani în urmă, prestigioasa Comisie Robertson[101] lucrase cinci zile (14–18

101 Eram membru asociat al acestei comisii, dar n-am fost invitat să particip la toate şedinţele. La una din cele la care am asistat, au fost prezentate celebrele filme Tremontain, Utah şi Great Falls, Montana (bine cunoscute tuturor acelora care au urmărit saga OZN), trăgându-se concluzia că reprezintă pescăruşi şi, respectiv, un avion. Desigur, comisia nu a beneficiat de analiza amănunţită a cazului de la Great Falls *(Observational Evidence of Anomalistic Phenomena,* „Journal of

ianuarie 1953) şi enunţase aceste concluzii şi recomandări:

a. Mărturiile despre obiectele zburătoare neidentificate nu cuprind nicio indicaţie că aceste fenomene constituie o ameninţare fizică directă pentru securitatea naţională. Noi credem cu tărie că nu există cazuri care să indice fenomene ce pot fi atribuite unor obiecte artificiale străine, capabile de acte ostile şi că nu există nicio dovadă că fenomenele indică necesitatea revizuirii conceptelor ştiinţifice curente.

b. Preocuparea excesivă şi continuă de a raporta aceste fenomene, în această perioadă tulbure, are ca rezultat primejduirea funcţionării normale a instituţiilor menite să protejeze corpul politic. Citǎm, ca exemple, supraîncărcarea canalelor de comunicaţii cu rapoarte nesemnificative, pericolul ca permanentele alarme false să ducă la nesocotirea dovezilor reale de acţiuni ostile şi cultivarea unei psihologii naţionale morbide pe

---

Astronomical Sciences", [*Constatări decurgând din observarea fenomenelor neobişnuite,* în „Ziarul ştiinţelor astronomice" - n. trad.], vol. XV, Nr. 1, 1968, pp. 31-36) efectuată de dr. M. L. Baker sub auspiciile lui Douglas Aircraft Company, al cărei angajat era atunci. In referatul său, dr. Baker conchide: „...imaginile nu pot fi explicate prin nici un fenomen natural cunoscut".

Am fost nemulţumit chiar atunci de ceea ce mi s-a părut a fi o examinare extrem de superficială a datelor şi de ideile preconcepute trădate de lipsa curiozităţii şi a dorinţei de a cerceta mai profund subiectul. Căci chiar În anul 1953 existau în dosare multe sute de cazuri cu un înalt indice de stranietate şi pe probabilitate (ne aflam în cu totul altă situaţie decât aceea din vremea Proiectului Semn); comisia a examinat circa o duzină. Nu mi-a cerut să semnez raportul comisiei şi nici n-aş fi făcut-o, dacă mi s-ar fi cerut.

care o propagandă ostilă iscusită ar putea s-o folosească pentru a provoca o comportare isterică şi o neîncredere dăunătoare în autoritatea legal constituită.

Comisia a recomandat:

a. Ca agenţiile de securitate naţională să treacă imediat la deposedarea fenomenului OZN de statutul special care i-a fost acordat şi de aura de mister pe care, din nefericire, a dobândit-o.

b. Ca agenţiile de securitate naţională să elaboreze metode de informare, cultivare şi educaţie publică menite să pregătească apărarea şi moralul ţării, să ducă la o recunoaştere cât mai promptă şi la o ripostă cât mai eficientă la indiciile reale de intenţii sau acţiuni ostile.

S-ar părea că atenţia comisiei a fost îndreptată mai degrabă către o problemă de apărare şi securitate, decât către una de ordin ştiinţific. Era de altfel de aşteptat, de vreme ce şedinţa fusese convocată şi participanţii fuseseră instruiţi de C.I.A. Nu s-a făcut nicio menţiune şi nu s-a dat nicio explicaţie foarte numeroaselor cazuri „neidentificate” aflate încă de atunci în dosarele Proiectului Blue Book. Întrucât cazurile au fost alese pentru comisie de către Blue Book, care îşi exprimase punctul de vedere în problema OZN-urilor, natura prejudicială a „procesului OZN-urilor” este

evidentă. Membrii augustei comisii au exemplificat de minune vechiul proverb: „Când îţi păstrezi sângele rece în timp ce toţi cei din jur şi-l pierd, înseamnă că nu înţelegi situaţia”. Comisia n-a avut acces la multe dintre cazurile cu adevărat uluitoare.

În momentul convocării comisiei, Battelle Memorial Institut din Columbus, Ohio, era angajat într-un studiu statistic (care în cele din urmă a apărut ca Raportul Nr. 14 al Proiectului Blue Book, un document remarcabil dacă citeşti printre rânduri) şi ofiţerii de la Battelle, pătrunşi de un adevărat spirit ştiinţific, au arătat[102] că există o evidentă lipsă de date demne de încredere şi că chiar rapoartele bine documentate prezentau un element de dubiu în ceea ce priveşte datele. Ei au cerut o îmbogăţire a datelor înainte de a se lua vreo hotărâre privind orientarea generală şi au lăsat să se înţeleagă că întrunirea Comisiei Robertson era prematura, fiind greu de crezut că lucrările ei vor duce la vreun rezultat. Comisia Robertson a ajuns la un rezultat: ea a făcut ca subiectul OZN să fie socotit nedemn de interes ştiinţific şi aproape 20 de ani nu s-a dat destulă atenţie subiectului pentru a obţine tipul de date necesare chiar şi numai pentru a decide asupra naturii fenomenului OZN. Serviciul de relaţii

---

102 Într-o scrisoare din 9 ianuarie 1953, adresată căpitanului E.J. Ruppelt, primul şef al Proiectului Blue Book. (n. a.).

publice al Forţelor Aeriene a fost evaziv în acest domeniu şi publicul a fost lăsat să hotărască singur dacă atitudinea Forţelor Aeriene este rezultatul unei „muşamalizări” sau al în capacităţii şi confuziei.

Forţele Aeriene au intrat oficial în „arena farfuriilor zburătoare” la 22 ianuarie 1948, ca urmare a unui schimb de scrisori la sfârşitul anului 1947, între generalul comandant a ceea ce erau atunci forţele aeriene ale armatei şi şeful lui Air Materiel Command, Air Technical Intelligence Center (ATIC) la baza forţelor aeriene Wrigh-Patterson, în Dayton, Ohio.

Întâmplările din vara lui 1947 fuseseră tulburătoare: prea multe rapoarte asupra unor obiecte stranii văzute pe cer de persoane aparent competente – piloţi din regiunile muntoase, poliţişti, piloţi comerciali, observatori militari etc. Având responsabilitatea apărării aeriene a ţării, Forţele Aeriene au devenit brusc interesate. Prima explicaţie la care s-au gândit a fost, desigur, că o putere străină a inventat un nou şi potenţial sinistru aparat care, în mod evident, constituie o ameninţare pentru securitatea noastră. Oricât de înfricoşătoare ar părea, era totuşi o idee care putea să-i vină imediat în minte unui militar şi pe care el simţea că poate s-o înfrunte. Obţinerea de informaţii despre tehnologiile străine intra direct în atribuţiile Forţelor Aeriene. Şi astfel s-a născut

„Proiectul Semn”, numit uneori, incorect, „Proiectul Farfurie”. Personalul său urma să examineze critic prima serie de rapoarte şi foarte curând după aceea am fost invitat să verific câte dintre rapoarte aveau, probabil, un punct de plecare astronomic.

Dar evoluţiile raportate ale „farfuriilor zburătoare” nu se potriveau cu ceea ce se putea aştepta de la nişte aparate militare tehnologic avansate şi doar o parte a observaţiilor a putut fi atribuită cu certitudine obiectelor sau evenimentelor astronomice. În cadrul Proiectului Semn, părerile au devenit, curând, net divergente: era aceasta o tehnologie străina, sau o tehnologie *cu adevărat străină*? Nave din spaţiul cosmic? Psihoză colectivă? Manie generată de nervozitatea postbelică?

Divergenţa s-a accentuat pe măsură ce a devenit din ce în ce mai clar că ipoteza unei tehnologii străine „obişnuite” era de nesusţinut. Se ivise o „ruptură în explicaţie”. Ori întregul fenomen era de natură „psihologică (o expresie folosită adesea, în lipsa unei explicaţii convingătoare), ori în spatele lui se afla ceva de care nimeni nu voia să ţină seama. Când mintea este confruntată pe neaşteptate cu „fapte” care sunt într-adevăr incomode, care refuză să se insereze în imaginea lumii înconjurătoare admisă în mod obişnuit, asistăm la un efort

disperat de a depăşi acea „ruptură”, mai degrabă emoţional decât intelectual, căci aceasta din urmă atitudine ar cere o recunoaştere cinstită a insuficienţei cunoştinţelor noastre. Se fac eforturi frenetice fie pentru a găsi o explicaţie *ad hoc* care „să salveze fenomenul”, fie pentru a discredita datele. Când suntem puşi în faţa unei situaţii care depăşeşte cu mult capacitatea noastră de înţelegere, se pare că intră în funcţiune o cenzură mintală care tinde să blocheze sau să evite un fenomen „prea straniu” şi să ne facă să căutăm refugiu în ceea ce ne este familiar.

Istoria ştiinţei abundă în „explicaţii satisfăcătoare” menite să păstreze *statu quo*-ul existent. Descoperirea fosilelor unor specii dispărute, dovezi puternice ale valabilităţii teoriei evoluţiei biologice, a fost primită cu multe încercări de a distruge degetul-fosil care arată neîndoielnic spre evoluţia darwinistă. Au existat de asemenea multe „explicaţii satisfăcătoare” înainte ca faptele să impună acceptarea teoriei circulaţiei sângelui, ipoteza heliocentrică, hipnotismul, meteoriţii, bacteriile generatoare de molime şi multe alte fenomene acceptate astăzi.

În 1948, Proiectul Semn s-a aflat în faţa unei „rupturi în explicaţie” majore şi a cerut ajutor de la consultanţii săi ştiinţifici, atât din cadrul Forţelor Aeriene, cât şi din rândul oamenilor de

ştiinţă. Reacţia acestora a fost cea aşteptată, cea întâlnită de-a lungul secolelor: „Acest lucru nu poate fi, deci el nu există”. Ruptura în explicaţie depăşea cu mult capacitatea de înţelegere, astfel că refuzul de „a cântări şi a judeca”, semnul distinctiv unanim acceptat al omului de ştiinţă, a devenit evident.

Pentru a avea o atitudine corectă faţă de comunitatea oamenilor de ştiinţă, trebuie să subliniem faptul că datele existente n-au fost prezentate într-un mod corespunzător şi conţineau o mare cantitate de absurdităţi – rapoarte stupide, percepţii greşite ale lui Venus şi ale unor meteori, aparţinând unor ignoranţi, toate având o tentă emoţională.

Atribuţiile mele limitate în cadrul Proiectului Semn (eliminarea rapoartelor datorate unor cauze astronomice) mi-au îngăduit totuşi să-mi dau seama curând de existenţa unor cazuri care, de la prima vedere, constituiau evidente sfidări adresate ştiinţei. Dar puteau fi ele considerate astfel? Era clar pentru mine că, datorită sărăciei de date ştiinţifice esenţiale a rapoartelor, misterul acestora s-ar fi putut risipi uşor dacă astfel de rapoarte ar fi fost urmărite atent şi investigate judicios. Problema lipsei unei investigaţii judicioase a fost prezentă de la început.

Fiind pe atunci doar un tânăr cercetător şi nevrând să devin un martir, sau să mă fac de

râs pe baza unor date incomplete, m-am hotărât să rămân neutru şi să las fenomenul să se confirme sau să se infirme singur. Consilierii mai în vârstă şi mai reputaţi ai Pentagonului manifestau un dispreţ total faţă de problema farfuriilor zburătoare şi trebuia să recunosc faţă de mine însumi că, deşi incitante, datele erau cu totul insuficiente pentru a fi concluzive din punct de vedere ştiinţific. Numai după ce au trecut mai mulţi ani şi datele de acest fel au continuat să curgă nu numai din această ţară, ci şi din multe altele, am putut să înţeleg că fenomenul a fost cu adevărat confirmat: erau prea multe incidente care nu puteau fi explicate în termeni „obişnuiţi”.

Atitudinea oficială a Pentagonului a fost dictată în mare măsură de comunitatea oamenilor de ştiinţă. În definitiv, nici chiar un general-maior nu doreşte să fie luat în râs de membrii sus-puşi ai ierarhiei ştiinţifice. Un exemplu a fost, desigur, doctorul Menzel, profesor de astronomie la Harvard, care a manifestat un interes aproape obsesiv faţă de problema farfuriilor zburătoare, deşi acest subiect era foarte îndepărtat de domeniul său ştiinţific. El a proclamat sus şi tare că OZN-urile sunt o absurditate şi a fost campionul „teoriei mirajului”. El a atribuit mirajelor anumite proprietăţi, aplicate apoi OZN-urilor, a căror existenţă a fost demonstrată a fi iluzorie chiar

de către Forţele Aeriene.[103]

Dar nu numai Dr. Menzel a cedat în faţa sindromului „rupturii în explicaţie”, deşi el a influenţat fără îndoială poziţia „ştiinţifică” oficială a Pentagonului. Aproape toţi oamenii de ştiinţă s-au descotorosit rapid de această problemă, unii simţind o mare plăcere să joace rolul de pontifi în faţa unui public nespecializat. Oprobriul ştiinţei era, în mare măsură, întemeiat. Rapoartele bazate pe percepţii greşite abundau şi contingentul de aiuriţi pândea în culise, sau îşi făcea cunoscută prezenţa prin cultul farfuriilor zburătoare, prin broşuri şi declaraţii pseudoreligioase.

Mărturisesc că mi-a făcut mare plăcere să pun în încurcătură astfel de grupuri şi pe autorii nechibzuiţi sau impresionabili ai unor rapoarte OZN. Am fost satisfăcut, de pildă, să stabilesc că un raport asupra unei „nave-mame cu patru însoţitori” se datora fără îndoială, observării printr-un mic telescop a planetei Jupiter şi a celor patru sateliţi mai mari ai săi, sau să dovedesc că ceea ce o femeie numise „o navă spaţială cu lumini în partea din spate” nu era

---

103 Menkello, F.G., *Quantitative Aspects of Mirages (Aspecte cantitative ale mirajelor).* Raportul nr. 6112. Menkello era locotenent-major al Forţelor Aeriene, lucrând la Environmental Technical Applications Center (Centrul de aplicaţii tehnice pentru mediul înconjurător). „Este uşor de demonstrat că «lentilele de aer» şi «inversiunile puternice» postulate, printre alţii, de Gordon şi Menzel n-ar putea să dea naştere mirajelor care le sunt atribuite decât la temperaturi de mai multe mii de grade Kelvin.” (n. a.).

decât un meteor strălucitor.

Dar cele 237 de rapoarte iniţiale ale Proiectului Semn nu erau convingătoare şi nu susţineau ipoteza „vizitatorilor din spaţiu”. Revăzând în 1970 aceste cazuri, mi-am dat seama de calitatea lor cu totul necorespunzătoare. Rapoartele din perioada 1950–1959 şi din 1966 şi 1967 erau mult mai valabile, atât în privinţa gradului de stranietate, cât şi în privinţa credibilităţii martorilor. În 1947–1948 nu prea era ce să trezească interes. Au fost desigur unele rapoarte care, la prima vedere, sugerau că nu este posibilă o explicaţie fizică normală, dar chiar şi acestea erau nesatisfăcătoare, pentru că nu constituiseră obiectul unei investigaţii adecvate; multe date importante lipseau. Printre primele 237 de cazuri OZN nu se aflau întâlniri de aproape care să poată concura prin calitatea detaliilor cu rapoartele mai recente din această categorie şi existau doar câteva rapoarte radar (nesemnificative). Discurile diurne constituiau categoria preponderentă în ansamblul cazurilor neexplicate de Proiectul Semn şi apăreau doar câteva cazuri incitante de lumini nocturne.

Chiar şi astăzi, dacă mi s-ar cere să interpretez numai datele acestor prime cazuri aflate la dispoziţia Forţelor Aeriene, fără să cunosc tipurile de rapoarte OZN care mai târziu s-au conturat cu claritate în toată lumea, aş

ajunge tot la concluzia la care am ajuns în 1949: exista un număr de rapoarte cu adevărat enigmatice, ale căror date erau însă insuficiente pentru a fundamenta concluzii precise. Chiar aşa, aş repeta concluziile mele din 1953: subiectul merită investigaţii ştiinţifice suplimentare.

Pentru a fi obiectivi, trebuie să recunoaştem că, oricât de criticabile ar fi Forţele Aeriene pentru atitudinea lor faţă de OZN-uri, nu e mai puţin adevărat că misiunea lor, mai ales în 1949, urmărea nu un scop ştiinţific, ci unul legat de apărare. Forţele Aeriene şi-au îndeplinit sarcina când au demonstrat că fenomenul OZN nu prezenta nicio dovadă imediată că ar fi ostil şi nu constituia o ameninţare pentru securitatea naţională.

Dacă în acel moment Forţele Aeriene ar fi transferat problema unei organizaţii ştiinţifice de tradiţie şi de prestigiu, istoria problemei OZN ar fi putut fi cu totul alta. Un mic grup operativ de oameni de ştiinţă, buni cunoscători ai problemelor fundamentale, funcţionând permanent şi publicând cu o anumită periodicitate rezultatul lucrărilor sale în presa de specialitate, ar fi fost de ajuns.

Forţele Aeriene au ales însă o altă cale. Îndată ce Pentagonul şi-a definit cu fermitate politica în problema OZN şi a respins istorica *Apreciere a situaţiei* (trimisă de o parte a membrilor

Proiectului Semn prin canalele informative direct eşaloanelor superioare), în care se conchidea că rapoartele despre farfuriile zburătoare dovedesc existenţa unei inteligenţe extraterestre, Forţele Aeriene au intrat într-o lungă perioadă de relaţii publice stângace şi nefericite. Publicarea unor broşuri de propagandă şi comunicate de presă, concepute adesea neinspirat şi contradictoriu, a inaugurat era confuziei, 1950–1970. Insistenţa asupra secretului oficial şi repetata „clasificare” a documentelor erau greu de înţeles de vreme ce Pentagonul declarase că problema de fapt nu există.

Rolul Forţelor Aeriene în această perioadă a fost în acelaşi timp hotărâtor şi enigmatic. A fost hotărâtor, pentru că restul lumii (respectiv alte guverne ale căror departamente primeau de asemeni rapoarte OZN) s-a orientat după Forţele Aeriene ale S.U.A. Când întrebam ce s-a făcut în acele ţări în problema OZN, de multe ori mi se răspundea că, de vreme ce Statele Unite, cu posibilităţile lor financiare şi de altă natură, se ocupă de problemă, ce-ar mai fi putut face celelalte ţări, cu posibilităţile lor limitate? Ele aşteptau rezultatele investigaţiei efectuate în Statele Unite.

A fost enigmatic, datorită întrebării fireşti: dacă fenomenul OZN nu era nimic altceva decât percepţii greşite, înşelătorii etc., de ce să nu se

renunţe la un program OZN? De ce să se adopte o atitudine confuză şi falsă în relaţiile cu publicul, atitudine care de multe ori constituia o insultă pentru inteligenţa oamenilor competenţi? Câteva din aprecierile Blue Book asupra unor rapoarte sincere au fost atât de cusute cu aţă albă, încât mai târziu a trebuit să fie retrase. Erau toate acestea o perdea de fum, o treabă făcută de ochii lumii, Proiectul Blue Book fiind doar un paravan, iar veritabila anchetă fiind condusă de o altă agenţie?

Dacă problema ar fi fost încredinţată de la început unei comisii ştiinţifice permanente sau unui institut, subiectul ar fi dobândit respectabilitate ştiinţifică, iar Forţele Aeriene o imagine demnă. Publicul ar fi putut lua cunoştinţă pe căi nesenzaţionale despre ceea ce era enigmatic şi necunoscut încă, şi despre rapoartele identificate cu certitudine ca fiind rezultatul unor percepţii greşite, mistificări etc. Deoarece publicul nu s-ar mai fi temut de ridicol, sprijinul şi interesul său ar fi fost asigurate. S-ar fi putut stabili dacă există vreun „semnal” în „zgomotul” relatat; dacă există în rapoartele globale OZN material empiric cu adevărat nou. O comisie ştiinţifică civilă, operand la un înalt nivel de competenţă, ar fi obţinut probabil cooperarea unor grupuri ştiinţifice internaţionale. A constituit de la început o greşeală plasarea subiectului într-o

atmosferă de Science fiction militar, greşeală agravată mai târziu de aparenta duplicitate a declaraţiilor publice. Dacă acea comisie ştiinţifică la care m-am referit ar fi conchis, după un studiu serios, că rapoartele nu conţin nimic care ar putea să intereseze ştiinţa, această concluzie ar fi fost în general acceptată, fireşte, cu excepţia cultiştilor şi exaltaţilor. Dacă rezultatul ar fi fost altul, s-ar fi putut organiza studii amănunţite şi o cercetare aprofundată.

A fost aleasă însă o cale cu totul diferită. Proiectul Semn a început cu o prioritate de 2A, 1A fiind cea mai înaltă.

La puţin timp după ce am devenit consultant al proiectului, am aflat că au fost disensiuni interne chiar de la început. Unii susţineau că farfuriile zburătoare sunt nişte aparate ruseşti, alţii credeau că provin din spaţiul cosmic, şi mai erau, desigur şi alţii, care considerau întreaga problemă drept o absurditate.

De la semnarea contractului, mi s-a cerut să lucrez cu totul independent de ceilalţi consultanţi şi membri ai Proiectului Semn. Această separare urmărea probabil să mă apere de orice influenţă. Raportul meu final, întocmit cu sprijinul competent al lui Charles Summerson, a fost terminat după ce Proiectul Semn se transformase, oarecum misterios, în Proiectul Ranchiună, la 11 februarie 1949. N-am fost informat despre schimbare şi am continuat

să fac tot posibilul ca să găsesc explicaţii astronomice logice pentru cât mai multe din cele 237 de rapoarte.

Trecerea la Proiectul Ranchiună a marcat adoptarea unei atitudini de respingere categorică a problemei OZN. Acum declaraţiile serviciului de relaţii cu publicul asupra cazurilor OZN semănau foarte puţin cu faptele reale. Dacă un caz conţinea elemente care puteau fi atribuite unui avion sau balon, obiectul devenea în mod automat un avion sau balon, în comunicatul de presă.

Vorbind despre ipoteza potrivit căreia această respingere ar fi constituit o parte a unei perdele de fum menite să ascundă faptele semănând confuzie, căpitanul Ruppelt scria: „Nu este adevărat; a fost doar o lipsă de coordonare. Dar dacă Forţele Aeriene ar fi încercat într-adevăr să tragă o perdea de confuzii, ele n-ar fi putut să facă o treabă mai bună”.[104] Spre exemplificare, Ruppelt citează dintr-un comunicat al Pentagonului, care stabilea că farfuriile zburătoare erau: a) frânturi de meteoriţi ale căror cristale reflectau lumina soarelui, b) nori aflaţi la mică înălţime, luminaţi de soare şi c) boabe de grindină aplatizate pe o traiectorie aproape orizontală. Ruppelt avea dreptate când spunea: „Problema a fost abordată într-o

104 Ruppelt, Edward, *Report ort Unidentified Flying Objects,* p. 80 (n. a.).

atmosferă de confuzie organizată”. Încrederea în capacitatea sau dorinţa Forţelor Aeriene de a face faţă problemei era în declin încă din 1949. Ruppelt a descris excelent această perioadă în *Raport despre obiectele zburătoare neidentificate,* carte care ar trebui să fie citită de oricine este serios interesat de istoricul problemei. Din contactele pe care le-am avut cu el, mi-am dat seama că este de bună-credinţă şi foarte intrigat de întregul fenomen.

Tranziţia de la Proiectul Semn la Proiectul Ranchiună a avut loc înainte de a-mi fi terminat raportul şi, în momentul în care l-am prezentat, climatul devenise puţin favorabil unei cercetări serioase asupra farfuriilor zburătoare. „Această drastică schimbare a atitudinii oficiale este tot atât de greu de explicat, pe cât le-a fost de greu multor oameni care ştiau ce se petrecea în interiorul Proiectului Semn să o accepte”[105] scria Ruppelt. El scria, de asemenea: „Această schimbare de concepţie m-a nemulţumit. Existau, aşadar, oameni care hotărau că problema OZN nu merită atenţie tocmai în momentul când calitatea rapoartelor părea să se amelioreze. Din câte puteam să-mi dau seama, schimbările de concepţie ar fi trebuit făcute în celălalt sens...”[106]

Sunt întru totul de acord. Primele rapoarte, în

105 *Ibid,* p. 81.
106 *Ibid.,* p. 81.

special cele pe care le-am studiat la început în cadrul Proiectului Semn, erau de o calitate mult inferioară celor care le-au urmat. Unele se limitau la câteva zeci de cuvinte, fără amănunte necesare aprecierii corespunzătoare.

Ruppelt a atribuit schimbarea de atitudine faptului că militarii vor răspunsuri clare, nu mistere: „Înainte, dacă sosea un raport interesant şi ei voiau un răspuns, tot ceea ce obţineau era: «ar putea fi adevărat, dar nu putem dovedi acest lucru». Acum, o astfel de întrebare primea un răspuns rapid: «A fost un balon» şi toţi, de la ATIC până la Pentagon, se felicitau. Toţi se simţeau minunat”.[107]

Ruppelt a descris perioada de după înfiinţarea Proiectului Ranchiună ca un fel de „Ev Mediu”. Cu mai multă uşurinţă decât echipa mai experimentată a Proiectului Semn, noul personal a inventat şi folosit teorema Forţelor Aeriene: „Asta nu poate exista, deci asta nu există”. Ruppelt spune: „Totul era evaluat pornindu-se de la premisa că OZN-urile nu pot să existe”[108] şi „Rapoarte OZN bune continuau să sosească în proporţie de zece pe lună, dar ele nu erau verificate sau cercetate. Cele mai multe erau înlăturate”.[109]

În anii care au urmat, pe când eram

---

107 *Ibid.,* p. 82.
108 *Ibid.,* p. 83.
109 *Ibid.,* p. 88.

consultant al Proiectului Blue Book, niciun raport sosit pe canalele militare oficiale nu a fost înlăturat, dar s-au făcut doar tentative cu totul superficiale de a efectua o investigaţie serioasă. Această constatare este valabilă mai ales în ceea ce priveşte cazurile deosebit de ciudate, care erau evaluate de obicei ca „neidentificate” şi date de o parte. Scopul fusese atins: OZN-ul fusese identificat ca „neidentificat”.

După ce mi-am depus raportul, în aprilie 1949, la scurt timp după înfiinţarea Proiectului Ranchiună, n-am mai avut nicio legătură cu Departamentul OZN de la Dayton. Am aflat deci abia mai târziu ce s-a întâmplat în timpul „Evului Mediu”.

Raportul meu avea peste 300 de pagini, multe dintre ele aproape albe, conţinând doar afirmaţia: „Nu există o explicaţie astronomică pentru acest raport”. Obligaţia mea era astfel îndeplinită. Uneori îndrăzneam mai mult: „Putem presupune că a fost observat un grup de baloane (pentru studiul razelor cosmice) a cărui mişcare aparentă era doar o reflectare a mişcării avionului.”

În introducerea raportului, scriam: „Marele public pare să adopte cu precădere două atitudini faţă de farfuriile zburătoare: 1) toate observaţiile sunt rezultatul unor interpretări eronate sau al unor înşelătorii şi 2) «trebuie să

fie ceva aici». Din prima clipă, am încercat să consider fiecare raport... ca pe o declaraţie sinceră făcută de observator şi să nu îmbrăţişez niciuna dintre cele două atitudini”.

Arătam ce dăuna atunci şi avea să dăuneze în continuare Departamentului OZN: datele insuficiente şi lipsa oricărui efort de a remedia această situaţie. Scriam: „Aproape toate datele de care se ocupă acest raport de 300 de pagini sunt incomplete şi inexacte, iar unele de-a dreptul contradictorii. Iată de ce a fost evident imposibil să se ajungă la concluzii ştiinţifice limpezi. Cele mai multe concluzii sunt propuse în termeni de probabilitate, gradul acesteia fiind apreciat pentru fiecare raport în parte”.

Cu vreo două luni mai devreme, Proiectul Semn înaintase un raport secret, pe care l-am văzut numai după câţiva ani şi care susţinea:

„Nu dispunem încă de dovezi certe care să confirme sau să infirme existenţa obiectelor zburătoare neidentificate ca tipuri noi şi necunoscute de avioane. Un număr limitat de incidente au fost identificate ca obiecte cunoscute.

Pornind de la posibilitatea ca obiectele să fie într-adevăr tipuri de avioane neidentificate şi neobişnuite, se analizează câteva rapoarte din punct de vedere tehnic, pentru a determina particularităţile aerodinamice, propulsia şi sistemele de comandă necesare pentru ca obiectul să se comporte aşa cum se arată în rapoarte.

Obiectele observate au fost grupate în patru categorii, după forma lor:

1. Discuri zburătoare, adică aparate foarte puţin asemănătoare cu un avion.
2. Corpuri în formă de torpilă sau ţigară fără aripi sau ampenaje vizibile în zbor.
3. Obiecte sferice sau în formă de balon.
4. Globuri de lumină.

Primele trei categorii pot zbura prin mijloace aerodinamice sau aerostatice şi pot fi propulsate şi controlate prin metode cunoscute de constructorii aeronautici.”

Încă din 1949, OZN-urile se înscriau în scheme care aveau să persiste în anii următori.

„Bariera frustrării” a continuat să existe. Nu s-a făcut niciodată o tentativă serioasă de a strânge toate datele disponibile. Investigatorii Forţelor Aeriene nu şi-au dat osteneala să adune ceea ce le era la îndemână. În multe cazuri, pornind doar de la o ştire apărută într-una din ultimele pagini ale unui mic ziar local, am putut să reconstruiesc, cu ajutorul observatorilor, o relatare coerentă a evenimentelor raportate şi, în general, persoanele implicate erau dispuse să colaboreze îndată ce erau convinse că dialogul nu va duce la ridiculizarea lor şi la o publicitate nefavorabilă. Arhiva Blue Book abundă în cazuri etichetate „informaţii insuficiente”, când, de fapt, de multe ori eticheta potrivită ar fi trebuit

să fie „investigaţii insuficiente”.

Pe măsură ce treceau anii, înţelegeam tot mai limpede că niciunul dintre cazurile studiate de Blue Book nu s-a bucurat de „tratamentul F.B.I.”, adică niciun caz nu a fost cercetat astfel încât să se obţină cele mai mici indicii, aşa cum se procedează în mod obişnuit în cazuri de răpiri, trafic de narcotice şi jefuiri de bănci.

Blue Book a adoptat o atitudine cu totul opusă. Când un caz părea să se datoreze interpretării greşite a unui obiect sau fenomen convenţional (şi deci n-ar fi trebuit să genereze o investigaţie ulterioară), Blue Book făcea adesea efortul de a efectua convorbiri telefonice, interviuri etc., pentru a descoperi că era vorba despre o planetă, o misiune de alimentare cu carburant în zbor sau un alt eveniment firesc. Ei îşi trimiteau astfel copoii să prindă nişte bieţi hoţi de găini, dar ignorau un vânat potenţial mult mai important.

Dacă pentru sutele de cazuri „neidentificate” de către Blue Book ar fi fost disponibil un investigator pregătit din punct de vedere ştiinţific şi conştiincios, având posibilitatea de a reacţiona imediat (acces imediat la mijloacele de transport, pentru a ajunge la locul întâmplării raportate, în 24 de ore) ar fi fost culese mult mai multe informaţii. Adevăratul grad de stranietate şi de probabilitate al fiecărui caz ar fi putut fi determinat cu oarecare siguranţă. Am

pledat de mai multe ori, inclusiv în faţa unor subcomitete ale Congresului, pentru posibilitatea de reacţie imediată – dar fără rezultat.

Adesea Blue Book nu-şi dădea osteneala să investigheze până când evenimentul OZN nu obţinea oarecare notorietate în presă (cazul Portage County constituie un bun exemplu) sau până când nu se cereau lămuriri din partea unui membru al Congresului, ai cărui alegători erau nemulţumiţi de modul în care fuseseră trataţi de Blue Book. Nimic nu stârnea o reacţie mai imediată şi mai frenetică a Proiectului Blue Book, decât o intervenţie a Congresului. Dar şi atunci efortul era îndreptat mai degrabă spre alcătuirea unui răspuns rapid şi satisfăcător, decât spre o studiere serioasă a cazului. Am remarcat în multe prilejuri că singurul obiectiv al Proiectului Blue Book era de „a se debarasa de un membru al Congresului” inventând o explicaţie plauzibilă, în loc de a efectua o investigaţie ştiinţifică.

Acest program nu s-a schimbat de-a lungul anilor. Rapoartele soseau şi erau tratate într-un mod cu totul rutinier, presupunându-se întotdeauna că ele provin de la oameni inculţi, incapabili să identifice întâmplări absolut naturale. Când situaţia devenea într-adevăr dificilă, era folosită eticheta „neidentificat”, dar efortul nu mergea mai departe. Se presupunea,

în mod tacit, că dacă *s-ar fi făcut* o încercare exhaustivă de a identifica sursa raportului, nu s-ar fi ajuns la niciun rezultat. Dacă putem presupune aceasta, de ce să ne irosim eforturile cu un astfel de fenomen neidentificat?

De-a lungul anilor, procentajul obiectelor neidentificate a rămas acelaşi. Tabela 1 trece în revistă primele 237 rapoarte OZN primite de Forţele Aeriene; ea arată că vreo 20% dintre acestea corespundeau definiţiei pe care am dat-o OZN-urilor, adică îi puneau în încurcătură pe experţi. După douăzeci de ani, Comitetul Condon, folosind probabil rapoarte mai bine selecţionate şi mai mulţi oameni de ştiinţă, n-a putut găsi totuşi explicaţii pentru mai mult de 25% din cazurile pe care le-a examinat. De-a lungul anilor se pare că a existat un rest tenace, încăpăţânat, de „rapoarte incredibile, provenind de la oameni credibili”.

TABELA 1

Evaluarea primelor 237 de rapoarte OZN primite de Forţele, Aeriene, efectuată de J. Allen Hynek în anii 1948–1949

	Nr. Incidentelor	*Aprox. %*
1. Astronomice		
a) Probabilitatea mare	42	18
b) Probabilitate mijlocie sau mică	33	14

	75	32
2. Neastronomice, dar sugerând alte explicaţii		
a) Baloane sau avioane	48	20
b) Rachete, semnale luminoase sau corpuri în cădere	23	10
c) Diferite (reflexii, aurore boreale, păsări etc.)	13	5
	84	35
3. Neastronomice, fără nicio explicaţie evidentă		
a) Lipsa de date exclude posibilitatea unei explicaţii	30	13
Datele existente nu sugerează nicio explicaţie	48	20
	78	33

La 7 octombrie 1968, mi-am trimis răspunsul colonelului Sleeper:

„Vă adresez raportul meu numai dumneavoastră pentru că, aşa cum se va vedea, dacă actuala echipă a Proiectului Blue Book l-ar citi, orice viitor contact personal s-ar dovedi stânjenitor pentru ambele părţi... Ar putea să vă intereseze faptul că, în cei 20 de ani de când îndeplinesc funcţia de consultant, sunteţi primul comandant care îmi cere să-mi exprim opinia despre Proiectul Blue Book. Aş fi fost fericit să fac acest lucru mai curând, dar de câte ori am încercat să comentez procedeele şi metodologia... mi s-a amintit cu politeţe, dar cu fermitate... locul meu în cadrul Proiectului.

Sper sincer că în cele din urmă... voi putea ajuta a transformarea Proiectului Blue Book în ceea ce

publicul şi lumea oamenilor de ştiinţă au crezut că este... un organism de cercetare destinat apărării ţării, dar îndeplinind şi o serioasă activitate ştiinţifică... Este timpul ca Blue Book să nu mai fie numit, aşa cum a făcut-o un glumeţ, «Societatea pentru explicarea celor necercetate».

Doriţi să mă refer la metodele de „îmbunătăţire a produsului”. Deşi este o metaforă rareori folosită de oamenii de ştiinţă, cred că în acest caz se potriveşte, căci e firesc să ne întrebăm ce este produsul Proiectului Blue Book, cine e consumatorul... cum este «ambalat» produsul, care este «aspectul» produsului şi cum am putea să «acţionăm» pentru îmbunătăţirea produsului.

Mi-aţi atras atenţia că nu trebuie să mă preocup de istoria Proiectului Blue Book, totuşi... audienţele din 1960 de la Washington au o legătură directă cu acest raport. Recomandările mele privind schimbările necesare în activitatea Proiectului au fost bine primite atunci de către Comitetul Smart, dar nu s-au găsit niciodată fonduri (deşi au fost promise), aşa că eforturile mele s-au irosit în van.

Deoarece raportul meu e destul de lung, l-am prefaţat cu un rezumat al problemelor tratate şi al recomandărilor făcute.

Rezumat

A. S-a demonstrat că niciuna din cele două misiuni ale Proiectului Blue Book (AFR 80–17) cu scopul 1) de a stabili dacă OZN reprezintă o

ameninţare posibilă pentru Statele Unite şi 2) de a folosi datele ştiinţifice şi tehnice obţinute din studiul rapoartelor OZN – nu a fost îndeplinită în mod satisfăcător.

B. Echipa Blue Book, atât ca număr cât şi ca pregătire ştiinţifică, este cu totul necorespunzătoare faţă de sarcinile trasate de AFR 80–17.

C. Proiectul Blue Book suferă datorită faptului că este un sistem închis, care a căzut victimă funcţionării sale în circuit închis. Nu a existat un dialog ştiinţific efectiv între Blue Book şi lumea ştiinţifică din afara lui. Echipamentul ştiinţific bogat al Forţelor Aeriene este folosit într-un mod cu totul neadecvat în executarea misiunii Blue Book. De pildă, talentaţii cercetători şi excelentele instalaţii ale AFCRL [Air Force Cambridge Research Laboratories][110] şi AFOSR [Air Force Office of Scientific Research][111] au fost rareori folosite. Lipsa dialogului ştiinţific între membrii Proiectului Blue Book şi oamenii de ştiinţă din afară a fost de-a dreptul incredibilă.

D. Metodele statistice folosite de Blue Book nu sunt decât o parodie.

E. Nu s-a acordat atenţia cuvenită cazurilor OZN considerate de mine şi de alţi consultanţi

---

110 Laboratoarele de cercetări ale Forţelor Aeriene de la Cambridge (n. trad.).

111 Biroul de cercetări ştiinţifice al Forţelor Aeriene (n. trad.).

drept semnificative şi s-a pierdut prea mult timp cu cazurile banale, care conţin puţine informaţii, şi cu sarcinile periferice de informare publică. Eforturile trebuiau concentrate asupra a două sau trei cazuri de interes ştiinţific potenţial pe lună, în loc să se risipească asupra a 40 până la 70 de cazuri pe lună. S-a acordat prea multă atenţie cazurilor cu un singur martor şi celor în care au fost văzute doar nişte puncte luminoase noaptea pe cer şi mult prea puţină cazurilor cu un înalt grad de stranietate, raportate de martori întru totul demni de încredere.

F. Transmiterea informaţiilor către Blue Book este cu totul necorespunzătoare. Sarcina dată Proiectului este cu neputinţă de îndeplinit datorită incapacităţii cvasipermanente a ofiţerilor răspunzători de problema OZN de la bazele aeriene locale de a transmite informaţii adecvate. Multe detalii, care ar fi putut fi culese de către ofiţerii OZN printr-o interogare conştiincioasă, lipsesc, impunând Proiectului Blue Book sarcina de a redeschide ancheta pentru a obţine informaţii adiţionale, uneori dintre cele mai elementare, dar necesare – de pildă, direcţia vântului, mărimi unghiulare, viteze, amănunte despre traiectorie, calificarea şi caracterul martorilor, martori adiţionali etc. Ameliorarea datelor iniţiale este cea mai presantă necesitate pentru Blue Book.

G. Atitudinea fundamentală şi calea urmată de

Blue Book sunt ilogice şi neştiinţifice prin aceea că s-a adoptat o ipoteză care influenţează şi determină metoda de investigaţie. Am putea s-o formulăm ca o *Teoremă:*

Pentru orice caz OZN, dacă este luat în sine şi fără legătură cu aspectele similare ale altor cazuri OZN din Statele Unite şi din alte ţări, este întotdeauna posibil să se dea o explicaţie naturală, dacă pornim doar de la ipoteza că, prin însăşi natura lucrurilor, toate rapoartele OZN trebuie să aibă cauze bine cunoscute şi acceptate.

Teorema are un *Corolar:*

Este imposibil pentru Blue Book să aprecieze un raport OZN altfel decât ca o interpretare greşită a unui obiect sau fenomen natural, o farsă sau o halucinaţie. (În cazurile, relativ puţine la număr, în care chiar acest procedeu întâmpină greutăţi, raportul a fost apreciat ca «Neidentificat», dar fără să se specifice că teorema a fost infirmată.)

H. Consultantul ştiinţific al Proiectului n-a fost folosit într-un mod adecvat. Numai cazurile pe care *controlorul proiectului* le consideră interesante îi sunt aduse la cunoştinţă. Posibilităţile sale de acţiune, inclusiv accesul

personal direct atât la dosarele neclasificate, cât şi la cele clasificate, au fost mereu limitate şi zădărnicite. El află adesea despre unele cazuri interesante abia la o lună sau două după sosirea raportului la Blue Book şi nu se face nicio tentativă de a-l integra în circuitul operaţional, cu excepţia unor momente periferice.”

Impresia generală a fost, de-a lungul anilor, că Blue Book era un proiect serios de cercetări complexe. Publicul îşi imagina poate un local spaţios, un personal numeros, şiruri de dulapuri cu dosare, un computer pentru banca de date OZN şi grupuri de savanţi studiind în linişte rapoartele, ajutaţi de o armată de asistenţi.

Din păcate, situaţia era cu totul alta. Proiectul era condus de obicei de un ofiţer inferior. În armată, importanţa acordată unei misiuni este direct proporţională cu gradul ofiţerului comandant. Ofiţerii de grad relativ mic care răspundeau de Proiectul Blue Book erau îndeobşte asistaţi de un locotenent şi uneori doar de un sergent. O lungă perioadă de timp, un sergent cu slaba pregătire tehnică a fost însărcinat cu evaluarea celor mai multe dintre rapoartele care soseau.

Aceasta nu era o misiune chiar de primă importanţă, bucurându-se de privilegii deosebite. Blue Book avea un personal mult

prea redus pentru a se ocupa aşa cum s-ar fi cuvenit de un fenomen care interesa atât de mult publicul. Mai mult încă, personalul nu putea să consacre decât o parte din timpul său aspectelor tehnice ale problemei. Cu prilejul vizitelor pe care le-am făcut cu regularitate, pe parcursul multor ani, am observat că o mare parte a activităţii Proiectului era consacrată unor probleme periferice, totul mergând într-un ritm lent.

Pe de altă parte, ofiţerii de grad inferior nu aveau autoritatea necesară pentru a iniţia tipul de cercetare pe care l-am cerut adesea. Armata este cu totul ierarhizată; un căpitan nu poate ordona unui colonel sau maior de la altă bază să-i furnizeze informaţiile de care are nevoie. El poate doar să solicite. Atâta timp cât Blue Book nu a fost condus măcar de un colonel plin, i-a fost imposibil să-şi îndeplinească misiunea aşa cum s-ar fi cuvenit. Cercetând cazuri care sosiseră în lunile anterioare, am cerut adesea să se obţină informaţii suplimentare, uneori hotărâtoare. Rezultatele au fost în cel mai bun caz minime; ofiţerii de la alte baze erau de obicei prea ocupaţi ca să-şi bată capul cu o nouă anchetă. Şi de ce ar fi făcut-o? Ei ştiau că, oricum, totul nu era decât un exerciţiu de stil.

Blue Book era un „paravan” în măsura în care, dintr-un motiv sau altul, a abordat superficial problema ce-i fusese încredinţată. Nu-mi

amintesc ca în anii în care am colaborat cu Proiectul Blue Book să fi avut loc măcar o singură discuţie serioasă despre metodologie, despre îmbunătăţirea procesului de culegere a datelor sau despre tehnicile interogării comprehensive a martorilor.

Cititorul poate foarte bine să se întrebe de ce n-am asaltat Pentagonul, cerând să se ia măsuri, sau de ce nu m-am retras, dezgustat. Temperamental, sunt un om care poate să aştepte momentul potrivit. Apoi, îmi displace lupta, mai ales cu militarii. Dar, mai presus de toate, Blue Book deţinea stocul de date (oricât de sărac era) şi, numai rămânând, puteam avea acces la el. Într-un fel, am jucat faţă de Blue Book rolul pe care l-a jucat Kepler faţă de Tycho Brahe.[112]

Cât despre a cere Pentagonului să acţioneze, cunoşteam prea bine atmosfera care domnea acolo şi îmi dădeam seama că, dacă aş fi fost prea sincer, aş fi fost repede compromis, etichetat drept un fanatic OZN, aş fi pierdut accesul la date şi, fără îndoială, aş fi pierdut orice posibilitate de a face ceva efectiv mai târziu. Am fost întotdeauna înclinat să cred că

---

112 Kepler, astronomul german care, nereuşind să strângă date el însuşi, a folosit datele obţinute de-a lungul anilor de astronomul danez Tycho Brahe, care, la rândul său, nu ştia ce să facă cu ele. Kepler şi Brahe s-au ciocnit de multe ori, dar Kepler ştia că are nevoie de acele date pentru a-şi construi teoria despre mişcarea planetară. Aşa că a aşteptat momentul prielnic. (n. a.).

până la urmă adevărul va ieşi la suprafaţă: dacă în fenomenul OZN există într-adevăr un „filon ştiinţific”, pe măsură ce timpul va trece şi culegerea datelor se va perfecţiona, chiar cei mai ostili sceptici nu vor putea să-l ţină sub obroc. Astronomul adoptă dintotdeauna o foarte lungă scară a timpului.

Totuşi, datele deţinute de Blue Book erau sărace în conţinut şi, mai rău încă, erau păstrate într-o formă realmente inutilizabilă. Deşi avea acces la tehnica modernă de prelucrare electronică a datelor, Blue Book le păstra complet neprelucrate. Cazurile erau înregistrate doar cronologic şi nu s-a încercat nici măcar alcătuirea unui index rudimentar. Dacă datele ar fi fost tratate potrivit normelor informaticii, computerul ar fi putut fi folosit pentru a determina existenţa anumitor tipuri în rapoarte, pentru a compara elementele unui raport cu cele ale altuia şi pentru a schiţa, de exemplu, cele şase categorii fundamentale de observaţii folosite în această carte. Deoarece miile de cazuri erau înregistrate doar cronologic, chiar o operaţie simplă, ca aceea de a întocmi tabele de observaţii după amplasarea geografică, după diferitele tipuri de martori etc., nu era posibilă decât Cercetând amănunţit raport cu raport. O propunere[113] de computerizare elementară a

113 *Application of Electronic Data Processing Techniques to Unusual Aerial Phenomena: Organization and Development of an Inquiry*

datelor din dosarele Blue Book, pe care am elaborat-o împreună cu Jacques Vallée şi am supus-o direct maiorului Quintanilla, pe atunci şef al Proiectului, a fost respinsă imediat.

Ţinând seama de cele de mai sus şi de comunicatele de presă adesea contradictorii şi stupide, pe care chiar şi omul de pe stradă le găsea neconvingătoare, nu e de mirare că s-a afirmat deseori că „investigarea” OZN-urilor de către Forţele Aeriene este doar un paravan pentru adevărata investigare, întreprinsă undeva „mai sus”.

Dacă aş fi conducătorul unei echipe angajate într-o astfel de dezbatere, a cărui sarcină este de a utiliza toate faptele favorabile punctului sau de vedere şi de a le ocoli cu grijă pe celelalte, aş putea să susţin ambele teze. Totuşi, n-am întâlnit niciodată ceva care să poată fi prezentat ca o dovadă certă a faptului că Blue Book era într-adevăr o operaţie-paravan. Chiar dacă multe indicaţii, frânturi de informaţii şi fragmente de conversaţii ar putea fi interpretate forţat ca o confirmare a teoriei paravanului. Astfel, odată, când am făcut cercetări asupra anumitor aspecte ale unui caz, am fost informat de şeful departamentului ştiinţific al Pentagonului că i se ceruse, la un

---

System [Aplicarea unor tehnici electronice de prelucrare a datelor asupra fenomenelor aeriene neobişnuite: organizarea şi dezvoltarea unui sistem de cercetare]. Propus de J. Allen Hynek, iulie 1966. (n. a.).

nivel mult mai înalt, să-mi spună „să nu mai continui cercetarea”. Fiecare poate să interpreteze acest lucru cum vrea.

Într-o ţară atât de preocupată de securitatea sa cum este a noastră, unde obţinerea informaţiilor este o adevărată artă, mi s-a părut adesea că rapoarte OZN foarte stranii erau date la o parte fără nicio cercetare ulterioară – procedură desigur ilogică dacă nu chiar primejdioasă, în afară de cazul că s-ar fi ştiut dinainte că raportul nu are nicio valoare potenţială pentru securitatea ţării (ori că are, dar investigaţia se efectuează în altă parte). Astfel, raportul unui membru important al celui de-ai 524-lea escadron de contrainformaţii, aflat la Saigon, despre cinci discuri care se deplasau rapid, observare de el de pe acoperişul clădirii cartierului general al escadronului, l-a lăsat indiferent pe maiorul Quintanilla, căci „observaţia nu fusese efectuată în limitele continentale ale Statelor Unite”. Pare aproape de neconceput ca ofiţerul de contrainformaţii să nu fi fost interogat ulterior de vreo agenţie interesată; fără îndoială că, fiind vorba de o zonă de război, observaţia sa putea fi pusă pe seama unui nou dispozitiv militar inamic.

Un alt exemplu, unul din multe, a fost acesta: În prima zi a lunii august 1965 şi în următoarele două zile s-a produs ceea ce s-a numit „agitaţia din Vestul Mijlociu”. În mai multe state, ofiţeri

de poliţie cu totul demni de încredere, care patrulau în locuri diferite dintr-o zonă de mai multe sute de mile pătrate, au observat stranii lumini nocturne. Blue Book a respins acest incident, considerându-i provocat de „stele văzute prin straturi de inversiune”, deşi nu cunosc niciun astronom care să fi văzut vreodată efecte de inversiune asemănătoare celor raportate. Atât experienţa anterioară, cât şi calculele, arată că astfel de iluzii optice, în care stelele se deplasează pe un arc atât de mare al boitei cereşti, pur şi simplu nu pot fi produse de inversiuni termice.

Nu doar ofiţerii de poliţie au raportat fenomenul. Ceea ce urmează este transcrierea directă a unui memoriu al Proiectului Blue Book. În primele ore ale dimineţii de 1 august 1965, locotenentul Anspaugh, care era de serviciu la sediul Proiectului, a înregistrat următoarele apeluri telefonice:

„1,30 a.m. – Căpitanul Snelling, de la postul de comandă al Forţelor Aeriene de lângă Cheyenne, Wyoming, a chemat pentru a comunica faptul că la staţia locală de radio au fost primite 15–20 de telefoane semnalând deasupra oraşului un mare obiect circular care emitea diverse culori, dar niciun sunet. Doi ofiţeri şi un controlor aerian de la bază au raportat că, după ce a fost văzut chiar deasupra bazei, obiectul a început să se deplaseze rapid către nord-est.

2,30 a.m. – Colonelul Johnson, comandantul Bazei Forţelor Aeriene Francis E. Warren de lângă Cheyenne, Wyoming, a chemat Dayton pentru a anunţa că ofiţerul comandant al depozitului armatei de la Sioux a văzut cinci obiecte la 1,45 a.m. Şi a raportat o pretinsă formaţie de două OZN-uri, semnalate anterior deasupra zonei E. La 1,49 a.m., membri ai zborului E au raportat că văd ceva ce părea să fie formaţia raportată de zborul G, la 1,48 a.m. Două echipe de securitate de la zborul E au fost trimise să cerceteze.

2,50 a.m. – Au fost văzute alte nouă OZN-uri şi, la 3,35 a.m., colonelul Williams, ofiţerul comandant al depozitului armatei Sioux de la Sydney, Nebraska, a raportat cinci OZN-uri, îndreptându-se către est.

4,05 a.m. – Colonelul Johnson a chemat din nou Daytonul, pentru a comunica faptul că la 4,00 a.m. Zborul Q a raportat nouă OZN-uri: patru la nord-vest, trei la nord-est şi două deasupra localităţii Cheyenne.

4,40 a.m. – Căpitanul Howell, de la postul de comandă al Forţelor Aeriene, a chemat Dayton şi Agenţia de Contrainformaţii a Apărării pentru a raporta că o echipă a Comandantului Strategic Aerian aflată în zona H-2 a raportat la ora 3,00 a.m. Un OZN alb şi oval chiar deasupra ei. Mai târziu, Postul Comandamentului Strategic Aerian a transmis următoarele: Baza Forţelor Aeriene Francis E Warren raportează (Zona B-4, 3,17 a.m.) un OZN la 90 de mile est de Cheyenne, coborând cu mare viteză, oval şi alb, cu linii albe pe flancuri şi o lumină roşie strălucind intermitent în centru,

deplasându-se spre est; s-a raportat că a aterizat la 10 mile est de zonă.

3,20 a.m. – Şapte OZN-uri raportate la est de zonă.

3,25 a.m. – Zona E a raportat şase OZN-uri în formaţie verticală.

3,27 a.m. – G-1 a raportat un OZN înălţându-se; în acelaşi timp, E-2 a raportat că alte două OZN-uri se adăugaseră celor şapte, formând un total de nouă.

3,28 a.m. – G-1 a raportat un OZN coborând, îndreptându-se spre est.

3,32 a.m. – Aceeaşi zonă observă un OZN înălţându-se şi rămânând staţionar.

3,40 a.m. – Zona G a raportat un OZN la 70° azimut şi unu! la 120°. Trei au venit apoi de la est, s-au aşezat în formaţie verticală, au trecut printre celelalte două, toate cinci îndreptându-se spre vest."

Când l-am întrebat pe maiorul Quintanilla ce s-a întreprins cu privire la investigarea acestor rapoarte, mi-a răspuns că obiectele nu erau decât nişte stele! Cu alte cuvinte, Comandamentul Strategic Aerian, răspunzător de apărarea ţării în caz de atacuri aeriene, era condus de o banda de incompetenţi care au confundat stelele cu navele străine. Aceştia sunt oamenii cărora le-ar putea reveni într-o zi răspunderea de a purta un război nuclear.

Pentru unii, astfel de incidente pot constitui o

mărturie concludentă şi *prima facie*[114] că ipoteza paravanului era corectă, pentru că niciun grup investit cu responsabilităţi atât de serioase în sistemul defensiv al ţării n-ar fi putut fi atât de stupid.

Pe de altă parte, conducătorul ipoteticei noastre echipe angajate în dezbatere ar putea aduna un număr şi mai impresionant de dovezi pentru a conchide tocmai contrariul: că întreaga operaţiune Blue Book a fost un eşec datorat premisei categorice că lucrurile incredibile raportate nu puteau avea o bază reală. În definitiv, ştiinţa înţelege lumea fizică foarte bine şi ştie ce este posibil şi ce nu. Deoarece comportarea OZN-urilor nu corespundea în mod evident acestei imagini ştiinţifice a lumii, ele *trebuiau să fie* neapărat născociri produse într-un fel sau altul.

Colaborarea mea cu Blue Book mi-a arătat clar că Proiectul a manifestat rareori vreun interes ştiinţific în problema OZN. În mod cert, el nu şi-a îndreptat atenţia către ceea ce ar fi trebuit să considere drept problema centrală a fenomenului OZN: există un proces fizic sau psihologic sau chiar paranormal încă necunoscut care generează acele rapoarte OZN ce rezistă unei filtrări serioase şi continuă să rămână enigmatice?

O astfel de lipsă de interes dezminte orice

114 La prima vedere (n. trad.).

acuzaţie de „paravan”; ei pur şi simplu nu-şi dădeau osteneala. Există şi un alt argument în favoarea acestui punct de vedere: ofiţerii subalterni (şi toţi şefii Proiectului Blue Book erau astfel – în general căpitani sau maiori, dintre care doi au fost făcuţi până la urmă locotenenţi-colonei, dar niciodată colonei plini), urmăreau mai ales două lucruri: avansarea şi pensionarea timpurie. Iată de ce, în problemele controversate, întotdeauna se socotea că e mult mai înţelept să nu „fluieri în biserică”, să fii pe placul ofiţerilor superiori mai degrabă decât să dai naştere la discuţii. Astfel, când ofiţerii superiori, care nu cunoşteau faptele, dar erau încorsetaţi în tiparul rigid al gândirii militare transmise de sus, dădeau de înţeles în orice problemă controversată (OZN sau altceva) care era „modul just” de a gândi, niciun ofiţer subaltern n-ar fi îndrăznit să se opună sau chiar să discute, dacă n-ar fi fost 99°/o sigur că poate dovedi că dreptatea este de partea lui în respectiva controversă – şi încă repede!

Deoarece Pentagonul se pronunţase în termeni precişi asupra OZN-urilor, niciun ofiţer de la Blue Book a cărui minte militară era preocupată de o avansare convenabilă n-ar fi primejduit această avansare, chiar dacă avea păreri personale în privinţa fenomenului.

Încă un element împotriva teoriei paravanului. Fluctuaţia de personal în biroul Blue Book era

destul de mare. Mai devreme sau mai târziu, ofiţerul comandant se retrăgea – şi tocmai când avea şanse de promovare sau pensionare, dacă ştia să se descurce. Din 1952 până la 1969, Proiectul a fost condus pe rând de căpitanul Ruppelt (care nu şi-a făcut cunoscute opiniile decât după ce a părăsit Forţele Aeriene), căpitanul Hardin (care avea ambiţia de a deveni agent de bursă), căpitanul Gregory (pentru care avansarea era alfa şi omega existenţei), maiorul Friend şi, în cele din urmă, maiorul Quintanilla, care a rămas cel mai mult în acest post. Dintre toţi ofiţerii cu care lucrat la Blue Book, l-am respectat mai ales pe colonelul Friend. Oricare ar fi fost vederile sale personale, el era un om cu adevărat realist şi, fiind situat într-un loc de unde putea să aibă o vedere de ansamblu, recunoştea limitările la care era supus Proiectul, dar s-a comportat cu demnitate şi cu o totală lipsă a acelei îngâmfări care-i caracteriza pe mulţi dintre ceilalţi şefi ai Proiectului Blue Book.

Fiecare poate deci să conchidă că Blue Book a fost un paravan sau doar un eşec. Oricum, eşecul şi ruptura totală erau evidente în ceea ce priveşte relaţiile cu comunitatea ştiinţifică. Membrii acestei comunităţi erau, desigur, adepţii ipotezei percepţie greşită-iluzie (nu era nevoie de un schimb de idei cu Blue Book, care împărtăşea aceeaşi opinie) şi unii dintre ei găseau accente pline de indignare pentru a-i

denunţa pe autorii rapoartelor OZN. Această perioadă a istoriei fenomenului a avut multe din aspectele unei moderne vânători de vrăjitoare.

Dar Blue Book nu mai există şi dispariţia lui a dat naştere întrebării: cui i se pot raporta acum observaţiile OZN? Este incontestabil că astfel de observaţii continuă sa aibă loc (şi să fie raportate neoficial), după cum o poate demonstra orice serviciu de tăieturi din presă care urmăreşte micile ziare locale şi publicaţiile de circulaţie restrânsă. În momentul în care scriu aceste rânduri, nu există niciun guvern sau agenţie oficială cărora să le poată fi trimis un astfel de raport.[115]

În lume sunt multe organizaţii care acceptă cu aviditate rapoarte OZN, adesea cu prea multă aviditate şi prea puţin spirit critic, ca să aibă material pentru publicaţiile lor. În ultimii douăzeci de ani, sute de astfel de organizaţii particulare au fost create în multe părţi ale globului, cu deosebire în Franţa, Anglia, Germania[116], Japonia, Italia, Australia, unele ţări din America Latină şi, desigur, în Statele Unite. Multe din acestea au avut o viaţă scurtă, dar fiecare în felul său a fost un recipient al

115 În acest scop, împreună cu un grup de colegi de-ai mei de la Northwestern University am hotărât să acţionăm ca un centru de primire a rapoartelor OZN, in special de la persoanele cu pregătire ştiinţifică şi tehnică. Este important să nu se piardă date cu o valoare ştiinţifică potenţială (n. a.).

116 Este vorba despre Republica Federală Germania (n. trad.).

rapoartelor OZN cu un spectru larg de credibilitate şi seriozitate. Cele mai multe s-au mulţumit să primească rapoarte, preocupându-se prea puţin de selecţia lor şi de efectuarea unei investigaţii serioase. În general, asta nu s-a datorat lipsei de interes sau de pricepere (deşi unele grupuri nu aveau nici cele mai elementare noţiuni de metodologie ştiinţifică), ci lipsei de fonduri şi de timp.

Aceste organizaţii au publicat deseori buletine mai mult sau mai puţin consistente. Nu o dată era vorba de simple foi şapirografiate şi cele mai multe au avut o viaţă chiar mai scurtă decât organizaţiile care le patronau. Au existat şi mai există câteva publicaţii care nu depind de niciun grup privat de investigaţii. Printre acestea se distinge „Flying Saucer Review”[117], care apare la Londra din 1954. Ea reprezintă un adevărat tezaur de rapoarte OZN, dintre care unele au fost cercetate destul de amănunţit, dar majoritatea au valoarea medie a rapoartelor din arhiva Blue Book. Cititorul încearcă un puternic sentiment de frustrare la lectura unor astfel de rapoarte; la fiecare caz, cititorul scrupulos ar dori mai multe amănunte, dar le găseşte rareori. Din păcate, nicio publicaţie nu se bucură de un astfel de sprijin financiar, încât să-i îngăduie să-şi consacre paginile detaliilor care-i interesează pe relativ puţinii investigatori

117 „Revista farfuriilor zburătoare” (n. trad.).

serioşi. Abonaţii acestor publicaţii se mulţumesc, în general, cu relatări sumare; înclin chiar să cred că pentru unii dintre ei contează doar frisonul provocat de istoriile incredibile.

În Franţa există două publicaţii foarte cunoscute: „Phénomènes Spatiaux” şi „Lumières dans la nuit”. Ele servesc ca organ de presă pentru grupurile de investigatori devotaţi – mai ales din Franţa – care s-au ocupat în linişte de strângerea unor date de bună calitate, într-un mod poate mai sistematic decât grupurile din alte părţi ale lumii. Astfel de grupuri îşi cheltuiesc de bunăvoie timpul şi fondurile limitate în depistarea neobosită şi interogarea abilă a martorilor OZN. Australia, Noua Zeelandă, Japonia, Canada, Suedia şi Italia sunt câteva din celelalte ţări în care apar publicaţii şi buletine OZN. Ar fi necesară o organizaţie internaţională care să acţioneze ca un birou de centralizare a acestor publicaţii şi a conţinutului lor. S-a sugerat în mai multe ocazii ca Naţiunile Unite, poate UNESCO, să acţioneze în acest sens, dar până acum fără niciun rezultat.

În Statele Unite există doar două organizaţii particulare viabile de investigaţii OZN. Cea mai veche dintre acestea, APRO (Aerial Phenomena Research Organization[118]) care se află acum în Tucson, Arizona, a luat fiinţă în Wisconsin, în

118 Organizaţia de cercetare a fenomenelor aeriene (n. trad.).

1952. APRO a desfăşurat o excelentă activitate de colecţionare a informaţiilor OZN, al căror rezumat a fost publicat în *Buletinul APRO.*

Patru ani după naşterea organizaţiei APRO, la Washington, D.C., a fost creat NICAP (Naţional Investigating Commitee for Aerial Phenomena[119]) care a ajuns să aibă un număr şi mai mare de membri. Ambele organizaţii au suferit de lipsa unui sprijin financiar, ceea ce nu le-a îngăduit să întreprindă investigaţii costisitoare. APRO are o mai largă audienţă internaţională, după cum o demonstrează numărul considerabil de consultanţi şi asociaţi străini.

Deşi ambele organizaţii sunt, în intenţie, culegătoare de informaţii OZN, printre membrii lor se află, în mod inevitabil, persoane superentuziaste şi lipsite de spirit critic, pasionate de OZN-uri. Totuşi, nici APRO, nici NICAP nu sunt organizaţii „excentrice”, în niciun sens al cuvântului, şi au mulţi membri serioşi, dintre care mulţi cu pregătire tehnică şi ştiinţifică deosebită.

Foarte puţine rapoarte asupra aceloraşi observaţii se aflau şi în arhiva Blue Book, şi în cele ale APRO sau NICAP. Dr. Saunders a remarcat, strângând rapoarte pentru avortatul program de tratament informatic al Comitetului

119 Comitetul naţional de investigaţii pentru fenomenele aeriene (n. trad.).

Condon, că singurele rapoarte comune erau cele privind cazurile cărora li se făcuse mare publicitate. Altminteri, cele trei organizaţii aveau arhive OZN cu totul diferite.

Acum, când Blue Book nu mai există, sunt întrebat deseori dacă într-adevăr Forţele Aeriene nu se mai ocupă de problema OZN. Răspunsul este probabil cuprins într-o scrisoare oficială a Pentagonului, scrisă după încetarea activităţii proiectului Blue Book:

„Comandamentul Apărării Spaţiului Aerian (ADC) are responsabilitatea apărării spaţiului aerian al Statelor Unite... În consecinţă, ADC se ocupă de fenomenele aeriene necunoscute raportate în orice fel şi dispoziţiile publicaţiei comune pentru armată, marină şi aviaţie (JANAP-146) prevăd modul de prelucrare a rapoartelor primite din surse nemilitare.”

În JANAP-146 E, document actualmente în vigoare, sunt enunţate explicit dispoziţiile şi instrucţiunile privind raportarea obiectelor necunoscute reperate în văzduh de personalul militar. Trebuie să ne amintim, totuşi, că militarii sunt interesaţi în primul rând de avioanele neidentificate şi îndeosebi de cele care ar putea fi străine. Astfel de avioane sunt în mod cert obiecte zburătoare neidentificate, deşi nu corespund definiţiei folosite în această

carte. Nu există nicio îndoială că sunt avioane (deci obiecte zburătoare) şi că originea lor este neidentificată.

În îndelungata mea colaborare cu Blue Book, am avut câteva întâlniri foarte interesante cu martori OZN, alte întâlniri la fel de interesante, dar mai puţin plăcute, cu personalul militar şi am văzut din interior cum funcţionează un proiect pseudoştiinţific. Blue Book era în mod esenţial o operaţie închisă, în care A vorbea cu B, B vorbea cu C şi C vorbea cu A. Aportul grupurilor ştiinţifice din exterior era minim. Se poate concepe că, în felul său închistat şi oficial, Proiectul era lăsat să se agite în timp ce, în altă parte, atenţia era concentrată asupra câtorva cazuri selecţionate care poate că n-au trecut niciodată prin canalele Blue Book. Pur şi simplu nu ştiu. În situaţia mea de consultant periodic, nu mi s-au încredinţat niciodată secretele înaltelor oficialităţi ale Pentagonului în legătură cu aceste probleme. JANAP-146 E există şi rămâne în vigoare şi prescrie tratamentul rapoartelor despre fenomenele aeriene necunoscute provenind din surse militare şi civile. Probabil că nu e prea mult de adăugat.

Ceea ce fac oamenii de ştiinţă, nu este întotdeauna ştiinţă!

Este de datoria Ştiinţei să nu respingă fapte

numai pentru că ele par a fi neobişnuite şi pentru că nu poate să le explice.

Atribuit lui Alexis Carrel

La 6 octombrie 1966, Universitatea din Colorado şi Forţele Aeriene ale Statelor Unite au ajuns la o înţelegere formală privind înfiinţarea unui comitet ştiinţific[120] menit să studieze (şi probabil să clarifice odată pentru totdeauna) sâcâitoarea problemă a OZN-urilor cu care Forţele Aeriene îşi bătuseră capul timp de 20 de ani. Acest comitet urma să fie condus de dr. Edward U. Condon, un reputat fizician, cunoscut datorită nu numai activităţii sale ştiinţifice, dar şi curajului său de a-şi spune părerea în problemele controversate.

Doi ani mai târziu, au apărut rezultatele activităţii Comitetului: un raport voluminos de 937 de pagini, incoerent, defectuos alcătuit, consacrat mult mai puţin de jumătate investigării rapoartelor OZN. Raportul se deschidea cu un rezumat deosebit de tendenţios semnat de Condon, care evita cu dibăcie să menţioneze că raportul conţinea un mister nelămurit; comitetul nu reuşise să dea

120 Componenţa comitetului şi o istorie edificatoare a celor doi ani de existenţă a acestuia pot fi găsite în lucrarea *UFOs? Yes*! de David Saunders şi Roger Harkins (Signet Book nr. 3754). Componenţa comitetului fără o istorie edificatoare poate fi găsită şi în Raportul Condon, *Studiu ştiinţific despre obiectele zburătoare neidentificate.* Ambele cărţi *trebuie* citite de cei care se interesează în mod serios de activitatea grupului Condon. (n. a.).

explicaţii satisfăcătoare pentru mai mult de un sfert din cazurile examinate.

Totuşi, dacă publicul n-ar fi avut acces imediat, prin presă, doar la acest rezumat al raportului, care lăsa să se înţeleagă că problema OZN a fost „rezolvată”, ar fi puţine motive pentru această critică a Raportului Condon. Raportul aduce puţine lucruri noi. Alţii înaintea lui Condon demonstraseră că datele disponibile erau departe de a fi suficiente pentru a susţine ipoteza unor vizite extraterestre. Condon a mers numai în parte pe urmele celor care cunoşteau problema mai bine decât el şi grupul său.

Concluziile şi recomandările constituie prima parte a celor două capitole ale rezumatului. Două afirmaţii sunt deosebit de edificatoare:

„O apreciere atentă a dosarului aflat la dispoziţia noastră ne determină să conchidem că un studiu ulterior aprofundat al fenomenului OZN probabil nu poate fi justificat prin speranţa că va contribui la progresul ştiinţei.”

Acesta a fost sărutul morţii pentru orice investigare ulterioară în numele căutării adevărului. Găsim însă şi această afirmaţie, aruncată parcă în treacăt:

„De aceea socotim că toate agenţiile guvernului

federal, ca şi fundaţiile particulare, trebuie să examineze propunerile de cercetări OZN la fel ca pe celelalte care le sunt prezentate, fără idei preconcepute. Deşi nu credem că din astfel de cercetări ar putea rezulta ceva valabil, fiecare caz în parte trebuie să fie examinat în profunzime, potrivit caracteristicilor sale.”

Iată o manevră într-adevăr iscusită, prin care se aruncă un os politic eventualilor câini critici. Cu greu poate fi imaginată. O declaraţie mai nesinceră şi fără îndoială că dr. Condon, un maestru al lumii politico-ştiinţifice, ar fi cel dintâi care să recunoască acest lucru. Pentru că e uşor de înţeles în ce situaţie s-ar afla o agenţie finanţată de guvern, mereu în criză de fonduri, dacă ar efectua astfel de cercetări în ciuda rezumatului zdrobitor al lui Condon. Toţi cei ale căror cereri de fonduri pentru domenii ştiinţifice consacrate au fost respinse ar scoate strigăte de nemulţumire şi ar trimite membrilor Congresului scrisori, întrebând de ce au fost refuzaţi, în timp ce se subvenţionează „această absurdă istorie OZN”.[121]

Restul interminabilului raport nu poate fi

121 Ca să testez efectul recomandării lui Condon asupra agenţiilor guvernamentale, am prezentat două propuneri serioase de cercetare, una la National Aeronautics and Space Administration (N.A.S.A.) şi cealaltă la National Science Foundation. Ambele au fost respinse după o examinare sumară, nu pentru că ar fi fost lipsite de interes ştiinţific (cel puţin aşa se afirma în scrisorile de respingere), ci din lipsă de fonduri. (n. a.).

descris succint. El este o compilaţie dezlânată a unor subiecte parţial înrudite, fiecare tratat de un alt autor, dar câteva capitole sunt consacrate investigaţiilor directe ale unor cazuri OZN selectate. Citite cu atenţie, acestea demonstrează că rezumatul semnat de Condon e mincinos. Astfel, în raport pot fi găsite multe pasaje incitante, ca de pildă: „În concluzie, deşi explicaţiile convenţionale sau naturale nu pot fi desigur excluse, probabilitatea unor astfel de explicaţii pare mică în acest caz şi probabilitatea implicării a cel puţin unui OZN autentic pare destul de mare”. Sau în altă parte: „Acesta rămâne unul dintre cele mai enigmatice cazuri radar şi deocamdată nu se poate trage nicio concluzie”. Iarăşi: „E limpede că această observaţie desfide o explicaţie prin mijloace convenţionale”. Altul: „Cele trei observaţii neexplicate desprinse dintr-o mare masă de rapoarte constituie o sfidare pentru analist”. Şi pentru a ilustra şi mai bine sindromul rupturii în explicaţie, prezent peste tot în raport, iată o remarcă revelatoare: „Această observaţie insolită ar trebui deci să fie inclusă în categoria unor fenomene aproape sigur naturale, care sunt atât de rare, încât se pare că n-au fost niciodată raportate înainte sau după aceea.” (Cum s-a strecurat acest eveniment rarisim printre cele numai 90 de cazuri din 25.000 care ar fi putut fi examinate? Cât de multe

evenimente „rare” similare se ascund printre cele 24.910 rapoarte rămase?)

Teza pe care o susţine acest capitol este pur şi simplu că: a) subiectul de studiu al Comitetului Condon a fost incorect definit şi b) Comitetul a studiat o problemă falsă.

OZN-ul a fost definit de Condon drept ceva care l-a deconcertat pe observator. Nu s-a cerut ca „OZN-ul Condon” să fie supus unui proces de selectare înainte de a fi admis spre a fi studiat ca un OZN, adică să fie un raport care *a rămas* neexplicat după o examinare temeinică efectuată de persoane cu o bună pregătire tehnică. Comitetul era preocupat în realitate să găsească o explicaţie naturală care să se potrivească fiecărui raport de observaţie. Obiecţia mea este că acest lucru trebuia făcut în procesul iniţial de selectare. Faptul că mai mult de 25°/o din cazurile studiate nu puteau fi atribuite unor cauze naturale înseamnă pur şi simplu că numai 25°/o din cazuri meritau să fie studiate ca OZN-uri.

Aceste cazuri (împreună cu multe altele pe care Forţele Aeriene le etichetaseră ca „neidentificate”) şi numai acestea ar fi trebuit să fie studiate în profunzime. Istoria ştiinţei a arătat că lucrurile care *nu* se potrivesc, excepţiile aparente de la regulă, sunt cele care indică o breşă posibilă în concepţia noastră despre lumea înconjurătoare. Şi acestea erau

cazurile care ar fi trebuit studiate din mai multe puncte de vedere. Comitetul a preferat să examineze doar problema dacă rapoartele OZN (şi foarte multe rapoarte ne-OZN) confirmau ipoteza că Pământul a fost vizitat de inteligenţe extraterestre (IET). OZN=IET era ecuaţia definitorie. Comitetul nu a încercat să stabilească dacă OZN-urile constituie într-adevăr o problemă fizică sau socială pentru omul de ştiinţă. Eventualitatea că rapoartele bizare despre OZN-uri, provenind din lumea întreagă, ar putea constitui „observaţii empirice realmente noi" nu a fost luată în consideraţie. Astfel, comitetul a studiat de fapt problema percepţiilor şi interpretărilor greşite, ca dovezi ale unor vizite extraterestre. Aceasta este o problemă pentru sociologi şi psihologi, care ar putea fi interesaţi să ştie că multe mii de oameni nu pot să identifice planeta Venus, un meteor sau lumina unui avion care aterizează şi le interpretează drept vizitatori din cosmos.

Problema era – şi rămâne – dacă fenomenul semnalat în rapoartele OZN provenind din peste o sută de ţări reprezintă ceva într-adevăr nou pentru ştiinţă, fără a ţine seama de niciuna din teoriile preconcepute (ca de pildă IET) ca explicaţie a rapoartelor.

Nicio critică a Raportului Condon nu poate să treacă cu vederea modul în care au fost alese datele pentru studiu. Concentrându-se în mare

măsură asupra cazurilor recente (40 din cele 90 de cazuri studiate erau din anul 1967) şi de asemenea asupra a relativ puţine din miile de cazuri disponibile, ei nu puteau să acorde atenţie tipurilor de observaţii efectuate în ultimii 20 de ani în lumea întreagă. La îndemâna comitetului se aflau mai mult de 12.000 de rapoarte ale Forţelor Aeriene, precum şi multe mii din dosarele NICAP şi APRO (acestea din urmă n-au devenit accesibile comitetului datorită în mare măsură lipsei de înţelegere manifestate de acesta în relaţiile cu APRO). Dr. Saunders a remarcat că, în studiile sale statistice asupra rapoartelor OZN (neincluse în Raportul Condon, deoarece Saunders a fost înlăturat din comitet), el a găsit puţine puncte comune între dosarele Forţelor Aeriene şi cele ale NICAP-ului, în afară de cazurile cărora li se făcuse mare publicitate. După cum cunosc eu dosarele APRO, cred că situaţia este aceeaşi.

Astfel, deşi ideea folosirii cazurilor recente putea fi susţinută, valabilitatea acestui procedeu se bazează pe presupunerea că acestea (şi încă 50) erau reprezentative pentru cele 25.000 existente în diferite dosare. Or, de exemplu, numai câteva dintre cazurile folosite în cartea de faţă pentru a construi prototipurile diferitelor categorii au fost studiate de comitet şi niciunul dintre acestea n-a fost explicat. (îmi dau seama că demonstraţia mea s-ar putea

încheia cu succes în acest moment.)

Raportul Condon nu a stabilit nimic. Totuşi, citit cu atenţie, el constituie un argument destul de puternic în favoarea studierii fenomenului OZN, ţinând seama de timpul scurt şi de faptul că grupul de specialişti în diferite discipline n-aveau cunoştinţe anterioare despre subiect.

Unele informaţii asupra felului cum a luat fiinţă Comitetul Condon sunt necesare pentru a-i înţelege comportarea. Într-un sens, se poate spune că originea lui trebuie căutată în „gazul de mlaştină”. Când, în 1966, am sugerat că gazul de mlaştină ar putea fi cauza acelora dintre numeroasele observaţii din Michigan, de la Dexter şi Hillsdale, în care au fost semnalate lumini slabe deasupra regiunilor mlăştinoase (explicaţia nu urmărea să acopere întregul spectru al relatărilor din acea zonă şi din acel moment), gazul de mlaştină a devenit un termen familiar şi un sinonim umoristic obişnuit al OZN-urilor. OZN-urile, gazul de mlaştină şi eu însumi am fost ridiculizaţi în presă şi am devenit subiectul multor caricaturi excelente (posed o întreagă colecţie). Dacă în vremea aceea ar fi sosit un raport despre un OZN observat în Sahara, cred că ar fi fost atribuit tot gazului de mlaştină.

Cetăţenii de treabă din Michigan n-au savurat batjocura care lua proporţii şi doi membri ai Congresului, Weston Vivian, deputat democrat

din Ann Arbor şi Gerald Ford, liderul minorităţii republicane, au cerut o audiere în cadrul Congresului în legătură cu această problemă.[122] Câteva fragmente din înregistrarea audierii sunt revelatoare:

„PREŞEDINTELE (L. MENDEL RIVERS): Doctore Hynek, aveţi ceva de declarat?

HYNEK: Domnule Preşedinte, presa m-a tratat într-un mod nu prea politicos.

PREŞEDINTELE: Ar trebui să fiţi preşedintele acestui comitet.

HYNEK: Presa m-a descris ca pe o „marionetă a Forţelor Aeriene" şi a afirmat că eu spun numai ceea ce Forţele Aeriene îmi cer să spun. Aş vrea să citesc în faţa comitetului o declaraţie... care în mod cert nu mi-a fost dictată de Forţele Aeriene.

PREŞEDINTELE: În acest moment, vă rog să cuplaţi difuzorul.

HYNEK:...incidente de felul celor pe care presa le-a relatat din Michigan nu sunt neobişnuite. Numai că incidentele de la Dexter şi Hillsdale, deşi fără prea mare semnificaţie ştiinţifică, au trezit un interes naţional. Ei bine, incidente similare, şi unele mult mai stranii, se întâmplă de mulţi ani... În ciuda aparentei stupidităţi a subiectului, mi-am dat seama că aş trăda responsabilitatea mea ştiinţifică faţă de Forţele Aeriene, dacă nu aş atrage atenţia că întregul fenomen OZN ar putea avea aspecte care să-l facă demn de atenţia oamenilor de

122 Audiere în faţa Comitetului pentru serviciile armatei al Camerei Reprezentanţilor, al 89-lea Congres, 5 aprilie 1966, nr. 55 (n. a.).

ştiinţă... Sunt bucuros că apariţia mea în faţa acestui comitet îmi oferă prilejul de a-mi repeta recomandările. În esenţă, părerea mea este că masa datelor acumulate din 1948... merită să fie cercetată îndeaproape de un juriu civil format din specialişti în ştiinţele fizice şi sociale şi că ar trebui să se ceară acestui juriu să examineze problema OZN în mod critic, cu scopul precis de a stabili *dacă există într-adevăr o problemă majoră.*

PREŞEDINTELE: Spuneţi că nu puteţi să nesocotiţi aceste rapoarte, să-i ridiculizaţi pe autorii lor. Sunt oameni cu un înalt simţ al responsabilităţii, având poziţii sociale diverse. [E interesant faptul că preşedintele a folosit exact aceşti termeni. Cu puţin timp înainte, el ne spusese că soţia sa se interesa de fenomenul OZN]... Iar în această dimineaţă ne spuneţi că ar trebui să se înfiinţeze un juriu alcătuit din oameni de ştiinţă, autorizat de Forţele Aeriene, în faţa căruia să poată fi aduse aceste probleme şi care să întocmească un raport?

HYNEK: Da, domnule. Aceasta ar fi esenţa declaraţiei mele. Totuşi, secretarul Brown mi-a luat-o înainte, menţionând că Scientific Advisory Board[123] a recomandat acelaşi lucru."

Cu numai câteva săptămâni înainte, un comitet special al Biroului ştiinţific de avizare, sub preşedinţia dr. Brian O'Brien, recomandase printre altele: „Trebuie încheiate contracte cu câteva universităţi bine alese, care să furnizeze

123 Biroul ştiinţific de avizare (n. trad.).

echipe ştiinţifice pentru a investiga prompt şi în profunzime anumite observaţii OZN selectate... Universităţile trebuie alese astfel încât să asigure o bună repartizare geografică...”

Înfiinţarea comitetului O’Brien fusese cerută printr-o scrisoare a generalului maior E.B. LeBailly, director al Serviciului de informaţii USAF[124], care conchidea:

„În consecinţă, se cere să fie organizată... o comisie ştiinţifică menită să examineze activitatea Proiectului Blue Book... şi să indice Forţelor Aeriene îmbunătăţirile necesare...

Doctorul J. Allen Hynek, directorul Observatorului Dearbon de la Northwestern University, este consultantul ştiinţific al Proiectului Blue Book. El şi-a exprimat acordul de a colabora cu o astfel de comisie, pentru a situa această problemă într-o perspectivă reală. Dr. Hynek a discutat această problemă cu dr. Winston Markey, fostul director al serviciilor ştiinţifice ale Forţelor Aeriene.”

Cu puţin înainte, primisem o scrisoare de la locotenent-colonelul J.F. Spaulding de la Oficiul de informaţii al Forţelor Aeriene, cu privire la această problemă, la care am răspuns:

„Am reflectat îndelung asupra scrisorii dumneavoastră din 13 august 1965, în care vă refereaţi la ideea de a studia împreună cu

124 Forţele Aeriene ale Statelor Unite. (n. trad.).

Academia Naţională de Ştiinţe posibilitatea ca ea să examineze problema OZN... În primul rând, ideea ca o organizaţie civilă să ajute Forţele Aeriene în problema OZN, fie colaborând cu ele, fie luând totul asupra sa, nu este nouă. Ea a fost emisă de mai multe ori în ultimii 18 ani. În 1952, Battelle Memorial Institute, din Columbus, a primit sarcina de a efectua un studiu statistic al rapoartelor OZN existente atunci. Nu mi s-a cerut să contribui în calitate de consultant, dar în perioada în care colonelul Friend era şeful Proiectului Blue Book am organizat împreună o comisie de experţi ştiinţifici de la Wright Field, care se întrunea regulat pentru a ajuta la evaluarea rapoartelor. Dacă îmi amintesc bine... [am inclus] un psiholog şi chiar un preot militar! Dar, întrucât era vorba de un efort intern, fără sprijin de sus, comisia a avut o viaţă scurtă.

Şi mai târziu SAFOI sau echivalentul lui a considerat util să ducă tratative cu NASA şi NSF[125] pentru a obţine un sprijin similar, dar după câteva întâlniri... nu s-a realizat nimic. Cu excepţia unei încercări ulterioare de a determina Brookings Institution să se ocupe de acest subiect, problema a rămas totdeauna în seama Forţelor Aeriene şi aş spune că va rămâne probabil aşa...

Iată de ce consider... că o comisie de oameni de ştiinţă civili... să fie invitată să examineze [problema OZN] în mod critic, cu scopul precis de a stabili dacă există realmente o problemă majoră...

---

125 Naţional Science Foundation: Fundaţia ştiinţifică naţională (n. trad.).

Comisia ar trebui să fie una activă... ai cărui membri să fie dispuşi să efectueze un număr însemnat de lucrări acasă, între şedinţe.

Aş fi dispus, bineînţeles să sprijin un astfel de juriu pe cât mi-ar sta în putinţă şi aş fi dispus chiar să obţin un scurt concediu de la universitatea mea, dac asta ar ajuta la situarea problemei într-o perspectivă justă.”

Copii după această scrisoare au fost trimise doctorului Winston Markey, directorul serviciilor ştiinţifice ale Forţelor Aeriene şi doctorului Harold Brown, secretarul Forţelor Aeriene. Folosirea unor fraze asemănătoare, dacă nu identice, în scrisoarea adresată de generalul maior Lebailly, câteva săptămâni mai târziu, Biroului ştiinţific de avizare dovedeşte că scrisoarea mea a fost cel puţin citită acolo unde se cuvenea.

Aşa s-a ajuns ca (după mai multe încercări nereuşite de a încredinţa studiul OZN unei Universităţi a Ivy League) Universitatea din Colorado să accepte provocarea la 6 octombrie 1966. Nu se prevedea ca eu să fiu membru al grupului de studiu, poate pentru că acesta trebuia să fie alcătuit numai din oameni care nu ştiau nimic despre subiect şi, deci, puteau să privească lucrurile cu ochi proaspeţi. Acest criteriu aparent lăudabil conţinea o primejdie intrinsecă; era, într-un sens, ca şi cum ai cere

unui grup de novici în arta culinară să arunce o privire proaspătă asupra a ceea ce se cheamă *baute cuisine*[126] şi să deschidă un restaurant de mâna-ntâi.

Am înţeles, totuşi, raţiunea acestui procedeu şi iniţial am fost încântat de perspective. Îmi amintesc de o reuniune foarte plăcută în casa dr. Franklin Roach, unul dintre membrii comitetului şi vechiul meu coleg astronom, reuniune la care au luat parte dr. Condon şi alţi câţiva membri ai comitetului. Părea să domnească un spirit de aventură, ca înaintea plecării într-o lungă călătorie. Mi-am dat seama totuşi, încă din seara aceea, că dr. Condon are o atitudine fundamental negativă (şi mai pronunţată la doamna Condon), dar am crezut că era doar scepticismul natural al omului de ştiinţă care nu examinase încă datele. Nu bănuiam atunci cât de sărace şi cât de prost selectate aveau să fie aceste date.

Nu mult după aceea, când comitetul îşi începuse lucrările, mi-au parvenit zvonuri neliniştitoare, întâi de la unul, apoi de la altul dintre prietenii mei din cadrul Proiectului Colorado. Păreau să întâmpine dificultăţi serioase în definirea problemei: cei trei psihologi aveau păreri foarte diferite despre ceea ce trebuia să studieze comitetul. Unul dintre ei pretindea că oamenii „aveau doar

126 Bucătărie selectă (n. trad.).

viziuni” şi nu accepta nicio clipă ideea că ar putea fi implicat un fenomen fizic real, meritând să fie studiat. În chestionarul său, el consacrase o singură pagină elementelor observaţiei şi 20 reacţiilor psihologice ale observatorului.

Un alt psiholog era cucerit de ideea că întreaga problemă OZN constă în ipoteza IET. Un altul, de acord cu această teorie, susţinea imposibilitatea de a distinge IET, dacă există, din mulţimea de cazuri „amestecate”.

Unul dintre fizicieni a propus folosirea unei camere stereo-fotografice cu o grilă de difracţie montată pe unul dintre obiective, pentru a se putea determina spectrul luminos al OZN-urilor. El nu ştia că aceeaşi idee fusese propusă şi aplicată pe scară redusă, în 1954, de dr. Joseph Kaplan, unul dintre organizatorii Anului Geofizic Internaţional. Eu demonstrasem puţin după aceea, prin experienţe concludente, că acest procedeu era corespunzător doar în cazul luminilor extrem de strălucitoare. Am şi acum o cameră stereo Videon cu care fuseseră dotate în vremea aceea bazele aeriene, amintire uitată a „vechilor timpuri” ale OZN-urilor. Cam puţin pentru o „privire proaspătă” asupra subiectului.

Dr. Saunders a considerat că ipoteza IET trebuie plasată în centrul dezbaterii. Era, desigur, atitudinea cea mai spectaculară, chiar dacă nimic din materialul supus analizei nu demonstra că această ipoteză ar fi constituit

într-adevăr cheia problemei. Totuşi, definind-o drept chestiunea centrală în privinţa OZN-urilor, comitetul se conforma unei opinii larg răspândite. În mintea publicului, OZN-urile sunt virtual sinonime cu oaspeţii din cosmos, consideraţi în general ca „omuleţi verzi”.

Cu toate acestea, calea lui Saunders de abordare a problemei, odată definită şi adoptată, era excelentă: În cursul „punerii în temă” a Comitetului Condon, pe care Jacques Vallée şi cu mine am fost invitaţi să o facem în primele săptămâni ale existenţei sale, amândoi am cerut insistent ca, după o evaluare prealabilă, toate datele disponibile, îndeosebi cele din fişierul Forţelor Aeriene, să fie pregătite astfel încât computerele electronice să poată fi utilizate pentru analiza lor. Saunders a început să „computerizeze” datele disponibile şi, în momentul când a fost îndepărtat din comitet, avea mai multe mii de cazuri înregistrate pe bandă magnetică. (Acum, când scriu, el are cam 30.000 de cazuri pe bandă, disponibile pentru o analiză complexă.) Deoarece Saunders a „rupt-o” cu Condon, nimic din lucrările sale statistice nu a fost inclus în Raport, care şi-a „satisfăcut” cititorii prin analiza a numai 90 de cazuri, multe dinainte cunoscute şi multe necorespunzând definiţiei OZN adoptată aici. Totuşi, Vallée şi cu mine pledasem în faţa comitetului, rugându-l să caute trăsăturile comune miilor de rapoarte,

ceea ce era esenţial pentru a avea o perspectivă globală a problemei OZN. Numai aşa puteau ei să afle ce fel de lucruri era raportate şi de cine. În loc să procedeze astfel, Comitetul Condon a extras o serie de mostre de cazuri extrem de disparate, fără să ştie care era locul acestor cazuri în tabloul general. Erau ele într-adevăr reprezentative pentru rapoartele nedescifrate?

Comitetul şi-a pierdut mult timp căutând pe dibuite o metodologie. Deşi Raportul este intitulat „studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate”, a fost el într-adevăr ştiinţific? Sau ar fi putut fi? Se pot oare aplica fenomenului OZN metodele obişnuite ale ştiinţei, atât de eficiente în domeniile în care experienţele sunt repetabile în condiţii controlabile de laborator?

S-a spus că nu subiectul, ci metodele folosite sunt cele care stabilesc dacă un studiu este sau nu ştiinţific. În general, acest lucru poate fi acceptat, dar este valabil în acest domeniu particular – fenomenul OZN? Admiţându-se că „cele mai bune” rapoarte OZN sunt poveşti incredibile relatate de persoane demne de încredere, cum pot fi ele studiate altfel decât analizându-le, clasificându-le şi exprimând în termeni mai exacţi şi mai coerenţi ceea ce era deja cuprins în raport? Ce puncte de vedere noi, ce noi dovezi pot fi aduse în afara unor detalii

suplimentare care nu fac decât să amplifice caracterul incredibil al relatării?

Metoda ştiinţifică acceptată este folosită în general pentru examinarea unei ipoteze. Alfa şi omega metodei ştiinţifice constă în relaţia „dacă – atunci”. *Dacă* asta este aşa, *atunci* va urma aceea, şi ipoteza n-are nicio valoare decât dacă „atunci” e verificabil, putându-se demonstra că e adevărat sau fals. Deosebit de importantă este posibilitatea de a se demonstra fără echivoc că o ipoteză e falsă. Există un experiment crucial sau o observaţie care dovedesc falsitatea ipotezei? Dacă nu, cum se poate face deosebirea între o ipoteză şi alta?

Comitetul Condon a hotărât să examineze ipoteza IET, şi anume, dacă OZN-urile erau o dovadă solidă a unor vizite extraterestre. Cum se poate demonstra că această ipoteză e falsă? Am putea să instalăm o reţea de staţii de observare perfecţionate şi să nu apară OZN-uri. Este o dovadă negativă? Nu. Se poate spune oricând că OZN-urile dirijate de IET *ştiau* că sunt aşteptate şi au evitat capcana.

Desigur, Comitetul Condon nu a găsit explicaţii măcar parţial satisfăcătoare pentru aproape o treime din cazurile studiate. „Experţii” au fost puşi în încurcătură. Ce ne poate spune acest fapt despre ipoteza IET? Nimic. Sunt multe explicaţii posibile, în funcţie de îndrăzneala presupunerilor iniţiale. De

exemplu, dacă se postulează existenţa unor alte lumi decât cea fizică (lumi astrale sau eterice), pot fi explicate cu uşurinţă toate enigmele OZN-urilor. Dar cum poţi stabili că ipoteza este adevărată? Dacă nu ai o metodă operaţională pe care s-o foloseşti în acest scop, asta nu e *ştiinţă.* Ipotezele rămân ipoteze şi noi rămânem cu „cele 72 de secte care se războiesc între ele”.

Chiar dacă Comitetul Condon ar fi avut la dispoziţie mult mai multe date, problema ar fi fost imposibil de rezolvat. Singura ipoteză pe care putea s-o examineze în mod fructuos era: *există un fenomen, descris în rapoartele OZN, care nu poate fi explicat actualmente potrivit legilor fizicii.* Se poate dovedi cu uşurinţă că această ipoteză este falsă, explicându-se, potrivit legilor fizicii, cele aproximativ 30 de cazuri pe care comitetul n-a putut să le rezolve în mod satisfăcător şi, desigur, multe sute de alte cazuri necercetate de grupul Condon. Chiar şi atunci, ar putea fi prezentate oricând noi cazuri, spunându-se: „Iată, pe acesta nu l-aţi explicat”, dar e evident că dacă un număr determinat *n* de cazuri (propuse de un grup de adevăraţi specialişti în materie, care le-a supus unei selecţii riguroase pentru a exclude efectiv păsările, baloanele, avioanele, meteorii, planetele etc.) poate fi explicat astfel, problema e închisă, dacă nu sunt prezentate date *noi* şi

diferite de celelalte. Dimpotrivă, dacă acele cazuri oferite spre examinare nu pot fi explicate, există în mod evident, aproape prin definiţie, un fenomen care nu poate fi explicat potrivit legilor actuale ale fizicii.

O lectură atentă a Raportului arată că, fără să-şi dea seama, comitetul a dat multă apă la moară ipotezei inexplicabilităţii, în timp ce se lupta cu ipoteza IET. După cum au recunoscut ei înşişi, „experţii" au fost într-adevăr puşi în încurcătură de multe dintre relativ puţinele cazuri examinate şi nimic nu ne îndreptăţeşte să credem că ar fi ajuns la vreun rezultat dacă ar fi încercat să rezolve alte cazuri, cărora cercetători mai versaţi nu izbutiseră să le dea o explicaţie naturală.

După părerea mea, este cât se poate de regretabil că, devenind publice, anumite evenimente au dus la concedierea dr. Saunders. Activitatea comitetului ar fi urmat desigur un curs diferit dacă el ar fi rămas şi dacă sfaturile sale ar fi fost acceptate. Chiar dacă şi-ar fi concentrat atenţia asupra verificării ipotezei IET, dr. Saunders ar fi înţeles curând că, în timp ce această ipoteză nu putea fi nici confirmată, nici infirmată, ipoteză „inexplicabilităţii în temeiul legilor actuale ale fizicii" era evidentă.

Dr. Condon era conştient, desigur, de importanţa muncii lui Saunders în cadrul Proiectului Colorado, de vreme ce, înainte de a-l

concedia, când ceruse fonduri suplimentare (259.146 dolari, pe lângă cei 313.000 aprobaţi iniţial), el scrisese în propunerea sa oficială:

„Dr. Saunders are multe responsabilităţi. El a dirijat achiziţionarea, catalogarea şi organizarea arhivei observaţiilor... Saunders a pus la punct, cu ajutorul celorlalţi membri ai echipei de studiu, formularele pentru interogarea martorilor şi pentru rapoartele asupra observaţiilor... Dr. Saunders răspunde de asemeni de analiza statistică a datelor OZN. În momentul în care scriem aceste rânduri, el a terminat codificarea a circa 1200 de rapoarte de observaţii, pentru a fi studiate cu ajutorul computerului. S-a prevăzut să fie codificate şi date suplimentare pentru multe dintre observaţii, când procedeele tehnice se vor perfecţiona, îngăduind codificarea unui număr de parametri greu de manevrat statistic... Pentru a se asigura corelarea acestor funcţii legate între ele, lui Saunders i s-a încredinţat responsabilitatea tuturor: păstrarea rapoartelor de observaţii, analiza statistică, întocmirea chestionarelor pentru interogarea martorilor şi a formularelor pentru rapoartele de observaţii. Mai este o funcţie legală de acestea: luarea de hotărâri privind trimiterea echipelor de cercetare pe teren, pentru a studia rapoartele de observaţii. Saunders răspunde şi de această problemă.”

La puţin timp după această scrisoare, Condon

l-a concediat pe Saunders pentru „incompetenţă”. Se pare că prea multe responsabilităţi au fost încredinţate unui incompetent.

Faptele care au dus la concedierea lui Saunders şi a unui alt membru al comitetului, dr. Levine, şi la demisia, puţin după aceea, a doamnei Mary Louise Armstrong, asistent administrativ al lui Condon, sunt relatate în cartea lui Saunders, la care m-am referit.

În loc de a extrage esenţa din multe mii de cazuri, operaţie pe care Saunders o desfăşura cu succes, Raportul conţine doar 87 de cazuri investigate, plus trei observaţii neexplicate ale astronauţilor (investigatorul observaţiilor declară laconic că ele „... constituie o provocare pentru analist”).

Raportul Condon poartă data ce 9 ianuarie 1969, ca şi aprobarea Academiei Naţionale de Ştiinţă. Această aprobare conchide:

„a) Considerăm că sfera studiului a fost adecvată scopului său: un studiu ştiinţific al fenomenelor OZN.

b) Credem că metodologia şi modul de abordare au fost bine alese, în concordanţă cu criteriile acceptate ale investigaţiei ştiinţifice.”

Aceste afirmaţii susţin implicit că metoda ştiinţifică este aplicabilă la problema OZN, un

lucru pe care l-am constatat mai înainte. Deoarece ar fi imposibil de dovedit că ipoteza examinată de comitet (IET) este eronată, demers esenţial pentru metoda ştiinţifică, rezultă că această metodă este inaplicabilă câtă vreme problema nu e redefinită în mod corect.

Oricum, fără a învinui academia de complezenţă, metodologia Comitetului Condon este evident criticabilă sub alte aspecte. Să ne fie îngăduit să vorbim aici despre metodologie fără a o confunda cu subiectul studiului. Criticile mele la adresa metodologiei Comitetului Condon ar fi fost aceleaşi chiar dacă subiectul n-ar fi fost OZN-urile, ci, să zicem, ciclul vieţii balenei cenuşii (dacă studiul ar fi avut drept scop să verifice o singură teorie, de pildă că balenele cenuşii sunt produsul unei creaţii speciale) sau cauzele cancerului (dacă stadiul s-ar fi limitat la teoria potrivit căreia cancerul se datorează unui regim alimentar impropriu).

Academia ar trebui să fie de acord că metoda ştiinţifică cere ca *problema specifică supusă studiului să fie bine definită şi să fie relevantă pentru domeniul mai cuprinzător căruia îi aparţine.*

La pagina 9 a Raportului Condon, se dă o definiţie a OZN-ului: „Un obiect zburător neidentificat este definit aici ca fiind stimulul unui raport făcut de unul sau mai mulţi indivizi asupra a ceva văzut pe cer (sau a unui obiect

considerat a fi capabil să zboare, dar văzut când se afla pe sol) pe care *observatorul* (sublinierea mea) n-a putut să-l identifice ca având o origine naturală obişnuită, şi care i s-a părut destul de straniu pentru a-l determina să întocmească un raport...” Iar problema este definită astfel: „Problema constă deci în a te deprinde să recunoşti diferitele feluri de stimuli care au generat rapoartele OZN”.

Metoda ştiinţifică! Ce fel de investigaţie ştiinţifică este aceea care dă răspunsul înainte de a porni la drum? Se înţelege limpede de aici că toate OZN-urile sunt percepţii greşite ale unor lucruri naturale şi că întreaga activitate a comitetului consta din a cunoaşte şi a memoriza diferiţii stimuli naturali ai rapoartelor OZN, pentru a putea spune doar: „Asta trebuie să fi fost Venus; acelea trebuie să fi fost luminile de aterizare ale unui avion”. În „conceptul Condon” nu era loc nici măcar pentru posibilitatea afirmaţiei: „Acesta a fost probabil un OZN”.

Astfel a fost încălcat un principiu al metodei ştiinţifice: problema n-a fost bine definită şi nu era corelata cu domeniul mai cuprinzător căruia-i aparţinea, adică rapoartele într-adevăr deconcertante ale căror stimuli nu erau evidenţi. În continuare, nu poate fi încredinţată observatorului, care reprezintă în general nivelul mediu al întregii populaţii, misiunea de a defini problema şi de a pune eticheta *OZN.*

Acest lucru poate fi făcut numai de cei în stare să selecteze critic şi să înlăture tocmai rapoartele cărora li se aplică definiţia Condon – cele generate de stimuli naturali.

În sensul cel mai larg, problema constă desigur în a găsi stimulul raportului OZN. Dar a hotărî de la început că stimulul generator trebuie să fie în mod necesar doar de un singur tip – percepţiile greşite – înseamnă, fără îndoială, o violare a metodei ştiinţifice. După cum se pare, comitetul a definit problema ca fiind aceea a căutării stimulilor naturali, hotărând totuşi să verifice ipoteza inteligenţei extraterestre. Planeta Venus nu este o inteligenţă extraterestră; un meteor este extraterestru, dar în mod cert nu e inteligent şi aşa mai departe.

Iată un alt principiu fundamental al metodei ştiinţifice cu care academia ar trebui să fie de acord: *datele alese în vederea studiului trebuie să fie relevante pentru problemă.*

Această afirmaţie se poate referi fie la problema cercetată de comitet (vizitele extraterestre), fie la aceea pe care el nu a cercetat-o: pot rapoartele OZN, selectate cu competenţă, să indice apariţia unor noi date empirice extrase din observaţii?

În ambele cazuri, cele mai multe dintre rapoartele examinate nu au fost relevante; un investigator experimentat ar fi eliminat

percepţiile greşite evidente care erau deconcertante pentru o persoană sau două, dar care nu ar fi indus în eroare un expert. De fapt, 14 din cele 87 de cazuri fuseseră apreciate anterior de Blue Book ca percepţii greşite şi, totuşi, Condon a lăsat ca numărul relativ mic de cazuri examinate de comitet să fie astfel diminuat. Ar fi fost mai bine ca aceste 14 cazuri să fie înlocuite cu 14 din cele câteva sute clasificate de Blue Book ca „neidentificate”. În asemenea cazuri ar fi trebuit căutată soluţia problemei, dacă există o soluţie.

Grupul lui Condon a examinat doar zece cazuri de întâlniri de aproape, categoria cea mai interesantă din ansamblul rapoartelor OZN. Dintre acestea, comitetul n-a fost în stare să explice şase, două au fost considerate neconcludente, unul „psihologic” şi unul, foarte categoric, drept o interpretare greşită a planetei Venus! Ultimul trebuie să fie cunoscut de toţi investigatorii OZN. Este un exemplu fantastic de cât de persuasivă poate fi planeta Venus în chip de OZN neselectat. Ofiţerii de poliţie din 11 comitate au fost „traşi pe sfoară” de această planetă. Este un caz deosebit de interesant pentru psihologi şi cineva ar putea fi tentat să spună că şi pentru cei care răspund de angajarea poliţiştilor.

Experienţa m-a învăţat de mult să nu iau în serios niciun caz în care un „OZN” apare noapte

după noapte, cu o anumită regularitate. Este aproape sigur că e vorba de un serviciu aerian regulat sau de o planetă, mai ales dacă se precizează că „OZN-ul” nu apare în nopţile când cerul e acoperit de nori. Totuşi, astfel de cazuri sunt atât de uşor de clarificat, încât dau o coloratură comică unei probleme, altfel atât de deconcertantă.

Cred că Academia ar trebui să fie de acord că o bună metodologie ştiinţifică *trebuie să evite parţialitatea, prejudecata şi ridiculizarea în abordarea unei probleme.*

Răspunsul la o problemă de cercetare nu trebuie să fie niciodată anticipat într-o măsură care să influenţeze puternic abordarea problemei. În contactele mele cu circa o duzină de membri ai comitetului şi cercetători asociaţi la grupul de studiu Colorado, cu care am avut plăcerea să stau de vorbă, n-am constatat o parţialitate pronunţată în modul lor de abordare. Existau, desigur, diferite puncte de vedere, dar nu prejudecăţi pătimaşe şi corosive. Totuşi, dacă-l judecăm pe directorul Proiectului după acţiunile şi cuvintele spuse şi scrise, lucrurile se prezintă cu totul altfel. El n-a ezitat niciodată să-şi împărtăşească opiniile în conferinţele pe care le-a ţinut, din când în când, în diferite colţuri ale ţării. La mai puţin de trei luni de la înfiinţarea Proiectului, Condon a declarat la Corning, New York (potrivit textului

publicat în „Star-Gazette” din Elmira, New York, la 26 ianuarie): „Eu înclin chiar de pe acum să recomand guvernului să renunţe. Sunt convins chiar de acum că nu-i nimic serios... dar nu voi formula o concluzie decât peste un an. Poate că ea problema OZN ar putea fi studiată de grupurile interesate de fenomenele meteorologice”.

Fiecare om are dreptul la o părere personală, dar omul de ştiinţă poartă o responsabilitate socială sporită, în virtutea poziţiei şi profesiei sale. Cuvintele sale, îndeosebi cele spuse într-o doară, pot să influenţeze publicul prin intermediul presei. Iată-l pe Condon declarând că Proiectul nu prezintă interes (câteva luni mai târziu, el cerea 259.146 dolari în plus ca să continue activitatea) şi apoi exprimându-şi convingerea că OZN-urile sunt în mod necesar fenomene naturale (meteorologice), ceea ce implică inutilitatea continuării studiului.

Mult mai târziu în acel an, Condon a vorbit în faţa personalului Biroului naţional de standarde din Washington. Potrivit relatărilor unor participanţi la conferinţă şi după cum a recunoscut el însuşi, mai târziu, Condon s-a referit aproape exclusiv la trei cazuri de demenţi în care fusese implicat.

Cred că Academia Naţională ar trebui de asemenea să fie de acord, în concepţia ei despre aplicarea metodei ştiinţifice, că *niciun*

om de ştiinţă n-ar trebui să accepte în mod deliberat ca ridicolul să constituie o parte a metodei sale ştiinţifice. Totuşi, când un subiect pare să se situeze în afara graniţelor ştiinţei (şi istoria este plină de astfel de exemple) ironia şi persiflarea pe seama aproapelui nu sunt excluse din comportarea omului de ştiinţă. Astfel, răspunsul scris al doctorului Menzel la un chestionar serios care întreba: „Ce trebuie făcut cu rapoartele OZN care nu pot fi explicate?", a fost: „Aruncă-le la coşul de hârtii".

Se pare că pentru dr. Condon OZN-urile se situau în afara graniţelor ştiinţei (cu toate că raportul său este intitulat *Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate),* de vreme ce şi-a îngăduit să facă ironii şi glume pe seama aproapelui. Saunders semnalează preocuparea lui Condon faţă de aspectele demenţiale ale problemei OZN şi tendinţa lui de a-i ridiculiza pe cei implicaţi (cu toate că s-a stabilit cu limpezime că „smintiţii" *nu sunt capabili* să redacteze rapoarte OZN coerente). Saunders scrie: „Ca psiholog, cel mai mult m-a supărat comportarea sa faţă de persoanele implicate în aceste cazuri. Ele aveau poate nevoie de ajutor, nu de batjocură. Era ca şi cum Condon şi-ar fi pierdut orice simţ al perspectivei şi i-ar fi sacrificat pe aceşti nefericiţi ca să se elibereze de propria sa frustrare... Se părea că îndată ce se amuza atât cât era posibil cu un caz, trecea

la altul”. Saunders relatează în cartea sa că, odată, Condon i-a telefonat guvernatorului statului Utah ca să-l informeze despre aterizarea unui OZN dreptunghiular pe Salts Flats din Bonneville (prezisă de o persoană aflată „în contact” cu extratereştrii). Altă dată, el a informat pur şi simplu Washingtonul despre o ofertă (de trei miliarde de dolari) pe care i-o făcuse „un agent al celui de-ai treilea Univers”, pentru a construi un cosmodrom destinat aterizării astronavelor acestui univers.

Recunosc că tentaţia de a te amuza pe seama unor astfel de lunatici este mare. Eu însumi am folosit cu succes, ca intermezzo într-o conferinţă serioasă, o fotografie care ilustra o povestire apărută într-un magazin popular sub titlul O *farfurie zburătoare mi-a salvat fecioria,* un desen înfăţişându-i pe cei trei magi contemplând steaua, unul spunând celorlalţi: „gaz de mlaştină!” şi alte glume despre OZN-uri.

Totuşi, încă în 1953[127] am scris:

„Ridicolul nu face parte din metoda ştiinţifică şi publicul nu trebuie deprins să creadă contrariul... Valul neîntrerupt de rapoarte, deseori redactate în comun de observatori *demni de încredere,* ridică problema obligaţiei şi responsabilităţii ştiinţifice. Există aici – după ce conţinutul diferitelor rapoarte

127 *Unusual Aerial Phenomena,* în „Journal of the Optical Society of America”, aprilie 1953 (n. a.).

ar fi debarasat, pentru a folosi cuvintele lui Pooh Bah[128], de toate «detaliile menite să dea verosimilitate artistică unei naraţiuni altminteri plate şi neconvingătoare» – un rest demn de atenţie din punct de vedere ştiinţific? Sau, dacă nu există, nu e obligatoriu să spui asta publicului, nu cu ironie, ci cu seriozitate, pentru a nu-i zdruncina încrederea în ştiinţă şi în slujitorii ei?”

Rolul ştiinţei în viaţa cotidiană a fost serios pus la îndoială în zilele noastre. Atitudini trufaşe, declaraţii pontificale *ex cathedra* şi cereri ca o autoritate să fie recunoscută numai pentru că un om de ştiinţă pretinde asta – iată tot atâtea motive. Trebuie să i se dea publicului, fără al cărui sprijin nu poate fi dus la bun sfârşit niciun efort ştiinţific, şansa de a considera ştiinţa ca o aventură întreprinsă într-un spirit de modestie, cu demnitate şi respect, în folosul tuturor. Ar trebui subliniat că, în acest domeniu, nu se ştie niciodată la ce rezultat va duce cercetarea („dacă ştim răspunsul dinainte, asta nu e cercetare”), că un ţel primordial al ştiinţei este de a satisface curiozitatea omenească, de a sonda necunoscutul şi de a deschide noi orizonturi aventurii intelectuale. Este ceea ce a susţinut totdeauna ştiinţa, chiar dacă slujitorii ei, oameni fiind, au dat naştere deseori, fără voie, unei impresii contrare.

---

128 Personaj din opera comică a lui Gillbert şi Sullivan *The Mikado,* 1885 (n. trad.).

Cred că Academia Naţională va fi de acord că, potrivit metodei ştiinţifice, *directorul unui proiect ştiinţific trebuie să înţeleagă problema.* Dovada certă că doctorul Condon n-a înţeles natura şi amploarea problemei o constituie exemplele de „OZN-uri” pe care le-a folosit pentru a ilustra rezumatul raportului. Citez aici, cu permisiunea autorului, dintr-un articol al lui W. T. Powers[129]:

„Condon se referă *exclusiv* la cazuri foarte simple, uşor de explicat sau incomplet relatate. El nu spune un singur cuvânt despre faptul că, în acelaşi volum, colegii săi prezintă cazuri care au rezistat celor mai minuţioase tentative de explicare şi care nu erau foarte simple, incomplet relatate sau uşor de explicat.

Condon încheie capitolul consacrat «observaţiilor radar» fără să menţioneze cazurile pentru care propria sa echipă n-a putut să găsească vreo dovadă de «propagare anormală», declarând: «Dată fiind importanţa radarului pentru securitatea tuturor zborurilor, este esenţial să se continue cercetarea... Totuşi, s-a considerat că acest lucru poate fi realizat atacând direct problema... mai curând decât prin... investigarea cazurilor OZN».

Pe scurt, Condon nu admite că rapoartele radar despre OZN-uri ar putea să ne spună ceva *despre* OZN-uri – toate aceste rapoarte nu pot decât să

129 Powers, W.T., *A Critique of the Condon Report.* Publicarea a fost refuzată de „Science" în 1969 (n. a.).

semnaleze propagări anormale. Posibilitatea unei observaţii radar a unui OZN efectuate cu un radar funcţionând corect şi în condiţii atmosferice normale nu este menţionată nici măcar ca o posibilitate. Şi totuşi, printre rapoartele prezentate mai departe în text, există *trei* astfel de cazuri studiate în profunzime.

Este instructiv să examinăm cazurile individuale alese de Condon pentru a ilustra problemele expuse în rezumatul său. Pentru a evita influenţarea cititorului, voi trece în revistă şi voi comenta pe scurt toate exemplele folosite de Condon, ca să nu comit fapta incriminată.[130] Primul exemplu este un caz de lumini văzute în timpul nopţii (balon cu aer cald), ca şi al doilea (Saturn). Niciunul dintre ele n-ar fi supravieţuit ca OZN, la primul contact cu un investigator experimentat... Un alt exemplu este cel al unui om ai cărui strămoşi veniseră dintr-o altă galaxie... altul se referă la planeta Clarion, o născocire a unor grupuri marginale, alcătuite jumătate din fanatici ai OZN-urilor şi jumătate din iluminaţi. Şi asta merită o pagină întreagă!

Să vedem cum stau lucrurile cu fotografiile. O pagină este consacrată unei fotografii despre care se ştia că este rezultatul unei erori sau al unei mistificări. Despre un caz pe care expertul său fotograf l-a tratat cu multă seriozitate, Condon spune doar că «imaginile OZN-ului s-au dovedit a fi prea neclare pentru a îngădui efectuarea unei analize fotogrametrice valabile». Şi iată ce spune

130 Spaţiul nu ne îngăduie să le citǎm pe toate aici (n. a.).

textul Raportului: «Acesta este unul dintre puţinele rapoarte OZN în care toţi factorii investigaţi – geometric, psihologic şi fizic – par să susţină afirmaţia că un obiect zburător neobişnuit, argintiu, metalic, în formă de disc, cu un diametru de mai multe zeci de metri şi în mod evident artificial a fost văzut zburând de către doi martori». Reproducerea analizei fotogrametrice ocupă paginile 399–407 ale Raportului. Condon încheie acest capitol al rezumatului său menţionând în treacăt fotografia unui halou şi pe aceea a unei reflexii de lentilă[131]. Nu este menţionată analiza exhaustivă a filmelor de la Great Falls, Montana, efectuată de R. M. L. Baker, o analiză care a fost trimisă Comitetului Condon.

Să trecem acum la anomaliile constatate în funcţionarea automobilelor. Condon susţine în mod eronat că grupul său n-a avut de studiat decât un caz... El nu menţionează celălalt caz[132] de anomalii în funcţionarea automobilelor[133], al cărui martor a fost descris ca «o persoană competentă, cu simţ practic, instruită şi obişnuită să-şi păstreze sângele rece în situaţii neobişnuite».

Condon menţionează observaţiile vizuale ale

131 Pe coperta ediţiei Bantam a Raportului Condon se află o frumoasă fotografie în culori a unei reflexii de lentilă, o fotografie pe care nici un investigator experimentat n-ar fi luat-o în serios. (n. a.).

132 Cazul 12 (n. a.).

133 Şi nici vreunul din cele o sută sau mai multe de astfel de cazuri care i-ar fi stat la îndemână dacă şi-ar fi dat osteneala să cerceteze textele disponibile. Un procedeu curent în metodologia ştiinţifică este acela de a trece în revistă ceea ce s-a publicat în legătură cu subiectul înainte de a începe investigaţia propriu-zisă, pentru ca investigatorii să ştie ce s-a întreprins în domeniul respectiv şi să micşoreze riscurile unei repetări inutile. (n. a.).

astronauţilor, dar spune doar că «n-a fost văzut nimic care să poată fi interpretat ca o farfurie zburătoare» sau ca un vehicul cu echipaj din spaţiul cosmic, d «şi admite că dr. Roach, astronomul care a cercetat în profunzime observaţiile astronauţilor, definise aceste observaţii drept «o provocare pentru analist». Condon n-a manifestat niciun interes faţă de această provocare cu toate că dr. Roach afirmase: «Uluitor este mai cu seamă primul caz de pe listă, observaţia diurnă a unui obiect prezentând detalii ca nişte braţe ieşind dintr-un corp cu o extindere unghiulară notabilă. Dacă lista NORAD a obiectelor care se aflau în apropiere... în momentul observaţiei este completă, cum e de presupus, va trebui să găsim o explicaţie raţională sau să includem cazul pe lista noastră de neidentificate». După cât se pare, Condon n-a fost interesat de această alternativă."

Powers continuă cu multe alte exemple şi observaţii:

„Aceste ultime exemple demonstrează cât de rigid a operat factorul de selecţie în rezumatul lui Condon – niciunul dintre ele nu se înscrie în tipul de rapoarte OZN care ar fi atras atenţia unui investigator experimentat. În mod evident, Condon a evitat sistematic să-şi ilustreze textul cu cele mai deconcertante cazuri şi a prezentat sistematic într-o lumină falsă puţinele cazuri deconcertante pe care le menţionează, diminuând sau ignorând ceea ce era neexplicat şi exagerând importanţa

explicaţiilor posibile chiar atunci când analizele amănunţite le excludeau cu desăvârşire.

Dacă dorea cu adevărat să abordeze problema din punctul de vedere al fizicii, de ce n-a cercetat Condon dacă nu cumva un fenomen fizic necunoscut se află la originea unei categorii bine definite de rapoarte OZN? De ce a risipit timpul său şi banii noştri pentru a vâna rapoarte despre lumini în văzduh şi rapoarte despre Venus şi, mai ales, de ce s-a oprit la această ipoteză-pretext IET? Câtă vreme nici nu ştim dacă un fenomen există, cum putem să examinăm o supoziţie hazardată despre originea lui?

Condon n-a răspuns colegilor săi care au arătat că studiul OZN poate avea o valoare ştiinţifică, ci «contactaţilor», fanaticilor ignoranţi, naivilor neinformaţi. El n-a dorit să reia problema de la nivelul studiilor OZN întreprinse de alţii, la fel de competenţi ca el. În schimb, a combătut ideile celor care erau uşor de combătut... Raportul lui Condon şi mai ales propriile sale comentarii... constituie un afront pentru colegii săi oameni de ştiinţă. De altfel, e foarte limpede că rezumatul său este rezultatul unei idei preconcepute şi că Academia Naţională de Ştiinţe a fost indusă în eroare.”

Aceste reflecţii ale lui Powers sunt într-adevăr dure şi se înţelege de ce redactorii conservatori ai revistei *„Science*” au refuzat să le publice. Trebuie amintit, totuşi, că Powers nu discuta despre OZN-uri; el discuta despre metodologia

ştiinţifică şi se întreba dacă Raportul Condon a utilizat metode ştiinţifice, aşa cum susţinea Academia Naţională. Putem, de altfel, să ne întrebăm dacă acel comitet însărcinat de Academie să examineze Raportul şi-a îndeplinit într-adevăr misiunea. Am fi putut să-l absolvim cu mai multă uşurinţă dacă nu şi-ar fi îndeplinit-o. Condon avea multe alte responsabilităţi şi nu s-a gândit niciodată să-şi consacre tot timpul disponibil OZN-urilor. El l-a numit pe Robert Low administrator al Proiectului şi, pe măsură ce timpul trecea şi Condon pierdea din ce în ce mai mult legătura cu comitetul, Low devenea adevăratul pilot al navei Colorado OZN. Putem să ne întrebăm ce-ar fi devenit Proiectul cu un alt administrator ştiinţific. Îmi amintesc consternarea mea când, cu prilejul unei vizite pe care am făcut-o la sediul comitetului după numai două săptămâni de la înfiinţarea lui, Low a schiţat pe tablă forma pe care urma s-o aibă Raportul, titlurile probabile ale diferitelor capitole, spaţiul rezervat fiecăruia, având aerul că a şi hotărât care va fi conţinutul şi tonul Raportului.

Low a fost autorul faimosului memoriu, devenit apoi instrumentul concedierii lui Saunders şi Levine.[134] Scris la 9 august 1966, cu aproape trei luni înainte ca Proiectul să-şi înceapă activitatea în mod oficial, el conţinea

134 Saunders, *op. cit.,* capitolele 19 şi 20 (n. a.).

acest mesaj-cheie, deseori citat: „Cred că stratagema ar trebui să constea în a descrie Proiectul astfel încât să apară, în ochii publicului, drept un studiu absolut obiectiv, dar să prezinte comunităţii ştiinţifice imaginea unui grup de sceptici care fac totul ca să fie obiectivi însă n-au aproape nicio speranţă de a găsi o farfurie”.

Cred că Low a fost criticat excesiv pentru acest memoriu. Eu pot să înţeleg dilema în faţa căreia se afla. El voia ca universitatea sa să încheie contractul (din raţiuni financiare) şi trebuia să convingă administraţia universităţii să-l încheie. Era conştient, cum am fost şi eu ani de zile, că opinia ştiinţifică era astfel orientată încât chiar faptul de a vorbi serios despre acest subiect era de ajuns pentru a te expune ridiculizării. El voise să recurgă la masca respectabilităţii. Dar calea aleasă a fost nefericită.

Saunders şi Levine au fost destituiţi pentru că au adus la cunoştinţa câtorva colegi acest memoriu; ştirea despre existenţa lui s-a răspândit şi, în cele din urmă, s-a ajuns la „demascarea” lui Fuller din revista „Look”.[135]

După concedierea lui Saunders şi Levine, asistenta administrativă a lui Condon, Mary Louise Armstrong, care cunoştea mecanismele interioare ale întregului comitet, şi-a pus

135 Fuller, John G., *Flying Saucer Fiasco,* „Look”, 14 mai 1968. (n. a.).

problema dacă să continue să lucreze pentru un om pe care nu-l mai respecta decât în mică măsură. Ea a demisionat două săptămâni mai târziu, expunându-şi motivele într-o scrisoare bine gândită, care ar trebui să constituie o piesă de arhivă (vezi Anexa 3), pentru că îngăduie o privire în viaţa interioară a comitetului, la care ar trebui să aibă acces viitorii istorici ai ştiinţei.

Reproduc aici un pasaj[136] care se referă la problemele în discuţie:

„Întrucât este evident atât pentru echipa de conducere a Proiectului OZN, cât şi pentru dumneavoastră [Condon], că ne aflăm într-o adevărată dilemă privind disensiunile şi moralul scăzut din ultimele două săptămâni, consider că este necesar să examinăm ce anume, după părerea mea, a fost cauza principală a problemelor existente...

După opinia mea, se face simţită o „lipsă de încredere" aproape unanimă în capacitatea lui [Low] de a fi coordonatorul Proiectului şi în modul în care îşi exercită prerogativele... De la început, atitudinea lui Bob a fost negativă... Bob s-a arătat prea puţin interesat să fie la curent cu observaţiile, fie prin lectura rapoartelor, fie prin discuţii cu ceilalţi... Saunders punea deoparte rapoartele rămase după o primă selecţie, astfel ca fiecare membru al comitetului să le poată citi. Bob a

136 Doamna Armstrong mi-a îngăduit cu amabilitate să-i reproduc scrisoarea, în interesul consemnării istoricului problemei (n. a.).

selectat şi el câteva, dar, după câte ştiu, nu le-a citit cu adevărat, şi nu ne-a încurajat niciodată să ţinem discuţiile programate... După părerea mea, el a irosit prea mult timp dezbătând problema «limbajului» în care să fie redactat raportul final pentru a se evita în modul cel mai inteligent formularea unei opinii clare despre fenomenul OZN. Pe de altă parte, el a acordat foarte puţin timp studierii datelor pe care avea să-şi întemeieze concluziile...

Cum se face că Craig, Saunders, Levine, Wadsworth, Ahrens şi alţii au ajuns la concluzii atât de radical diferite de cele ale lui Bob? N-am impresia că ei au început să lucreze în cadrul Proiectului având vreo idee preconceputâ în privinţa problemei OZN. Cred că membrii echipei sunt în general de acord că există destule date care să justifice continuarea studiului. Asta nu e totuna cu a afirma, cum nu o face niciunul dintre noi, că suntem vizitaţi în mod cert de vehicule din spaţiul cosmic... Va trebui să aibă loc o discuţie în care echipa să analizeze ambele laturi ale problemei, dar e prezumţios şi eronat să aşterni aceste idei pe hârtie sub formă de concluzii şi să le discuţi cu persoane din afara Proiectului... Mă impresionează neplăcut faptul că el [Bob] pare să încerce cu orice preţ să spună cât mai puţin posibil în raportul final, dar în cel mai negativ mod posibil... Îl citez pe Dave Saunders care, la sugestia lui Bob de a folosi note de subsol pentru orice opinie minoritară, a replicat: «Cum să facem,

atunci, să dăm o notă de subsol la titlu?»[137] ...”

Se pare că soluţia optimă ar fi să ştergi totul cu buretele şi să porneşti din nou de la zero – aşa cum se cuvine.

Faţă în faţă cu problema OZN

La commedia é finita!

Canio, *Pagliacci*[138]

Într-adevăr, comedia ar trebui să ia sfârşit şi munca serioasă să înceapă. Problema OZN-urilor *poate* fi abordată în mod fructuos şi un program pozitiv poate fi aşternut pe hârtie. Dar, mai întâi, să stabilim cât se poate de clar în ce constă problema, rezumând cele arătate în capitolele precedente şi ceea ce ele nu au încercat să dovedească sau să stabilească. Aş cuteza să afirm că *au fost stabilite următoarele:*

1. Există un fenomen descris de conţinutul rapoartelor OZN (aşa cum au fost definite aici), care merită un studiu sistematic, riguros. Aria unui astfel de studiu trebuie să fie determinată de măsura în care fenomenul este considerat o provocare pentru mintea omenească şi în care el poate fi considerat potenţial folositor pentru iluminarea şi progresul omenirii.

137 E vorba despre titlul Raportului Condon: *Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate* (n. trad.).
138 Paiaţe (în italiană în original) (n. trad.).

2. Chiar ţinând seama de modul nefericit şi dezorganizat în care se prezintă datele necesare pentru studiu, volumul lor atestă existenţa unui aspect sau domeniu al lumii naturale neexplorat încă de ştiinţă.

3. Un studiu bine orientat şi obiectiv al fenomenului cere ca datele disponibile să fie supuse unei organizări şi sistematizări superioare şi să se adopte o terminologie uniformă pentru descrierea şi evaluarea lor. O astfel de organizare şi sistematizare trebuie aplicate la culegerea şi prelucrarea noilor date.

4. Investigaţiile care au căutat să demonstreze neadevărul celor de mai sus n-au fost concludente. Blue Book şi Raportul Condon sunt principalele exemple ale unor asemenea eforturi infructuoase.

5. Forţa probativă a celor patru afirmaţii incontestabile de mai sus sugerează că există observaţii empirice noi care descriu un *fapt nou* – existenţa OZN-urilor (aşa cum au fost definite aici) – fapt care trebuie să fie situat într-un cadru conceptual acceptabil şi, dacă e posibil, explicat. Pasul următor va trebui să fie, desigur, o cercetare ştiinţifică suplimentară, lipsită de prejudecăţi.

Este de asemenea important să ne fie limpede ceea ce capitolele anterioare nu au încercat să stabilească, să dovedească sau să arate:

1. Că acest fapt nou, implicat în punctul 5 de

mai sus, ar cere o revizuire fundamentală a concepţiei noastre despre lumea naturală.

2. Care ar fi explicaţia *verificabilă* a fenomenului OZN. Trebuie formulată o abordare raţională a acestei probleme. Putem schi; a astfel următoarele măsuri:

a. Să se definească riguros problema, clarificând aspectele care îi sunt străine şi separându-le de problema principală;

b. Să se schiţeze metode de cercetare practice şi uşor de aplicat, evitându-se cu mare grijă procedeele complicate, sterile, al căror cost ar fi prohibitiv (de exemplu, stabilirea a mii de staţii de observaţie cu personal sau automatizate, având în dotare aparataj ultraperfecţionat).

Definirea problemei

Pentru a defini cu claritate problema OZN, ar trebui luate următoarele măsuri:

1. Să delimităm cu o precizie mult mai mare decât până acum parametrii fenomenului. Cu alte cuvinte, să caracterizăm cât mai precis posibil *stranietatea* fenomenului: care sunt factorii de stranietate comuni diferitelor categorii de observaţii OZN? Pe scurt, ce urmează să fie explicat?

Problema nu constă, cel puţin deocamdată, în a explica sau a rezolva fenomenul OZN. Acesta

este, desigur, scopul ultim, dar există indicii puternice că, în prezent, nu dispunem de cunoştinţele necesare pentru a ajunge la soluţia finală. Avem însă posibilitatea ca, studiind rapoartele OZN minuţios selectate şi filtrate, să formulăm în mod explicit ceea ce trebuie explicat.

2. Să stabilim, cu o precizie mult mai mare decât până acum, coordonatele diagramei S-P, adică *probabilitatea* ca *stranietatea* fenomenului OZN să corespundă celei care decurge din raport. Cu alte cuvinte, întreprinzând un studiu al observatorilor OZN din toată lumea, trebuie să folosim acel „criteriu al pariului" al lui Hume, admiţând că observatorii fenomenului nu greşesc total şi evident în legătură cu ceea ce raportează.

Referindu-mă la dovezile reunite în cursul ultimilor ani, pe care le-am şi trecut în revistă, sunt gata să pariez că observatorii selecţionaţi au raportat un fapt nou – OZN-urile.

Aşadar, aceasta este problema: să stabilim cu cea mai mare precizie posibilă o diagramă S-P pentru rapoartele OZN care îndeplinesc criteriile de selecţie. Cum trebuie să procedăm?

Masa rapoartelor OZN provenind de pe întregul glob poate fi analizată în două feluri: statistic, în ansamblul lor, sau specific, unul câte unul.

Datorită faptului că rapoartele OZN de mare

stranietate se numără acum cu miile, o abordare statistică poate fi foarte fructuoasă şi metodele sugerate de teoria informaţională modernă sunt în mod cert aplicabile. Metodele sofisticate de tratare a informaţiei, recunoaştere a modelului (schemei) şi testare a semnificaţiei au servit în multe discipline pentru separarea „semnalului” de „zgomot”, în situaţii care, la prima vedere, păreau fără ieşire.

O metodă mai simplă şi totuşi mai eficace de a demonstra semnificaţia modelelor constă în a compara grupuri mari de observaţii aparţinând unei anumite categorii cu grupuri şi mai mari din aceeaşi categorie. Un exemplu ni-l oferă Jacques Vallée. El a comparat statistic o sută de cazuri de întâlniri de aproape raportate în Spania (utilizând denumirea de Tip I, care include toate cele trei categorii de întâlniri de aproape) cu 1176 cazuri de acelaşi fel raportate din lumea întreagă, cu excepţia Spaniei. A comparat apoi frecvenţa cazurilor în care s-a raportat că obiectul a fost văzut pe sol, în apropierea solului (în general planând sau deplasându-se cam la înălţimea vârfurilor copacilor), a cazurilor în care au fost semnalate echipaje OZN şi, în aceste din urmă cazuri, procentajul obiectelor semnalate pe sol sau în apropierea solului:

	Pe	*Aproape*	*Cu*	*Fără*

	sol	*de sol*	*echipaj*	*obiect*
1176 cazuri non-iberice	60%	35%	32%	5%
100 cazuri iberice	53%	38%	25%	9%

Distribuţia cazurilor cu echipaj în ansamblul cazurilor cu obiecte semnalate pe sol sau în apropierea solului a fost aproape identică. Cazurile „fără obiect” se referă la rapoartele despre „umanoizi” a căror navă a fost probabil ascunsă prin apropiere.

Unei astfel de corelaţii i s-ar acorda o înaltă semnificaţie în discipline recunoscute, ca sociologia sau economia. Ea certifică existenţa „invarianţilor” în observaţiile dintr-o categorie dată. De ce altminteri ar fi semnificativul eşantion spaniol (care include, în mod virtual, toate cazurile bine raportate din Spania din ultima decadă) atât de asemănător grupului cu mult mai larg de cazuri din întreaga lume (cu excluderea Spaniei), grup care conţine, de asemenea în mod virtual, toate cazurile bine raportate din aproximativ aceeaşi perioadă de timp?

Orice studiu serios al problemei OZN ar trebui să includă, în mod necesar, multe astfel de corelaţii şi modele. Trebuie întreprinse studii asupra categoriilor de observaţii – studii asupra corelaţiilor în cadrul unei categorii şi între categorii – pentru a stabili distribuţiile sezoniere

şi geografice (cum sunt legate între ele diferitele categorii, în această privinţă?) şi studii asupra evoluţiilor atribuite OZN-urilor din fiecare categorie (se constată oare la discurile diurne şi la luminile nocturne aceeaşi proporţie de „decolări rapide, planări şi viraje bruşte”?).

Referindu-mă doar la una dintre multele modalităţi de abordare posibile, există oare o legătură, în cadrul categoriei luminilor nocturne, între schimbările de culoare raportate şi modul de mişcare a OZN-ului? Când are loc o accelerare sensibilă, care este schimbarea predominantă de culoare raportată în lumea întreagă şi cum diferă ea, dacă diferă, în rapoartele provenite din regiuni situate la mare distanţă una de alta?

Un grup ştiinţific serios, angajat în astfel de studii, dispunând de date pregătite pentru computer, ar putea să demonstreze fără apel dacă problema OZN este sau nu reală. Dacă ar fi aplicată în mod adecvat pentru a extrage modele din cazurile mondiale de discuri diurne sau radar-vizuale, pentru fiecare ţară în parte, corelaţia lui Vallée amintită mai sus ar demonstra (dacă ar fi pozitivă) că fenomenul OZN reprezintă „observaţii empirice noi” care (prin însăşi definiţia observaţiilor empirice noi) nu sunt cuprinse în aria ştiinţei noastre de astăzi.

Ne putem întreba, pe drept cuvânt, de ce n-au

fost făcute toate acestea până acum. Problema OZN ne preocupă intens de mai bine de douăzeci de ani. Un moment de reflecţie ne va arăta totuşi de ce realizarea ar fi fost imposibilă. Mai recent, grupul Condon a cheltuit o jumătate de milion de dolari ca să studieze problema în mod ştiinţific, dar membrii lui n-au reuşit nici măcar să definească o astfel de abordare. Cum ar putea atunci să-şi asume această sarcină nişte grupuri private, lipsite de fonduri, de date pregătite pentru utilizare şi, în general, de pregătire ştiinţifică? În ciuda îndemnului stăruitor al consultantului său ştiinţific. Proiectul Blue Book n-a făcut-o nici pe departe. Amintesc că miile de cazuri aflate la dispoziţia sa erau aşezate în cartoteci numai în ordine cronologică, fără nicio preocupare pentru o clasificare după aspect, caracteristici etc.

Aşa cum s-a întâmplat şi cu multe alte domenii de cercetare în copilăria lor, respectabilitatea ştiinţifică se cucereşte cu greu şi un studiu cuprinzător este posibil numai după ce subiectul este acceptat într-o anumită măsură. Dar, chiar dacă din acest moment ar înceta să ne mai parvină rapoarte OZN, sau ne-ar parveni doar rapoarte inacceptabile potrivit criteriilor noastre, sunt convins că datele răspândite acum pretutindeni, analizate aşa cum se cuvine, pot să demonstreze, dincolo de orice îndoială rezonabilă, natura deosebită a

fenomenului OZN.

Dar rapoartele OZN n-au încetat deloc să ne parvină în timpul scrierii acestei cărţi, deşi presa, în special presa din marile oraşe, le-a acordat foarte puţină atenţie. Iată de ce e dificil să evaluăm nivelul activităţii OZN. Eu şi colegii mei din Evanston, Illinois, primim rapoarte, îndeosebi din partea unor persoane pregătite din punct de vedere ştiinţific şi tehnic, fiind limpede că ele vor fi folosite numai în scopuri ştiinţifice. În multe ţări, grupuri private de investigare a fenomenului OZN continuă să primească rapoarte, publicând extrase în presa specializată.

Un *al doilea* mod potenţial productiv de abordare a problemei OZN îl constituie examinarea în profunzime, unul câte unul, a cazurilor cu mai mulţi martori, în special a celor recente. Cele mai bune rezultate sunt de aşteptat în urma concentrării asupra cazurilor de întâlniri de aproape, îndeosebi a întâlnirilor de aproape de-ai doilea tip. În care prezenţa raportată a unor dovezi fizice poate furniza date fizice cantitative.

Acest mod de abordare necesită anchetatori versaţi în interogarea martorilor, care să cunoască perfect diferitele manifestări ale fenomenului OZN şi să fie capabili să recunoască rapoartele generate de o percepţie greşita comună. Este absolut necesar ca ei să

aibă cunoştinţe solide de psihologie şi fizică.

Dacă măcar o mână de astfel de investigatori ar fi disponibili şi ar avea „o capacitate de reacţie imediată”, astfel încât după o zi sau două (de preferat după câteva ceasuri) să se afle la locul evenimentului OZN raportat, ei ar putea, împreună cu martorii, să reconstituie împrejurările în care s-a produs evenimentul raportat, exact la locul respectiv, poate în împrejurări foarte asemănătoare, obţinând astfel măcar date semicantitative.

Un anchetator abil poate extrage date valabile dintr-un caz vechi de câteva luni – sau chiar ani. Experienţa a arătat că evenimentul OZN rămâne întipărit în memoria martorilor şi că, îndeosebi dacă a provocat oarecari traumatisme, detalii valabile şi folositoare pot fi obţinute la multă vreme după aceea. Am descoperit că obstacolul major în investigarea cazurilor vechi îl constituie nu slăbirea memoriei martorilor, ci frecventa lor indisponibilitate. Din cauza mobilităţii crescânde a persoanelor şi familiilor, ultima adresă a unui martor important devine tot mai greu de procurat, pe măsura trecerii timpului. După cum a arătat McDonald referindu-se la cazurile Lakenheath şi Texas-Oklahoma[139], după câţiva ani martorii au fost găsiţi cu mari eforturi. Ei s-au arătat însă foarte

139 „Journal of Astronautics and Aeronautics”, vol. 9, nr. 7, iulie 1971, pag. 66 (n. a.).

dispuşi să coopereze.

Un investigator competent poate să extragă de la martori un maximum de informaţie, traducând declaraţii vagi, ca de pildă „a dispărut foarte rapid” în „a accelerat într-o secundă până la o viteză unghiulară de 10 grade pe secundă şi a dispărut în stratul de nori în direcţia vest – nord-vest”. Dacă un investigator *competent* ajunge la locul observaţiei cât mai repede posibil, pot fi determinate, de obicei, mărimile aparente, culorile, direcţiile, starea vremii, direcţia vântului, poziţia Soarelui, a Lunii sau a planetelor şi alte date asemănătoare. Astfel, ceea ce ar rămâne doar o anecdotă sau o relatare confuză a unei experienţe neobişnuite şi înfricoşătoare poate fi transformat într-o descriere mult mai precisă a evenimentului raportat. Investigatorul trebuie să caute întotdeauna şi alţi martori ai evenimentului raportat, chiar cu preţul unor eforturi considerabile.

Studiind cazuri selectate cu grijă şi comunicându-şi rezultatele, în cadrul unor întâlniri naţionale sau internaţionale, investigatorii ar ajunge curând să răspundă la importanta întrebare: există un veritabil fenomen OZN reprezentând ceva cu adevărat nou pentru ştiinţă? Investigatorii OZN experimentaţi vor protesta cu hotărâre la

această afirmaţie; ei sunt atât de convinşi că fenomenul OZN oferă date empirice cu adevărat noi, încât consideră problema ridicată mai sus drept o chestiune elementară care poate fi depăşită cu uşurinţă. Totuşi, faptul trebuie stabilit cam în acelaşi mod în care s-a demonstrat, cu aproape două secole în urmă, că pietrele „cad” într-adevăr din cer.

Îmbinarea unui studiu statistic aprofundat cu cercetarea amănunţită a cazurilor cu mai mulţi martori ar stabili aproape cu certitudine dacă OZN-urile sunt sau nu observaţii empirice noi, pe care ştiinţa nu le-a recunoscut încă.

O astfel de abordare este esenţială pentru a ieşi din starea de confuzie în care ne aflăm. Opiniile diferă, de la cei care consideră totul drept o absurditate (fie datorită unor idei preconcepute, fie socotind că Raportul Condon reprezintă ultimul cuvânt) şi deci refuză să dedice măcar o clipă examinării datelor, până la cei care au examinat datele existente şi sunt astfel convinşi că fenomenul OZN reprezintă un nou domeniu ştiinţific. Această polarizare rigidă poate lua sfârşit numai printr-un studiu aprofundat. Cum poate fi organizat cât mai bine un astfel de studiu?

Putem porni de la cunoaşterea faptului că fenomenul OZN este global, că rapoartele OZN continuă să fie înregistrate în Statele Unite şi în alte ţări, în ciuda concluziilor Raportului Condon

şi a încetării activităţii Proiectului Blue Book, că mici grupuri de persoane cu pregătire ştiinţifică, îndeosebi tineri cercetători, se interesează de această problemă şi sunt nemulţumiţi de modul în care a fost ea abordată în trecut. Unii dintre ei consideră că e din ce în ce mai greu de înţeles de ce Academia Naţională de Ştiinţe a fost întru totul de acord cu Raportul Condon şi cu metodologia sa.

Cu mult timp înainte de publicarea Raportului Condon, AIAA (American Institute of Aeronautics and Astronautics) a însărcinat două dintre comitetele sale tehnice, Comitetul pentru mediul atmosferic şi Comitetul pentru fizica spaţială şi atmosferică, să creeze un subcomitet care să-şi consacre activitatea problemei OZN. I s-a cerut doctorului Joachim P. Kuettner, de la ESSA Research Laboratories din Boulder, Colorado, să prezideze acest subcomitet. În numărul din decembrie 1968 al uneia dintre publicaţiile oficiale ale AIAA, „Journal of Astronautics and Aeronautics", subcomitetul declara (chiar înainte de publicarea Raportului Condon la 8 ianuarie 1969): „Subcomitetul a examinat cu atenţie stadiul actual al problemei OZN şi a conchis că ea nu poate fi rezolvată fără un studiu ştiinţific cantitativ şi că ea merită atenţia comunităţii ştiinţifice şi tehnice".

Doi ani mai târziu, în aceeaşi revistă[140]

140 Noiembrie 1970 (n. a.).

subcomitetul OZN a publicat un articol intitulat *OZN: o estimare a problemei.* Scris pe un ton foarte rezervat, el critica totuşi modul în care fusese tratată problema OZN de către comunitatea ştiinţifică. Comentând Raportul Condon la aproape doi ani de la publicarea acestuia, subcomitetul declara:

„Pentru a înţelege Raportul Condon, care este greu de citit, datorită în parte organizării sale interne, trebuie să-l studiezi în întregime. Nu ajunge să citeşti rezumatele lui Sullivan şi Condon, sau rezumate ale rezumatelor – cum a făcut, se pare, marea majoritate a cititorilor şi a ziariştilor. Există deosebiri între opiniile şi concluziile autorilor diferitelor capitole, precum şi între acestea şi rezumatul lui Condon. Nu toate concluziile cuprinse în raport se reflectă integral în rezumatul lui Condon."

Mai departe, articolul afirmă:

„Capitolul scris de Condon, «Rezumatul studiului», conţine mai mult decât indică titlul; el dezvăluie multe dintre concluziile sale personale. Fără îndoială, unul dintre motivele pentru care i s-a cerut lui Condon să conducă proiectul a fost tocmai elaborarea unor judecăţi de valoare. Poţi fi încântat să cunoşti opinia unui om atât de respectat şi cu atâta experienţă; dar poţi să nu fii de acord cu ea. Subcomitetul OZN nu a găsit în raport un temei

pentru afirmaţia că un studiu ulterior nu va duce la nimic valoros din punct de vedere ştiinţific.”

Şi încă mai departe:

„Ţinând seama de toate dovezile asupra cărora subcomitetul şi-a îndreptat atenţia, considerăm că e greu să ignorăm micul număr de cazuri bine documentate, dar inexplicabile, care constituie miezul solid al controversei OZN.”

Punctul de vedere al subcomitetului concordă cu al meu, în privinţa ipotezei extraterestre:

„Ne-am exprimat dezaprobarea faţă de discuţiile despre probabilitatea originii extraterestre a OZN-urilor, deoarece în prezent nu există temeiuri ştiinţifice suficiente pentru a susţine o teorie sau alta... subcomitetul OZN consideră că ipoteza extraterestră, oricât ar fi de seducătoare, nu trebuie reţinută, întrucât introduce un element speculativ greu de evaluat; dar subcomitetul consideră de asemenea că, dintr-un punct de vedere ştiinţific şi tehnic, este inacceptabil să ignorezi pur şi simplu marele număr de observaţii neexplicate şi să încetezi studierea lor pe baza unor concluzii premature.”

Subcomitetul AIAA sugera o măsură adecvată pentru o nouă abordare a problemei:

„Subcomitetul crede că singura abordare promiţătoare constă în continuarea efortului la un nivel moderat, punându-se accentul pe strângerea datelor în mod obiectiv şi pe o analiză ştiinţifică de înaltă calitate.”

Confuzia generală care domneşte în acest domeniu şi lipsa de interes a oamenilor de ştiinţă au împiedicat efectiv strângerea datelor în mod adecvat. După douăzeci de ani de colectare sporadică, nesistematică a datelor, există doar o formidabilă colecţie de date eterogene, depăşind rareori nivelul unor relatări discursive, anecdotice. Cele peste 12.000 de cazuri înregistrate de Air Force sunt aranjate doar cronologic, fără nicio tentativă de clasificare după aspect, caracteristici etc. Şi constatarea este valabilă şi pentru o bună parte dintre organizaţiile şi anchetatorii particulari.

Aşadar, primul pas înseamnă să pornim aproape de la zero: *colectarea* şi *sistematizarea datelor.* Asta poate să pară cea mai prozaică abordare a celui mai captivant subiect, dar deocamdată avem doar o structură fragilă, nesubstanţială, clădită pe temelia nesigură a unor date nesistematizate, în general incomplete şi mai mult calitative decât cantitative. Ce-i de făcut?

Recomandarea mea este ca în Statele Unite şi în alte ţări să se constituie, la iniţiativa unor

nuclee de oameni de ştiinţă şi ingineri interesaţi, „institute” pentru studiul fenomenului OZN, funcţionând pe baze modeste, dar în mod permanent. Domeniul, diversitatea şi amploarea activităţii fiecărui institut vor fi determinate de timpul şi fondurile disponibile. Desigur, fondurile constituie totdeauna o problemă şi ar putea fi solicitate pe plan local, din surse particulare sau, în unele cazuri, de la asociaţii guvernamentale şi ştiinţifice. Se pot realiza lucruri importante chiar cu alocaţii modeste, dacă sunt bine administrate.

Întrucât fenomenul este mondial, trebuie să se menţină contactul între grupurile din diferite ţări şi este necesară o formă de comunicare, concretizată eventual într-o revistă internaţională consacrată acestui studiu.

Aş recomanda de asemenea cu căldură ca o ţară membră a O.N.U. Să propună Adunării Generale înfiinţarea unui comitet în cadrul structurii O.N.U., pentru a sprijini şi facilita comunicarea între aceste mici grupuri de oameni de ştiinţă din diferite ţări.[141] Desigur, un astfel de comitet nu ar cere O.N.U. nici

141 La 18 iunie 1966, U Thant, pe atunci secretar general al Organizaţiei Naţiunilor Unite, ne-a mărturisit, lui John Fuller şi mie, marele său interes faţă de problema OZN. In timpul discuţiei care a durat o oră, el a subliniat că un interes similar fusese exprimat de membri ai Adunării Generale din mai multe ţări. El ne-a spus că ar fi de acord cu o acţiune O.N.U., dar că aceasta ar trebui să fie iniţiată de o naţiune membră a organizaţiei. (n. a.).

directive, nici sprijin financiar, fiind de fapt un birou de schimb de informaţii. În acest sens, el ar acţiona ca multe „uniuni ştiinţifice” existente (de pildă, Uniunea Astronomică Internaţională). Acestea oferă cadrul necesar pentru ca specialiştii din diferite ţări să se cunoască, să comunice între ei şi să elaboreze programe comune fără întârzierile datorate termenelor de publicare a rezultatelor unor cercetări. Uniunea Astronomică Internaţională are peste 40 de comisii, fiecare ocupându-se de anumite aspecte ale astronomiei, fiecare uşurând comunicarea între astronomii specializaţi într-o anumită ramură.

Într-un mod asemănător, se cere o specializare în studiul fenomenului OZN. Specializarea duce la progres; or, cercetătorii serioşi din domeniul OZN pot fi asemuiţi doctorilor în medicina generală. Deşi comparaţia poate părea forţată, în studiul fenomenului OZN există un vast câmp de activitate pentru specialişti, în acelaşi sens în care în domeniul medical există specialişti în boli de inimă, pediatri, ginecologi şi aşa mai departe. De pildă, Phillips s-a specializat în studiul urmelor de pe sol atribuite unor aterizări OZN. O specializare similară se cere în studiul cazurilor de interferenţă cu sistemele de aprindere ale automobilelor, efectelor OZN asupra animalelor, traiectoriilor şi cinematicilor

zborului OZN, morfologiei umanoizilor, rapoartelor privind comunicarea cu echipajele OZN, caracteristicilor spectrale ale luminilor nocturne şi multor altor aspecte ale fenomenului OZN. Putem să ne gândim chiar la organizarea unor întâlniri internaţionale (de felul întâlnirilor trienale ale Uniunii Astronomice) în cadrul cărora aceşti specialişti să se poată întâlni şi să-şi comunice descoperirile. Programele specifice de cercetare ar trebui să constituie rezultatul unei cooperări între oamenii de ştiinţă. Dacă aş răspunde de această planificare, în primul rând aş împărţi întregul program în două mari sectoare; ele ar putea fi numite *activ* şi *pasiv.*

Obiectivul programului *activ* ar fi de a obţine observaţii cantitative asupra fenomenului OZN. În mod ideal, asta ar cere prezenţa în timpul observaţiei a unui investigator echipat cu aparate de filmat, spectrograf, magnetofon, contor Geiger, detector de raze infraroşii, echipament topografic etc., pentru a dispune de filme înfăţişând cele petrecute, fotografii ale formelor OZN, spectrograme pentru a determina dacă radiaţia era continuă sau prezenta linii de emisie şi absorbţie, releveuri de triangulaţie exacte pentru a stabili distanţele, măsurători corecte ale urmelor de aterizare, arborilor rupţi etc. Pe scurt, astfel de specialişti ar furniza date cantitative asupra

evenimentului, aşa cum s-a petrecut.

Dar acest ideal poate fi atins doar accidental. Potrivit tuturor relatărilor, o întâlnire de aproape este la fel de imprevizibilă ca şi căderea unui meteorit şi şansele de a obţine măsurători cantitative ale evenimentului – bunăoară, filme ale căderii unui meteorit – sunt cu adevărat infime. De pildă, nu cunosc niciun astronom care să fi asistat la căderea unui meteorit. (Mă refer la căderea unui obiect fizic – dârele luminoase meteorice sunt cu totul altceva.)

Comparaţia este potrivită, pentru că într-o vreme ştiinţa oficială nu recunoştea existenţa meteoriţilor, şi relatările despre căderea lor, aparţinând unor observatori demni de încredere, erau considerate drept nişte născociri pur şi simplu, deoarece părea absurd că pietrele ar putea să cadă din cer. În 1801, Thomas Jefferson ar fi spus că ar crede mai degrabă că doi profesori yankei sunt în stare să mintă decât că nişte pietre cad din cer.

Să presupunem totuşi că Thomas Jefferson ar fi înfiinţat un Comitet Benjamin Franklin pentru a cerceta dacă există într-adevăr pietre care cad din cer. Dacă Ben Franklin ar fi hotărât să instaleze pe întreg teritoriul ţării staţii de observare a căderii meteoriţilor, costul ar fi fost prohibitiv şi rezultatele, în lipsa unei întâmplări fericite, ar fi fost nule. Chiar dacă fotografia ar fi existat pe atunci, nu s-ar fi putut pune problema

instalării unor staţii fotografice de-a lungul şi de-a latul Statelor Unite. Şansele de succes ale unui astfel de program „activ” ar fi fost, în mod cert, inexistente. În mod similar, de asemenea în lipsa unei întâmplări fericite, instalarea unor posturi de observaţie OZN bine utilate pe întreaga suprafaţă a globului (să nu uităm că fenomenul e mondial) ar fi utopică, datorită aceluiaşi cost prohibitiv şi, oricum, ar putea să nu dea niciun rezultat.

S-a semnalat deseori că observaţiile OZN par să se concentreze în anumite „zone OZN fierbinţi”. Dacă acest fenomen nu se datorează publicităţii, isteriei şi sugestiei colective (operaţia standard de filtrare a rapoartelor ar stabili rapid dacă e vorba într-adevăr de rapoarte OZN), instalarea în zona respectivă a unei aparaturi complexe de observare ar putea să sporească simţitor probabilitatea obţinerii unor date nealterate. Se pare că uneori se produce o adevărată concentrare de rapoarte OZN (în Oklahoma, în 1965; în regiunile rurale ale Franţei, în 1954; în Argentina, în 1963), ceea ce ne dă unele speranţe.

Partea *pasivă* a programului ar consta, desigur, în studiul statistic al datelor. Legătura între cele două faze ar reprezenta-o investigarea activă a cazurilor relativ recente, în care obiectul raportat a dispărut, dar şi-a lăsat urmele pe sol, pe vegetaţie şi, desigur, în

memoria martorilor. Colectarea activă a datelor înainte ca un caz să devină prea vechi este de o importanţă capitală.

Acest aspect al problemei implică disponibilitatea permanentă a unor investigatori bine pregătiţi, care să se ocupe numai de efectuarea anchetelor atunci când situaţia o cere. Şi mai implică existenţa unor fonduri adecvate.

Dacă fondurile n-ar constitui o problemă (!) iar eu aş conduce un institut OZN, aş instrui personal un număr corespunzător de investigatori de profesie şi, atunci când s-ar ivi un raport OZN deosebit de interesant, aş trimite doi dintre ei să cerceteze cazul până ce ar obţine şi cel mai mic fragment de informaţie potenţial disponibil. Asta ar putea să le ia o săptămână, o lună, şase luni sau chiar mai mult. Timpul n-ar conta; aceasta ar fi misiunea lor până ce ar explora fiecare pistă, fiecare detaliu, fiecare martor şi ar efectua toate măsurătorile posibile.

Modul nesatisfăcător în care se prezintă actualmente datele OZN se datorează, în primul rând, faptului că raportorul nu ştie de obicei ce fel de date sunt necesare; în al doilea rând, investigatorii şi-au considerat activitatea drept un hobby, consacrându-i sfârşitul de săptămână sau alte clipe libere, prea des lipsindu-le pregătirea necesară pentru strângerea unor

date relevante. Faza activă a programului institutului s-ar întemeia deci pe apelurile din afară, iar faza pasivă ar consta dintr-un proces continuu de prelucrare a datelor.

În ultimele două decenii, s-a strâns o mare cantitate de date, care diferă foarte mult în ceea ce priveşte calitatea. În forma ei actuală, ea poate fi comparată cu un minereu sărac, care trebuie prelucrat şi rafinat înainte de a fi folosit. Sau poate că o analogie şi mai potrivită este aceea cu tonele de pehblendă pe care Marie Curie a trebuit să le prelucreze pentru a obţine un grăunte de radiu. Aceia dintre noi care s-au ocupat de problema OZN sunt convinşi de probabilitatea foarte înaltă ca în masa de rapoarte-pehblendă să existe radiu. Deşi prelucrarea şi selectarea datelor OZN reprezintă o muncă herculeană, cred că persoana sau grupul care şi-o vor asuma cu convingere vor fi răsplătite din plin. Pentru că, dacă în minereul datelor OZN există într-adevăr un metal preţios, el ar putea să reprezinte o descoperire ştiinţifică majoră. Iar aceasta ar putea determina reformularea şi restructurarea multora dintre conceptele noastre despre lumea fizică, mai mult chiar decât restructurările care au devenit necesare când relativitatea şi mecanica cuantică au pătruns în modul nostru de atunci de a ne imagina lumea.

Deplinul succes al unui studiu statistic major

depinde de cooperarea cu diferitele organizaţii OZN din întreaga lume.

În timp ce cazurile individuale pot fi studiate pe plan local, un studiu statistic major poate fi cu adevărat semnificativ numai dacă sunt utilizate date provenind de pe întregul glob pământesc. E limpede că, în acest scop, munca trebuie efectuată de o organizaţie care să se bucure de încrederea organizaţiilor individuale din diferite ţări; cred că acest lucru ar putea fi realizat mult mai uşor dacă efortul mondial s-ar desfăşura sub patronajul unei uniuni ştiinţifice internaţionale sau al O.N.U. În Statele Unite, organizaţiile particulare APRO şi NICAP ar trebui să fie absolut sigure că dorinţa lor de cooperare nu va fi tratată cu dispreţ, aşa cum a făcut Comitetul Condon.

Potrivit legii, dosarele Proiectului Blue Book nu sunt secrete şi pot fi puse la dispoziţia unor cercetători ştiinţifici acreditaţi. Dosarele din Marea Britanie, Franţa, Australia şi din multe alte ţări, atât cele oficiale cât şi cele particulare, reprezintă o sursă potenţială de date valabile, dar pot fi supuse diferitelor regulamente de securitate. După câte ştiu, dosarele militare britanice cu rapoarte OZN nu pot fi aduse la cunoştinţa publicului decât după 30 de ani.[142]

142 Potrivit corespondenţei cu Julian Hennessey, care citează dintr-o scrisoare personală către sir John Langford-Holt, membru al parlamentului: „Dacă lucrurile decurg normal, arhivele OZN nu vor fi accesibile publicului, potrivit legilor în vigoare, decât după 30 de ani.

Dar un studiu statistic valabil nu trebuie să se întemeieze pe toate datele existente. Cele de care dispunem trebuie totuşi să fie încorporate într-o formă omogenă. Multe grupuri şi investigatori particulari, având o experienţă diferită în prelucrarea datelor şi în cercetarea OZN, se preocupă actualmente de organizarea materialului lor în vederea unei tratări cu mijloacele informaticii. Intenţia este foarte lăudabilă, dar dacă sistemul de codificare nu va fi unic, îngrămădirea de date din întreaga lume nu va da niciun rezultat sau va necesita retranscrierea într-un cod uniform. Este necesar, cât mai curând posibil, un acord internaţional privind metoda de codificare a datelor OZN; aceasta ar putea fi una dintre primele atribuţii ale unui comitet patronat de O.N.U.

Computerizarea adecvată a datelor este esenţială în căutarea unor scheme de comportament al OZN-urilor, în stabilirea corelaţiilor între diferitele categorii de observaţii şi în căutarea posibilelor deosebiri sau asemănări de comportament în diferite ţări. Asta nu înseamnă doar o operaţie de catalogare sau de multiplicare a opţiunilor. Computerul modern, folosit cu un software adecvat (un

---

Totuşi, dacă un organism ştiinţific important, de înaltă calificare, ar avea motive serioase de a solicita accesul la arhivele noastre, această cerere ar fi luată în consideraţie în funcţie de temeiurile sale.” (n. a.).

limbaj neprocedural complex), poate stabili corelaţii semnificative, dacă acestea există. De pildă, ce au comun sutele de cazuri raportate de încetare a funcţionării automobilelor în prezenţa unui OZN? Prin ce se deosebesc ele? Ce a încetat să funcţioneze mai întâi – radioul, farurile, motorul? Şi când un OZN etalează o suită de culori, care este culoarea cea mai frecventă, suita cea mai frecventă?

Astfel de analize, cuplate cu programul *activ* de investigaţii cu adevărat ştiinţifice pe teren, ar putea să realizeze primul obiectiv al unui program OZN pozitiv: confirmarea realităţii OZN-urilor ca subiect legitim al unei cercetări ştiinţifice ulterioare. Dacă putem stabili scheme bine definite şi alte corelaţii, pornind de la analiza observaţiilor OZN efectuate în diferite ţări de oameni cu diferite niveluri de cultură, probabilitatea ca aceste corelaţii să constituie rezultatul întâmplător al unor percepţii greşite ar fi aproape inexistentă. Prin urmare, probabilitatea ca fenomenul OZN să reprezinte ceva într-adevăr nou pentru ştiinţă – noi observaţii empirice – ar fi o virtuală certitudine.

Epilog:
Dincolo de orizontul Proiectului Blue Book

Este o greşeală capitală să teoretizezi înainte de a avea toate dovezile necesare. Acest mod

de a proceda îţi perverteşte judecata.

Sherlock Holmes,
Un studiu în roşu

Holmes exagerează, desigur, pentru că nimeni n-a avut vreodată „toate” dovezile necesare. În orice investigaţie se iveşte totuşi un moment în care investigatorii consideră că există destule dovezi pentru a teoretiza cu folos, cu deosebire în ceea ce priveşte căile de urmat într-o investigaţie ulterioară. Rezultatele unor astfel de teorii stimulează, la rândul lor, o teoretizare ulterioară.

În problema OZN sunt necesare însă mult mai multe dovezi cantitative înainte ca teoretizarea să fie utilă. După peste douăzeci de ani de activitate în acest domeniu, am doar câteva răspunsuri şi nicio ipoteză viabilă. Şi n-am niciun chef să o fac pe profetul.

Am spus „activitate” mai degrabă decât studiu, pentru că timp de mai mulţi ani, asemeni tuturor colegilor mei, am considerat subiectul drept absurd şi am fost prea puţin înclinat să-l studiez cu seriozitate. Mai târziu, când mi-era tot mai limpede că subiectul merită să fie studiat, n-am avut fonduri, aparate şi nici măcar timpul necesar (din pricina îndatoririlor mele profesionale) pentru a întreprinde acel tip de studiu care ar fi fost destul de cuprinzător pentru a deveni semnificativ.

Munca mea de consultant al Forţelor Aeriene era departe de a-mi oferi condiţiile amintite mai sus, deşi mi-a furnizat date pentru un posibil studiu ulterior. Iată de ce, când a luat fiinţă Comitetul Condon, ştiind că nu voi face parte din el, am aplaudat, cu speranţă şi cu o încredere naivă în ceea ce va fi. Mi-am dat seama că fondurile alocate erau insuficiente pentru a ataca problema pe un front larg, dar socoteam că dacă vor fi administrate cu pricepere şi dacă investigaţia va fi efectuată fără prejudecăţi, într-un adevărat spirit ştiinţific, se va putea demonstra necesitatea continuării studiului pe o scară mai largă. Într-adevăr, o lectură atentă a raportului şi cazurile deconcertante pe care le cuprinde oferă această demonstraţie. Mai mulţi oameni de ştiinţă mi-au spus că studierea Raportului Condon a fost aceea care i-a făcut să-şi dea seama că problema OZN merită să fie cercetată. Dar am relatat mai sus istoria Comitetului Condon. Respingerea concluziilor cuprinse în rezumatul său va duce, după opinia mea, doar la un studiu calm şi imparţial al fenomenului OZN, un studiu care va organiza, prelucra şi clasa dovezile existente; numai atunci vom putea emite şi testa cu folos noi ipoteze.

Ar fi nedrept totuşi să pretindem că până acum n-au fost propuse explicaţii ale fenomenului OZN – unele verosimile, altele cu

totul fanteziste. O bună parte a literaturii de specialitate „entuziaste” este consacrată expunerii lor sau acceptării necritice a unei anumite ipoteze – cea mai frecventă fiind, desigur, ipoteza extraterestră.

Investigatorul serios trebuie să reziste tentaţiei de a teoretiza prematur, mai cu seamă în acest domeniu, pentru că subiectul este grevat de dificultăţi care nu sunt întâlnite în mod firesc în cercetarea ştiinţifică. De pildă, într-o cercetare tipică de vârf, cum este fizica particulelor elementare, fiecare nouă dată experimentală este confruntată imediat de teoreticieni cu o multitudine de ipoteze. Ei au „acoperire” când propun teorii pe baza unor noi dovezi mărunte (cu multă vreme înainte ca „toate dovezile” să fie disponibile), pentru că operează în limitele unei structuri de concepte fizice recunoscută şi acceptată. Într-adevăr, mulţi teoreticieni se grăbesc să dezvolte modele teoretice ale sistemului în cauză, preocupându-se doar accidental de verificarea lor empirică. Pentru ei, elaborarea de teorii este un joc profesional, menit să-l incite pe experimentator să conceapă noi experimente pentru a confirma sau infirma teoria. În ambele cazuri, teoreticianul este mulţumit. Ce specialist în astrofizica teoretică, de pildă, ar considera că trebuie să aştepte până ce toţi pulsarii vor fi temeinic catalogaţi şi studiaţi, înainte de a se

lansa în speculaţii despre stelele neutronice?

Uneori se întâmplă ca teoria să preceadă cu mult orice observaţie empirică. Un astronom a afirmat cândva că suprafaţa Lunii este acoperită cu un strat de praf atât de gros încât cosmonavele terestre ar putea să dispară în interiorul lui. Când programul Apollo a spulberat această teorie, s-a spânzurat oare autorul ei, de ruşine? Nici vorbă! A emis multe alte noi teorii, dintre care unele s-au dovedit întemeiate. Fiind unul dintre cei mai capabili astrofizicieni ai epocii noastre, el ştie că jocul de-a teoria poate fi nu numai un lucru amuzant, ci şi, mai ales atunci când dă naştere la destule controverse, un puternic imbold către acţiune.

Din păcate, în privinţa OZN-urilor există mai multe probleme care se opun unei teoretizări atât de neîngrădite. Prima este de ordin filosofic. De la Galileo încoace, tradiţia ştiinţifică a dezvoltat o structură logică şi metodologică deosebit de eficientă, care ne-a îngăduit să înţelegem o vastă gamă de fenomene. Această tradiţie este sacrosanta pentru comunitatea ştiinţifică, fiindcă a înregistrat succese remarcabile. Potrivit ei, este firesc pentru experimentator să încerce să acţioneze asupra mediului astfel încât aspectele semnificative ale fenomenului să fie izolate de cele secundare şi nerelevante. Cu alte cuvinte, el caută mijloacele de a separa „semnalul” de „zgomot”. În felul

acesta apar de la sine relaţii cauzale precise între cantităţi şi entităţi; în cazul ştiinţelor fizice, aceste relaţii sunt exprimate adesea într-o formă matematică.

Chiar atunci când nu e posibilă experimentarea activă în laborator, de pildă în astronomie, astronomul poate „să separe semnalul de zgomot” recurgând la o aparatură specială în momentul în care fenomenul (să zicem o eclipsă) devine sesizabil. Relaţiile între anumiţi parametri asociaţi fenomenului devin atunci clare, o testare şi o experimentare ulterioară putându-le stabili dincolo de orice îndoială rezonabilă. Ele devin un „fapt ştiinţific”. Dacă n-ar fi fost posibil să se acţioneze în acest mod, ştiinţa s-ar fi lovit de un zid imens de dificultăţi, ar fi fost virtual imposibil să se extragă şi să se separe elementele fundamentale inerente fenomenului din masa de lucruri nerelevante şi întâmplătoare, prezente totdeauna într-o situaţie observată.

Tocmai aceasta este situaţia în cazul OZN-urilor, care se află cu totul în afara controlului experimental. Pe deasupra, ele sunt pasagere, imprevizibile şi apar unui observator deseori incapabil să efectueze o analiză lucidă a unui eveniment cu totul neaşteptat şi surprinzător. Drept urmare, aspectele semnificative ale fenomenului pot rămâne ascunse printre aspectele întâmplătoare – dar mult mai

„evidente” – subliniate în rapoarte.

Totuşi, OZN-urile nu sunt singurele din această categorie; ele înfruntă aceste dificultăţi împreună cu multe alte fenomene, ca fulgerele globulare şi meteoriţii, pentru care trebuie să ne întemeiem pe observaţiile fortuite ale unor oameni nepregătiţi. Iată de ce astfel de subiecte au dobândit atât de târziu respectabilitatea ştiinţifică, mai ales atunci când era greu de găsit o explicaţie pentru că fenomenul nu se integra structurii ştiinţifice a momentului.

S-ar putea chiar să fim puşi în faţa faptului că acest cadru ştiinţific, datorită logicii lui interioare, exclude anumite clase de fenomene, printre care s-ar putea număra şi OZN-urile. Unul dintre aspectele cele mai exasperante şi chiar respingătoare ale subiectului este aparenţa lui iraţionalitate. Totuşi, cum conceptul nostru de raţionalitate este un subprodus al societăţii orientate spre ştiinţă în care trăim, n-ar trebui să ne surprindă faptul că un fenomen inaccesibil procedurii ştiinţifice apare ca iraţional.

Chiar aici ne lovim de o a doua dificultate în ceea ce priveşte problema OZN. Cel puţin deocamdată, ea nu poate fi despărţită de condiţiile sociale în care se manifestă. Suntem obişnuiţi cu izolarea aproape completă a ştiinţelor comportamentale de ştiinţele fizice, pe când în această problemă ambele tipuri sunt

contopite în mod inexplicabil. Fie că le vom separa sau nu, componentele fizice neconvenţionale şi cele comportamentale vor apărea şi rămâne de văzut dacă trebuie studiate în cadrul ambelor discipline, dar ar fi prematur să minimalizăm importanţa vreuneia dintre categorii.

Această discuţie ar fi desigur inutilă dacă am dispune de o explicaţie convingătoare privind OZN-urile. În lipsa ei, e mult prea facil să recurgem la „oamenii de pe Marte”, ignorând numeroasele aspecte care nu concordă cu această ipoteză. Ar însemna să cădem în capcana despre care tocmai am vorbit. Fără să ne dăm seama şi în mod artificial, am putea să amplificăm semnificaţia aspectelor „evidente”, în timp ce partea pe care o trecem cu vederea – sau pe care nu o semnalează observatorii nepregătiţi – ar putea să conţină cheia întregii probleme.

Ceea ce se cere explicat a fost definit pe larg în descrierile celor şase prototipuri fundamentale de observaţii OZN (capitolele 5–11). Cele mai persistente şi mai enigmatice trăsături par să fie localizarea fenomenului în spaţiu şi timp, caracteristicile lui aparent raţionale (într-un mod mai curând pueril), impresia că acţionează transgresând legile fizicii şi preferinţa accentuată pentru anumite situaţii. Prezenţa frecvent raportată a „umanoizilor”

capabili să se mişte cu uşurinţă în mediul terestru foarte restrictiv şi asocierea lor cu o „navă” prezentând uneori o masă inerţială aproape nulă şi lăsând totuşi urme fizice este, fără îndoială, un fenomen care depăşeşte aria fizicii de la mijlocul secolului douăzeci. Dar va exista, sperăm, o ştiinţă a secolului douăzeci şi unu şi o ştiinţă a secolului treizeci, şi poate că ele vor îngloba fenomenul OZN aşa cum ştiinţa secolului douăzeci a înglobat aurorele boreale, o realizare inimaginabilă pentru ştiinţa secolului nouăsprezece, care era la fel de incapabilă să explice de ce strălucesc Soarele şi stelele.

Noi lucrăm în lumina orbitoare a prezentului, abia conştienţi de penumbra trecutului şi cu totul neputincioşi să risipim tenebrele viitorului. Să ne imaginăm o clipă un şir de care cu coviltir, cu nu mai mult de un secol în urmă, în lunga lor călătorie spre vest. Caravana se opreşte la căderea nopţii, carele sunt aşezate în cerc, sentinelele se instalează la posturi şi călătorii se strâng în jurul focului de tabără pentru a se încălzi şi a se odihni. Cineva vorbeşte despre viitor, dar vorbeşte, aşa cum e firesc, folosind cuvintele şi conceptele timpului său. Şi chiar dacă, inspirat de o binevoitoare muză a viitorului, ar vorbi despre o călătorie ca a lor efectuată în câteva ore, zburând în văzduh, şi despre scenele văzute la televizor şi despre vocile auzite de pe alt continent, acest inspirat

n-ar fi capabil să spună nimic despre felul în care ar putea fi înfăptuite aceste lucruri minunate. Vocabularul necesar – electroni, tranzistori, circuite integrate, motoare reactive – jargonul comunicaţiilor tehnice nu va exista decât peste aproape un secol. El ar fi cu totul incoerent în lipsa cuvintelor care să slujească drept vehicul gândurilor sale.

Cine s-ar încumeta să ghicească vocabularul tehnic al anului 373.475 (presupunând că pe Pământ va mai exista viaţă raţională) şi să prezică ideile şi cunoştinţele pe care le va vehicula acest vocabular?

Există undeva în spaţiu o astfel de cunoaştere şi o astfel de tehnologie avansată? Soarele, steaua noastră tutelară, este doar una dintre miliardele de stele din Galaxia noastră, şi aceasta este doar una dintre multele milioane de galaxii, fiecare cu miliardele ei de stele. Din punct de vedere statistic, este improbabil ca Soarele nostru să fie singura dintre cvadrilioanele de stele care are un sistem planetar. Ar fi ca şi cum am spune că, în întreaga lume, ghindele pot fi găsite doar lângă un singur stejar.

Chiar dacă ne limităm la miliardele de stele din Galaxia noastră, ştim că ea exista cu miliarde de ani înaintea apariţiei Soarelui nostru. Scena era deci construită de multă vreme pentru această posibilitate, posibilitatea

existenţei unor civilizaţii tot atât de avansate faţă de noi, cât suntem noi faţă de şoareci. De pildă, Fred Hoyle[143] a emis supoziţia că este posibil să existe o mare reţea de comunicaţii intergalactice, dar că noi suntem asemeni unui colonist instalat într-o sălbăticie unde nu are încă telefon.

Astfel de idei, odinioară interzise sau chiar revoltătoare pentru minţile noastre geocentrice, nu ne mai şochează pe măsură ce ne eliberăm încet de provincialismul nostru cosmic. Totuşi, astfel de concepte au deocamdată prea puţin de-a face *direct* cu problema noastră, în afară de faptul că reprezintă o ipoteză posibilă. Dar a vorbi despre vizitatori extratereştri sau despre noţiunile mai ezoterice ale călătoriei în timp şi universurilor paralele este, în acest stadiu, la fel de nepotrivit ca a susţine ipoteza halucinaţiei de masă. Kuhn a arătat că progresul ştiinţific tinde să fie mai curând revoluţionar decât evolutiv şi conceptele amintite mai sus sunt, în ciuda naturii lor bizare, mai mult extensiuni imaginative ale conceptelor curente. Cred că atunci când vom afla mult aşteptata soluţie a problemei OZN, ea se va dovedi a fi nu doar un mic pas înainte în marşul ştiinţei, ci un salt important şi cu totul neaşteptat.

---

143 Hoyle, Fred, *Of Men and Galaxies (Despre oameni şi galaxii),* Seattle, University of Washington Press, 1964, p. 47 (n. a.).

Anexa 1: Descrierile observațiilor discutate în text

DISCURI DIURNE

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	S	P
DD—1	15 ian. 1968	7,25 a.m.	Three Hills, Alberta (Canada)	2+2	10 min.	2	4
DD—2	11 apr. 1964	6,30 p.m.	Homer, New York	3	45 min.	3	8
DD—3	21 oct. 1967	6,16 a.m	Blytheville AFB, Arkansas	3	30 sec.	2	8
DD—4	24 mart. 1967	8,45 a.m.	Los Alamos, New Mexico	1+1	30 sec.	1	8
DD—5	15 aug. 1950	11,30 a.m.	Great Falls, Montana	2	1 min.	2	9
DD—6	3 iul. 1967	5,30 p.m.	sud-vest de Calgary, Alberta (Canada)	3	25 sec.	3	7
DD—7	28 iun. 1952	1,20 p.m.	Kirtland AFB, Albuquerque, New Mexico	2	30 sec.	2	4
DD—8	16 ian. 1952	După-amiază	Artesia, New Mexico	2+4	40 sec.	2	6
DD—9	15 oct.1953	10,10 a.m.	Minneapolis, Minnesota	3	40 sec.	2	9
DD—10	24 apr. 1949	10,30 a.m.	White Sands, New Mexico	5	1 min.	2	9
DD—11	30 ian. 1967	8,04 a.m.	Crosby, North Dakota	5+2	40 sec.	2	5
DD—12	26 mart. 1967	4,00 p.m.	New Winchester, Ohio	2+3	5 min.	1	5
DD—13	1 apr. 1967	11,30 a.m.	Kenosha Pass, Colorado	2	2 min.	1	5
DD—14	9 aug. 1965	6,00 p.m.	Long Island, New York	5	5 min.	1	8
DD—15	sept. 1965	4,00 p.m.	Fort Sill, Oklahoma	15	10 min.	1	7

LUMINI NOCTURNE

LN—1	14 ian. 1966	5,55 p.m.	Weston, Massachussets	4	15 min.	2	9
LN—2	26 nov. 1968	5,40 p.m.	Bismarck, North Dakota	4+1+1	5—7min.	2	9

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observa-torilor*	*Durata*	S	P
DD—9	15 oct.1953	10,10 a.m.	Minneapolis, Minnesota	3	40 sec.	2	9
DD—10	24 apr. 1949	10,30 a.m.	White Sands, New Mexico	5	1 min.	2	9
DD—11	30 ian. 1967	8,04 a.m.	Crosby, North Dakota	5+2	40 sec.	2	5
DD—12	26 mart. 1967	4,00 p.m.	New Winchester, Ohio	2+3	5 min.	1	5
DD—13	1 apr. 1967	11,30 a.m.	Kenosha Pass, Colorado	2	2 min.	1	5
DD—14	9 aug. 1965	6,00 p.m.	Long Island, New York	5	5 min.	1	8
DD—15	sept. 1965	4,00 p.m.	Fort Sill, Oklahoma	15	10 min.	1	7
			LUMINI NOCTURNE				
LN—1	14 ian. 1966	5,55 p.m.	Weston, Massachussets	4	15 min.	2	9
LN—2	26 nov. 1968	5,40 p.m.	Bismarck, North Dakota	4+1+1	5—7min.	2	9

LN—3	17 sept. 1968	1,00 a.m.	Nellis AFB, Nevada	2	40 min.	1	6
LN—4	17 dec. 1968	seara tîrziu	Whittier, California	2	5 min.	2	6
LN—5	primăvara 1961	seara, tîrziu	Millville, New Jersey	2	7 min.	2	4
LN—6	20 oct. 1966	11,50 p.m.	Moose Jaw, Saskatchewan (Canada)	2	4 min.	2	6
LN—7	24 dec. 1967	8,30 p.m.	Belmont, Massachussets	8	15—20 min.	2	9
LN—8	14 mai 1970	9,45 p.m.	Bangor, Maine	2	2—3 min.	2	9
LN—9	22 sept. 1966	3, 00 a.m.	Deadwood, South Dakota	2+2	1 oră +	2	7
LN—10	18 aug. 1964	12,35 a.m.	Oceanul Atlantic, la 200 mile est de Dover, Delaware	4	2 min.	1	8
LN—11	vara 1960	2,00 a.m.	Walkerton, Ontario (Canada)	3+2	1 oră +	3	8
LN—12	25 febr. 1967	7,50 p.m.	Fargo, North Dakota	2	4 min.	2	8
LN—13	9 mart. 1967	9, 10 p.m	Onawa, Iowa	3	1 min.+	1	5
Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*observa-torilor*	*Durata*	*S*	*P*

RADAR-VIZUALE

RV—1	13 ian. 1967	10,00 p.m.	lîngă Winslow, Arizona	3	25 min.	2	8
RV—2	4 mai 1966	4,30 a.m.	Charleston, West Virginia	3	5 min.	2	8
RV—3	4 nov. 1957	10,45 p.m.	Kirtland AFB, Albuquerque, New Mexico	2	5 min. vizual 20 min. radar	3	8
RV—4	13—14 aug. 1956	10,30 p.m. pînă la 3,30 a.m.	Lakenheath, Anglia	1+1+ 1+1	5 ore	3	8
RV—5	6 mai 1965	1,10 a.m.	Marea Filipinelor	12	8 min.	2	8
RV—6	3 iun. 1957	9,35 p.m.	lîngă Sherveport, Louisiana	3+1	1 oră	1	5
RV—7	13 febr. 1957	2,30 a.m.	Lincoln AFB, Nebraska	5	25 min.	2	7
RV—8	17 iul. 1957	4,10 p.m.	în sud-vestul Statelor Unite	6	1½ ore	4	9

RV—9	16 mai 1967	10,10 p.m.	de la bordul navei „Point Sur", în Golful Mexicului	4	50 min.	3	8
RV—10	6 dec. 1952	5,25 a.m.	Golful Mexicului	6	10 min.	2	8
RV—11	18 sept. 1951	0,20 a.m.	Goose Bay, Labrador (Canada)	echipaj B—36	20 min.	5	7
RV—12	mai 1964	9,30 a.m.	Regina, Saskatchewan (Canada)	3	10 min.	6	8

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE PRIMUL TIP

ÎA I—1	27 oct. 1967	3,05 a.m.	Parshall, North Dakota	1+1	5 min.	2	6
ÎA I—2	11 ian. 1966	7,40 p.m.	Meyerstown, Pennsylvania	4	10 min.	4	6
ÎA I—3	6 febr. 1966	6,05 a.m.	Nederland, Texas	3	5 min.	4	4
ÎA I—4	19 iun. 1965	4,00 a.m.	Rocky, Oklahoma	1		4	7
ÎA I—5	22 apr. 1966	9,00 p.m.	Beverly, Massachussets	10	30 min.	4	8
ÎA I—6	22 iul. 1966	11,30 p.m.	Freemont, Indiana	2	8—8min.	5	5
ÎA I—7	17 apr. 1967	9,00 p.m.	Jefferson City, Missouri	1+1+2	10—15 min.	3	8
ÎA I—8	20 aug. 1955	10,45 p.m.	Kenora, Ontario (Canada)	2	4 min.	2	8

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*observatorilor*	*Durata*	*S*	*P*
ÎA I—9	17 apr. 1966	5,0,5 a.m.	Portage County, Ohio	2+1+1	1 oră 35 min.	4	8
ÎA I—10	3 apr. 1964	9,00 p.m.	Monticello, Wisconsin	3	5—10min.	3	9
ÎA I—11	8 mart. 1965	7,40 p.m.	Mt. Airy, Maryland	3	3 min.	3	8
ÎA I—12	10 oct. 1966	5,20 p.m.	Newton, Illinois	6	3—4 min	4	9
ÎA I—13	26 iun. 1963	1,00 a.m.	Weymouth, Massachussets	2	1 min.	2	5
ÎA I—14	14 oct. 1967	2,30 a.m.	Mendota, California	3	3 min.	2	8

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE-AI DOILEA TIP

ÎA II—1	2 nov. 1957	11,00 p.m.	aproape de Levelland, Texas	2+1+1+1+1+1+1+2+1	2½ ore	5	8
ÎA II—2	3 apr. 1968	8,10 p.m.	Cochrane, Wisconsin	2	5—10 min.	4	8
ÎA II—3	aug. 1954	6,00 p.m.	Tananarive, Madagascar	2000	2 min.	4	7

ÎA II—4	26 oct. 1958	10,30 p.m.
ÎA II—5	8 mart. 1967	1,05 a.m.
ÎA II—6	23 ian. 1965	8,40 a.m.
ÎA II—7	4 aug. 1968	4,15 a.m.
ÎA II—8	20 ian. 1967	6,50 p.m.
ÎA II—9	20 aug. 1965	7,00 p.m.
ÎA II—10	8 dec. 1957	5,30 p.m.
ÎA II—11	3 sept. 1965	11,00 p.m.
ÎA II—12	12 iul. 1969	11,00 p.m.
ÎA II—13	21 apr. 1967	1,00 a.m.
ÎA II—14	1 apr. 1968	10,45 p.m.
ÎA II—15	22 aug. 1957	9,30 p.m.
ÎA II—16	14 apr. 1957	3 00 p.m.
ÎA II—17	29 mai 1968	10,00 p.m.
ÎA II—18	18 iun. 1967	11,00 p.m.
ÎA II—19	7 oct. 1966	8,30 p.m.
ÎA II—20	iunie 1957	10,30 p.m.

Loch Raven Dam, Delaware	2	1—2 min.	3	8
Leominster, Massachussets	2	4 min.	3	7
Williamsburg, Virginia	1+1	2 min.	3	5
Regina, Saskatchewan (Canada)	3	10 min.	4	4
Methuen, Massachussets	3+3	15 min.	3	8
Cherry Creek, New York	4	2—3 min.	3	7
nord-vest de Okinawa	3	3 min.	5	6
Damon, Texas	2	5—20 min.	3	8
Van Horne, Iowa	2+1	2 min.	4	9
Ephrata, Washington	4	5 min.	2	5
Frankfort, Kentucky	2	5 min.	2	4
Cecil NAS, Florida	2	40 min.	3	4
Vins, Franţa	2+1	1—2 min.	3	5
Mosinee, Wisconsin	6	2—3 min.	2	4
Falcon Lake, Ontario (Canada)	6	30 min.	3	5
Indian Lake, Michigan	14	1 oră	4	7
Warrensburg. Missouri	3	5 min.	4	7

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	*S*	*I*
ÎA II—21	12 ian. 1965	8,20 p.m.	Custer, Washington	4+1	5 min.	4	6
ÎA II—22	11 mai 1969	2,00 a.m.	Chapeau, Quebec (Canada)	1+4	5 min.	4	5
ÎA II—23	11 oct. 1967	tîrziu seara	Aldersyde, Alberta (Canada)	2	2—4 min.	3	5

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE-AL TREILEA TIP

ÎA III—1	24 apr. 1964	5,45 p.m.	Socorro, New Mexico	1+1	5—10 min.	5	6
ÎA III—2	noiembrie 1961	după miezul nopţii	Minot, North Dakota	4	1 oră	5	5
ÎA III—3	26 iun. 1958	în amurg	Boainai, Noua Guinee	25+	3 ore	5	5
ÎA III—4	21 aug. 1955	seara	Kelly-Hopkinsville, Kentucky	7	4 ore	5	5
ÎA III—5	19 sept. 1961	către miezul nopţii	Whitfield, New Hampshire	2	1 oră	5	4

Anexa 2

Cazul pastorului Gill din Papua analizat de Donald H. Menzel

În acest caz spectaculos, pastorul Gill şi un mare număr de papuaşi lipsiţi de cultură au raportat că au văzut câteva obiecte insolite în văzduh. Cele mai multe dintre observaţii au fost efectuate seara devreme, la scurtă vreme după apusul soarelui. Mi s-a părut semnificativ faptul că Venus se vedea foarte bine, apunând cam la trei ore după Soare. Ea atinsese maximum de elongaţie estică la 23 iunie şi ajungea la cea mai mare strălucire la 26 iulie.

Cred că este semnificativ faptul că, în ciuda strălucirii lui Venus, niciuna din observaţiile raportate de pastorul Gill şi de grupul de la Misiune nu se referă la această planetă. Doi ofiţeri au recunoscut că Venus „ar fi putut fi văzută din acel punct, în aproximativ aceeaşi direcţie ca şi lumina strălucitoare care a fost văzuta mai întâi”. El (Gill) declară că a văzut planeta Venus, dar e de părere că obiectul văzut de grupul de la Misiune era mai jos decât Venus şi mai la nord. Totuşi, aceasta este mai curând exprimarea unei păreri, decât o observaţie precisă. Robert L. Smith, aspirant-ofiţer de poliţie, a văzut planeta Venus la 6 iulie, seara devreme, dar se pare că nu a văzut niciun

OZN. El menţionează că a privit mult cerul după miezul nopţii şi că a văzut un obiect strălucitor, care aproape sigur era planeta Jupiter. El a văzut de asemenea câteva „stele căzătoare”.

Mulţi experţi spun că OZN-ul „arăta ca o stea”. Totuşi, rămân de explicat rotaţiile neobişnuite raportate mai ales de pastorul Gill. Mi se pare neconvingător faptul că un număr de băieţi (şi fete) de la Misiune păreau să coroboreze observaţia.

Cele ce urmează ar putea fi o explicaţie şi, de fapt, experienţele pe care le-am efectuat arată că ea este probabil explicaţia corectă. Câteva din afirmaţiile mele ar putea fi verificate. Presupun, în primul rând, că atât pastorul Gill cât şi profesorul Stephen Gill Moi suferă de o miopie avansată şi că nu purtau ochelari în timpul observaţiei. Ei au probabil şi un astigmatism avansat, astfel că imaginea lui Venus le-a apărut de mari dimensiuni şi foarte alungită. Doar o astfel de supoziţie poate explica diferenţele dintre descrierile OZN-ului făcute de cele două persoane. Pastorul Gill consideră că vehiculul era alungit pe orizontală; Stephen – pe verticală. Ochiul omenesc are mişcări dezordonate, care fac ca un obiect, de pildă o stea sau o planetă, să pară că vibrează când, de fapt, el este imobil. Efectele atmosferice explică schimbările rapide al culorilor.

Ce putem spune despre oamenii care, potrivit raportului, făceau semne? E posibil să fi fost o iluzie? În cazurile de miopie, frecarea pleoapei de globul ocular duce la un fel de fracţionare optică. Efortul de a vedea mai bine determină o difracţie a imaginii, la care se adaugă proiecţia genelor în afara focarului. Semnele făcute ocupanţilor OZN-ului şi semnele de răspuns ale acestora pot să nu fi fost observate chiar de toată lumea, cum îşi închipuie pastorul Gill. El a relatat că martorilor evenimentului li se tăia respiraţia de bucurie sau de surpriză, poate din ambele cauze. Nu e acesta mai curând un semn al incredulităţii celor care nu vedeau ceea ce pastorul Gill spunea că vede? La urma urmei, într-o astfel de Misiune indigenii trebuie să fi fost condiţionaţi pentru a crede în miracole.

Pentru a simula fenomenul, am utilizat lentile cu o putere de mărire de circa patru dioptrii. Intenţionez să repet experienţa cu lentile pentru astigmatism avansat, spre a simula presupusa miopie a pastorului Gill. Apoi, clipind din ochi, pot să-mi imaginez cu uşurinţă unele dintre fenomenele pe care le-a raportat. Ele puteau să se datoreze parţial difracţiei produse de pleoapă şi altor incidente, cum ar fi prezenţa unor celule sanguine pe retină. Toate acestea s-au combinat în perioada observaţiei. Pastorul Gill a presupus că şi ceilalţi vedeau ceea ce vedea el. Cu toate că raportul a fost semnat de un mare

număr de „martori”, mă îndoiesc foarte tare că ei ştiau ce semnează şi în ce scop. Fără îndoială, erau surprinşi că marele lor şef vede ceva pentru ei invizibil. Pe de altă parte, probabil că nu erau prea surprinşi pentru că, în definitiv, îl considerau pe pastorul Gill un om sfânt. În lumea asta sunt mulţi oameni care au nevoie de ochelari şi nu-i poartă. Aş fi foarte interesat să ştiu dacă pastorul Gill poartă sau nu ochelari, câte dioptrii are şi, în fine, dacă i-a purtat în seara aceea. De vreme ce o ipoteză foarte simplă explică fără nicio dificultate observaţiile raportate – consider cazul pastorului Gill rezolvat. Mai mult, cred că aceleaşi fenomene sunt răspunzătoare şi pentru câteva din cele mai spectaculoase cazuri nerezolvate din dosarele Forţelor Aeriene.

Anexa 3

Scrisoare de demisie trimisă de Mary Louise Armstrong doctorului Edward Condon

24 februarie 1968

Dr. Edward U. Condon, Director
Proiectul OZN
Universitatea din Colorado
Boulder, Colorado 80 302

DRAGĂ DOCTORE CONDON

Această scrisoare intenţionează să prezinte în scris punctele pe care le-am discutat în dimineaţa de joi, 22 februarie 1968.

Întrucât este evident atât pentru echipa de conducere a Proiectului OZN, cât şi pentru dumneavoastră, că ne aflăm într-o reală dilemă privind disensiunile şi moralul scăzut în ultimele două săptămâni, consider că este necesar să examinez ceea ce, după părerea mea, a fost cauza principală a problemelor existente. Sper în mod sincer că Proiectul îşi va continua activitatea pe o bază cu totul diferită de cea de până acum, că relaţiile dintre dv. Şi echipa dv. Se vor îmbunătăţi în mare măsură şi că se va realiza ceea ce noi toţi aşteptăm de la acest studiu: un raport final care să satisfacă pe toată lumea.

Sunt încredinţată că toţi membrii Proiectului sunt mai mult sau mai puţin răspunzători pentru situaţia actuală, dacă nu din alt motiv, măcar pentru că nu au venit mai devreme la dv. Să vă informeze despre îndoielile noastre. Totuşi, cred cu tărie că dacă Proiectul n-ar fi fost administrat zi de zi şi *direct* de Bob[144], n-am fi ajuns în această situaţie. După opinia mea, se face simţită o „lipsă de încredere” aproape unanimă în capacitatea lui de a fi coordonatorul

144 Robert Low (n. trad.).

Proiectului şi în modul în care-şi exercită prerogativele. (Trebuie să subliniez de îndată că fiecare poate să vorbească doar în numele lui – sau al ei – şi că atunci când mă refer la ceilalţi membri ai echipei doar relatez observaţiile mele privind nemulţumirile lor.)

Mai jos sunt expuse opiniile mele şi motivele pentru care cred că Bob este vinovat de conflict şi că, dacă *v-aţi* fi asumat conducerea activităţii noastre, nu s-ar fi ajuns la un conflict atât de acut.

De la început, atitudinea lui Bob a fost negativă. Mă îndoiesc că *el* ar fi de acord cu această afirmaţie, dar apreciez că cei mai mulţi membri ai echipei ar fi. Bob s-a arătat prea puţin interesat să fie la curent cu observaţiile, fie prin lectura rapoartelor, fie prin discuţii cu ceilalţi. Într-un anumit stadiu al activităţii noastre, se stabilise ca un număr de membri ai echipei să citească sistematic un anumit tip de rapoarte şi să se întrunească apoi pentru a face bilanţul. Se spera că în felul acesta s-ar putea stimula o discuţie creatoare despre rapoarte, dacă ar fi fost ceva de discutat. Saunders punea deoparte rapoartele rămase după o primă selecţie, astfel ca fiecare membru al comitetului să le poată citi. Bob a selectat şi el câteva, dar, după câte ştiu, nu le-a citit cu adevărat şi nu ne-a încurajat niciodată să ţinem discuţiile programate. Cred că, în calitate de coordonator

al Proiectului, el ar fi trebuit să ia iniţiativa de a urmări cum merg lucrurile. Mai mult încă, o mare parte din ceea ce doresc să spun privitor la redactarea prematură de către Bob a raportului final se referă nemijlocit la ceea ce *poate* sau *nu poate* fi spus despre rapoartele asupra observaţiilor. *După părerea mea, el a irosit prea mult timp dezbătând problema „limbajului" în care să fie redactat raportul final pentru a se evita în modul cel mai inteligent formularea unei opinii clare despre fenomenul OZN.* Pe de altă parte, el a acordat foarte puţin timp studierii datelor pe care avea să-şi întemeieze concluziile.

Nu demult, Bob mi s-a plâns că, făcând parte, în principiu, din grupul care trebuia să decidă ce observaţii urmau să constituie obiectul investigaţiilor echipelor de teren, *n-a fost* contactat atunci când se luau aceste decizii. L-am întrebat pe Norman[145] dacă e adevărat şi el a negat categoric.

Mi-a spus că Bob a fost consultat de fiecare dată şi că, de cele mai multe ori, a refuzat să participe. De altfel, chiar dacă Norman nu l-ar fi contactat, Bob se afla destul de aproape din punct de vedere geografic (nu ca dumneavoastră) pentru a participa, dacă ar fi dorit-o cu adevărat, la orice dialog şi era mai puţin îndreptăţit decât oricare alt membru al

145 Levine (n. trad.).

echipei să se plângă că nu e implicat în procesul luării deciziilor. Desigur, iniţiativa trebuia să-i aparţină. În definitiv, pe drept sau nu, în calitatea sa de coordonator al Proiectului ar fi putut să schimbe oricând procedura.

Asta ne face să ne întrebăm cum îşi folosea Bob timpul, Consider că în mare măsură fără rost şi în afara intereselor studiului nostru, date fiind perioada şi bugetul limitat de care dispuneam.

Bob a călătorit mult. Multe dintre aceste călătorii erau în legătură cu subiecte „relevante” pentru problema OZN – relevante în sensul în care echipa concepe acest lucru – de pildă strângerea de informaţii în cazul Heflin, investigarea a două observaţii (chiar la începutul activităţii) şi vizite la SRI, Rand, Hippler şi Ratchford. Totuşi, multe călătorii mi s-au părut legate de aspecte minore ale problemei OZN. Bob a ţinut şi câteva conferinţe (ceea ce, evident, nu intra în obligaţiile Proiectului nostru) la Boeing Corporation – Seattle, Rand Corporation – Santa Monica, American Meteorological Society – Colorado Springs şi IEEE – Los Angeles. El a justificat acest „turneu de conferinţe” prin caracterul lor educativ sau faptul că aveau loc în universităţi şi în instituţii ştiinţifice. Dar călătoria cea mai lipsită de sens a fost aceea pe care a făcut-o în Europa. Bineînţeles că există o justificare pentru

oricine merge în Europa (în America de Sud, Africa sau oriunde în afara Satelor Unite) pentru a vedea care este situaţia OZN pe plan internaţional. Cred că într-o călătorie în Europa întâlniri cu Michel şi cu Bowen ar fi fost de dorit, dacă nu obligatorii. Dimpotrivă, vizitele la Ministerul Apărării din Anglia, Grupul de Apărare Suedez, Loch Ness şi la un anume Erich Halik din Viena (după câte ştiu, doar unul dintre numeroşii corespondenţi care ne scriu zilnic pentru a ne sugera cum să construim „farfurii zburătoare”, cum să rezolvăm problemele sistemului de propulsie etc.) par să fie destul de îndepărtate de problema OZN-urilor, dacă nu chiar cu totul în afara ei, oricum în afara a ceea ce poate să rezolve Proiectul nostru într-un timp limitat. Pe deasupra, deşi Bob a discutat cu echipa despre călătoria sa în Europa, n-am văzut niciodată un raport scris. Or, el era acela care insista ca pentru fiecare dintre deplasările noastre să existe o justificare bine documentată.

Se poate răspunde, nu fără îndreptăţire, că Bob trebuia să rezolve multe probleme strict administrative (buget, subcontracte, organizarea biroului şi repartizarea sarcinilor) şi că rolul său a constat tocmai în rezolvarea lor. E adevărat şi că echipa a avut mână liberă să acţioneze cum credea de cuviinţă. În acelaşi timp însă, Bob iniţia un mare număr de proiecte,

fără să ajungă prea departe cu ele şi fără să se ţină la curent cu ceea ce făceau ceilalţi. Aşa se explică faptul că şi-a prezentat opiniile drept concluzii pentru raportul final, când nu numai că nu e raportul *său* şi nu el e directorul Proiectului, dar nici măcar nu i-a consultat pe cei care au efectuat în mod practic întreaga muncă de selecţie şi interpretare a datelor. Cum se face că Craig, Saunders, Levine, Wadsworth, Ahrens şi alţii au ajuns la concluzii atât de radical diferite de cele ale lui Bob? N-am impresia că ei au început să lucreze în cadrul Proiectului având vreo idee preconceptă în privinţa problemei OZN. Cred că membrii echipei sunt în general de acord că există destule date care să justifice continuarea studiului. Asta nu e totuna cu a afirma, cum nu o face niciunul dintre noi, că suntem vizitaţi în mod cert de vehicule din spaţiul cosmic. Dar n-ar fi corect nici să declarăm în raportul final, aşa cum cred că ar vrea Bob, că, deşi nu putem dovedi inexistenţa „inteligenţei extraterestre", putem spune că nu avem multe dovezi despre existenţa ei. Nu înţeleg cum poate el să facă o astfel de declaraţie, când cei care au prelucrat datele despre observaţii sunt de altă părere. Va trebui să aibă loc o discuţie în care echipa să analizeze ambele laturi ale problemei, dar e prezumţios şi eronat să aşterni aceste idei pe hârtie în formă de concluzii şi să le discuţi cu

persoane din afara Proiectului.

În memoriul pe care l-a trimis lui David Williamson de la NASA, la 12 decembrie 1967, Bob declară:

„1. În lipsa datelor ştiinţifice, răspunsul nostru va fi probabil că acest lucru (fenomenele aeriene de origine necunoscută, OZN-uri, care reprezintă fenomene sau stimuli în afara ariei cunoaşterii ştiinţifice actuale) este posibil, dar nimic nu susţine aserţiunea că este adevărat...

2. A doua parte a scrisorii (scrisoarea din 2 august 1967 a lui Dolittle către J.T. Ratchford) se referă la necesitatea studiului tehnic al problemei. Ea prevede utilizarea cunoştinţelor actuale în domeniul ştiinţelor fizice, comportamentale şi sociale pentru orientarea publică a Proiectului. Dar dacă noi suntem datori să facem ştiinţă (cu toate că, în lipsa datelor, nu e posibilă o aplicare adecvată a ştiinţelor fizice), este datoria Forţelor Aeriene să utilizeze descoperirile ştiinţifice în luarea deciziilor privind orientarea publică...

3. Noi scoatem Forţele Aeriene din încurcătură şi nu putem face asta decât afirmând foarte clar că, recurgând la toate mijloacele ştiinţei, n-am fost în stare să găsim vreo soluţie a problemei OZN.”

Primul punct ridică problema imposibilităţii de a folosi ştiinţa în studiul OZN-urilor. Cred că majoritatea echipei ar fi împotriva acestei afirmaţii. Al doilea punct pare să susţină că nu

este rostul şi răspunderea noastră să facem recomandări, ci numai să analizăm problema ştiinţific şi să o supunem Academiei Naţionale de Ştiinţe. Aş fi de acord că, interpretând în modul cel mai strict contractul şi scrisoarea lui Dolittle, asta ar corespunde adevărului. Dar cine dintre noi nu consideră că aceasta este în primul rând o chestiune de responsabilitate publică şi că ne revine foarte clar obligaţia de a face recomandări, cel puţin în sensul că problema OZN justifică sau nu continuarea studiului. Al treilea punct dă impresia că trebuie să ajungem la o „soluţie” şi că, dacă nu răspundem pozitiv sau negativ la chestiunea IET, nu am ajuns la o „soluţie”. Cred că însuşi cuvântul „soluţie” are un alt înţeles pentru Bob decât cel pe care i-l atribuie echipa şi, poate, şi dumneavoastră.

Bob a discutat foarte liber despre studiul OZN cu oameni ca Williamson, Asimov, Branscomb, Higman (şi alţii) şi, cu toate că nu văd nimic condamnabil în asta, mă întreb de ce, mai ales recent, unora dintre noi li s-a adus acuzaţia că n-aveau dreptul să discute în acelaşi mod cu McDonald, Hynek, Hall, soţii Lorenzen etc. De altfel, Bob nu discută cu aceste persoane despre cum merge Proiectul şi probleme de „metodologie”, ci le întreabă *cum* am putea „noi” să formulăm mai exact concluziile la care *el* a ajuns. Mă impresionează neplăcut faptul că

el pare să încerce cu orice preţ să spună cât mai puţin posibil în raportul final, dar în cei mai negativ mod posibil. Nu cred că este neloial să afirmăm că Bob nu reprezintă poziţia noastră şi că avem motive foarte serioase să susţinem că, reprezentată de el, activitatea s-ar putea să nu aibă importanţa sau efectul cuvenit. (Îl citez pe Dave Saunders, care, la sugestia lui Bob de a folosi note de subsol pentru orice opinie minoritară, a replicat: „Cum să facem atunci? Să dăm o notă de subsol la titlu?”)

Aşa cum Bob a căutat sprijin la „străini” în legătură cu ceea ce să scrie în raportul final, de ce ar fi nerezonabil ca şi noi, văzând că spusele noastre influenţează foarte puţin opiniile lui preconcepute, să căutăm sprijin la „străini”? De fapt, nu aceste opinii reprezintă lucrul cel mai important. Chiar dacă nu le-ar fi avut (eu continui să cred că le avea), metodele prin care a ajuns la concluziile sale sunt extrem de criticabile.

Recunosc că am avut deseori contacte cu persoane din afara Proiectului. Nu cred că discuţiile cu oricare dintre cei pomeniţi mai sus (McDonald, Hynek etc.) sunt condamnabile, cu excepţia faptului că uneori constituiau un mod de a-mi arăta nemulţumirile; e posibil ca, în raport cu litera eticii administrative, să nu fi dovedit totdeauna tactul cuvenit. La începutul lui decembrie, am asistat la întâlnirea de la

Denver în care Saunders, Levine, McDonald şi Hynek au discutat despre posibilitatea unei acţiuni care să contribuie la bunul mers al studiului OZN. Tot ce s-a discutat acolo n-avea nimic de-a face cu Proiectul Universităţii din Colorado şi nu putea să constituie în niciun fel o ameninţare pentru Proiect. Ştiu că la această întâlnire McDonald a primit o copie a memoriului trimis de Bob lui Deans Manning şi Archer, deşi îi cunoştea de multă vreme conţinutul. Substanţa memoriului – şi nu împrejurările în care a fost scris sau faptul că era un document informativ intern redactat înainte ca Proiectul să-şi înceapă activitatea – serveşte mai ales, după mine, la confirmarea aserţiunii că Bob n-a participat cu onestitate la studiul OZN.

În privinţa scrisorii lui McDonald către Bob, în care se face aluzie de mai multe ori la informaţiile furnizate de „membrii Proiectului”, am fost de faţă la o discuţie – la Tucson, în martie 1967 – în care Bob, în prezenţa lui Jim Wadsworth şi a mea, i-a oferit literalmente lui McDonald cea mai mare parte a informaţiilor de care acesta ar fi avut nevoie dacă ar fi vrut să atace Proiectul. Bob spunea: Condon nu trebuie să examineze cazurile, asta e treaba *noastră* (deci şi a lui). La întrebarea lui McDonald despre numărul de cercetători folosiţi de Proiect (din punct de vedere al specialităţilor şi al timpului

disponibil), Bob a răspuns că avem atâţia cât ne sunt necesari şi că nu e cazul ca McDonald să ne înveţe cum să se desfăşoare activitatea Proiectului. Bob a mai spus că dumneavoastră nu vă pierdeţi mult timp cu Proiectul, dar că nici nu e cazul să o faceţi. (Cred că îşi închipuia că poate conduce totul singur. Dar întreaga echipă ar fi de acord cu mine că aveam nevoie de dumneavoastră.) Iată de ce, dacă McDonald are dreptate când spune că activitatea Proiectului nu s-a desfăşurat în bune condiţii şi nici măcar potrivit normelor ştiinţifice, mi-e greu să accept că noi am fi mult mai vinovaţi decât Bob în transmiterea acestei informaţii. Lui Dave şi Norm li s-a spus că ceea ce au făcut nu are nicio scuză, că nu ar fi trebuit să transmită informaţii scrise nimănui din afara Proiectului. Pentru asta au fost concediaţi. Dar dacă a transmite lui McDonald memoriul a însemnat o violare a eticii administrative, atunci Bob şi noi ceilalţi ne-am făcut de asemenea vinovaţi de o astfel de violare. Bob mi-a cerut recent să am grijă ca anumite rapoarte examinate de Proiect să fie trimise doctorului Menzel. Aceste rapoarte conţin în mod cert informaţii confidenţiale şi mi-e greu să înţeleg care e diferenţa între a transmite astfel de informaţii, sau un memoriu intern – cel puţin ca principiu. Oricum, din această pricină, Proiectul a rămas doar cu doi-trei cercetători de prim rang.

Aţi afirmat că, din punct de vedere al consecinţelor, ceea ce au făcut Dave şi Norm este condamnabil, pentru că aruncă o pată pe renumele universităţii. Cred că ceea ce au făcut ei în acest sens nu este mai grav decât publicarea raportului nostru final sub forma unei cărţi care aduce beneficii universităţii. Nu pot să-mi închipui că universitatea va apare într-o lumină favorabilă dacă lumea îşi va da seama că vrem să câştigăm bani de pe urma Proiectului. Şi totuşi, cu asta s-a ocupat Bob săptămână trecută, contactând editorii pentru a vedea cine va publica raportul.

După părerea mea, este de înţeles ca Dave şi Norm să fi crezut că trebuie să fie loiali faţă de ceva care depăşea Proiectul OZN, aşa cum se prezenta el. Până la concedierea lor şi eu credeam la fel, ca şi majoritatea celorlalţi. După cele întâmplate în ultimele zile, recunosc că eu şi alţi câţiva am făcut o tragică greşeală nevenind la dumneavoastră cu mult înainte. Dar în vremea aceea nu credeam că aţi fi putut fi atât de înţelegător cum aţi fost. În mod eronat sau nu, noi consideram că Bob vă reprezintă, că discută deseori cu dumneavoastră şi că, deci, eraţi foarte la curent cu ceea ce făcea el şi cu poziţia noastră. La întrunirea pe care am avut-o în septembrie, ca urmare a declaraţiilor dumneavoastră (reproduse incorect) din „The Rocky Mountain News”, am considerat că am

spus ce aveam pe inimă şi că disensiunile noastre au ieşit la iveală. Am sperat că după aceea veţi cheltui mai mult timp pentru a încerca să corectaţi pe cât era posibil impresia noastră falsă despre dumneavoastră. În aceeaşi zi, mai devreme, când discutam despre problemele la care ar fi putut să dea naştere în sânul echipei declaraţiile dumneavoastră, Bob s-a retras pe motiv că, dacă ar lua parte la discuţia privind nemulţumirea noastră faţă de cele ce-aţi spus, n-ar mai fi în stare „să se întoarcă” în administraţie. Nu ştiu ce legătură putea fi între prezenţa la discuţie şi reluarea atribuţiilor lui de la Regent Hall, dar fără îndoială că n-a dat dovadă de tact în acea situaţie, prilejuind o interpretare prea puţin favorabilă a poziţiei sale.

Cred că v-am răpit destul timp şi voi încheia prezentându-vă demisia mea din postul de asistent administrativ al Proiectului OZN. Vă sunt foarte recunoscătoare pentru înţelegerea cu care m-aţi ascultat marţi. Mai rămâne să spun că scrierea acestor rânduri este unul dintre cele mai penibile lucruri pe care le-am făcut şi că, dacă n-aş fi crezut cu tărie în ceea ce-am spus, n-aş fi spus-o niciodată.

Cu sinceritate,
Mary Louise Armstrong

Anexa 4

Extras dintr-o scrisoare a lui J. Allen Hynek către colonelul Raymond S. Sleeper

7 octombrie 1968

Secţiunea A

Potrivit AFR[146] 80–17, Proiectul Blue Book a primit două misiuni, având aparent aceeaşi importanţă, de vreme ce directivele nu specifică altceva. Ele sunt: 1) să constate dacă fenomenul OZN constituie o ameninţare posibilă pentru Statele Unite şi 2) să utilizeze datele ştiinţifice sau tehnice obţinute în urma studiului rapoartelor OZN. Niciuna dintre aceste misiuni n-a fost îndeplinită în mod corespunzător.

În primul rând, singurul temei logic în virtutea căruia se poate afirma că OZN-urile nu constituie o ameninţare posibilă pentru Statele Unite este că, până acum, Statele Unite n-au avut nimic de suferit din această pricină. Multe rapoarte nu sunt examinate decât la câteva săptămâni sau chiar luni de la redactarea lor; e limpede că, dacă ar fi existat intenţii ostile, ele s-ar fi concretizat cu multă vreme înainte de examinarea rapoartelor. (Asta e ca şi cum ai examina avertismentele de la Pearl Harbour

146 Air Force Regulations: Directivele Forţelor Aeriene (n. trad.).

[care n-au fost luate în seamă] la trei săptămâni după Pearl Harbour.) întrucât nu s-a întâmplat nimic, se poate deduce că OZN-urile, orice-ar fi ele, n-au deocamdată intenţii ostile.

În al doilea rând, multe rapoarte de o mare valoare informaţională potenţială n-a fost luate în seamă de Blue Book. Exemple:

a. [Extras dintr-un document relatând o observaţie din 5 mai 1965, cu regim de secret militar în ceea ce priveşte numele, poziţia şi misiunea vasului] „... timonierul de la postul din faţă a raportat apariţia a ceea ce el credea a fi un avion... Prin binoclu, s-a văzut că e vorba de trei obiecte aflate foarte aproape unul de altul; unul era de mărimea întâi, celelalte de mărimea a doua. Obiectele se deplasau cu o viteză extrem de mare, venind spre vas la o altitudine nedeterminată. La... patru ţinte mobile au fost detectate pe... radarul de cercetare aeriană la distanţe până la 22 de mile şi urmărite cam şase minute. Când au ajuns deasupra vasului, obiectele s-au desfăşurat în formaţie circulară chiar la verticală şi au rămas în această poziţie aproximativ trei minute. Această manevră a fost observată vizual şi pe ecranul radar. Obiectul strălucitor care plana deasupra postului de la tribord determina cel mai mare ecou pe ecranul radar. Obiectele şi-au schimbat de mai multe ori poziţia în timpul observaţiei, urmărite vizual şi cu ajutorul radarului, ajungând la viteze de

peste 3000 (trei mii) de noduri. Au fost lansate apeluri prin IFF, obiectele s-au îndreptat spre sud-est cu o viteză extrem de ridicată. Evoluţiile descrise mai sus au fost observate de comandantul vasului, de toţi cei de pe pasarelă şi de numeroşi mateloţi aflaţi pe puntea superioară."

Blue Book a etichetat acest raport drept „avion" şi, după câte ştiu, n-a întreprins cercetări ulterioare. Ce ne îndreptăţeşte să spunem că observaţia nu reprezintă o „ameninţare posibilă" pentru Statele Unite? Doar faptul că nu s-a întâmplat nimic. Trebuie să-i învinuim de incompetenţă pe ofiţeri şi pe comandantul vasului pentru că au înaintat un astfel de raport fără ca toţi martorii să fi fost cu adevărat deconcertaţi? E de conceput că aceşti ofiţeri ar fi putut să nu recunoască un avion dacă acesta ar fi prezentat traiectoria, viteza aparentă şi manevrele caracteristice unui avion? Raportul nu menţionează nici măcar posibilitatea că ar fi fost un avion obişnuit. Chiar faptul că apelurile IFF au rămas fără răspuns ar fi trebuit să determine o continuare a anchetei, întrucât implică prezenţa unui aparat inamic. Dar raportul nici măcar nu sugerează posibilitatea că ar fi fost aparate inamice obişnuite. Documentul aflat în arhiva Blue Book nu conţine alte date tehnice privind observaţia în sine. N-ar fi trebuit oare şeful Proiectului să

manifeste cel puţin *o oarecare* curiozitate faţă de această observaţie? Când am pus problema, de mai multe ori, ea a fost dată deoparte cu plictiseală. În afară de chestiunea ameninţării posibile, astfel de cazuri (nu acesta, care nu era cunoscut) dau apă la moară acuzaţiilor periodice că Forţele Aeriene au ceva de ascuns. E greu ca publicul să înţeleagă cum e posibil ca o ţară atât de preocupată de securitatea ei să se dezintereseze de un astfel de caz, dacă militarii nu ştiu mai mult decât spun.

b. Extras dintr-un raport trimis de Biroul Forţelor Aeriene ale S.U.A. Din regiunea Saigon, Cartierul General al Forţelor Aeriene, la 26 mai 1967. Observaţia a avut loc la 17 aprilie 1967, deci cu mai mult de o lună înainte ca raportul să ajungă la FTD[147]. Dacă ar fi fost o ameninţare posibilă, Blue Book n-ar fi ştiut nimic despre ea! De ce a durat atâta transmiterea către FTD? Dar să vedem ce spune raportul: Declaraţia unui membru al Detaşamentului de informaţii militare 524, Biroul operaţional Saigon, 205/2 Vo Tanh, Saigon, Vietnam: „La 17 aprilie 1967, pe la orele 22, am observat cinci (5) obiecte mari, luminoase, de formă ovală, deplasându-se în văzduh în formaţie strânsă şi cu o viteză foarte mare. Mă aflam pe acoperişul Biroului operaţional Saigon al Detaşamentului de

147 Foreign Technology Division: Sectorul pentru tehnologia străină (n. trad.).

informaţii militare 524. Am văzut mai întâi aceste obiecte aproape de orizont, spre stânga mea şi le-am urmărit cum parcurg tot câmpul meu vizual în mai puţin de cinci (5) secunde. În această perioadă de timp, venind din punctul în care le-am văzut prima oară, aproape de orizont, spre stânga mea, obiectele mi-au trecut aproape pe deasupra capului, la o înălţime aparent foarte mare şi apoi au dispărut îndărătul unei formaţii de nori la orizont, spre dreapta mea. Cerul era parţial noros, dar, în timpul observaţiei, zona în care se deplasau era foarte senină, cu excepţia câtorva petice de nori izolaţi, deasupra cărora păreau să se afle obiectele. Când treceau peste aceşti nori, ele deveneau invizibile pentru mine până ce reapăreau de cealaltă parte. Am observat de asemenea că, atunci când treceau prin dreptul unei stele, acopereau steaua şi-i mascau lumina. Asta mi-a arătat că obiectele nu erau transparente. Era evident că nu puteau fi aparate de zbor convenţional, datorită dimensiunilor, formei, vitezei şi faptului că nu se auzea niciun zgomot. Înainte de această observaţie, văzusem diferite tipuri de avioane cu elice şi cu reacţie şi n-am nicio îndoială că obiectele erau cu mult mai mari decât orice aparat pe care l-am zărit vreodată în văzduh. De asemenea, se deplasau cu o viteză pe care aş estima-o de cel puţin cinci ori mai mare

decât aceea a oricărui avion cu reacţie pe care l-am văzut vreodată. Se aflau prea departe şi se deplasau prea repede pentru a îngădui o descriere amănunţită. Puteam doar să văd că erau în mod cert ovale şi că aveau o lumină albă constantă. Păreau să fie într-o poziţie mai curând verticală decât orizontală, faţă de sol, şi formaţia lor oscila uşor în timp ce treceau. La aproximativ cinci (5) minute după ce au dispărut, mai multe avioane cu reacţie, care păreau să fie la mare înălţime şi să zboare foarte repede, au venit din dreapta mea şi din spate, ţinând seama că nu-mi schimbasem poziţia. Ele s-au îndreptat spre zona în care pierdusem din vedere obiectele şi, ajungând acolo, au virat spre dreapta şi au urmat acelaşi drum ca obiectele observate mai înainte. Avioanele nu zburau în formaţie, ci dispersate. N-am avut niciodată vreo părerea cu privire la obiectele zburătoare neidentificate. Şi nici n-am văzut vreunul mai înainte. Cred totuşi că aceste obiecte erau un anumit tip de nave spaţiale. Sunt convins că nu erau lumini reflectate, aparate convenţionale, meteoriţi sau planete.”

Cu toate că era vorba de un raport oficial trimis Proiectului Blue Book de Cartierul General al Forţelor Aeriene, cazul a fost înregistrat cu eticheta „Doar pentru informare”. Nu s-a făcut nicio anchetă şi *nicio tentativă de interpretare,* probabil pe temeiul că lucrurile s-au petrecut în

afara limitelor continentale ale Statelor Unite. Faptul că s-au petrecut într-o zonă foarte nevralgică pare să nu-l fi impresionat pe şeful Proiectului Blue Book! Şi totuşi, Blue Book declară că OZN-urile nu reprezintă o ameninţare pentru securitatea Statelor Unite. Pe ce temeiuri? Numai pentru că până acum nu s-a întâmplat nimic.

E de conceput ca nimeni din structura militară a Statelor Unite să nu acorde vreo atenţie acestei observaţii şi să nu o coreleze cu alte observaţii asemănătoare? Oare Blue Book nu este interesat să constate dacă există anume scheme, nu dă dovadă de curiozitate ştiinţifică? Se pare că nu.

Trebuie să precizez că aceste cazuri nu mi-au fost comunicate de personalul Proiectului Blue Book. Am dat peste ele întâmplător, în timpul uneia dintre vizitele mele, răsfoind hârtiile aflate pe un birou şi nu în dosare; nu mi se îngăduie să cercetez dosarele înseşi. Am acces la dosare numai când solicit un caz anume. Dar cum să solicit un caz anume, cum să examinez posibilele lui implicaţii ştiinţifice dacă nu ştiu că el există? Dată fiind comportarea din trecut a personalului Proiectului Blue Book, sunt sigur că n-aş fi ştiut niciodată despre aceste două cazuri; din fericire, am dat peste ele (şi peste multe altele) numai datorită hazardului. Şi, dacă am ajuns aici, pot să spun că, atunci când solicit un

caz şi doresc să copiez anumite pasaje, nu mi se îngăduie să o fac la xeroxul aflat la câţiva paşi – chiar dacă aş veni cu hârtia necesară! Trebuie să solicit acest lucru serviciului „Reproducere” şi să aştept poate mai multe săptămâni înainte de a obţine câteva foi pe care aş fi putut să le am în câteva minute. Activitatea mea de consultant este astfel considerabil stânjenită.

c. Pentru ultimul exemplu, vă rog să examinaţi Secţiunea G, care tratează despre atitudinea neştiinţifică şi proasta organizare a Proiectului Blue Book. Cele două cazuri prezentate mai sus ar putea fi incluse şi în Secţiunea H, deoarece nu au trezit nicio curiozitate ştiinţifică la personalul Proiectului, iar consultantul ştiinţific n-a fost nici măcar informat despre existenţa rapoartelor.

Secţiunea B

Atât ca efectiv, cât şi ca pregătire ştiinţifică, echipa Blue Book este cu totul incapabilă să îndeplinească sarcinile trasate de AFR 80–17, chiar dacă ar avea de gând să o facă.

Această concluzie va fi amplu demonstrată prin conţinutul secţiunilor care urmează, dar e limpede că, fiind vorba de un fenomen deconcertant pentru foarte multe persoane, care necesită într-adevăr o abordare multidisciplinară, doi ofiţeri licenţiaţi în fizică ai

unor institute de mâna a doua nu pot constitui un efectiv adecvat pentru rezolvarea problemei. De altfel, chiar dacă aceşti ofiţeri ar fi laureaţi ai Premiului Nobel, tot n-ar putea face faţă numărului mare de rapoarte care asaltează Proiectul. Un caz derutant poate cere prezenţa unei echipe de investigatori timp de câteva zile sau chiar câteva săptămâni; a încerca să rezolvi două sau trei cazuri pe zi, în afara îndatoririlor administrative de rutină (vezi Secţiunea E) este evident imposibil.

Secţiunea C

Blue Book suferă intrinsec de faptul că A vorbeşte cu B, B vorbeşte cu C şi C vorbeşte cu A. Mai recent, au rămas în arenă doar A şi B, uneori numai B; aşadar, un raport este examinat de o singură persoană, fără nicio confruntare de opinii. Blue Book este un sistem închis, victimă, ca să zicem aşa, a propriei sale replieri, a propriei sale propagande. Aproape că nu a existat o comunicare între Blue Book şi lumea ştiinţifică din afară sau între Blue Book şi diferitele servicii ştiinţifice ale Forţelor Aeriene. Aproape că nu a existat un schimb fertil de idei şi contacte cu alte grupuri, îndeosebi cu grupurile de tehnicieni civili interesaţi de problemă. Ca simplu consultant, am primit probabil mai multe scrisori despre OZN-uri de la

alţi oameni de ştiinţă şi tehnicieni, decât Blue Book, pentru că aceştia cunosc foarte bine sistemul de lucru al Proiectului şi ştiu că ar primi doar un răspuns stereotip. Ştiu că în dosarele Blue Book se află foarte puţină corespondenţă ştiinţifică, probabil pentru că oamenii de ştiinţă doresc să corespondeze cu persoane având o pregătire asemănătoare cu a lor. N-ar avea rost, de pildă, să te adresezi Proiectului în legătură cu temeiurile ştiinţifice ale interpretării unui caz dat, să zicem o inversiune de temperatură: Blue Book n-a recurs niciodată la serviciul meteorologic al Forţelor Aeriene tocmai pentru a determina cât de mare trebuie să fie o inversiune pentru a produce efectele raportate de martor. Abordarea a fost mai mult calitativă decât cantitativă; o inversiune de două grade a fost socotită egală cu una de zece grade şi n-am văzut niciodată să se aplice optica geometrica la calculul refracţiei într-un caz pus pe seama unei inversiuni. Personalul nu este în stare să efectueze astfel de operaţii. Am cerut recent directorului Serviciului Ştiinţific (vezi Anexa A) să solicite AFCRL să calculeze efectele optice provocate de inversiunile de temperatură de diferite grade de intensitate şi să furnizeze Proiectului tabelele corespunzătoare.

În acelaşi mod, Blue Book a efectuat multe interpretări astronomice fără să-şi consulte consultantul ştiinţific (un astronom!), ceea ce a

dus la ridiculizarea acestor interpretări în presă. Numeroasele observaţii înregistrate în Vestul Mijlociu la 31 iulie şi 1 august 1965 pot fi citate ca exemplu.

Secţiunea D

Metodele statistice folosite de Blue Book sunt o parodie a acelei ramuri a matematicii numite statistică. Un capitol dintr-o teză de doctorat prezentată la Northwestern University, care va fi publicată în curând[148], tratează în mod special acest aspect şi voi cita mai departe din el, nu înainte de a formula propriile mele observaţii, pe care le-am adus de multe ori la cunoştinţă personalului Proiectului, dar fără niciun rezultat. În cele din urmă am înţeles că n-are niciun rost să continui tentativa de a face educaţie personalului în acest domeniu.

În interpretarea cazurilor, există obiceiul de a folosi termenii „posibil” sau „probabil” ca modificatori ai unei interpretări date; astfel, se scrie deseori „posibil avion” sau „probabil meteor”. Totuşi, în bilanţurile de la sfârşitul anului aceşti modificatori sunt eliminaţi în mod discret şi oportun. Un „posibil avion” devine pur şi simplu „avion” (cazul Redlands – vezi

148 Herbert Strentz, *Studiu asupra câtorva procedee statistice folosite de Forţele Aeriene în clasarea şi raportarea datelor despre OZN-uri,* inclus in *A Survey of Press Coverage of UFOs, 1947-1967* (n. a.).

Secţiunea G – va apare în tabelul final pe 1968 ca „avion”) şi publicul este făcut astfel să creadă că nu era un posibil semn de întrebare, ci că unul sau mai mulţi cetăţeni au băut un pahar în plus sau au fost hiperexcitaţi sau sugestionaţi.

Un statistician ne va spune că termenii „posibil” şi „probabil” presupun un procentaj de probabilitate. Cât anume? 50%? Doar 100% înseamnă certitudine. Cred că statisticienii ar fi în general de acord cu un procentaj de 50% probabilitate pentru „probabil avion” şi poate de 20% pentru „posibil avion”. Astfel, dacă la sfârşitul anului 200 de cazuri au fost definitiv clasate drept „avioane”, dar 100 dintre acestea erau „probabil” avioane şi 100 erau „posibil” avioane, atunci probabilitatea este ca dintre cele 200 de cazuri doar 50+20=70 să fi fost cu adevărat avioane, iar 130 să nu fi fost avioane deloc! Căci ce altceva înseamnă „posibil” sau „probabil”, decât că nu există certitudinea că erau avioane? Dar ipoteza „observatorului care se înşală” e atât de înrădăcinată în gândirea celor din cadrul Proiectului, încât *nu este examinată* nicio altă posibilitate. E greu să numim asta metodă ştiinţifică.

Iată şi o altă metodă ilogică şi neştiinţifică: din 1947 până în 1966, Blue Book a inclus 1822 de cazuri dintr-un total de 10.136 în categoria „informaţii insuficiente”. Trebuie să subliniez că

includerea este cu totul subiectivă, în afara unor cazuri în care s-a procedat potrivit convenienţelor. Am găsit astfel următoarea însemnare în legătură cu un caz recent: *„În concordanţa cu procedura în vigoare, observaţia este clasata în categoria Date Insuficiente întrucât nu a fost raportată Forţelor Aeriene într-un interval de 30 de zile”*! Prin ce scamatorie sau raţionament poate fi astfel clasată o observaţie raportată la 40 de zile după efectuarea ei şi conţinând poate o informaţie amplă? E greu să numim asta ştiinţă. L-aş trânti la examen pe oricare student al meu care ar propune o astfel de parodie a metodei ştiinţifice.

„În concordanţă cu procedura în vigoare...” Ce procedură? În mod cert, consultantul ştiinţific n-a fost niciodată consultat în legătură cu asta şi, pentru că a venit vorba, foarte rar în legătură cu altele.

Întorcându-ne la categoria „date insuficiente”, este foarte interesant să constatăm că aceste cazuri sunt incluse în statistici ca fiind rezolvate, ca şi cum a lipi unui caz eticheta *date insuficiente* înseamnă a-l rezolva! Din nou, publicul este indus în eroare. Statisticile mele personale arată că, din cele 10.136 de cazuri înregistrate în 20 de ani, 557 sunt clasificate ca neidentificate şi 1822 ca date insuficiente. Comunicatul Blue Book raportează că numai

5,4% din cazuri rămân neidentificate, uitând în mod deliberat că 1822 de alte cazuri, deci 17,6%, rămân neexplicate. Procentajul corect de neidentificate ar trebui aşadar să fie de 23%! Când am protestat în legătură cu asta pe lângă ofiţerii din cadrul Proiectului, i-am simţit gândind: „Noi suntem Forţele Aeriene. Noi suntem în posesia tuturor răspunsurilor, şi cine eşti dumneata ca să sugerezi o schimbare a procedurilor stabilite?” În faţa unei astfel de atitudini, am socotit că e mai prejos de demnitatea mea să discut astfel de probleme cu personalul insuficient pregătit, afectat – potrivit tradiţiei – Proiectului Blue Book. O lungă perioadă de timp, un sergent cu studii ştiinţifice exclusiv în domeniul psihologiei a evaluat aproape toate cazurile (sergentul Moody). În această situaţie, am rămas consultant în mare măsură din dorinţa de a avea acces la date pe care aş putea să le utilizez cândva într-un mod mult mai productiv, în parte pentru a rămâne în contact cu fenomenul OZN şi în parte datorită unui sentiment de responsabilitate faţă de legăturile pe care le aveam cu Proiectul de atâţia ani.

Citez acum direct din teza de doctorat menţionată mai înainte: „Problema a fost prezentată într-un comunicat de presă din 6 octombrie 1958 al Departamentului Apărării, despre activitatea Blue Book în perioada 1 iulie

1957–31 iulie 1958. Comunicatul preciza: *«S-a stabilit în mod definitiv* (sublinierea autorului) că peste 84% din observaţiile OZN raportate sunt fenomene naturale... sau obiecte făcute de mâna omului». Nu numai că termenii *probabil* şi *posibil* fuseseră omişi din statistici, dar observaţii considerate anterior doar *posibil* explicate erau înglobate în «s-a stabilit în mod definitiv» – şi nu în urma unei investigaţii suplimentare, ci din motive de procedură.

Locotenent-colonelul Hector Quintanilla... a recunoscut că formularea «s-a stabilit în mod definitiv» era «înşelătoare». Apărând totuşi procedura generală, el a întrebat: «Unde, în altă parte, aţi pune-o dumneavoastră (explicaţia probabil-posibil)? Prea multe categorii ar face ca raportul să fie prea încărcat». El a adăugat că a menţine categoriile *probabil* şi *posibil* an de an ar avea drept rezultat doar mai multă muncă pentru Blue Book şi mai multe probleme de rezolvat.”

Vă întreb acum, domnule colonel, este aceasta Ştiinţă? Era nemulţumită doamna Curie de faptul că planul ei de activitate e „prea încărcat”? Sau că o procedură ştiinţifică „ar avea drept rezultat doar mai multă muncă”? Atât ar fi de ajuns pentru a demonstra atitudinea neştiinţifică a echipei Blue Book.

Continui să citez din teza de doctorat:

„Eşantionul lunar stratificat[149] a fost extras din fiecare al doilea an, începând cu 1948, primul an acoperit integral de ancheta OZN a Forţelor Aeriene. Pentru fiecare an cu soţ, din 1948 până în 1966, au fost selectate trei luni – una din primul trimestru, una din grupul mai, iunie, iulie şi una din ultimul trimestru. Această operaţie a dus la o apreciere statistică a observaţiilor OZN şi a activităţii echipei Blue Book... Au fost examinate 1034 de fişe (Fişe recapitulative ale Proiectului 10073, tip 329). Numărul de observaţii înregistrate de Blue Book pentru aceleaşi luni a fost de 1117. Existau deci fişe pentru peste 90% din rapoartele înregistrate în timpul lunilor selectate de noi (nu se menţionează de ce procentajul nu este de 100%). Cele 1034 de fişe reprezintă 9% din numărul de rapoarte OZN înregistrate de Forţele Aeriene din 1948 până în 1966–11.038.

Mai departe, dl. Strentz declară: „Ca un procedeu de rutină, Proiectul Blue Book consideră cazurile etichetate *Date Insuficiente* şi *probabil* sau *posibil* drept «rezolvate» în sensul că nu mai fuseseră întreprinse investigaţii şi rapoartele fuseseră clasate”. (Niciun om de ştiinţă n-ar considera un caz cu „probe insuficiente” drept „rezolvat”. El nu trebuie inclus printre datele cu care se

149 H. Strentz se referă acum la modul în care şi-a întocmit statisticile (n. a.).

lucrează.) Aceasta este o cale de a face să crească scorul Proiectului Blue Book – un scor fals, neştiinţific, dar cu care pot să se împăuneze băieţii de la Relaţiile Publice.

Raportul Strentz continuă: „Aşa cum se arată în Tabelul I (nereprodus aici), o analiză a rezumatelor demonstrează că 270, sau 24%, din cele 1117 rapoarte OZN erau «nerezolvate» sau «îndoielnice». E vorba despre 270 de rapoarte clasate sub apelativul Date Insuficiente sau Necunoscut, marea majoritate aparţinând primei categorii. Pornind de la fişele individuale, analiza arată că 538, sau 51, din cele 1034 de cazuri erau «nerezolvate». Aceste 538 de cazuri erau clasate cu apelativul *probabil, posibil, Date Insuficiente* şi *Necunoscut".*

Astfel, pur şi simplu acordând statutul de „stabilit" cazurilor etichetate *probabil* şi *posibil,* acest procedeu ameliora capacitatea de investigare a Proiectului, reducând numărul cazurilor „nerezolvate" de la 51% la 24%. Mai mult, punând accentul doar pe cazurile „necunoscute", comunicatele de presă ale Departamentului Apărării vorbesc despre cazuri „nerezolvate" în proporţie nu de 51% sau 24%, ci de „mai puţin de 2%", „mai puţin de 1%", „2,09%". În felul acesta şi-a creat Blue Book o reputaţie ştiinţifică, punându-se bine şi cu băieţii de la Relaţiile Publice. Când această teză de doctorat va fi publicată de Mediii School of

Journalism de la Northwestern University, înalta capacitate ştiinţifică şi îndemânarea Blue Book în a explica 98% din cazuri vor apărea în adevărata lor lumină – mai puţin de jumătate din cazurile supuse Proiectului au fost rezolvate!

Secţiunea din teza de doctorat a lui Strentz care analizează statisticile Blue Book se încheie cu cuvintele: „Cea mai mare parte a rapoartelor OZN par să fie de fapt «nerezolvate». De ce să nu recunoaştem această situaţie, şi anume că deseori e imposibil să determinăm ce este ceea ce spune un individ că a văzut în văzduh? Metodologia statistică folosită de Blue Book pare să fi rezultat din 1) eforturile Forţelor Aeriene de a explica fiecare raport OZN, pentru că 2) Forţele Aeriene au fost împovărate cu sarcina nedorită de a dovedi că OZN-urile nu există. Poate că misiunea Forţelor Aeriene ar putea fi redefinită astfel încât să se preocupe doar de observaţiile promiţătoare din punct de vedere ştiinţific şi nu de orice raport despre o lumină care se mişcă sau planează în văzduh. Atunci Forţele Aeriene şi presa ar putea să se ocupe de altceva decât de măsluirea statisticilor.”

Nu pot decât să adaug un sincer: Amin! Şi asta ne conduce în mod logic la punctul următor.

Secţiunea E

S-a constatat o lipsă de atenţie faţă de cazurile OZN considerate semnificative de consultantul ştiinţific şi de alţii, în vreme ce se pierde prea mult timp cu cazuri banale, care conţin puţine informaţii; se cere prea mult timp şi efort echipei Blue Book pentru sarcini periferice (relaţii publice, răspunsuri la scrisorile privind evaluarea cazurilor vechi şi la cererile de informaţii provenind din diferite surse). Dacă efectivul ei nu este mult mărit, în vederea îndeplinirii unei misiuni ştiinţifice, echipa Blue Book trebuie să se concentreze asupra a două sau trei cazuri semnificative pe lună (a căror alegere să fie făcută cu ajutorul unei comisii ştiinţifice), având drept rezultat un raport ştiinţific amănunţit despre fiecare caz, publicat ca un raport ştiinţific şi accesibil publicului. Cazurile alese trebuie să *nu* fie cele cu un singur martor (în afara unor împrejurări cu totul neobişnuite) sau cele care comportă lumini văzute noaptea în depărtare sau cele în care martorii nu sunt demni de încredere şi nu sunt capabili să răspundă coerent la întrebări. În calitate de consultant ştiinţific al Proiectului, am propus de mult o metodă de apreciere a cazurilor demne de atenţie: o clasificare bidimensională potrivit căreia un caz este judecat în funcţie de *stranietatea* lui şi *credibilitatea* martorilor. Prin *stranietate* se

înţelege măsura dificultăţii de a explica în mod onest observaţia potrivit fenomenelor şi principiilor fizice bine cunoscute; *credibilitatea* finală a martorilor poate fi determinată, desigur, numai în funcţie de trecutul lor medical şi social şi cu ajutorul testelor psihologice aplicabile fiecăruia. Aprecierea credibilităţii poate fi efectuată rapid şi prin simpla notare a numărului martorilor şi a responsabilităţilor fiecăruia în viaţa cotidiană. E limpede că numai cazurile având un indice ridicat de *stranietate* şi de *credibilitate* trebuie luate în seamă. Blue Book a risipit prea mult timp cu cazuri nesemnificative şi, pe de altă parte, cu sarcini periferice.

Pe deasupra, odată ce un caz a fost clasat ca *neidentificat* sau *necunoscut,* Blue Book nu se mai interesează de el. Pentru ştiinţă, dimpotrivă, necunoscutul, inexplicabilul constituie *punctul de plecare* şi nu sfârşitul cercetării. Un om de ştiinţă care descoperă în laboratorul său un lucru pe care nu-l poate explica nu e om de ştiinţă dacă-l etichetează „necunoscut” şi-l clasează, consacrându-şi restul timpului unor chestiuni de rutină. Blue Book ar fi trebuit să se ocupe tocmai de aceste necunoscute, în loc să elaboreze statistici impresionante (?) despre câţi oameni nu pot să identifice corect un satelit sau un meteor. Asta poate să prezinte oarecare interes pentru un

sociolog, dar aproape deloc pentru un fizician.

Secţiunea F

Modul de receptare a informaţiilor de către Blue Book este în mare măsură inadecvat şi constituie fără îndoială o explicaţie a ineficienţei Proiectului. O dificultate intolerabilă grevează activitatea echipei, datorită incapacităţii aproape constante a ofiţerilor OZN de la bazele aeriene locale de a transmite informaţii corecte, şi pot să spun că situaţia era mult mai rea în lunga perioadă dinaintea atribuirii unei astfel de funcţiuni.

Multe „frânturi de informaţii” de o posibilă valoare crucială în aprecierea unui caz lipsesc din raportul iniţial. Cunosc atât de multe astfel de situaţii, încât am o senzaţie de rău aproape fizic. În cel mai bun caz, raportul iniţial care soseşte la Dayton este un raport-tip de serviciu de informaţii şi aproape deloc un raport ştiinţific, dar conţinutul şi valoarea lui ar putea fi considerabil ameliorate dacă ofiţerii OZN de la bazele aeriene locale şi-ar lua treaba în serios. Multe informaţii care ar fi putut fi obţinute printr-un interogatoriu conştiincios sunt omise, ceea ce obligă echipa şi aşa foarte redusă a Proiectului Blue Book să redeschidă ancheta pentru a obţine informaţiile necesare – uneori de cel mai elementar şi mai evident tip, ca de

pildă direcţia vântului, dimensiunile şi vitezele unghiulare, detalii despre traiectorie, contrastul dintre obiect şi bolta cerească, prezenţa altor martori etc. Un exemplu tipic îl constituie cazul Redlands, California, citat mai jos, în secţiunea G: vina aparţine aproape în întregime ofiţerului local, care a trimis atât de puţine informaţii Proiectului Blue Book, încât acesta n-a avut cum să-şi dea seama de importanţa cazului.

Se pare că Blue Book n-a fost niciodată investit cu autoritatea necesară pentru a trimite un caz înapoi anchetatorului local şi a-i cere de urgenţă informaţii suplimentare. Dacă există ceva al militarilor, acesta este, datorită structurii ierarhice, dreptul de a cere astfel de informaţii şi nu de a le solicita politicos şi de a tolera ca solicitarea să fie nesocotită. Una dintre îndatoririle cele mai urgente ale Proiectului este revizuirea datelor iniţiale. „Rafinăm un minereu foarte sărac.”

Secţiunea G

Atitudinea fundamentală a Proiectului Blue Book este neştiinţifică prin aceea că a fost adoptată o ipoteză de lucru care colorează şi determină modul de abordare a problemei. Enunţăm o teoremă:

Pentru orice caz OZN, dacă este luat în sine şi

fără legătură cu aspectele similare ale altor cazuri OZN din Statele Unite şi din alte ţări, este totdeauna posibil să se găsească o explicaţie naturală dacă pornim doar de la ipoteza că toate rapoartele OZN, apriori, datorită naturii lumii înconjurătoare aşa cum o concepem în prezent, trebuie să aibă cauze bine cunoscute şi acceptate.

Corolar:

Este imposibil pentru Blue Book să evalueze un raport OZN altfel decât ca o interpretare greşită a unui obiect sau fenomen natural, o farsă sau o halucinaţie.
(Clasificarea „neidentificat” nu constituie o evaluare.)

Esenţa metodei ştiinţifice rezidă în faptul că investigatorul nu trebuie să adopte o idee sau o concluzie preconcepută, nu trebuie să selecţioneze acele informaţii care-i confirmă ipoteza şi să le treacă cu vederea pe cele care o infirmă. Eroarea ştiinţifică majoră comisă de Blue Book este descrisă în teorema de mai sus. Atât de sigur este Proiectul de ipoteza sa de lucru, încât ne aminteşte de doctorul care era atât de sigur că orice umflătură abdominală se datorează unei tumori, încât nu şi-a dat seama că pacienta sa era însărcinată.
Am ales un singur exemplu din foarte multe posibile pentru a ilustra acuzaţia de mai sus,

dar unul care ilustrează din plin lipsa de rigoare caracteristică metodologiei ştiinţifice a Proiectului Blue Book.

Am ales incidentul petrecut la Redlands, California, la 4 februarie 1968, un caz recent, nestudiat de echipa Blue Book, cercetat superficial de un ofiţer de la Baza Forţelor Aeriene Norton şi timp de trei luni de dr. Philip Seff, profesor de geologie, dr. Reinhold Krantz, profesor de chimie, dr. Judson Sanderson, profesor de matematică şi de artistul John Brownfield, profesor de arte plastice (autor al unei reconstituiri artistice după descrierile făcute separat de martori, care au fost de acord cu tabloul astfel realizat), toţi de la Universitatea din Redlands. E interesant de notat că nimeni de la Blue Book n-a socotit util să-i contacteze pe aceşti investigatori şi să discute despre investigaţiile lor, măcar telefonic.

Cazul însuşi constă în observaţia, raportată de circa douăzeci de observatori, a unui obiect având şapte lumini pe partea inferioară, asemănătoare unor jeturi reactive şi o rampă de opt, zece lumini de culori schimbătoare, în vârf. Potrivit raportului, obiectul s-a deplasat la mică înălţime (estimată la circa 300 de picioare) spre nord-est, pe o distanţă de circa o milă, s-a oprit şi a planat scurt timp, a ţâşnit înainte, a planat din nou, s-a înălţat brusc vertical, s-a oprit, a

planat din nou, a pornit cu o mişcare oscilatorie spre nord-vest, s-a înălţat şi apoi a dispărut spre nord-vest accelerând puternic. A fost observat timp de 5 minute. S-a estimat că diametrul său era de cel puţin 50 de picioare. Estimările altitudinii (300 de picioare) şi diametrului (50 de picioare) nu pot fi disociate; desigur, se pot emite supoziţii doar despre diametrul aparent, dar, pornind de la distanţa dată, s-a ajuns la cele 50 de picioare. Este evident că, dacă obiectul s-ar fi aflat la o distanţă de mai multe mile, acelaşi diametru aparent ar fi corespuns unui obiect de dimensiuni incredibil de mari. Iată de ce nu putem respinge cu uşurinţă aceste estimări.

Vă va interesa fără îndoială să ştiţi că Blue Book a clasificat acest obiect drept „probabil avion". Că s-a ajuns la această clasificare, fără se efectueze nicio investigaţie, este, desigur, o mostră izbitoare e metodologiei Proiectului. Baza Forţelor Aeriene Norton a raportat ca radarul Bazei Forţelor Aeriene March n-a semnalat ţinte neconvenţionale (ignorând cu totul faptul că acest radar n-ar fi putut semnala un obiect aflat la o înălţime de 300 de picioare) şi că un avion uşor a aterizat pe aeroportul Tri-City la orele 19,15 – în timp ce o însemnare în registrul poliţiei şi mărturia tuturor observatorilor arată că observaţia *nu* a putut să aibă loc mai devreme de 19,20. Mai mult, o

verificare întreprinsa de profesorii universitari împreună cu autorităţile aeroportului (se pare că Blue Book nici măcar nu s-a gândit la aşa ceva) a arătat că avionul venea de la Los Angeles şi *nu s-a apropiat în niciun moment la mai puţin de şase mile de Redlands,* deci n-a trecut pe deasupra oraşului, în timp ce toţi martorii sunt de acord că obiectul se afla la mică înălţime deasupra oraşului. Avionul care a aterizat (Blue Book nu s-a gândit să cerceteze faptul) era un Bonanza cu un singur motor clasic, pe care profesorii şi-au dat osteneala să-l examineze în hangarul său de la aeroport. [Cazul Redlands constituie subiectul unei cărţi în curs de elaborare a lui David Branch şi Robert Klinn, intitulată *Anchetă la Redlands*]*.*

Distanţa dintre ceea ce a fost raportat şi interpretarea dată de Blue Book este atât de mare, încât devine rizibilă. Mai menţionăm că legea interzice zborul avioanelor deasupra oraşului Redlands la o altitudine de mai puţin de 1000 de picioare. E de neconceput ca aproximativ douăzeci de martori să fi confundat un mic avion monomotor, aflat la o distanţă de mai multe mile, cu un aparat neconvenţional, strălucitor luminat, aflat la o înălţime de 300 de picioare, care demara brusc, plana şi accelera incredibil, dispărând vertical în plafonul de nori.

Dar în acest caz, ca şi în foarte multe altele pe care le cunosc, Blue Book n-a acordat nici cel

mai mic credit *posibilităţii* ca un eveniment straniu să fi avut loc. În modul cel mai neştiinţific cu putinţă, fiecare detaliu a fost forfecat şi răsucit în favoarea ipotezei de lucru a Proiectului. S-a presupus, deci, împotriva dovezilor grăitoare, (1) că momentul observaţiei a fost notat greşit, (2) că un obiect neobişnuit, zburând la mică înălţime ar fi trebuit să fie detectat de radar (în ciuda faptului că, în timpul manevrelor, avioanele zburând la mică înălţime au reuşit să treacă prin reţeaua noastră de protecţie radar), (3) că toţi martorii nu pot să facă deosebirea între şase mile şi 300 de picioare, (4) că toţi martorii nu pot să identifice un mic avion monomotor – care nu prea ştiu cum ar fi putut să fie prevăzut cu o baterie de lumini extrem de puternice deasupra şi dedesubtul său şi (5) că martorii nu pot să facă deosebirea între manevrele obişnuite ale unui avion care aterizează la o distanţă de câteva mile şi mişcările planate, bruşte şi rapide ale obiectului observat. În sfârşit, s-a presupus (6) că profesorii implicaţi (aflându-se la faţa locului şi procedând la o „reconstituire a crimei”) n-au fost destul de inteligenţi ca să-şi dea seama de posibilitatea ca martorii să fi interpretat greşit un avion pregătindu-se de aterizare şi să se fi înşelat fiecare în parte în privinţa timpului, locului, mişcării, intensităţii şi numărului luminilor. Şi, peste toate acestea, mai există

supoziţia tacită, politicos disimulată, că nu numai martorii, dar şi profesorii erau nebuni sau incompetenţi, fiindcă numai pe această bază se poate susţine cu seriozitate interpretarea „probabil avion”.

Trebuie să amintim că Blue Book n-a întreprins niciun fel de investigaţie la faţa locului sau telefonică, iar ofiţerul de la Baza Forţelor Aeriene Norton a consacrat acestui caz mai puţin de două zile, aşa că, atunci când martorii au fost întrebaţi dacă au stat de vorbă cu vreun reprezentant al Forţelor Aeriene, toţi afară de unul au răspuns negativ.

Prin urmare, dacă s-ar dovedi că toţi martorii şi investigatorii particulari erau incompetenţi, mistificaţi şi psihopaţi, şi că la baza observaţiei s-a aflat într-adevăr un avion, această concluzie ar fi pur intuitivă şi nu s-ar datora investigaţiei „ştiinţifice” întreprinse de Blue Book. Ar fi de neimaginat ca un tribunal să îngăduie procurorului să deformeze, să respingă sau să ignore depoziţia mai multor martori ai unei crime pentru a dovedi vinovăţia acuzatului. Iar nouă ne place să credem că, în ştiinţă, utilizăm metode mult mai riguroase, obiective şi imparţiale, decât cele folosite la o judecată, unde elementul emoţional poate şi trebuie să fie prezent.

Secţiunea H

Consultantul ştiinţific al lui Blue Book şi legăturile ştiinţifice pe care le reprezintă au fost folosite în mod inadecvat. El a avut doar un acces limitat la dosare, în sensul că trebuia să cunoască existenţa unui caz înainte de a solicita dosarul respectiv. Deseori nici n-ar fi avut cum să ştie că un caz există, dacă n-ar fi dat peste el întâmplător sau dacă n-ar fi fost informat de organisme exterioare Proiectului.

În toţi cei douăzeci de ani de colaborare cu Blue Book, abia acum i s-a cerut părerea despre metodologia folosită. Abia acum i s-a cerut să recomande mijloace de „ameliorare a produsului". În prezent, produsul are o valoare publică redusă, imaginea produsului este săracă, produsul nu inspiră încredere publicului şi metoda de prelucrare a materialului brut, de prezentare şi distribuire a produsului violează multe principii ale unei afaceri înfloritoare. Întâmplător, produsul nici nu e vandabil.

Având în vedere echipa limitată a Proiectului, limitată ca număr şi ca pregătire ştiinţifică, se pare că mi există speranţa de a realiza ceva valabil şi sunt tentat să recomand desfiinţarea Proiectului şi transferarea problemei unui personal ştiinţific competent. Căci problema OZN, după toate probabilităţile, nu va dispare, aici sau în alte ţări, cu sau fără Blue Book. AFR 80–17 precizează în mod clar că obiectivele

Proiectului sunt: „să determine dacă fenomenul OZN constituie o posibilă ameninţare pentru Statele Unite şi să utilizeze datele ştiinţifice şi tehnice obţinute prin studiul rapoartelor OZN”. Fraza cheie este: „prin studiul rapoartelor OZN”. Am să vă întreb: „ce studiu?” Dacă veţi spune că asta-i treaba mea, am să vă răspund că sunt doar un singur om, al cărui timp este de altfel aproape în întregime consacrat răspunderilor universitare. În calitate de *consultant,* pot să fac tot ce-mi stă în puteri ca să îndrum şi să recomand, dar, cu excepţia unor împrejurări deosebite, asta-i tot ce pot să fac. Totuşi, în trecut am recomandat stăruitor cum să se procedeze pentru a extrage din rapoartele OZN tot ceea ce ar putea să conţină valabil din punct de vedere ştiinţific. Şi această metodă *nu* este metoda folosită în cazul Redlands şi în multe altele. Aşa cum am spus adesea studenţilor: „Dacă credeţi că ştiţi răspunsul dinainte, asta nu este cercetare”. A studia rapoartele OZN înseamnă a le considera drept date supuse cercetării şi a le trata aşa cum trebuie să trateze un om de ştiinţă matur datele pe care le obţine efectuând observaţii în natură sau în laborator. Desigur, rapoartele OZN sunt fragmentare şi adesea subiective; dar la fel sunt şi rapoartele primite de serviciile de informaţii, de sociologi şi de organismele de sondare a opiniei publice. Şi totuşi reuşesc să scoată ceva

din ele. Dar, când a primit raportul OZN citat mai sus (vezi Secţiunea A) – de la un membru al celui de-ai 524-lea Detaşament de informaţii militar? Operând la Saigon, un observator antrenat – despre nişte obiective cu totul neconvenţionale care, deşi zburând deasupra norilor, au traversat cerul de la un orizont la altul în cinci secunde, ocultând stelele când treceau prin dreptul lor, Blue Book a refuzat cererea mea stăruitoare de a se investiga la faţa locului, pentru că (1) raportul provenea din afara Statelor Unite şi nu era, deci de resortul Proiectului şi (2) probabil că, de fapt, raportul nu se întemeia pe nimic real!

Blue Book a refuzat de asemenea să dea curs cererii mele ca un raport al lui Roger Woodbury, director adjunct al Laboratorului de aparataj al M.I.T. (o observaţie din 14 ianuarie 1966), să fie analizat în profunzime de ofiţerii de informaţii locali, care ar fi putut stabili cu certitudine dacă vreuna dintre bazele aeriene locale a efectuat un exerciţiu special în acel moment. Apatia ştiinţifică manifestată de personalul Blue Book în acest caz şi în multe altele a încetat să mă mai mire. Când un raport provine de la un om de ştiinţă aflat într-un post înalt într-unul dintre cele mai mari laboratoare ştiinţifice din ţară, trebuie să i se dea atenţie. Cercetătorii care au realizat racheta Polaris trebuie ascultaţi când raportează, cu maximă seriozitate, un

eveniment neobişnuit.

În rezumat: metodologia Proiectului este neştiinţifică prin acea că niciun cercetător nu s-ar mulţumi să verifice o ipoteză preconceptă, înlăturând până şi posibilitatea unei alte ipoteze; el ar manifesta curiozitate ştiinţifică faţă de problemele pe care le studiază; el ar încerca să găsească anumite scheme în mulţimea datelor, mai degrabă decât să trateze fiecare dată ca şi cum ea ar exista într-un vid. De pildă, Blue Book a eliminat de repetate ori un caz pentru că baza aeriană locală raportase că niciun avion nu se afla în zona respectivă Pentru Blue Book, asta însemna că observatorul trebuia să se fi înşelat. Abordarea ştiinţifică adecvată ar fi trebuit să constea desigur, în căutarea unei soluţii conforme cu datele de bază ale raportului şi nu cu ipoteza de lucru.

Secţiunea I

Trebuie să subliniez că, în treacăt, am făcut recomandări pentru „ameliorarea produsului”, care nu au fost luate în consideraţie. Mă refer la documentul (AFCIN-4E2x) intitulat *Capacitatea ATIC de investigare a OZN-urilor* şi sem nat de colonelul Evans. Documentul era un rezultat al audierilor organizate la Washington între 13–15 iulie 1960.

La 15 iulie erau de faţă: dl. Robert Smart,

membru al Comitetului pentru serviciile armatei, dl. Spencer Beresford, dl. Richard Hines şi dl. Frank Hammil, membri ai Comitetului pentru ştiinţă şi astronautică, dl. John Warner, de la de la C.I.A. (asistent al lui Allen Dulles pentru Relaţii legislative), dl Richard Payne, C.I.A. (consilier tehnic), dl. John McLaughlin, asistent administrativ al Secretarului Forţelor Aeriene, generalul maior A.H. Leuhman şi generalul de brigadă E.B. Lebailly de la SAFOI[150], generalul de brigadă Kingsley şi colonelul James McKee, de la SAFLL[151], locotenent-colonelul Sullivan, de la AFCIN-Pla[152], locotenent-colonelul Tacker, de la SAFOI-3d, maiorul J. Boland, de la SAFLL, maiorul Robert Friend şi eu însumi.

Dacă recomandările formulate în cursul acestor audieri (recomandări pe care le-am susţinut viguros) ar fi fost aplicate, Proiectul Blue Book s-ar bucura probabil astăzi de o reputaţie ştiinţifică, în loc să fie considerat, pe drept cuvânt, o agenţie de redactat scrisori, de întocmit dosare şi de dat sfaturi.

Aceste recomandări erau următoarele:

1. Blue Book ar trebui să aibă capacitatea de a investiga acele cazuri care par să aibă un înalt potenţial informaţional militar sau ştiinţific şi, de

150 Biroul de informaţii al Forţelor Aeriene (n. trad.).
151 Relaţiile legislative ale Forţelor Aeriene (n. trad.).
152 Biroul de anchete ale Forţelor Aeriene (n. trad.).

asemenea, acelea care suscită o creştere neobişnuită a interesului public. Făcând această recomandare, dl. Smart a declarat că, întrucât capacitatea de investigare a bazelor Forţelor Aeriene este limitată la cazurile de rutină, Forţele Aeriene ar trebui să aibă efectivele şi mijloacele necesare pentru a desfăşura operaţia OZN. Asta înseamnă că Blue Book ar trebui să investigheze cazurile deosebite şi o indicaţie despre înalta prioritate acordată problemei este aceea că, pentru o perioadă intermediară, a fost autorizată finanţarea Proiectului direct de către Biroul Secretarului Forţelor Aeriene. Decizia n-a fost aplicată – printr-o scrisoare din 21 septembrie 1960, Proiectul a fost înştiinţat că nu pot fi autorizate fonduri şi personal suplimentar şi că investigaţiile trebuie întreprinse cu personalul şi resursele disponibile. Se adaugă faptul că obligaţiile de rutină (în mare măsură, relaţiile publice) copleşesc mica şi cu totul inadecvata echipă, ai cărei membri sunt desemnaţi nu pentru competenţa lor ştiinţifică (estimată în raport cu pregătirea de specialitate, publicaţiile ştiinţifice sau oricare dintre metodele standard folosite în mod curent în universităţi pentru selecţii cadrelor), ci mai curând, se pare, pentru a plasa un ofiţer disponibil sau care prezintă garanţii că „nu va fluiera în biserică”, insistând să se efectueze o muncă ştiinţifică propriu-zisă (mă

refer în special la ofiţerii care au lucrat mai demult în cadrul Proiectului; cei mai mulţi păreau să aştepte în linişte pensionarea, unul fiind cunoscut pentru faptul că-şi petrecea o mare parte din timp planificându-şi activitatea de viitor agent de schimb) şi că nu va fi destul de inteligent pentru a folosi în mod adecvat remarcabilul echipament ştiinţific al Forţelor Aeriene, ca de pildă laboratoarele de la Cambridge, care dispun de experţi în radar şi în meteorologie. În lunga istorie a Proiectului Blue Book, nu s-a cerut niciodată acestor laboratoare să calculeze dacă inversiunile de temperatură cărora le era atribuită o observaţie OZN erau destul de mari pentru a fi într-adevăr cauza observaţiei. (Cuvântul „inversiune” a devenit un fel de explicaţie universală pentru Blue Book – o inversiune de 3° existentă la o înălţime de 6.000 de picioare a fost folosită pentru a explica o observaţie efectuată de la bordul unui avion zburând la 15.000 de picioare!)

2. Dl. Smart a cerut ca rezumate ale tuturor cazurilor semnificative să-i fie trimise la biroul său. (După câte ştiu, asta nu s-a întâmplat niciodată.)

3. Proiectul Blue Book trebuie să aibă mobilitatea şi capacitatea de a investiga imediat cazurile importante. (Această recomandare se întemeia în bună măsură pe insistenţa cu care arătasem în timpul audierilor

că Blue Book era invariabil devansat în investigarea cazurilor de organizaţiile particulare. De nenumărate ori, NICAP sau APRO interogaseră martorul înaintea personalului local al Forţelor Aeriene şi ştiam de la mulţi martori că interogatoriile civile erau deseori mai amănunţite decât cele ale Forţelor Aeriene. Subliniasem de asemenea necesitatea reevaluării datelor. Prea adesea rapoartele transmise de bazele aeriene locale imobilizau fără rost tele-tipul, după cum o demonstrează faimosul exemplu al aparatului care bate două pagini de adrese şi mesajul „Un alt OZN". Acesta era tot conţinutul mesajului!)

Pentru a funcţiona în mod adecvat, Proiectul ar trebui să fie condus de un ofiţer superior care să poată cere ca corectivele Forţelor Aeriene să fie aplicate la nivelul bazelor aeriene locale nu numai în litera, ci şi în spiritul lor. Am auzit nu o dată vorbindu-se despre modul ironic în care era privită întreaga problemă la nivelul local şi despre metodele de investigaţie superficiale şi deseori deplasate! Ştiu că detalii în mod evident relevante au fost omise pentru ca ofiţerul care conducea ancheta pur şi simplu nu şi-a dat osteneala să pună întrebări relevante, care ar fi dus la stabilirea unor parametri cantitativi ca vitezele unghiulare, luminozitatea aparentă, cinematica obiectului raportat şi n-a făcut nicio tentativă de a descoperi alţi martori. (În

legătură cu această problema, colonelul Quintanilla m-a informat că „Blue Book nu este un birou de investigaţii” – dar, în numele bunului simţ, cum poate fi efectuată o muncă ştiinţifică fără investigaţii? Investigaţia este sângele dătător de viaţă al ştiinţei.)

Vedem astfel că, cu mult înainte de a putea vorbi despre „ameliorarea produsului”, trebuie să găsim mijloace de a ameliora materialul brut din care vom extrage, poate, acest produs.

Am arătat de asemenea în faţa Comitetului Smart că, atunci când lipsesc anumite date iniţiale, ceea ce se întâmpla deseori, este esenţialul să se ia legătura telefonic cu martorii principali imediat – nu două sau trei luni mai târziu, ci la câteva ore după primirea telexului. Blue Book ar trebui sa acorde prioritate absolută examinării raportului îndată după primirea lui, pentru a hotărî în ce măsură este el „semnificativ” potrivit normelor stabilite şi, dacă este, pentru a hotărî pe loc ce informaţii suplimentare sunt necesare şi a lua măsuri pentru a le obţine fără întârziere – contactându-şi consultantul ştiinţific atunci şi nu după câteva săptămâni, pentru a-i cere sprijinul în colectarea informaţiilor. Timpul meu este limitat, dar am o echipă ştiinţifică excelentă care poate fi utilizată din când în când pentru a obţine astfel de informaţii. Mă gândesc îndeosebi la William Powers, inginer specialist în sisteme, care şi-a

dovedit în multe ocazii abilitatea de a interoga martorii într-un mod eficient şi care inspiră încredere. Fred Beckman, de la Universitatea din Chicago, mi-a fost de asemenea de mare ajutor, în mod cu totul dezinteresat.

Din păcate, recomandările acestea, aprobate la Washington, n-au fost aplicate niciodată. Cu echipa sa limitată, cu multele sale sarcini periferice, cu credinţa înrădăcinată că întreaga problemă este lipsită de interes şi cu declaraţia şefului Proiectului că „noi nu suntem un birou de investigaţii", Blue Book se prezintă ca o operaţie rutinieră, plictisitoare, neinspirată – într-atât încât mi-ar fi cu neputinţă, din punct de vedere psihologic, să colaborez cu ea zi de zi. (De altfel, locotenentul Marano mi-a mărturisit că dorinţa sa arzătoare de a fi transferat se datorează faptului că n-a putut să-şi utilizeze pregătirea ştiinţifică.)

În sfârşit, Forţele Aeriene ar trebui să admită că fenomenul OZN este o problemă ştiinţifică de dimensiuni mondiale, de mare importanţă potenţială şi să încerce să îndeplinească a doua parte a dublei lor misiuni, cerând ca Proiectul Blue Book să fie asistat de o comisie ştiinţifică ai cărei membri să fie recrutaţi din cadrul diferitelor servicii ştiinţifice ale Forţelor Aeriene, ca şi din grupurile ştiinţifice din afară. Această comisie ar trebui să pornească de acolo de unde se va opri Comitetul Condon.

S-ar putea să fie mai bine, totuşi, până la urmă, să se ceară ca a doua misiune a Proiectului Blue Book să fie transferată în întregime în afara Forţelor Aeriene şi încredinţată unui grup de cercetători competenţi din diferite discipline, întrucât problema trebuie să fie abordată, fără îndoială, dintr-un unghi interdisciplinar.

Calea aleasă va depinde în mare măsură de ceea ce veţi hotărî şi de exigenţele situaţiei date. Sunt gata să vă ajut atât la luarea hotărârii, cât şi la punerea ei în aplicare.

J. Allen Hynek, Director
Centrul de cercetări astronomice Lindheimer
Northwestern University
Evanston, Illinois

Comentarii

1. Edward J. Ruppelt, fost şef al Proiectului Grudge şi Blue Book în perioada septembrie 1951 – septembrie 1953, pare să fie de altă părere. În cartea sa The Report on Unidentified Flying Objects (Raport despre obiectele zburătoare neidentificate), Ace Books 1956, el scrie: „Noul mod de a vedea lucrurile în problema OZN a devenit cunoscut oficial la 11 februarie 1949, când a fost emis un ordin care a schimbat numele proiectului OZN din Proiectul

Sign în Proiectul Grudge. Ordinul a fost emis, probabil, pentru că numele codificat, Proiectul Sign, fusese compromis. Acesta era, invariabil, răspunsul meu oficial la toate întrebările privind schimbarea numelui. Mergeam mai departe şi spuneam că numele proiectelor, mai întâi Sign, apoi Grudge, nu au nicio semnificaţie. Asta nu era adevărat, ele au o semnificaţie, ba chiar foarte mare" (p. 82). Şi Ruppelt ne sugerează această semnificaţie în capitolul intitulat Evul Mediu (pentru că Dicţionarul Webster defineşte Evul Mediu drept o perioadă de „stagnare intelectuală"!): „Ordinul din 11 februarie 1949, care a schimbat numele Proiectului Sign în Proiectul Grudge, nu hotărâse nicio schimbare în politica operaţională a proiectului. De fapt, el sublinia că proiectul va continua să investigheze şi să evalueze rapoartele asupra observaţiilor de obiecte zburătoare neidentificate. În acest scop, trebuiau să fie utilizate proceduri standard ale serviciului de informaţii. Asta înseamnă, în mod normal, evaluarea fără idei preconcepute a datelor informaţionale. Dar nu trebuie să faci un mare efort de studiere a vechilor dosare OZN pentru a vedea că procedurile standard ale serviciului de informaţii nu mai erau utilizate de Proiectul Grudge. Totul era evaluat pornind de la premisa că OZN-urile nu pot să existe" (op. cit., p, 83).

Mă opresc aici, întrucât Hynek citează şi el

pasaje grăitoare din Raportul *lui Ruppelt, în capitolul* Forţele Aeriene şi problema OZN – Pagini din istoria Proiectului Blue Book. *Cititorul interesat poate apela şi la Ion Hobana, Julien Weverbergh,* OZN – o sfidare pentru raţiunea umană, *Editura Enciclopedică Româna, 1971, paginile 45–48. Oricum, reiese, destul de limpede că schimbarea numelui proiectului OZN e pusă de Ruppelt pe seama victoriei „facţiunii anti-farfurie", cum o botează el, din sânul Proiectului Sign şi al eşaloanelor superioare. Conştient sau nu, noul nume evoca* răzbunarea, ciuda, ranchiuna *acestei facţiuni până atunci minoritară...*

Această interpretare pare plauzibilă şi în lumina descrierii circumstanţelor celei de-a doua schimbări a numelui proiectului OZN. După ce se referă, pe multe pagini, la „reorganizarea Proiectului Grudge", la „noul Proiect Grudge", la faptul că „Proiectul Grudge câştigase prestigiu", Ruppelt scrie: „În martie 1952, Proiectul Grudge nu mai era un proiect, ci un grup; devenisem o organizaţie separată, cu titlul formal Grupul pentru fenomenele aeriene. Curând după acest pas înainte pe scara ierarhică, numele codificat al proiectului a fost schimbat în Blue Book. Cuvântul «Grudge» nu mai era potrivit. Pentru aceia cărora le place să caute un înţeles ascuns într-un nume, voi spune că numele codificat Blue Book deriva din titlul

dat testelor folosite în şcolile secundare. Şi testele şi proiectul abundau în probleme la fel de neclare” (op. cit., p. 174).

Aşadar, „cuvântul «Grudge» nu mai era potrivit” pentru că – trebuie să citim din nou printre rânduri – „facţiunea anti-farfurie” fusese nevoită să cedeze locul unei facţiuni neutre, hotărâte să cerceteze fenomenul OZN fără idei preconcepute. Din păcate, nu pentru multă vreme.

2. Afirmaţie discutabilă, de vreme ce vom întâlni chiar în această carte, în capitolul Rapoarte OZN radar-vizuale, o *astfel de frază: „La «experienţa umană», am adăugat o «experienţă instrumentală» care dă un suport solid celei dintâi” (p. 92). Pe de altă parte, „instrumentele optice şi electronice ne furnizează date pentru analiză” şi în cazul cercetării fotografiilor OZN, a urmelor lăsate pe sol etc.*

3. Nu cunosc nici eu rapoarte despre „dinozauri zburând cu capul în jos”, dar – rămânând la această familie de comparaţii – unul dintre martorii unei întâlniri de aproape de primul tip a declarat că un obiect care plana deasupra automobilului său era „ca un fel de uriaşă pasăre preistorică”. Incidentul este relatat chiar în cartea de faţă, la pagina 117!... Să vedem cum stau lucrurile cu celelalte exemple invocate de autor pentru a demonstra

ca „sfera stranietăţii în rapoartele OZN este foarte limitată”.

Există un mare număr de rapoarte despre obiecte neidentificate nu numai „plutitoare”, dar şi submarine sau capabile să evolueze atât în atmosferă, cât şi într-un mediu lichid. Întrucât Hynek utilizează ca motto al capitolului Luminile nocturne *un raport al vasului „USS Supply”, apărut în numărul din martie 1904 al lui „Weather Review”, mă voi referi şi eu la un astfel de raport, apărut în „Meteorological Journal”, vol. 6, p. 443. La 12 noiembrie 1887, nava britanică „Siberian” se afla aproape de Capul Race (Noua Scoţie). Către miezul nopţii, căpitanul Moore a văzut un obiect roşietic ieşind din apele mării, urcând până la o înălţime de circa 20 de metri şi apropiindu-se la câţiva metri de navă, împotriva vântului. După cinci minute, obiectul s-a deplasat spre sud-est şi a dispărut.*

Iată şi o observaţie mult mai recentă, care se circumscrie mai exact categoriei obiectelor plutitoare neidentificate. În 30 iulie 1967, la căderea nopţii, cargoul argentinian „Naviero” se afla la sud de golful Santa Catarina, la 120 mile de coasta braziliană. Ofiţerul Jorge Montoya a remarcat, la mică adâncime, un fel de proiecţie luminoasă. La o cercetare mai atentă, el a constatat că era vorba despre un fel de „tub” de circa 30 de metri lungime şi 1–1,5 metri diametru, care se deplasa cu aceeaşi viteză ca

„Naviero” (17 noduri), la 3–5 metri adâncime. Contururile obiectului erau nete şi uniforme, fără nicio variaţie de grosime. Întreaga lui suprafaţă părea fluorescentă, emiţând o lumină alb-gălbuie. Montoya n-a auzit niciun zgomot de maşini şi n-a observat niciun vârtej provocat de deplasarea obiectului, care a însoţit cargoul timp de 15 minute, menţinându-se la o distanţă de 15 metri – ceea ce l-a făcut pe căpitanul vasului, Julian Lucas Ardanza, să ordone timonierului să fie gata de schimbarea rutei, dacă s-ar fi ivit primejdia unei ciocniri. Dar obiectul a virat brusc la 90°, a trecut pe sub cargou şi s-a cufundat rapid, efectuând toate aceste manevre cu o viteză de 25 de noduri. (*Cf. Oscar A. Galindez,* Le mystère marin des UFOs, *în „Phénomènes Spatiaux”, nr. 23, martie 1970, p. 18).*

Catalogul lui Jacques Vallée, astronom şi expert în tehnologia ordinatoarelor, care a colaborat îndeaproape cu Hynek, cuprinde câteva cazuri în care martorii au văzut OZN-un „plutind” la suprafaţa apei: august 1914, Georgian Bay şi 2 iulie 1950, Steep Rock Luke, Ontario, Canada; 17 septembrie 1955, Bush Pine, New York; 15 septembrie 1962, Oradell, New Jersey (Jacques Vallée, Un siècle d’atterissages UFO, 1868–1968, *anexă la* Chroniques des apparitions extra-terrestres, *Editions E.P. Denoel, 1969).*

Acelaşi catalog ne oferă şi rapoarte despre „obiecte ciudate care sapă în pământ”. Iată un exemplu tipic: „194) 4 octombrie 1954, orele 20. Poncey-sur-l’ Ignon (Franţa): D-na Fourmeret, casnică, a fugit văzând un obiect portocaliu circular, cu un diametru de 3 metri, care se balansa în văzduh şi a aterizat aproape de ferma ei. Când domnii Girardot şi Vincent au sosit cu puştile lor, au constatat că pământul fusese «aspirat» pe o suprafaţă în formă de patrulater. François Boitiller a văzut şi el obiectul luminos în zbor. Jandarmeria şi aviaţia au efectuat o ancheta” (op. cit., paginile 291–292). Alteori, la locul aterizării s-a găsit „un crater adânc cu un diametru de circa 6 metri" (p. 304), „un ciudat crater larg de 2,50 m şi adânc de 2,50 m” (p. 364), „mici tranşee radiale" (p. 411). Într-un caz se precizează chiar că „pământul părea să fi fost săpat” (p. 318).

Comentariul meu nu urmăreşte, desigur, să infirme tentativa lui Hynek de a realiza o clasificare a rapoartelor OZN. Cred însă că, în cadrul categoriilor pe care ni le propune savantul american, „sfera stranietăţii” este departe de a fi „foarte limitată”. Exemplele de mai sus constituie doar o infimă parte a unei argumentări care ar putea atinge dimensiunile cărţii de faţă.

4. Împărţirea mi se pare într-adevăr arbitrară, de vreme ce nu se apelează la un criteriu unic,

categoriile fiind definite, pe rând, după luminozitate, formă şi modul de efectuare a observaţiei. Pe de altă parte, după cum se va vedea curând din însăşi lectura cărţii, pe cerul nocturn apar nu numai lumini, ci şi forme, iar OZN-urile diurne sunt de o mare varietate, greu de redus la forma discoidală, fie şi „într-un mod mai general". Poate că mai adecvate ar fi denumirile observaţii diurne, observaţii nocturne *şi* observaţii radar-vizuale.

5. Au fost efectuate mai multe astfel de sondaje. Autorul se referă, desigur, la cel din 1966, când 5% din cei chestionaţi, reprezentând circa cinci milioane de americani adulţi, „au spus că cred că au văzut o farfurie zburătoare" (Scientific Study of Unidentified Flying Objects, *Bantam Books, 1969, p. 44). Iată şi comentariul mai vechi al lui Hynek: „În douăzeci de ani, Forţele Aeriene au primit cam 12.000 de rapoarte. Putem deci să ne întrebăm, în mod logic, ce a împiedicat trimiterea celorlalte 4.998.000 de rapoarte. Cred că e posibil ca această rezervă sigură de rapoarte să nu ţi ajuns la noi datorită repulsiei fireşti pe care o resimt oamenii când e vorba să ni se adreseze*" (Hearings before the Committee of Science and Astronautics U.S. House of Representative – Ninetieth Congress Second Session. *Symposium of Unidentified Flying Objects. U. S. Government Printing Office, Washington, 1968, p. 194 –*

Audieri în faţa Comitetului pentru ştiinţă şi astronautică al Camerei Reprezentanţilor – A doua sesiune a celui de-ai nouăzecilea Congres. *Simpozion despre obiectele zburătoare neidentificate).*

6. După cum se ştie, un obiect care se deplasează în atmosferă şi atinge viteze mai mari decât cea a sunetului creează o undă de şoc, datorată compresiunii aerului înconjurător. Această undă generează un fenomen sonor (bangul sonic) şi efecte fizice distrugătoare la sol.

În Raportul Condon, Secţiunea a III-a, Capitolul 3, Dovezi fizice indirecte, *Roy Craig constată: „În numeroase rapoarte, OZN-ul este observat, vizual sau pe ecranele radar, mişcându-se cu viteze prezumate care întrec cu mult viteza sunetului, fără să se audă vreun sunet, îndeosebi bangul sonic. Cunoştinţele noastre actuale de fizică arată că orice obiect material care se mişcă în atmosferă cu astfel de viteze trebuie să creeze* în mod necesar *o undă de presiune având ca rezultat un bang sonic" (p. 98). Revenind asupra problemei în Secţiunea a VI-a, Capitolul 6,* Bangul sonic, *William Blumen declară: „Absenţa bangului sonic în aceste cazuri rămâne un mister. Posibilele explicaţii sunt: a) viteza a fost supraestimată; b) a fost prezent un efect atmosferic natural care poate suprima bangul sonic; sau c) obiectul sau*

fenomenul nu deplasează păturile atmosferice prin care trece cu viteze supersonice" (p. 717). Din acelaşi capitol, aflăm că, totuşi, se întreprind cercetări pentru a proiecta aparate de zbor cu un profil neconvenţional şi cu caracteristici aerodinamice „care să micşoreze sau să elimine bangul sonic" (p. 721). Şi mai departe: „Pentru a preveni formarea unei unde de şoc în timpul zborului supersonic, Northrop Corporation lucrează actualmente la o metodă de modificare a curentului de aer printr-un câmp de forţă electromagnetic concentrat în botul avionului. Această cercetare se află într-un stadiu preliminar şi experimentele au fost efectuate doar în tunelurile aerodinamice (*cf. „Aviation Week and Space Technology", 1968; p.*

722). *Este vorba despre ionizarea aerului din faţa avionului, prin acţiunea câmpului de forţă electromagnetic. Datorită fenomenului de respingere reciprocă a particulelor având aceeaşi sarcină electrică, s-ar crea astfel un strat de aer în continuă mişcare de la fuzelaj spre exterior, evitându-se compresiunea şi formarea undei de şoc, deci a bangului sonic.*

Aşadar, chiar „cunoştinţele noastre actuale de fizica" ne îngăduie să ne imaginăm mijloacele capabile să ducă la realizarea zborului cu viteze supersonice fără consecinţele amintite mai sus. Dar este oare obligatoriu ca mijloacele folosite

de OZN-uri să se înscrie în sfera acestor cunoştinţe? încă în 1953, locotenentul pilot Jean Plantier propunea, într-un articol apărut în numărul din septembrie al revistei „Forces Aeriennes Françaises", o explicaţie reluată şi amplificată în cartea sa La propulsion des soucoupes volantes par action directe sur l'atome, 1955. *Ipoteza fundamentală pe care o postulează Plantier este aceea a existenţei unui câmp de forţă de tip gravitaţional acţionând asupra tuturor părţilor aparatului şi asupra mediului imediat înconjurător. Rezumându-ne la problema în discuţie, extinderea câmpului de forţă asupra păturilor atmosferice învecinate determină antrenarea aerului odată cu obiectul care se deplasează, eliminând frecarea. „Mai mult, acest aer antrenat nu se poate izbi sau freca brutal de restul atmosferei imobile pentru că descreşterea vitezei este gradată. Farfuria zburătoare este într-un fel protejată împotriva frecărilor de un fel de saltea de «aer antrenat» cu contururi imprecise şi ea poate evolua astfel, fără zgomot şi fără încălzire prohibitivă, la viteze fantastice" (op. cit., p. 23).*

Evident, explicaţia absenţei bangului sonic, ca şi aceea a altor elemente care concură la definirea stranietăţii OZN-urilor, se poate afla în cu totul altă parte. Aşa cum arăta Hynek în pasajul imediat următor constatării care a declanşat acest comentariu, judecarea

fenomenului din punct de vedere fizic „ar cere mai multe date decât cele existente deocamdată în dosare”. Să ne mulţumim deci cu sugestiile de mai sus.

7. Tot acest pasaj constituie o polemică implicită cu Raportul Condon, care conchide, în legătură cu acest caz: „... trebuie spus că fotografiile pot fi şi ale unui model aruncat cu mâna şi că informaţiile existente sunt insuficiente pentru a exclude această ipoteză” (p. 475). Argumentelor invocate de Hynek li s-ar putea adăuga un altul, pe care l-am expus amănunţit în OZN – o sfidare pentru raţiunea umană: *date fiind distanţa, altitudinea, unghiul, diametrul liniar şi grosimea obiectului fotografiat, estimate ca atare şi de investigatorul Comitetului Condon, ar trebui să aflăm cum ar fi fost posibil să se arunce cu mâna un model cu diametrul de 10,5 m+/-4,2 m şi grosimea de 2,40 m+/-0,90 m la o înălţime de 420 m*!

8. Din păcate posibilele implicaţii ale acestui caz s-au dovedit ulterior a fi iluzorii. O anchetă efectuată după mai bine de zece ani de către René Hardy, doctor în ştiinţe, a descoperit că panourile indicatoare fuseseră înlocuite. Şi totuşi: „În ceea ce priveşte câmpul magnetic, am constatat la aceste panouri recente deviaţii absolut analoage celor observate cu prilejul primei anchete. Aceste panouri, orientate nord-

sud, prezintă deviaţii magnetice, pozitive sau negative după cum te deplasezi spre o extremitate sau alta, deviaţii ajungând până la 30° pentru o busolă plasată la o distanţă de 5 cm." Cum pe drept cuvânt subliniază anchetatorul: „Această remarcă nu înseamnă că un câmp magnetic n-ar fi putut să se producă în timpul trecerii aparatului, câmp magnetic capabil să facă să vibreze sau chiar să deformeze unul sau mai multe panouri" (Vins-sur-Caramy, dix ans après, *în „Phénomènes Spatiaux", nr. 17. Septembrie 1968, p.* 6–7). *Dar ne putem imagina şi că vibraţiile se datorau unui alt efect secundar al propulsiei OZN-ului, dacă nu cumva explicaţia propusă de Hynek – care nu cunoştea rezultatele celei de-a doua anchete – este valabilă.*

9. La data redactării acestei cărţi, cel puţin încă un caz de „revelaţie hipnotică" era „accesibil pentru studiu", fiind relatat şi în Raportul Condon:

La 3 decembrie 1967, orele 2,30 a.m., poliţistul Herbert Schirmer se afla cu maşina sa de patrulare pe o şosea din Ashland, Nebraska. El a observat deodată nişte lumini roşii care păreau să aparţină unui camion. Apropiindu-se, a văzut planând la 6–8 picioare deasupra şoselei un disc strălucitor care s-a înălţat cu un sunet ca de sirenă şi a dispărut rapid. Schirmer s-a înapoiat la bază şi a constatat că e ora 3. Or,

după estimarea sa, între momentul observării obiectului şi întoarcerea sa nu trecuseră mai mult de zece minute, ceea ce-l făcea să creadă că-şi pierduse cunoştinţa timp de douăzeci de minute. Martorul n-a putut să adoarmă, avea dureri de cap insuportabile şi auzea un fel de bâzâit continuu. Sub hipnoză, el a relatat că, după decolarea obiectului, nu s-a întors imediat la bază, ci l-a urmărit până la Wahoo. Acolo a încercat să intre în legătură radio cu baza, dar emiţătorul nu funcţiona. Motorul s-a oprit şi el. Obiectul s-a apropiat şi a aterizat chiar în faţa maşinii. Din el au ieşit câţiva ocupanţi care l-au dus în interior, unde Schirmer a văzut un panou de control şi aparate semănând cu nişte ordinatoare. Unul dintre ocupanţi a apăsat pe un buton şi benzile magnetice au început să se învârtească. „În capul meu... într-un fel sau altul... mi-a spus lucruri... m-a durut capul." Lucrurile erau relativ banale: extratereştrii vin dintr-o galaxie vecină; ei au baze în Statele Unite; navele lor utilizează „electromagnetismul invers" (?) şi îşi extrag energia din marile rezervoare de apă... În final, i s-a spus lui Schirmer că nu-şi va aminti de interiorul navei şi i s-a ordonat: „Nu vei vorbi în mod raţional despre ceea ce s-a petrecut în această noapte." Toate aceste detalii, reproduse din cartea lui Jacques Vallée, Le Collège Invisible *(Albin Michel, 1975, paginile 76–78), nu figurează în*

Raportul Condon, care se mulţumeşte să menţioneze că, în timpul unui test utilizând parţial tehnici hipnotice, „informaţii noi s-au adăugat relatării poliţistului despre experienţa sa OZN; totuşi, autenticitatea experienţei raportate n-a fost stabilită” (p. 391).

După cum vă amintiţi, desigur, soţilor Hill „li s-a dat sugestia hipnotică de a nu-şi aminti nimic despre neobişnuita lor experienţă”, ceea ce corespunde ordinului primit de Schirmer. Şi totuşi, în ambele cazuri, martorii au făcut revelaţii importante sub hipnoză. Să nu se fi gândit ipoteticii ocupanţi la această tehnică de anchetare? Sau să nu fie capabili să controleze anumite zone ale spiritului uman?... Pentru a nu vă înfăţişa unilateral acest aspect al problemei, voi relata incidentul petrecut la 11 octombrie 1973 la Pascagoula, Mississippi. Participând personal la investigaţii, Hynek a declarat într-un interviu:

„Cred că aţi auzit de cazul celor doi pescari din Mississippi (...) M-am dus acolo cu dr. Harder, de la Universitatea din California. Aceşti doi oameni, unul de 45 de ani (Charles Hickson), celălalt de aproximativ 19 (Calvin Parker), lucrează la şantierele navale, le place pescuitul şi tocmai pescuiau la capătul digului când au văzut o lumină albastră strălucitoare care se apropia şi în care ei au recunoscut curând un OZN tipic. OZN-ul n-a aterizat. Din el au ieşit

două creaturi cu un aspect grotesc, semănând cu nişte roboţi: două picioare, două braţe, mâini ca nişte cleşti. Ei au ieşit deci şi i-au apucat de braţe. După spusele unuia dintre cei doi pescari, nu i-au ridicat, ci i-au făcut să plutească până în interiorul OZN-ului. Acolo nu era nicio masă, ei erau culcaţi pe o parte, fără niciun sprijin. Se aflau în stare de imponderabilitate ca astronauţii şi apoi un fel de instrument bizar, pe care ei l-au descris cum au putut mai bine ca semănând cu un ochi de mari dimensiuni, a trecut pe deasupra lor de mai multe ori şi au fost eliberaţi. Tânărul era atât de înfricoşat, încât şi-a pierdut cunoştinţa.

Împreună cu dr. Harder, care este un bun hipnotizator, am lucrat cam patru ore. Credeam că spiritul conştient era blocat şi nu izbutea să-şi amintească detaliile. Dr. Harder a încercat, sub hipnoză, să oblige subconştientul să reveleze ceea ce ştie, dar n-a reuşit. Când Charlie şi celălalt se aflau sub hipnoză, atâta timp cât el [Harder] s-a referit la fapte reale, cum ar fi cadoul primit la cea de-a zecea aniversare etc., totul a mers bine, dar când a încercat să facă aluzie la experienţa lor recentă, pe fruntea lui Charlie a apărut o transpiraţie abundentă şi el a devenit îndată foarte agitat. Dr. Harder a trebuit să pună capăt stării de hipnoză, temându-se de gravele urmări posibile.

...La conferinţa de presă am spus că aceşti

oameni au trăit o foarte reală şi foarte redutabilă experienţă. Nu puteam spune că văzuseră un aparat veritabil, dar ceva trebuia să se fi produs, pentru că ei erau oameni din sud, calmi, normali, cu un ritm lent de viaţă, iubind pescuitul, oameni simpli, cinstiţi, inteligenţi dar neinstruiţi – şi deodată s-a petrecut un astfel de fapt." (Jean-Claude Bourret, La nouvelle vague des soucoupes volantes, *Editions France-Empire, 1974, paginile 227–228).*

Mai rămâne să adaug că Charles Hickson, ca de altfel şi Herbert Schirmer, au trecut cu succes proba detectorului de minciuni – ceea ce nu înseamnă decât că erau sinceri atunci când îşi relatau „redutabila experienţă". În lipsa unor dovezi fizice incontestabile, realitatea obiectivă *a acestei experienţe nu poate fi demonstrată.*

10. La conferinţa de presă organizată în după-amiaza zilei de 29 iulie 1952, pentru a potoli spiritele agitate de observaţiile radar-vizuale efectuate în zona Aeroportului Naţional Washington, la 19–20 şi 26 iulie, generalul John Samford, directorul Serviciului de informaţii al Forţelor Aeriene, a declarat: „... cam 20 la sută din totalul rapoartelor aparţin unor observatori credibili care relatează lucruri relativ incredibile".

11. A existat totuşi o perioadă în care lucrurile stăteau relativ mai bine. „Pentru a face să

funcţioneze Proiectul Blue Book – scrie Ruppelt – dispuneam de patru ofiţeri, doi soldaţi şi doi angajaţi civili, în echipa mea permanentă" op. cit., p. 186). Asta se întâmpla în iunie 1952. Dar peste mai puţin de un an, situaţia revine la... normal: „Când am părăsit proiectul OZN pentru două luni, primind o sarcină temporară la Denver, şef a devenit locotenentul Bob Olsson. Echipa sa consta din soldatul de prima clasă Max Futch. Amândoi erau veterani ai campaniei OZN din '52, dar doi oameni nu puteau să facă mare lucru" (idem, p. 299). La întoarcerea din misiune, în iulie 1953, Ruppelt l-a găsit doar pe Futch, Alsson fiind trecut între timp în rezervă...

12. Această lipsă de autoritate efectivă a grevat şi activitatea Comitetului Condon. Semnificativ este eşecul tentativei de a verifica informaţia despre urmărirea de către şase OZN-uri a unui avion X-15 de la o bază a Forţelor Aeriene: investigatorii Comitetului n-au putut să discute cu directorul Serviciului de informaţii al bazei, un colonel, nici după intervenţia Pentagonului! Iar când s-au adresat funcţionarului civil de la care deţineau informaţia, pentru a limpezi lucrurile, „el le-a răspuns doar că directorul Serviciului de informaţii i-a cerut «să nu se amestece» (Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate, *p. 342).*

13. Citez din Raportul *lui Ruppelt: „La 23*

septembrie 1947, şeful Centrului de informaţii tehnice al Forţelor Aeriene (...) *a trimis o scrisoare Comandamentului General a ceea ce se chema atunci Forţele Aeriene ale Armatei. Scrisoarea era un răspuns la cererea verbală a Comandamentului General de a efectua un studiu preliminar al rapoartelor despre obiectele zburătoare neidentificate. Scrisoarea afirma că, după un studiu preliminar al rapoartelor OZN, ATIC conchisese că, reproduc termenii scrisorii, fenomenele raportate erau reale". Scrisoarea solicita cu insistenţă ca în cadrul ATIC să ia fiinţă un proiect permanent pentru „a cerceta şi analiza viitoarele rapoarte OZN". Şi mai departe: „... când a fost redactată scrisoarea, specialiştii în informaţii ai ATIC erau convinşi că în câteva luni sau un an vor avea răspunsul la întrebarea «Ce sunt OZN-urile?». Întrebarea «Există OZN- urile?» n-a fost pusă niciodată" (op. cit., p. 26).*

Aşadar, după 25 de ani de studiu (reamintesc că Experienţa OZN *a apărut în 1972), s-a ajuns la... concluzia iniţială: fenomenul există şi trebuie cercetat. Asta nu înseamnă, desigur, că s-a bătut pasul pe loc. Pur şi simplu, aşa cum afirmă Hynek în acest capitol, „în prezent nu dispunem de cunoştinţele necesare pentru a ajunge la soluţia finală".* O *afirmaţie valabilă şi în clipa în care citiţi aceste rânduri.*

14. Datorită în primul rând eforturilor autorului

cărţii de faţă, atât institutul, cât şi revista cu caracter internaţional au luat fiinţă. În interviul din care am reprodus anterior, Hynek declară:

„Ne-am hotărât să creăm ceea ce se numeşte oficial Centrul pentru studii OZN, din trei motive. Primul este că nu există niciun loc unde să se poată afla ceva despre OZN-uri (...). *Apoi, nu există un organism ştiinţific căruia să i se poată transmite observaţii şi rapoarte, fără teamă de ridicol. În sfârşit, lucrul cel mai important, nu există niciun loc unde problema să fie studiată ştiinţific.*

...Centrul are patru funcţii principale. Prima, cea mai frecventă, constă în strângerea de elemente.

...O altă activitate este, desigur, asamblarea şi analiza elementelor. Pentru asta avem acces la ordinatoare şi dr. Saunders, care este membru al Centrului, a înscris pe fişe circa 50.000 de cazuri. Apoi este laboratorul de analiză unde putem avea de asemenea acces la instrumente de importanţă naţională. (...) *Evident, aceste trei lucruri nu slujesc la nimic dacă elementele şi rezultatul studiului nu sunt publicate. Iată de ce educaţia face parte din tot acest ansamblu. Sperăm să fim în măsură să creăm o revistă trimestrială. (...) Am vrea să publicăm anchete serioase, autentice din punct de vedere ştiinţific, nu pentru aspectul lor senzaţional sau pentru un simplu divertisment, ci pentru*

*valoarea lor ştiinţifică” (op. cit., paginile 22*0–222).

„Internaţional UFO Reporter” a apărut în 1976.

15. Ar putea fi vorba despre Thomas Gold, care a emis ipoteza că „mările” lunare nu sunt decât nişte uriaşe cavităţi pline cu praf. De altfel, înaintea realizării programului Apollo, toţi astronomii considerau că pe Lună trebuie să existe o cantitate considerabilă de praf – şi nu se înşelau. Iată un pasaj grăitor din relatarea lui Charles Conrad jr., comandantul misiunii Apollo-12: „De pe Lună a început să se ridice un nor de praf... De la 30 de metri în jos, nu am mai reuşit să văd absolut deloc zona de aterizare. Sub noi. Era o enormă pătură cenuşie”. Iar misiunea Apollo-15 a constatat prezenţa unui strat de praf gros de 15–30 cm. De aici până la dispariţia astronavelor e însă o distanţă... astronomică.

ION HOBANA

Post-scriptum. *Între momentul redactării acestor comentarii şi cel al corectării şpalturilor, am aflat că la Toulouse, în cadrul CNES (Centre Naţional d’Études Spatiales), a luat fiinţă GEPAN (Groupe d’Étude des Phénomènes Aérospatiaux Non Identifiés). Grupul este condus de dr. Ing. Claude Poker, şeful diviziunii Sisteme şi proiecte ştiinţifice a CNES, unul dintre cei mai prestigioşi cercetători OZN pe plan internaţional. (Cf. „Inforespace”, nr. 36 din noiembrie 1977).*

Importanţa acestei ştiri nu poate fi subapreciată, GEPAN fiind actualmente singurul organism oficial *de cercetare ştiinţifică a obiectelor zburătoare neidentificate. Într-adevăr, subcomitetul OZN al AIAA, Centrul pentru studii OZN înfiinţat de Hynek, APRO, NICAP, grupurile, asociaţiile, societăţile existente în alte părţi ale lumii – GEPA şi „Lumières dans la Nuit", Franţa; SOBEPS, Belgia; CUN, Italia; CEI, Spania; CADIU, Argentina; SBEOV, Brazilia etc. – în pofida participării unor ingineri, cercetători, cadre universitare de certă calificare şi reputaţie ştiinţifică, nu fac parte din sistemul instituţional al ţărilor respective.*

Fotografii OZN

Zicala „o imagine face cât un articol de o mie de cuvinte" pare să nu se aplice întocmai celor mai semnificative fotografii OZN. Problema s-ar pune altfel, desigur, dacă autenticitatea fotografiilor supuse spre examinare ar putea fi stabilită. Confirmarea autenticităţii ar pretinde, printre altele, ca autorii fotografiilor (de preferinţă filme) să fie martori întru totul demni de încredere. Iar fotografiile ar trebui să fie prim-planuri luate din unghiuri diferite, cu destule puncte de reper pentru a îngădui stabilirea aproximativă a dimensiunilor şi

distanţelor. Din păcate, aceste cerinţe sunt rar întrunite.

S-a remarcat că există foarte puţine fotografii OZN. Dar câţi oameni au aparatul de fotografiat la îndemână când în viaţa de toate zilele se iveşte pe neaşteptate o situaţie excepţională? Şi chiar dacă au un aparat de fotografiat, câţi oameni se gândesc să-l folosească?

În ultimă instanţă, o fotografie OZN este doar o altă formă a unui raport OZN şi, dacă nu avem o serie de fotografii detaliate, rapoartele scrise, complete, la care se adaugă declaraţiile personale ale martorilor, sunt mult mai credibile.

Totuşi, am văzut multe fotografii OZN despre care nu pot să spun că ar fi înşelăciuni sau interpretări greşite. Potrivit regulilor urmate şi până acum, voi prezenta numai fotografii trimise spre examinare de fotografi pe care i-am interogat personal şi de a căror sinceritate nu mă îndoiesc. Chiar aşa fiind, îi amintesc cititorului că fotografiile care urmează sunt numai *exemple* de fotografii OZN pe care n-am fost în stare până acum să le identific.

Am primit multe fotografii de lumini nocturne, dar ele sunt doar atât – lumini stranii pe cerul nopţii – şi studierea lor ştiinţifică nu poate avea decât un rezultat foarte limitat. Asta este valabil şi pentru cele pe care le-am cercetat cu maximă seriozitate. Incidentul I.N.-12 este un caz care

trebuie avut astfel în vedere. Proiectul Blue Book a reprodus fotografiile originale, dintre care face parte şi cea de mai jos (fig. 1). Această lumină stranie a fost descrisă ca înălţându-se de pe o mirişte acoperită de zăpadă, la oarecare distantă de oraşul Fargo, Dakota de Nord. Fotografia confirmă descrierea verbală pe care am auzit-o foarte des: o lumină atât de strălucitoare, încât obiectul este efectiv ascuns vederii, cu o incandescenţă (filamentară în acest caz) şi o protuberanţă în vârf, asemănătoare unui „dom”. În timpul anchetării celor doi tineri, la locul unde făcuseră fotografia, n-am putut să descopăr nicio dovadă de înşelăciune, dar deoarece acest factor nu poate fi eliminat întru totul decât dacă fotografiezi tu însuţi, fotografia nu dovedeşte nimic. Ea poate numai să *sugereze* pregnant, ceea ce. După părerea mea. Reuşeşte în mod cert.

Fig. 1

Altă lumină nocturnă pe care am cercetat-o „la faţa locului” la Sherman. Texas, fără s-o includ printre cazurile folosite pentru construirea prototipurilor (fiind ceva atipic) a fost fotografiată de reporterul de televiziune Bob Campbell, la 2 august 1965. El a recepţionat apelurile poliţiei la aparatul său de radio, cum făcea în mod obişnuit, şi a plecat de acasă la ora 3 a.m., înarmat cu un aparat Speed Graphic 4×5 şi un film Tri-X, ca să fotografieze strania lumină semnalată de radioul poliţiei. L-am rugat pe dl. Campbell să efectueze, ulterior, mai multe probe cu acelaşi aparat, inclusiv

fotografia luminilor străzii la diferite distanţe, ca să pot compara aceste lumini cu fotografiile reproduse aici (fig. 2 şi 3). N-am niciun motiv să bănuiesc că este o înşelătorie.

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Multe fotografii ale discurilor diurne au fost invocate de-a lungul anilor ca dovadă a realităţii fizice a OZN-urilor. Cazul pe care l-am cercetat în modul cel mai complet a fost DD-6. Fig. 4 şi 5 reproduc două fotografii făcute de Warren Smith, potrivit raportului la un interval de 10 sau 15 secunde. Dl. Beckman şi eu însumi am examinat îndeaproape negativele originale şi aparatul de fotografiat, iar eu am avut mai

multe discuţii cu dl. Smith. În plus, am zburat cu el într-un mic avion, deasupra zonei respective.

Fig. 5

Săgeţile indică o mică formaţie de nori care este în mod virtual aceeaşi în ambele fotografii (ca şi alte caracteristici ale norilor), atestând faptul că fotografiile au fost făcute la scurt timp una după alta. Ancheta mea nu a dat la iveală

nicio dovadă de înşelătorie.

Următoarea fotografie este un exemplu al efectelor specifice unei întâlniri de aproape de al doilea tip, ÎA II-12. Fig 6 arată cercul pârjolit tu un diametru de aproximativ 40 de picioare de pe un câmp întins cultivat cu soia, în rest cultura rămânând neatinsă. Am constatat eu însumi apariţia cercului de vegetaţie distrusă la câteva zile după eveniment.

Fig. 6

Trebuie subliniat că fotografiile reproduse aici nu au o valoare probativă decisivă. Totuşi ele rămân toate neexplicate şi confirmă descrierile

verbale ale observaţiilor similare făcute în alte locuri şi în alte împrejurări.

Adaug alte câteva fotografii pentru care nu am nicio explicaţie. Cititorul poate să-şi folosească perspicacitatea pentru a găsi el una, fotografiile putând reprezenta foarte bine obiecte naturale. Fig. 7 mi-a fost dată de directorul Observatorului Ondrejov din Cehoslovacia. Fig. 8 este o altă lumină nocturnă. Observaţi urma stelei chiar deasupra stâlpului de telegraf. Asta demonstrează că durata expunerii a fost de ordinul minutelor. Fotografia a fost luată în Valentine, Nebraska, la 2 august 1965, de Judi Flatcher (acum Judi

Turner), în timpul valului de observaţii din Vestul Mijlociu şi în aceeaşi noapte în care dl. Campbell a făcut fotografia sa. Se pare că, într-adevăr, ceva neobişnuit a trecut atunci peste o mare parte din Vestul Mijlociu.

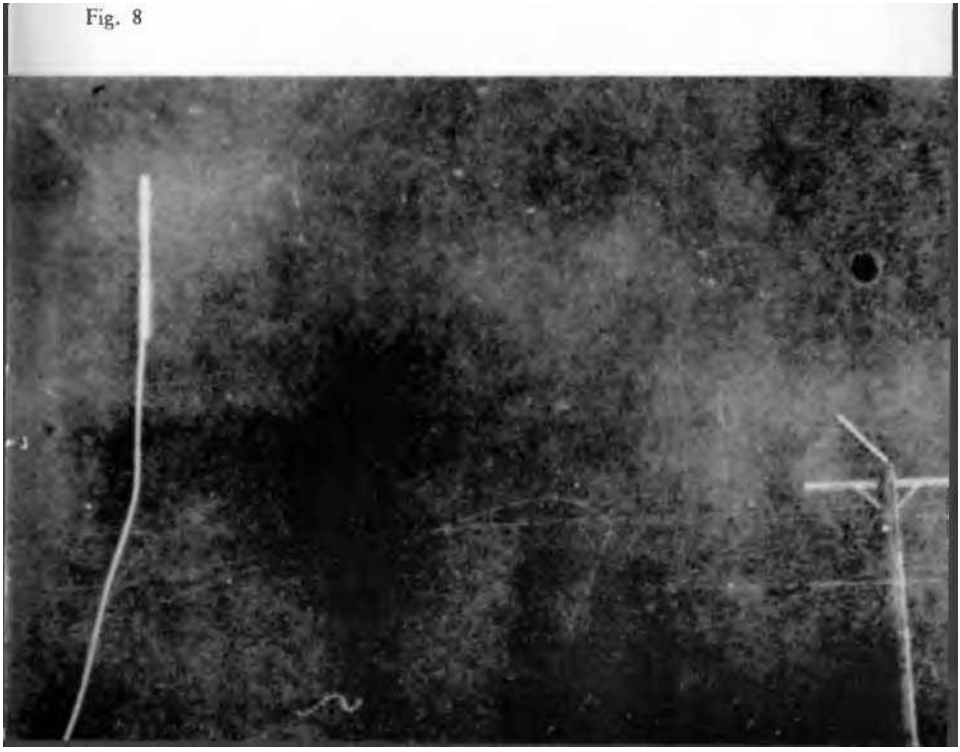
Fig. 8

În sfârşit, mai includ două fotografii, fig. 9 şi 10, ale unui obiect pe care n-am reuşit să-l identific, făcute prin hubloul unui avion zburând la o înălţime de 30.000 de picioare. Poate că unul dintre cititorii mei poate să-l identifice drept un obiect natural. Dacă este aşa, aş fi bucuros să aflu şi eu soluţia. Acestea sunt două fotografii a căror autenticitate o pot garanta în

mod cert.

Fig. 9

Fig. 10